ΚΑΜΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ Ή ΔΕΞΙΑ, ΚΑΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ – ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ!

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Αριθμ. Φύλλου 140

ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2014

1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Όποιος δεν καίει φυλακή
αλλά την καλλωπίζει
για πάντα μέσα σε κελλί
θα ζει και θα σαπίζει

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΡΕΜΠΕΤΗ

Ο ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ

θα ζει και θα σαπίζει

ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΡΕΜΠΕΤΗ

ΛΕΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΟ

ΟΣ ΕΙΝΑΙ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Έχουμε επανειλημμένα επιμείνει στην ανάδειξη της ιδιαίτερης διαπραγματευτικής ικανότητας της αριστεράς, οποιουδήποτε τύπου, **πριν, κατά τη διάρκεια αλλά και μετά την επίσημη λήξη** διαφόρων κινητοποιήσεων. Θα επιμείνουμε στο ζήτημα αυτό με αφορμή τις κινητοποιήσεις ενάντια στην ψήφιση του νέου Σωφρονιστικού Κώδικα και τις φυλακές υψίστης ασφαλείας (παραθέτουμε αυτές τις σκέψεις ενώ το νομοσχέδιο έχει ήδη ψηφιστεί επί της αρχής, κατ' άρθρον και στο σύνολο του στην Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης). Πριν μόλις δύο ημέρες από την ψήφιση και συγκεκριμένα στις 29 Ιουνίου η ΕΕΚΕ Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τα Τμήματα Δικαιοσύνης και Δικαιωμάτων του ΣΥΡΙΖΑ κάλεσαν σε ανοιχτή εκδήλωση-συζήτηση στο ξενοδοχείο Τιτάνια, μιλώντας γενικά για ένα «**νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης που συζητείται και ψηφίζεται αυτές τις μέρες στη Βουλή, σχετικά με τις φυλακές "γ' τύπου"**». Μήπως ο Συριζα, τα αρμόδια στελέχη του, όπως η «τροπαιοφόρος» των «αντιστασιακών αγώνων» της αξιωματικής αντιπολίτευσης ενάντια στο νέο νομοσχέδιο Ζωή Κωνσταντοπούλου, δεν είχαν γνώση, μόλις δυο ημέρες πριν, ότι το κάλεσμα τους θα συμπέσει όλως «τυχαίως» με την ψήφιση επί της αρχής, κατ' άρθρον και στο σύνολο του; Και βέβαια το γνώριζαν. Και τι έκαναν; Όχι μόνο απέκρυψαν την ημερομηνία, αλλά με περίσσιο θράσος στην ίδια ανακοίνωση ανέφεραν ότι την 1η Ιουλίου, την ημέρα δηλαδή που γνώριζαν ότι θα διεξαχθεί η ψηφοφορία, **«ο ΣΥΡΙΖΑ παίρνει την πρωτοβουλία να ανοίξει τη συζήτηση με πολιτικούς, κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς και κινήματα, σε μια προσπάθεια, πρώτα απ' όλα, να δημιουργηθεί ένα μέτωπο που θα σταματήσει το απαράδεκτο νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης»**. Την ημέρα λοιπόν που ψηφίζεται το νομοσχέδιο ο Συριζα παίρνει την πρωτοβουλία για την δημιουργία ενός μετώπου, που θα το σταματήσει!!! Φυσικά

βρίσκονται υπό την αιγίδα του Συριζα, στην υιοθέτηση συγκεκριμένης μορφής αγώνα (την απεργία πείνας) δεν είναι τυχαίο γεγονός. Η παρουσία της μαζικοποίησης της ως το αδιαφιλονίκητο διαπιστευτήριο της ευτυχούς κατάληξης όσον αφορά τις διεκδικήσεις έρχεται να κρύψει τα πραγματικά προβλήματα κάθε κινητοποίησης, που βασίζεται μόνο σ' αυτήν. Όταν μάλιστα οι όποιες προϋπάρχουσες διαιρέσεις ανάμεσα στους κρατούμενους αυξάνονται σε ένα κρίσιμο σημείο με την απομαζικοποίηση των συμμετεχόντων σε μια απεργία πείνας ο καθένας καταλαβαίνει, ότι ουσιαστικά κάτι τέτοιο σημαίνει και την ελεγχόμενη λήξη της κινητοποίησης στο σύνολό της. Σ' αυτήν την κατεύθυνση λειτούργησε και λειτουργεί ακόμη και εν μέσω κινητοποίησης η φήμη για την ψήφιση ενός νομοσχεδίου, που θα προβλέπει την αποφυλάκιση μετά την έκτιση των δύο πέμπτων της ποινής όσων έχουν καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης έως δέκα χρόνια, με αποτέλεσμα πλήθος κρατουμένων να βρίσκεται σε αναμονή και να μην επιθυμεί να «φορτωθεί» πειθαρχικά για οποιοδήποτε λόγο με συνέπεια να στερηθούν την δυνατότητα άμεσης αποφυλάκισης.

Είναι επίσης προφανές ότι μια εξέγερση, μια στάση των κρατουμένων, όπως έχει αποδειχθεί στο παρελθόν, δεν τους απομάκρυνε από την διεκδίκηση των αιτημάτων τους, εκτός των άλλων, αλλά δυσκόλευε και το κράτος και τους μηχανισμούς του σε μεγάλο βαθμό να επιβληθούν με άνεση.

Οι παρατεταμένες μη ενεργητικές κινήσεις, όπως για μιαν ακόμη φορά αποδεικνύεται δίνουν τον χρόνο σε διαπραγματευτάδες κάθε είδους να κινηθούν κατά το δοκούν και να σταματήσουν εγκαίρως κάθε ανεξέλεγκτη γι' αυτούς προοπτική αγώνα και ουσιαστικά να κατοχυρώσουν πολιτικά τον μη αγώνα... Οι υποχωρήσεις από την πλευρά του κράτους όπως συνηθίζεται, εμφανίζονται ως νίκη του κινήματος, παρ' ότι όλοι γνωρίζουν ότι εξ αρχής ήταν προγραμ-

Η ιστορία μιας ατάκας

Ο βρετανός Σάμουελ Τζόνσον (1709-1784) ήταν ένας διάσημος ευπατρίδης της γεωργιανής εποχής. Υπήρξε πολύ επιτυχημένος εκδότης, δοκιμιογράφος, ποιητής, δημοσιολόγος και βιογράφος διάσημων ατόμων της εποχής του. Αφοσιωμένος στον Αγγλικανισμό και στο Στέμμα, είχε την σπάνια τύχη να αναγνωριστεί το έργο του ενώ βρισκόταν εν ζωή και να απολαύσει πλούτη και τιμές. Ένα από τα σημαντικότερα έργα του ήταν το «Λεξικό της Αγγλικής Γλώσσας» που αποτέλεσε, σύμφωνα με πολλούς, τομή και για 150 χρόνια υπήρξε το δημοφιλέστερο βρετανικό λεξικό, ώσπου να εκδοθεί το Oxford English Dictionary.

Στο λήμμα «πατριώτης-patriot», ο Σάμουελ Τζόνσον στην πρώτη έκδοση του λεξικού (1755) δίνει την ακόλουθη ερμηνεία: «Αυτός που το κυρίαρχο πάθος του είναι η αγάπη για τη χώρα του». Τί σημαίνει «χώρα» (country) δεν εξηγούσε ο «Dr Johnson» και πολύ καλά έκανε. Προτιμούσε την απλή οδό: «Αυτός που μισεί τον Βασιλιά του, δεν αγαπά την χώρα του», συνήθιζε να λέει.

Αυτά ως την τρίτη έκδοση. Στην τέταρτη όμως, (1775), συμπληρώνει το λήμμα με το «**Μερικές φορές χρησιμοποιείται** (ο όρος πατριώτης) **για να περιγράψει έναν οργανωμένο εχθρό της κυβέρνησης**».

Λίγο καιρό αργότερα, ο Σάμουελ Τζόν-

στασης που τότε αντλούσε νόημα, δύναμη και ηθική υπεροχή από την αγάπη για την πατρίδα. Μια αγάπη που πριν κατακρεουργηθεί μέσα στα ασφυκτικά δεσμά του κρατισμού, πριν μετατραπεί σε ένα τυπικό λατρείας των νέων Ηγεμόνων με τον γενικό όρο, «εθνικοφροσύνη», διέλυσε κραταιούς βασιλικούς οίκους που βαστούσαν για αιώνες.

*«Αυτός που του έχουν αρνηθεί μια λογική ή παράλογη απαίτηση, που νομίζει ότι η αξία του δεν αναγνωρίζεται και βλέπει την επιρροή του να μειώνεται, αρχίζει να μιλά για **φυσική ισότητα**, για την **αυθαιρεσία** του «**όλοι για έναν και ένας για όλους**», αμφισβητεί τις Αρχές εκ βάθρων και μιλά για το **μεγαλείο του πλήθους**. Όσο αυξάνεται η μελαγχολία του διηγείται και ονειρεύεται δικαιώματα και κινδύνους από αυθαίρετες εξουσίες, σε κάθε περίπτωση όμως δεν θέλει το καλό της χώρας του αλλά να ικανοποιήσει την κακία του.*

[...]

Κάποιος γίνεται πατριώτης μόνο και μόνο επειδή διαδίδει την δυσαρέσκειά του και προπαγανδίζει διάφορα πράγματα για μυστικές εξουσίες και επιρροές, για επικίνδυνους Κυβερνήτες, για δικαιώματα που καταπατώνται, επιδιώκοντας τον Σφετερισμό.

*Αυτή η πρακτική δεν είναι πατριωτική. Το να παρακινείς το πλήθος σπέρνοντας την οργή, σημαίνει ότι υπονομεύεις την **δημόσια ευτυχία**, αν δεν την καταστρέφεις. Δεν αγαπά την πατρίδα το όποιος αδικαιολόγητα βλάπτει την κοινωνική ειρήνη. **Για μερικά λάθη και φταιξίματα της Κυβέρνησης, είναι ικανός να ξεσηκώσει τον όχλο, ο οποίος οφείλει να μην κρίνει ό,τι δεν μπορεί να καταλάβει και των οποίων οι γνώμες δεν μεταδίδονται με βάση τη λογική αλλά σαν επιδημία μολυσματικής ασθένειας**.*

[...]

*Ο αληθινός πατριώτης (κατά τον Σάμουελ Τζόνσον) δεν υπόσχεται πολλά. **Αναλαμβάνει την ευθύνη να υπερασπίζεται το κύρος του Κοινοβουλίου, να εφαρμόζει το Νόμο και να υπερασπίζεται τον τρόπο αντιπροσώπευσης όπως***

φορμή τις κινητοποιήσεις ενάντια στην ψήφιση του νέου Σωφρονιστικού Κώδικα και τις φυλακές υψίστης ασφαλείας (παραθέτουμε αυτές τις σκέψεις ενώ το νομοσχέδιο έχει ήδη ψηφιστεί επί της αρχής, κατ' άρθρον και στο σύνολο του στην Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης). Πριν μόλις δύο ημέρες από την ψήφιση και συγκεκριμένα στις 29 Ιουνίου η ΕΕΚΕ Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και τα Τμήματα Δικαιοσύνης και Δικαιωμάτων του ΣΥΡΙΖΑ κάλεσαν σε ανοιχτή εκδήλωση-συζήτηση στο ξενοδοχείο Τιτάνια, μιλώντας γενικά για ένα **«νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης που συζητείται και ψηφίζεται αυτές τις μέρες στη Βουλή, σχετικά με τις φυλακές "γ' τύπου"»**. Μήπως ο Συριζα, τα αρμόδια στελέχη του, όπως η «τροπαιοφόρος» των «αντιστασιακών αγώνων» της αξιωματικής αντιπολίτευσης ενάντια στο νέο νομοσχέδιο Ζωή Κωνσταντοπούλου, δεν είχαν γνώση, μόλις δυο ημέρες πριν, ότι το κάλεσμα τους θα συμπέσει όλως «τυχαίως» με την ψήφιση επί της αρχής, κατ' άρθρον και στο σύνολο του; Και βέβαια το γνώριζαν. Και τι έκαναν; Όχι μόνο απέκρυψαν την ημερομηνία, αλλά με περίσσιο θράσος στην ίδια ανακοίνωση ανέφεραν ότι την 1η Ιουλίου, την ημέρα δηλαδή που γνώριζαν ότι θα διεξαχθεί η ψηφοφορία, **«ο ΣΥΡΙΖΑ παίρνει την πρωτοβουλία να ανοίξει τη συζήτηση με πολιτικούς, κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς και κινήματα, σε μια προσπάθεια, πρώτα απ' όλα, να δημιουργηθεί ένα μέτωπο που θα σταματήσει το απαράδεκτο νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης»**. Την ημέρα λοιπόν που ψηφίζεται το νομοσχέδιο ο Συριζα παίρνει την πρωτοβουλία για την δημιουργία ενός μετώπου, που θα το σταματήσει!!! Φυσικά το μόνο που έχει σχεδιαστεί να σταματήσει, να αποδυναμωθεί, ή να διατηρήσει τα πλέον ήπια χαρακτηριστικά, δεν είναι τίποτα άλλο παρά η μέχρις στιγμή κινητοποίηση όσων κρατουμένων απείχαν από το συσσίτιο ή προχώρησαν σε ολιγοήμερη απεργία πείνας. Το ψέμα και η υποκρισία σ' όλο τους το μεγαλείο. Αντί λοιπόν η ημερομηνία ψήφισης του νομοσχεδίου έστω επί της αρχής, κατ' άρθρον και στο σύνολό τους (απομένει και η τυπική πλέον υπερψήφιση του σε Τμήμα εντός των επομένων ημερών), να αποτελέσει για τους κρατούμενους, εφόσον την γνώριζαν, σημείο έντασης της κινητοποίησης τους, η μεθοδευμένη απόκρυψή της φαίνεται να οδηγεί τουλάχιστον πλήθος κρατουμένων στο σταμάτημα της απεργίας, στην ηττοπάθεια και στον συμβιβασμό με μια πραγματικότητα, την οποία οδηγούνται να αποδεχθούν ως αναπόδραστη.

Ας σημειώσουμε και κάτι ακόμα. Η απεργία πείνας ως μορφή πάλης εμπεριέχει σε μεγάλο

κρύψει τα πραγματικά προβλήματα κάθε κινητοποίησης, που βασίζεται μόνο σ' αυτήν. Όταν μάλιστα οι όποιες προϋπάρχουσες διαιρέσεις ανάμεσα στους κρατούμενους αυξάνονται σε ένα κρίσιμο σημείο με την απομαζικοποίηση των συμμετεχόντων σε μια απεργία πείνας ο καθένας καταλαβαίνει, ότι ουσιαστικά κάτι τέτοιο σημαίνει και την ελεγχόμενη λήξη της κινητοποίησης στο σύνολό της. Σ' αυτήν την κατεύθυνση λειτούργησε και λειτουργεί ακόμη και εν μέσω κινητοποίησης η φήμη για την ψήφιση ενός νομοσχεδίου, που θα προβλέπει την αποφυλάκιση μετά την έκτιση των δύο πέμπτων της ποινής όσων έχουν καταδικαστεί σε ποινή φυλάκισης έως δέκα χρόνια, με αποτέλεσμα πλήθος κρατουμένων να βρίσκεται σε αναμονή και να μην επιθυμεί να «φορτωθεί» πειθαρχικά για οποιοδήποτε λόγο με συνέπεια να στερηθούν την δυνατότητα άμεσης αποφυλάκισης.

Είναι επίσης προφανές ότι μια εξέγερση, μια στάση των κρατούμενων, όπως έχει αποδειχθεί στο παρελθόν, δεν τους απομάκρυνε από την διεκδίκηση των αιτημάτων τους, εκτός των άλλων, αλλά δυσκόλευε και το κράτος και τους μηχανισμούς του σε μεγάλο βαθμό να επιβληθούν με άνεση.

Οι παρατεταμένες μη ενεργητικές κινήσεις, όπως για μιαν ακόμη φορά αποδεικνύεται δίνουν τον χρόνο σε διαπραγματευτάδες κάθε είδους να κινηθούν κατά το δοκούν και να σταματήσουν εγκαίρως κάθε ανεξέλεγκτη γι' αυτούς προοπτική αγώνα και ουσιαστικά να κατοχυρώσουν πολιτικά τον μη αγώνα… Οι υποχωρήσεις από την πλευρά του κράτους όπως συνηθίζεται, εμφανίζονται ως νίκη του κινήματος, παρ' ότι όλοι γνωρίζουν ότι εξ αρχής ήταν προγραμματισμένες στα πλαίσια πάντα του δημοκρατικού διαλόγου και του σεβασμού στο δικαίωμα της διεκδίκησης των κινητοποιούμενων. Έτσι επιτυγχάνεται η πολιτικοποίηση ενός πιθανολογούμενου ανεξέλεγκτου αγώνα, η εκπροσώπηση του από ένα κόμμα που κομπάζει ότι μέσω των εκπροσώπων του «κάνει άνω κάτω» τις αρμόδιες Επιτροπές της Βουλής, αλλά και η ένταξη του σε μια ευρύτερη κινηματική διαδικασία, στην οποία ηγείται, έχει αδιαφιλονίκητα τον πρώτο λόγο η αξιωματική αντιπολίτευση, που έχει αναγνωριστεί μάλιστα από ουκ ολίγους αναρχιστές ως νόμιμη εκπρόσωπος του (γνωστή σε όλους η συνεχιζόμενη προπαγάνδα ότι ο Συριζα θα βγάλει έξω ή τέλος πάντως θα φροντίσει τους πολιτικούς κρατούμενους…).

Οι διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων γνωρίζουν επακριβώς τις συνθήκες των κολαστηρίων, τους συσχετισμούς των διαφόρων «φυλών» σε κάθε φυλακή (άραβες και αφρικανοί δεν συμμετέχουν στην απεργία πείνας), τις

Η ιστορία μιας ατάκας

Ο βρετανός Σάμουελ Τζόνσον (1709-1784) ήταν ένας διάσημος ευπατρίδης της γεωργιανής εποχής. Υπήρξε πολύ επιτυχημένος εκδότης, δοκιμιογράφος, ποιητής, δημοσιολόγος και βιογράφος διάσημων ατόμων της εποχής του. Αφοσιωμένος στον Αγγλικανισμό και στο Στέμμα, είχε την σπάνια τύχη να αναγνωριστεί το έργο του ενώ βρισκόταν εν ζωή και να απολαύσει πλούτη και τιμές. Ένα από τα σημαντικότερα έργα του ήταν το «Λεξικό της Αγγλικής Γλώσσας» που αποτέλεσε, σύμφωνα με πολλούς, τομή και για 150 χρόνια υπήρξε το δημοφιλέστερο βρετανικό λεξικό, ώσπου να εκδοθεί το Oxford English Dictionary.

Στο λήμμα «πατριώτης-patriot», ο Σάμουελ Τζόνσον στην πρώτη έκδοση του λεξικού (1755) δίνει την ακόλουθη ερμηνεία: «Αυτός που το κυρίαρχο πάθος του είναι η αγάπη για τη χώρα του». Τί σημαίνει «χώρα» (country) δεν εξηγούσε ο «Dr Johnson» και πολύ καλά έκανε. Προτιμούσε την αποφατική οδό: «Αυτός που μισεί τον Βασιλιά του, δεν αγαπά την χώρα του», συνήθιζε να λέει.

Αυτά ως την τρίτη έκδοση. Στην τέταρτη όμως, (1775), συμπληρώνει το λήμμα με το «**Μερικές φορές χρησιμοποιείται** (ο όρος πατριώτης) **για να περιγράψει έναν οργανωμένο εχθρό της κυβέρνησης**».

Λίγο καιρό αργότερα, ο Σάμουελ Τζόνσον διατυπώνει την διάσημη ρήση «*Ο πατριωτισμός είναι το τελευταίο καταφύγιο των παλιανθρώπων*», μια ρήση που και σήμερα είναι το Κοράνι για πολλούς.

Τί είχε συμβεί; Απλώς, το 1775 ξέσπαγε η επανάσταση στην Βρετανική αποικία του Νέου Κόσμου, γνωστότερη και ως Αμερικανική Επανάσταση και η μυριόστομη κραυγή που κυριαρχούσε, τουλάχιστον στο ξεκίνημά της, ήταν «η υπεράσπιση της πατρίδας». Στην πορεία επικράτησαν τα αριστοκρατικά στοιχεία, όμως η πνοή της συγκλόνισε τον ευρωπαϊκό χώρο, προκαλώντας μια σειρά επαναστάσεων και εξεγέρσεων με πρώτη την Μεγάλη Γαλλική Επανάσταση. Αυτό ήταν πάρα πολύ για έναν οπαδό του Στέμματος σαν τον Σάμουελ Τζόνσον που δεν μπορούσε να χωνέψει με τίποτα ότι μια αποικία θα μπορούσε να ξεσηκωθεί.

«*Πατριώτης*», γράφει στην περίφημη

θαιρεσία του **«όλοι για έναν και ένας για όλους»**, *αμφισβητεί τις Αρχές εκ βάθρων και μιλά για το* **μεγαλείο του πλήθους**. *Όσο αυξάνεται η μελαγχολία του διηγήται και ονειρεύεται δικαιώματα και κινδύνους από αυθαίρετες εξουσίες, σε κάθε περίπτωση όμως δεν θέλει το καλό της χώρας του αλλά να ικανοποιήσει την κακία του.*

[…]

Κάποιος γίνεται πατριώτης μόνο και μόνο επειδή διαδίδει την δυσαρέσκειά του και προπαγανδίζει διάφορα πράγματα για μυστικές εξουσίες και επιρροές, για επικίνδυνους Κυβερνήτες, για δικαιώματα που καταπατώνται, επιδιώκοντας τον Σφετερισμό.

Αυτή η πρακτική δεν είναι πατριωτική. Το να παρακινείς το πλήθος σπέρνοντας την οργή, σημαίνει ότι υπονομεύεις την **δημόσια ευτυχία**, *αν δεν την καταστρέφεις. Δεν αγαπά την πατρίδα το όποιος αδικαιολόγητα βλάπτει την κοινωνική ειρήνη.* **Για μερικά λάθη και φταιξίματα της Κυβέρνησης, είναι ικανός να ξεσηκώσει τον όχλο, ο οποίος οφείλει να μην κρίνει ό,τι δεν μπορεί να καταλάβει και των οποίων οι γνώμες δεν μεταδίδονται με βάση τη λογική αλλά σαν επιδημία μολυσματικής ασθένειας**.

[…]

Ο αληθινός πατριώτης (κατά τον Σάμουελ Τζόνσον) δεν υπόσχεται πολλά. **Αναλαμβάνει την ευθύνη να υπερασπίζεται το κύρος του Κοινοβουλίου, να εφαρμόζει το Νόμο και να υπερασπίζεται τον τρόπο αντιπροσώπευσης όπως μας τον έδωσαν οι πρόγονοί μας. Ξέρει ότι δεν μπορεί να αλλάξει το μέλλον και ότι υπάρχουν πράγματα που δεν πρέπει να αλλάξουν**.

Δεν θα πρέπει να δίνει σαφείς και κατηγορηματικές υποσχέσεις ότι θα υπακούει στην εντολή των ψηφοφόρων. Γιατί ξέρει τις προκαταλήψεις των παρατάξεων και την αστάθεια του όχλου. Θα πρέπει κατ' αρχήν να εξετάσει πως έφτασαν να έχουν μια ορισμένη γνώμη οι ψηφοφόροι. Ο γενικός κανόνας είναι ότι δεν εκτιμάται η δουλειά των σοφών και σταθερών αλλά οι κραυγές των βίαιων και βιαστικών. Μόνο οι τεμπέληδες και οι άσωτοι έχουν χρόνο για να συνομωτούν και να επηρεάζουν και άλλους και δεν θα πρέπει να είναι ανυποψίαστος, σχετικά με τους ψηφοφόρους, ότι συχνά η μειοψηφία είναι η σοφότερη.

Αφοσιωμένος στην αποστολή του για την υπεράσπιση του **δημόσιου καλού**, *ο-*

της αρχής, κατ' άρθρον και στο σύνολο του; Και βέβαια το γνώριζαν. Και τι έκαναν; Όχι μόνο απέκρυψαν την ημερομηνία, αλλά με περίσσιο θράσος στην ίδια ανακοίνωση ανέφεραν ότι την 1η Ιουλίου, την ημέρα δηλαδή που γνώριζαν ότι θα διεξαχθεί η ψηφοφορία, **«ο ΣΥΡΙΖΑ παίρνει την πρωτοβουλία να ανοίξει τη συζήτηση με πολιτικούς, κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς και κινήματα, σε μια προσπάθεια, πρώτα απ' όλα, να δημιουργηθεί ένα μέτωπο που θα σταματήσει το απαράδεκτο νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης»**. Την ημέρα λοιπόν που ψηφίζεται το νομοσχέδιο ο Συριζα παίρνει την πρωτοβουλία για την δημιουργία ενός μετώπου, που θα το σταματήσει!!! Φυσικά το μόνο που έχει σχεδιαστεί να σταματήσει, να αποδυναμωθεί, ή να διατηρήσει τα πλέον ήπια χαρακτηριστικά, δεν είναι τίποτα άλλο παρά η μέχρις στιγμή κινητοποίηση όσων κρατουμένων απείχαν από το συσσίτιο ή προχώρησαν σε ολιγοήμερη απεργία πείνας. Το ψέμα και η υποκρισία σ' όλο τους το μεγαλείο. Αντί λοιπόν η ημερομηνία ψήφισης του νομοσχέδιου έστω επί της αρχής, κατ' άρθρον και στο σύνολό τους (απομένει και η τυπική πλέον υπερψήφιση του σε Τμήμα εντός των επομένων ημερών), να αποτελέσει για τους κρατούμενους, εφόσον την γνώριζαν, σημείο έντασης της κινητοποίησης τους, η μεθοδευμένη απόκρυψή της φαίνεται να οδηγεί τουλάχιστον πλήθος κρατουμένων στο σταμάτημα της απεργίας, στην ηττοπάθεια και στον συμβιβασμό με μια πραγματικότητα, την οποία οδηγούνται να αποδεχθούν ως αναπόδραστη.

Ας σημειώσουμε και κάτι ακόμα. Η απεργία πείνας ως μορφή πάλης εμπεριέχει σε μεγάλο βαθμό το παθητικό στοιχείο, αποτελεί ένα μέσο πίεσης με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, που όπως έχει δείξει το παρελθόν μπορεί να αποτελέσει μια αφορμή για μια ανεξέλεγκτη κινητοποίηση μόνο αν συντρέχουν και άλλοι παράγοντες, οι απόψεις εκείνου ή εκείνων που επιλέγει αυτή την μορφή πάλης, η συνέπεια και η ειλικρίνεια όσον αφορά τις προθέσεις, η στάση των αλληλέγγυων, η ύπαρξη ή μη ενδιάμεσων μηχανισμών ή κομμάτων που έχουν την εξουσιοδότηση να εκπροσωπούν τον απεργό, τους συμπαραστάτες ή ακόμη και τους αλληλέγγυους, ο χρόνος που επιλέγεται κοκ.

Ο εγκλωβισμός τα τελευταία χρόνια με την προτροπή διαφόρων Επιτροπάτων Αγώνα, που στο παρελθόν, δεν τους απομάκρυνε από την διεκδίκηση των αιτημάτων τους, εκτός των άλλων, αλλά δυσκόλευε και το κράτος και τους μηχανισμούς του σε μεγάλο βαθμό να επιβληθούν με άνεση.

Οι παρατεταμένες μη ενεργητικές κινήσεις, όπως για μιαν ακόμη φορά αποδεικνύεται δίνουν τον χρόνο σε διαπραγματευτάδες κάθε είδους να κινηθούν κατά το δοκούν και να σταματήσουν εγκαίρως κάθε ανεξέλεγκτη γι' αυτούς προοπτική αγώνα και ουσιαστικά να κατοχυρώσουν πολιτικά τον μη αγώνα… Οι υποχωρήσεις από την πλευρά του κράτους όπως συνηθίζεται, εμφανίζονται ως νίκη του κινήματος, παρ' ότι όλοι γνωρίζουν ότι εξ αρχής ήταν προγραμματισμένες στα πλαίσια πάντα του δημοκρατικού διαλόγου και του σεβασμού στο δικαίωμα της διεκδίκησης των κινητοποιούμενων. Έτσι επιτυγχάνεται η πολιτικοποίηση ενός πιθανολογούμενου ανεξέλεγκτου αγώνα, η εκπροσώπηση του από ένα κόμμα που κομπάζει ότι μέσω των εκπροσώπων του «κάνει άνω κάτω» τις αρμόδιες Επιτροπές της Βουλής, αλλά και η ένταξη του σε μια ευρύτερη κινηματική διαδικασία, στην οποία ηγείται, έχει αδιαφιλονίκητα τον πρώτο λόγο η αξιωματική αντιπολίτευση, που έχει αναγνωριστεί μάλιστα από ουκ ολίγους αναρχιστές ως νόμιμη εκπρόσωπος του (γνωστή σε όλους η συνεχιζόμενη προπαγάνδα ότι ο Συριζα θα βγάλει έξω ή τέλος πάντως θα φροντίσει τους πολιτικούς κρατούμενους…).

Οι διαχειριστές των κρατικών υποθέσεων γνωρίζουν επακριβώς τις συνθήκες των κολαστηρίων, τους συσχετισμούς των διαφόρων «φυλών» σε κάθε φυλακή (άραβες και αφρικανοί δεν συμμετέχουν στην απεργία πείνας), τις «ισορροπίες», που άλλωστε φροντίζουν να συνδιαμορφώνουν και να διατηρούν επιμελώς με τα μικρά ή μεγάλα «προνόμια» που παρέχονται στην κατεύθυνση της πολυπόθητης ηρεμίας. Στην ίδια κατεύθυνση εξακολουθεί να κινείται και η παντελώς ελεγχόμενη από την «υπηρεσία» διακίνηση πάσης φύσεως ναρκωτικών ουσιών. Άλλο τόσο γνωρίζουν και αναγνωρίζουν τα «κουμάντα» διάσημων εκπροσωπών της «αντι-συστημικής» νύχτας, που εμφανίζονται ικανοί να διασφαλίζουν σε κρατούμενους, που θεωρούν είτε αυλικούς είτε «δικά τους παιδιά» μια πιο «ανεκτή συνθήκη διαβίωσης» σε αντίθεση με εκείνη των πλέον εξαθλιωμένων και

συνέχεια στη σελίδα 4

μουελ Τζόνσον στην πρώτη έκδοση του λεξικού (1755) δίνει την ακόλουθη ερμηνεία: «Αυτός που το κυρίαρχο πάθος του είναι η αγάπη για τη χώρα του». Τί σημαίνει «χώρα» (country) δεν εξηγούσε ο «Dr Johnson» και πολύ καλά έκανε. Προτιμούσε την αποφατική οδό: «Αυτός που μισεί τον Βασιλιά του, δεν αγαπά την χώρα του», συνήθιζε να λέει.

Αυτά ως την τρίτη έκδοση. Στην τέταρτη όμως, (1775), συμπληρώνει το λήμμα με το «**Μερικές φορές χρησιμοποιείται** (ο όρος πατριώτης) **για να περιγράψει έναν οργανωμένο εχθρό της κυβέρνησης**».

Λίγο καιρό αργότερα, ο Σάμουελ Τζόνσον διατυπώνει την διάσημη ρήση «*Ο πατριωτισμός είναι το τελευταίο καταφύγιο των παλιανθρώπων*», μια ρήση που και σήμερα είναι το Κοράνι για πολλούς.

Τί είχε συμβεί; Απλώς, το 1775 ξέσπασε η επανάσταση στην Βρετανική αποικία του Νέου Κόσμου, γνωστότερη και ως Αμερικανική Επανάσταση και η μυριόστομη κραυγή που κυριαρχούσε, τουλάχιστον στο ξεκίνημά της, ήταν «η υπεράσπιση της πατρίδας». Στην πορεία επικράτησαν τα αριστοκρατικά στοιχεία, όμως η πνοή της συγκλόνισε τον ευρωπαϊκό χώρο, προκαλώντας μια σειρά επαναστάσεων και εξεγέρσεων με πρώτη την Μεγάλη Γαλλική Επανάσταση. Αυτό ήταν πάρα πολύ για έναν οπαδό του Στέμματος σαν τον Σάμουελ Τζόνσον που δεν μπορούσε να χωνέψει με τίποτα ότι μια αποικία θα μπορούσε να ξεσηκωθεί.

«*Πατριώτης*», γράφει στην περίφημη μπροσούρα του [«The patriot» (1774)], «*δεν είναι αυτός που δικαιολογεί τους γελοίους ισχυρισμούς των αμερικάνων σφετεριστών, που επιθυμεί να δει το (βρετανικό) έθνος να στερείται της φυσικής και νόμιμης εξουσίας πάνω στις δικές του αποικίες, οι οποίες ιδρύθηκαν υπό την προστασία της Αγγλίας, που εφαρμόζουν τον Αγγλικό νόμο και είναι ασφαλείς χάρη στον αγγλικό στρατό*».

Η μπροσούρα αυτή έγινε το βασικό εγχειρίδιο για κάθε αφοσιωμένο υπηρέτη του Στέμματος. Όμως, χωρίς να το θέλει, ο Σάμουελ Τζόνσον, έγραψε ένα από τα καλύτερα μανιφέστα υπέρ της επανά-

ρήνη. ***Για μερικά λάθη και φταιξίματα της Κυβέρνησης, είναι ικανός να ξεσηκώσει τον όχλο, ο οποίος οφείλει να μην κρίνει ό,τι δεν μπορεί να καταλάβει και των οποίων οι γνώμες δεν μεταδίδονται με βάση τη λογική αλλά σαν επιδημία μολυσματικής ασθένειας*.**

[...]

Ο αληθινός πατριώτης (κατά τον Σάμουελ Τζόνσον) δεν υπόσχεται πολλά. ***Αναλαμβάνει την ευθύνη να υπερασπίζεται το κύρος του Κοινοβουλίου, να εφαρμόζει το Νόμο και να υπερασπίζεται τον τρόπο αντιπροσώπευσης όπως μας τον έδωσαν οι πρόγονοί μας. Ξέρει ότι δεν μπορεί να αλλάξει το μέλλον και ότι υπάρχουν πράγματα που δεν πρέπει να αλλάξουν*.**

Δεν θα πρέπει να δίνει σαφείς και κατηγορηματικές υποσχέσεις ότι θα υπακούει στην εντολή των ψηφοφόρων. Γιατί ξέρει τις προκαταλήψεις των παρατάξεων και την αστάθεια του όχλου. Θα πρέπει κατ' αρχήν να εξετάσει πως έφτασαν να έχουν μια ορισμένη γνώμη οι ψηφοφόροι. Ο γενικός κανόνας είναι ότι δεν εκτιμάται η δουλειά των σοφών και σταθερών αλλά οι κραυγές των βίαιων και βιαστικών. Μόνο οι τεμπέληδες και οι άσωτοι έχουν χρόνο για να συνομωτούν και να επηρεάζουν και άλλους και δεν θα πρέπει να είναι ανυποψίαστος, σχετικά με τους ψηφοφόρους, ότι συχνά η μειοψηφία είναι η σοφότερη.

Αφοσιωμένος στην αποστολή του για την υπεράσπιση του ***δημόσιου καλού****, οφείλει να έχει το νου του ώστε οι ψηφοφόροι αλλά και οι υπόλοιποι κάτοικοι της επαρχίας του να μην βλάψουν κανέναν και κυρίως να μην βλάψουν τους εαυτούς τους.*

[...]

Το πλήθος είναι μια εντελώς ετερογενής και συγχυσμένη μάζα που αποτελείται από πλούσιους και φτωχούς, έξυπνους και χαζούς, καλούς και κακούς. Πριν αναφερθούμε σε αυτόν ***που δηλώνει πατριώτης δηλαδή ότι νοιάζεται για τους ανθρώπους****, πρέπει να δούμε σε ποιούς ανθρώπους στρέφει την προσοχή του. Λέγει η παροιμία πως αν θέλουμε να*

«Πάσα απόπειρα διαταράξεως ή βιαίας ανατροπής του αστικού καθεστώτος, του οποίου στερεά θεμέλια είνε η πατρίς, η οικογένεια, η ιδιοκτησία θα εύρη αντιμέτωπον την πυγμήν του Κράτους. Είμεθα αποφασισμένοι να εξοπλίσωμεν το κράτος και τας αρχάς του διά τας αναγκαίας νομοθεσίας, όπως καταστή δυνατή η αποτελεσματική κοινωνική άμυνα κατά των απροκάλυπτων ανατρεπικών ενεργειών των εχθρών του κοινωνικού καθεστώτος».

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, *Θεσσαλονίκη 7/7/1928*

Υπάρχει Έγκλημα Γνώμης;;;

Έχουμε, σε πολλές περιπτώσεις, αναφερθεί στην διαδικασία ενοποίησης της κυριαρχίας, ευρωπαϊκά και παγκόσμια. Μία διαδικασία της οποίας ενώ η αφετηρία βρίσκεται στην δεκαετία του 1950 έχουμε την κυριολεκτική επέλασή της από το 1989 και εφεξής.

Είναι χαρακτηριστικό πως σε σχέση με αυτό το γεγονός η συντριπτική πλειοψηφία των αναρχιστών έσπευσε να υιοθετήσει πρόθυμα και άκριτα την διαδεδομένη, από τα κέντρα εξουσίας (αριστερά και δεξιά), άποψη της υποτιθέμενης κατάρρευσης του «ανατολικού μπλοκ». Οι υποστηρικτικοί λόγοι αυτής της «κατάρρευσης» ξεκινούσαν από μισοσοβαρές αναλύσεις και έφταναν στα όρια του γελοίου (όπως η εκδοχή ότι οι σοβιετικοί νικήθηκαν σε κάποιον υποτιθέμενο πόλεμο που έγινε για την κυριαρχία στο διάστημα, κάτι να πούμε σαν τον «πόλεμο των άστρων»).

Όμως, είναι «ηλίου φαεινότερον» πως η, περί ης ο λόγος, «κατάρρευση» ήταν ένα καλομελετημένο κτύπημα της κρατούσας τάξης της Ρωσίας εναντίον του ίδιου του πληθυσμού της, των εξουσιαζομένων. Ένα κτύπημα που άνοιξε το δρόμο για ανάλογου περιεχομένου διαδοχικά κτυπήματα στις κοινωνίες των κρατών του λεγόμενου ανατολικού μπλοκ, αρχικά, και στους υπόλοιπους πληθυσμούς του ευρωπαϊκού χώρου, στην συνέχεια, από τις εξουσίες του πάλαι ποτέ «δυτικού μπλοκ» κυριαρχίας. Κτυπήματα που συνεχίζονται μέχρι τις ημέρες μας και τα οποία βιώνει μεγάλο μέρος και από τους κατοίκους του ελλαδικού χώρου. Κτυπήματα που αποσκοπούν στο να στερεωθεί η γνωστή από το 1989 διακήρυξη των Γκορμπατσώφ και Μπους (του πρεσβύτερου) περί της εγκαθίδρυσης της Νέας Τάξης Πραγμάτων, αυτής που η άλλη της ονομασία είναι Παγκοσμιοποίηση και της οποίας η πραγματική διάσταση είναι η Ενοποίηση της Κυριαρχίας.

Άλλωστε, μία πρόσφατη επιβεβαίωση των προσχεδιασμένων κινήσεων και των συμφωνιών που υπήρξαν για την πορεία αυτής της ενοποίησης των εξουσιαστών, έγινε από έναν εκ των διεκπεραιωτών των προειλημμένων, τον Μιχαήλ Γκορμπατσώφ, ο οποίος σε πρόσφατη συνέντευξή του κατηγορούσε τους δυτικούς και το ΝΑΤΟ, ότι παραβίασαν τις συμφωνίες και επεκτάθηκαν στα κράτη, μέλη του λεγόμενου πρώην ανατολικού μπλοκ.

Γιατί αναφερόμαστε σε όλα αυτά; Η απάντηση βρίσκεται τόσο στα όσα ήδη βρίσκονται εν κινήσει, τόσο στον ελλαδικό χώρο (ιδιαίτερα το τελευταίο διάστημα) όσο και στην ευρύτερη περιοχή. Χρειάζεται να υπενθυμίσουμε πως η κάθε ευκαιριακή υιοθέτηση απόψεων όχι μόνο δεν είναι ικανή να συμβάλλει στην κατανόηση της πραγματικότητας, αλλά καταντά αναποτελεσματική και ιδιαζόντως γραφική, καθώς αναλίσκεται σε στερεότυπα επαναλαμβανόμενες αναλύσεις, μη έχοντας (ή και μη θέλοντας να) κατανοήσει, συνειδητοποιήσει και προβάλλει με πρακτικό και πειστικό τρόπο τα όσα διαδραματίζονται στην ουσία, δηλαδή το «γίγνεσθαι».

Η κατανόηση τού «γίγνεσθαι», επομένως, προϋποθέτει εμβάθυνση, συνεχή προσπάθεια και καθαρό μυαλό ικανό να αντιλαμβάνεται το παρόν ώστε να μπορεί να προβλέπει τις μελλοντικές κινήσεις των εξουσιαστών.

Ποιος, όμως, δείχνει ενδιαφέρον για κάτι τέτοιο; Εδώ μετρά η πολιτική, το εύπεπτο, το έτοιμο να καταναλωθεί ακόμα κι αν δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, ακόμα κι αν αυτός που το διαλαλεί, κατά βάθος δεν το πιστεύει. Ο σκοπός είναι η φαινομενική επιτυχία, ο προσεταιρισμός κάποιων ανθρώπων πάνω στην εκάστοτε «πολιτική γραμμή». Η πολιτική, αλλά και όποιος την ασκεί, είναι το αρπακτικό που απλά ενδιαφέρεται για το άμεσο κέρδος και κάποια πρόσκαιρα (κατά κανόνα) αποτελέσματα, παρασύροντας τις σκέψεις των ανθρώπων σε ευκαιριακές επιδιώξεις που δεν είναι ικανές να επιφέρουν την συνολική ευδαιμονία, πέραν του ότι τα όποια άμεσα πολιτικά κέρδη, όντας κτίσματα σε αμμώδες έδαφος, σύντομα απορροφούνται από τα κύματα.

Ας έλθουμε, όμως, στο προκείμενο. Η ενοποιημένη κυριαρχία δεν είναι ένα ασήμαντο γεγονός. Οι κρατούντες από τα διάφορα σημεία του πλανήτη έχουν προ πολλού αποφασίσει για την κατασκευή ενός άλλου είδους «κόσμου». Αυτό προϋποθέτει ενιαίους κανόνες κοινά αποδεκτούς και συνεπώς ενιαίο νομικό πλαίσιο. Σημαίνει ακόμη πως τα «αδύνατα σημεία» του κυριαρχικού πλέγματος, που υπήρχαν και υπάρχουν στον πλανήτη, θα πρέπει να ενδυναμωθούν στην βάση της ενιαίας λειτουργίας του παγκόσμιου συστήματος που διαμορφώνουν. Ένα από αυτά τα σημεία ήταν και ο ελλαδικός χώρος. Σ' αυτόν επικεντρώθηκε το ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια εν όψει της νέας ενοποιητικής περιόδου της παγκόσμιας κυριαρχίας, κάτι που σηματοδοτήθηκε με την υπερψήφιση του αντιτρομοκρατικού νόμου και τις εν συνεχεία επαναλαμβα-

συνέχεια στη σελίδα 4

δούμε τον χαρακτήρα κάποιου, πρέπει να δούμε τις συναναστροφές του. Αν ο υποψήφιος για τον τίτλο του πατριώτη

τον «νέο συνασπισμό εξουσίας» θα παραμείνουν όλα περίπου όπως είναι σήμερα, χρέη, φόροι, τράπεζες, δρακόντιοι

τά της σε όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα (πλην βεβαίως της ναζιστικής ΧΑ);».

Έχουμε, σε πολλές περιπτώσεις, ανα-φερθεί στην διαδικασία ενοποίησης της κυριαρχίας, ευρωπαϊκά και παγκόσμια. Μία διαδικασία της οποίας ενώ η αφετηρία βρίσκεται στην δεκαετία του 1950 έχουμε την κυριολεκτική επέλασή της από το 1989 και εφεξής.

Είναι χαρακτηριστικό πως σε σχέση με αυτό το γεγονός η συντριπτική πλειοψηφία των αναρχιστών έσπευσε να υιοθετήσει πρόθυμα και άκριτα την διαδεδομένη, από τα κέντρα εξουσίας (αριστερά και δεξιά), άποψη της υποτιθέμενης κατάρρευσης του «ανατολικού μπλοκ». Οι υποστηρικτικοί λόγοι αυτής της «κατάρρευσης» ξεκινούσαν από μισοσοβαρές αναλύσεις και έφταναν στα όρια του γελοίου (όπως η εκδοχή ότι οι σοβιετικοί νικήθηκαν σε κάποιον υποτιθέμενο πόλεμο που έγινε για την κυριαρχία στο διάστημα, κάτι να πούμε σαν τον «πόλεμο των άστρων»).

Όμως, είναι «ηλίου φαεινότερον» πως η, περί ης ο λόγος, «κατάρρευση» ήταν ένα καλομελετημένο κτύπημα της κρατούσας τάξης της Ρωσίας εναντίον του ίδιου του πληθυσμού της, των εξουσιαζομένων. Ένα κτύπημα που άνοιξε το δρόμο για ανάλογου περιεχομένου διαδοχικά κτυπήματα στις κοινωνίες των κρατών του λεγόμενου ανατολικού μπλοκ, αρχικά, και στους υπόλοιπους προσχεδιασμένων κινήσεων και των συμφωνιών που υπήρξαν για την πορεία αυτής της ενοποίησης των εξουσιαστών, έγινε από έναν εκ των διεκπεραιωτών των προειλημμένων, τον Μιχαήλ Γκορμπατσώφ, ο οποίος σε πρόσφατη συνέντευξή του κατηγορούσε τους δυτικούς και το ΝΑΤΟ, ότι παραβίασαν τις συμφωνίες και επεκτάθηκαν στα κράτη, μέλη του λεγόμενου πρώην ανατολικού μπλοκ.

Γιατί αναφερόμαστε σε όλα αυτά; Η απάντηση βρίσκεται τόσο στα όσα ήδη βρίσκονται εν κινήσει, τόσο στον ελλαδικό χώρο (ιδιαίτερα το τελευταίο διάστημα) όσο και στην ευρύτερη περιοχή. Χρειάζεται να υπενθυμίσουμε πως η κάθε ευκαιριακή υιοθέτηση απόψεων όχι μόνο δεν είναι ικανή να συμβάλλει στην κατανόηση της πραγματικότητας, αλλά καταντά αναποτελεσματική και ιδιαζόντως γραφική, καθώς αναλίσκεται σε στερεότυπα επαναλαμβανόμενες αναλύσεις, μη έχοντας (ή και μη θέλοντας να) κατανοήσει, συνειδητοποιήσει και προβάλλει με πρακτικό και πειστικό τρόπο τα όσα διαδραματίζονται στην ουσία, δηλαδή το «γίγνεσθαι».

Η κατανόηση τού «γίγνεσθαι», επομένως, προϋποθέτει εμβάθυνση, συνεχή προσπάθεια και καθαρό μυαλό ικανό να αντιλαμβάνεται ... εξουσιαστών.

Ποιος, όμως, δείχνει ενδιαφέρον για κάτι τέτοιο; Εδώ μετρά η πολιτική, το εύπεπτο, το έτοιμο να καταναλωθεί ακόμα κι αν δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, ακόμα κι αν αυτός που το διαλαλεί, κατά βάθος δεν το πιστεύει. Ο σκοπός είναι η φαινομενική επιτυχία, ο προσεταιρισμός κάποιων ανθρώπων πάνω στην εκάστοτε «πολιτική γραμμή». Η πολιτική, αλλά και όποιος την ασκεί, είναι το αρπακτικό που απλά ενδιαφέρεται για το άμεσο κέρδος και κάποια πρόσκαιρα (κατά κανόνα) αποτελέσματα, παρασύροντας τις σκέψεις των ανθρώπων σε ευκαιριακές επιδιώξεις που δεν είναι ικανές να επιφέρουν την συνολική ευδαιμονία, πέραν του ότι τα όποια άμεσα πολιτικά κέρδη, όντας κτίσματα σε αμμώδες έδαφος, σύντομα απορροφούνται από τα κύματα.

Ας έλθουμε, όμως, στο προκείμενο. Η ενοποιημένη κυριαρχία δεν είναι ένα ασήμαντο γεγονός. Οι κρατούντες από τα διάφορα σημεία του πλανήτη έχουν προ πολλού αποφασίσει για την κατασκευή ενός άλλου είδους «κόσμου». Αυτό προϋποθέτει ενιαίους κανόνες κοινά αποδεκτούς και συνεπώς ενιαίο νομικό πλαίσιο. Σημαίνει ακόμη, πως τα «αδύνατα σημεία» του κυριαρχικού πλέγματος, που υπήρχαν και υπάρχουν στον πλανήτη, θα πρέπει να ενδυναμωθούν στην βάση της ενιαίας λειτουργίας του παγκόσμιου συστήματος που διαμορφώνουν. Ένα από αυτά τα σημεία ήταν και ο ελλαδικός χώρος. Σ' αυτόν επικεντρώθηκε το ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια εν όψει της νέας ενοποιητικής περιόδου της παγκόσμιας κυριαρχίας, κάτι που σηματοδοτήθηκε με την υπερψήφιση του αντιτρομοκρατικού νόμου και τις εν συνεχεία επαναλαμβα-

συνέχεια στη σελίδα 4

δούμε τον χαρακτήρα κάποιου, πρέπει να δούμε τις συναναστροφές του. Αν ο υποψήφιος για τον τίτλο του πατριώτη πασχίζει να ωφελήσει με καλές ιδέες τις ανώτερες τάξεις και μέσω της επιρροής τους, να ελέγχει τους κατώτερους, ή αν πρώτα και κύρια συναναστρέφεται με τους έξυπνους, τους μετριοπαθείς, τους κανονικούς και τους ενάρετους τότε η αγάπη για τους ανθρώπους μπορεί να είναι λογική και τίμια. ***Αλλά αν έχει ως αρχή να απευθύνεται σε φτωχούς που είναι πάντα έτοιμοι να εκραγούν από θυμό, να απευθύνεται σε αδύναμους που είναι εκ φύσεως καχύποπτοι, και σε αδαείς που εύκολα παρασύρονται, δεν θα πρέπει να αφήσουμε να ανθίσει μια τέτοια αγάπη.[1]***

Ο Σύριζα και το μυστήριο με τις ψόφιες γάτες

Κυκλοφορεί, σαν ανέκδοτο, μια πολύ διασκεδαστική ιστορία. Λέγεται ότι η CIA στη δεκαετία του '50 έθεσε σε εφαρμογή ένα νόστιμο σχέδιο για να μειώσει την επιρροή των Σοβιετικών στην Λατινική Αμερική. Δημοσίευσε μια (ψεύτικη) αγγελία σε μια μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίδα σε χώρα της Λατινικής Αμερικής με την υπογραφή της τοπικής σοβιετικής πρεσβείας ότι δίνεται ανταμοιβή για κάθε ...ψόφια γάτα. Όπως ήταν φυσικό, εμφανίστηκαν στην σοβιετική πρεσβεία αρκετοί με ψόφιες γάτες ανά χείρας για να πά-

τον «νέο συνασπισμό εξουσίας» θα παραμείνουν όλα περίπου όπως είναι σήμερα, χρέη, φόροι, τράπεζες, δρακόντιοι νόμοι. Και ο Λαφαζάνης, ο ηγέτης της εσωκομματικής αντιπολίτευσης μέσα στην αξιωματική αντιπολίτευση; Μετά από μια πολλοστή «ελεγχόμενη έκρηξη», όπως λένε και οι πυροτεχνουργοί, όπου αποκάλεσε για διακοσιοστή φορά «κοινοβουλευτικό πραξικόπημα» τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες της (πραξικοπηματικής) κυβέρνησης, ο Λαφαζάνης έχει συνέλθει πλήρως. Καλώς όρισε, μάλιστα, έναν παλιό άσπονδο φίλο: Τον Γιάννη Στουρνάρα που αναλαμβάνει την θέση της ΤτΕ.

Γλυκειά είναι η ζωή και ο θάνατος μαυρίλα

Ο Guru Shri Ashutosh Maharaj είναι ένας από τις εκατοντάδες χιλιάδες αγίων της Ινδίας. Όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου (ανεξερεύνηται αι βουλαί...), ο Γκουρού πέθανε και μάλιστα από καρδιακή προσβολή. Ως εδώ καλά. Ωστόσο οι οπαδοί του Γκουρού δεν αποδέχονται ότι ο Δάσκαλος πέθανε αλλά ότι έχει πέσει σε βαθύ διαλογισμό και γι' αυτό αρνούνται να τον θάψουν προκαλώντας έντονες αντιδράσεις από την οικογένεια του εκλιπόντος, που επιθυμεί την καύση του σύμφωνα με το παραδοσιακό έθιμο. Ο μακαρίτης είχε προσωπική κινητή και ακίνητη περιουσία άνω των

τά της σε όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα (πλην βεβαίως της ναζιστικής ΧΑ);».

Το όνομα Κιμ Μπόιξ σας λέει κάτι; Και όμως είναι ο Γενικός Γραμματέας της Διεθνούς Ένωσης Συνταξιούχων και Επιδοματούχων που έβαλε φωτιά στις νεανικές καρδιές των συνταξιούχων του ΚΚΕ.

Στην συγκέντρωση «παρευρέθηκε πολυμελής αντιπροσωπεία του ΚΚΕ με επικεφαλής το ΓΓ της ΚΕ, Δημήτρη Κουτσούμπα», που είναι συνταξιούχος από τα νιάτα του ως έμμισθο κομματικό στέλεχος. Αλλά ποιος νοιάστηκε;

Η ένωσις των Εκκλησιών

Νέα προβοκάτσια σε βάρος του ΚΚΕ. Στον καπιταλιστικό τύπο δημοσιεύτηκε φωτογραφία-ντοκουμέντο με τους τρεις πιο σημαντικούς άνδρες από τον χώρο της Ορθοδοξίας. Τον κύριο Κουτσούμπα από το ΚΚΕ να συνομιλεί εγκάρδια με τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο και τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Ιερώνυμο στην πρόσφατη συναυλία του Μάριου Φραγκούλη στο Ηρώδειο (οι σελέμπριτις τρελαίνονται για συναυλίες, ως γνωστόν, αφού τραβούν τα φλας και χορταίνουν τη ματαιοδοξία τους). Το μάτι του κακεντρεχή δημοσιογράφου Στέφανου Κασιμάτη που, κατά δήλωσίν του, λατρεύει τους πλούσιους και επιτυχημένους,

περί ης ο λόγος, «κατάρρευση» ήταν ένα καλομελετημένο κτύπημα της κρατούσας τάξης της Ρωσίας εναντίον του ίδιου του πληθυσμού της, των εξουσιαζομένων. Ένα κτύπημα που άνοιξε το δρόμο για ανάλογου περιεχομένου διαδοχικά κτυπήματα στις κοινωνίες των κρατών του λεγόμενου ανατολικού μπλοκ, αρχικά, και στους υπόλοι-

σεις, μη έχοντας (ή και μη θέλοντας να) κατανοήσει, συνειδητοποιήσει και προβάλλει με πρακτικό και πειστικό τρόπο τα όσα διαδραματίζονται στην ουσία, δηλαδή το «γίγνεσθαι».

Η κατανόηση τού «γίγνεσθαι», επομένως, προϋποθέτει εμβάθυνση, συνεχή προσπάθεια και καθαρό μυαλό ικανό να αντιλαμβά-

του ότι τα όποια άμεσα πολιτικά κέρδη, όντας κτίσματα σε αμμώδες έδαφος, σύντομα απορροφούνται από τα κύματα.

Ας έλθουμε, όμως, στο προκείμενο. Η ενοποιημένη κυριαρχία δεν είναι ένα ασήμαντο γεγονός. Οι κρατούντες από τα διάφορα σημεία του πλανήτη έχουν προ πολλού αποφασίσει για την κατασκευή ενός άλλου είδους «κόσμου». Αυτό προϋποθέτει ενιαί-

κός χώρος. Σ' αυτόν επικεντρώθηκε το ενδιαφέρον τα τελευταία χρόνια εν όψει της νέας ενοποιητικής περιόδου της παγκόσμιας κυριαρχίας, κάτι που σηματοδοτήθηκε με την υπερψήφιση του αντιτρομοκρατικού νόμου και τις εν συνεχεία επαναλαμβα-

συνέχεια στη σελίδα 4

δούμε τον χαρακτήρα κάποιου, πρέπει να δούμε τις συναναστροφές του. Αν ο υποψήφιος για τον τίτλο του πατριώτη πασχίζει να ωφελήσει με καλές ιδέες τις ανώτερες τάξεις και μέσω της επιρροής τους, να ελέγχει τους κατώτερους, ή αν πρώτα και κύρια συναναστρέφεται με τους έξυπνους, τους μετριοπαθείς, τους κανονικούς και τους ενάρετους τότε η αγάπη για τους ανθρώπους μπορεί να είναι λογική και τίμια. ***Αλλά αν έχει ως αρχή να απευθύνεται σε φτωχούς που είναι πάντα έτοιμοι να εκραγούν από θυμό, να απευθύνεται σε αδύναμους που είναι εκ φύσεως καχύποπτοι, και σε αδαείς που εύκολα παρασύρονται, δεν θα πρέπει να αφήσουμε να ανθίσει μια τέτοια αγάπη.[1]***

Ο Σύριζα και το μυστήριο με τις ψόφιες γάτες

Κυκλοφορεί, σαν ανέκδοτο, μια πολύ διασκεδαστική ιστορία. Λέγεται ότι η CIA στη δεκαετία του '50 έθεσε σε εφαρμογή ένα νόστιμο σχέδιο για να μειώσει την επιρροή των Σοβιετικών στην Λατινική Αμερική.. Δημοσίευσε μια (ψεύτικη) αγγελία σε μια μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίδα σε χώρα της Λατινικής Αμερικής με την υπογραφή της τοπικής σοβιετικής πρεσβείας ότι δίνεται ανταμοιβή για κάθε ...ψόφια γάτα. Όπως ήταν φυσικό, εμφανίστηκαν στην σοβιετική πρεσβεία αρκετοί με ψόφιες γάτες ανά χείρας για να πάρουν την αμοιβή τους. Οι σοβιετικοί, που δεν γνώριζαν τίποτα, τους έδιωχναν κατάπληκτοι, με αποτέλεσμα να θυμώσουν όσοι μπήκαν στην διαδικασία να σκοτώσουν τις γάτες τους και να εκτοξεύσουν τις ψόφιες γάτες στον περίβολο της πρεσβείας. Αλήθεια ή ψέμα, το ηθικό δίδαγμα είναι ένα: Αν ακούτε κατά καιρούς ότι ο Σύριζα θα μειώσει φόρους, θα δώσει αυξήσεις, «παροχές» και νέες θέσεις εργασίας, να ξέρετε ότι είναι καθαρή προβοκάτσια και ανυπόστατη φημολογία που προέρχεται από τους πολιτικούς του αντιπάλους. Ο Αλέξιος Τσίπρας, πριν ξεκινήσει την οδύσσεια των καλοκαιρινών του διακοπών, ξεκαθάρισε σε συνέντευξη του σε «φίλιο έδαφος», την «εφημερίδα των συντακτών», ότι με τον «νέο συνασπισμό εξουσίας» θα παραμείνουν όλα περίπου όπως είναι σήμερα, χρέη, φόροι, τράπεζες, δρακόντιοι νόμοι. Και ο Λαφαζάνης, ο ηγέτης της εσωκομματικής αντιπολίτευσης μέσα στην αξιωματική αντιπολίτευση; Μετά από μια πολλοστή «ελεγχόμενη έκρηξη», όπως λένε και οι πυροτεχνουργοί, όπου αποκάλεσε για διακοσιοστή φορά «κοινοβουλευτικό πραξικόπημα» τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες της (πραξικοπηματικής) κυβέρνησης, ο Λαφαζάνης έχει συνέλθει πλήρως. Καλώς όρισε, μάλιστα, έναν παλιό άσπονδο φίλο: Τον Γιάννη Στουρνάρα που αναλαμβάνει την θέση της ΤτΕ.

Γλυκειά είναι η ζωή και ο θάνατος μαυρίλα

Ο Guru Shri Ashutosh Maharaj είναι ένας από τις εκατοντάδες χιλιάδες αγίων της Ινδίας. Όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου (ανεξερεύνηται αι βουλαί...), ο Γκουρού πέθανε και μάλιστα από καρδιακή προσβολή. Ως εδώ καλά. Ωστόσο οι οπαδοί του Γκουρού δεν αποδέχονται ότι ο Δάσκαλος πέθανε αλλά ότι έχει πέσει σε βαθύ διαλογισμό και γι' αυτό αρνούνται να τον θάψουν προκαλώντας έντονες αντιδράσεις από την οικογένεια του εκλιπόντος, που επιθυμεί την καύση του σύμφωνα με το παραδοσιακό έθιμο. Ο μακαρίτης είχε προσωπική κινητή και ακίνητη περιουσία άνω των 100 εκατομμυρίων σε στερλίνες λίρες, κάτι που έφερε τους διάδικους στα δικαστήρια, τα οποία και θα αποφασίσουν αν ο Δάσκαλος πέθανε ή απλώς περιμένει.

Τρέχα γύρευε πως, η σκέψη, αφού στροβιλίστηκε άσκοπα ανάμεσα στη γή και στα Ουράνια, ήρθε και αγκάλιασε με τρυφερότητα το Κόμμα της Εργατικής Τάξης. Ζει για δεν ζει το ΚΚΕ; Τα συλλαλητήρια του υπάρχουν ή δεν υπάρχουν;

Για παράδειγμα, πόσοι πήρατε είδηση ότι μέσα στον Ιούνη έγινε ένα πολύ μεγαλο συλλαλητήριο από τις «Συνεργαζόμενες Συνταξιουχικές Οργανώσεις», δηλαδή τους κομματικούς συνταξιούχους με κεντρικό σύνθημα (Θεέ και Κύριε!) «Όχι στη μείωση των συντάξεων»! (Οχι, αλλά σε ποιά από όλες τις μειώσεις;) Πόσοι γνωρίζατε ότι «**αντιπροσωπεία των συνταξιούχων επέδωσε το υπόμνημα με τα αιτήματά της σε όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα (πλην βεβαίως της ναζιστικής ΧΑ);**».

Το όνομα Κιμ Μπόιξ σας λέει κάτι; Και όμως είναι ο Γενικός Γραμματέας της Διεθνούς Ένωσης Συνταξιούχων και Επιδοματούχων που έβαλε φωτιά στις νεανικές καρδιές των συνταξιούχων του ΚΚΕ.

Στην συγκέντρωση «παρευρέθηκε πολυμελής αντιπροσωπεία του ΚΚΕ με επικεφαλής το ΓΓ της ΚΕ, Δημήτρη Κουτσούμπα», που είναι συνταξιούχος από τα νιάτα του ως έμμισθο κομματικό στέλεχος. Αλλά ποιός νοιάστηκε;

Η ένωσις των Εκκλησιών

Νέα προβοκάτσια σε βάρος του ΚΚΕ. Στον καπιταλιστικό τύπο δημοσιεύτηκε φωτογραφία-ντοκουμέντο με τους τρεις πιο σημαντικούς άνδρες από τον χώρο της Ορθοδοξίας. Τον κύριο Κουτσούμπα από το ΚΚΕ να συνομιλεί εγκάρδια με τον Οικουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαίο και τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Ιερώνυμο στην πρόσφατη συναυλία του Μάριου Φραγκούλη στο Ηρώδειο (οι σελέμπριτις τρελαίνονται για συναυλίες, ως γνωστόν, αφού τραβούν τα φλας και χορταίνουν τη ματαιοδοξία τους). Το μάτι του κακεντρεχή δημοσιογράφου Στέφανου Κασιμάτη που, κατά δήλωσίν του, λατρεύει τους πλούσιους και επιτυχημένους, έπεσε αμέσως στο «ρόλεξ» που φορούσε ο κύριος Κουτσούμπας στο αριστερό του χέρι, αυτό που σηκώνει συνήθως με σφιγμένη τη γροθιά στα συλλαλητήρια. Όμως το punctum, όπως θα έλεγε ο Roland Barthes, της εικόνας ήταν κάτι διαφορετικό: Το λαμπερό χαμόγελο της Νατάσας Καραμανλή που, όμως, δεν συνοδευόταν από τον Εξόριστο στη Ραφήνα. Ως γνωστόν ο Καραμανλής, ο νεώτερος, πολύ προσεκτικός όπως πάντα, έχει συνήθως για επικοινωνιακό προπομπό την σύζυγο του. Η Προεδρία της Δημοκρατίας δεν επιτρέπει άτσαλες κινήσεις...

Λεόν

1. THE PATRIOT, by Samuel Johnson. ADDRESSED TO THE ELECTORS OF GREAT BRITAIN. 1774.

συνέχεια από τη σελίδα 3

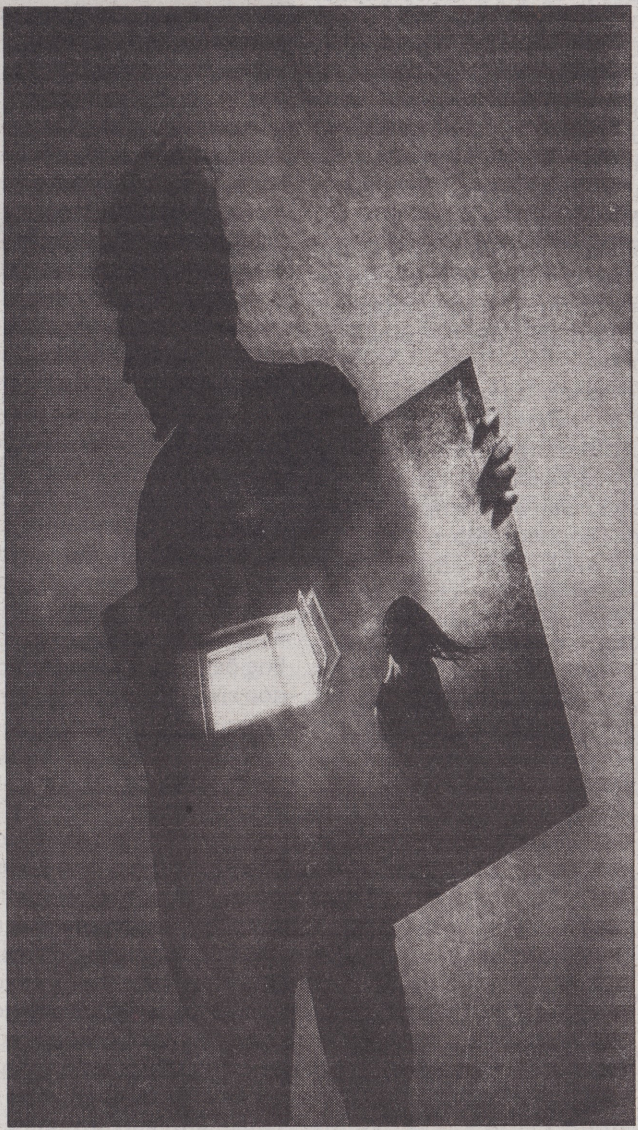
νόμενες αναθεωρήσεις του, όπου η υποτιθέμενη εθνική κυριαρχία επιβεβαίωσε για μία ακόμη φορά την ανυπαρξία της, αφού κατωχυρώνετο –και επίσημα πλέον– η ανεμπόδιστη δράση των μυστικών υπηρεσιών των κρατών, που προΐστανται των ενοποιημένων δυνάμεων της κυριαρχίας. Επομένως, οι θρήνοι, που ακολούθησαν, για την δήθεν απεμπόληση εθνικής κυριαρχίας με τα μνημόνια αποτελούν τουλάχιστον ωμή πολιτική σπέκουλα, αφού κανείς δεν μπορεί να χάσει αυτό που δεν είχε.

Ένας από τους κύριους σκοπούς της περιόδου, που δρομολογείται, είναι η καταστολή του ελεύθερου λόγου, η απαγόρευση της έκφρασης κάθε ενοχλητικής γνώμης με κάθε τρόπο. Η παγκοσμιοποιημένη κυριαρχία επιδιώκει την «έκφραση» εκείνης της γνώμης που συμπορεύεται με τις μακροπρόθεσμες ή βραχυπρόθεσμες επιδιώξεις και σχεδιασμούς της.

Είναι κατανοητό πως κάτι τέτοιο δεν είναι πρωτοφανές στα χρονικά των διώξεων, εκ μέρους του ελλαδικού κράτους. Το ιδιώνυμο (ν.4229/1929) «Περί μέτρων ασφαλείας του κοινωνικού καθεστώτος και προστασίας των ελευθεριών των πολιτών» είναι το πλέον γνωστό νομοθέτημα το οποίο δεν ψηφίστηκε από κάποια δικτατορία αλλά από την δημοκρατία και από την κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου. Πριν από αυτό εννοείται πως υπήρξαν ανάλογου περιεχομένου νομοθετήματα, όπως αυτό το οποίο νομοθετήθηκε από τον Παπαναστασίου το 1924 όπου εποινικοποιείτο η έκφραση γνώμης υπέρ του έκπτωτου βασιλιά.

Αν ανατρέξουμε στο διάστημα των 85 χρόνων, που μεσολάβησαν, θα διαπιστώσουμε πως η δίωξη της γνώμης, συνεχίστηκε από όλες τις εξουσιαστικές ομάδες, μέσα από πολύπλοκες και πολύπλευρες διαδικασίες. Το ιδιαίτερο που κομίζει η παρούσα περίοδος της κυριαρχίας είναι η ωμότητα με την οποία προχωρά στην φίμωση του λόγου και της έκφρασης γνώμης.

Αυτό οφείλεται εν μέρει και στην προσπάθεια εναρμονισμού του νομικού πλαισίου με αυτό των υπολοίπων μελών της Ε.Ε. Ενός εναρμονισμού που αφορά κυρίως την απαγόρευση της γνώμης, της έκφρασης λόγου που δεν συ-

μπορεύεται με τον εκάστοτε «λόγο» των κρατούντων. Πώς, όμως, θα μπορούσε, για παράδειγμα να τεθεί υπό διωγμόν μία πορεία εθνικοφροσύνης που έχει τις ρίζες της στην σύσταση του ελλαδικού κράτους; Οι ανάγκες των κρατούντων παγκοσμίως απαιτούν την εκρίζωση και την αντικατάστασή της.

Χρήσιμο εφαλτήριο για την πραγμάτωση αυτού του ποινικού έργου, που αναμφισβήτητα έχει και κοινωνικές προεκτάσεις, είναι η Χρυσή Αυγή. Αυτές οι διώξεις με αφορμή

στη Γερμανία, το Βέλγιο και σε άλλες χώρες της Ευρώπης να έχει απαγορευθεί δια νόμου ο Εθνικοσοσιαλισμός (Ναζισμός), όμως στον ελλαδικό χώρο δεν ισχύει τέτοιος νόμος. Όπως δεν ισχύει για τον Φασισμό, τον Κομμουνισμό και την Αναρχία. Κι όμως, τα παπαγαλάκια σχίζουν υποκριτικά τα ιμάτια τους, όπως τα έσχιζαν μέχρι τώρα με τους κουκουλοφόρους, όπως θα τα σχίζουν αύριο και πάλι προσπαθώντας να διασύρουν τους αγωνιζόμενους για την αναρχία.

Η παράνοια των εξουσιαστών γίνεται άκρως επικίνδυνη όταν ξεπερνά κάθε όριο με το να ζητούν την ποινή της ισόβιας κάθειρξης για επίθεση και προσβολή του κυνοβουλίου, επαναφέροντας την σκληρή εποχή του μεσαίωνα, όπου όποιος στρεφόταν εναντίον τού ηγεμόνα αποκεφαλιζόταν ή στην καλύτερη περίπτωση εξοριζόταν. Διάφοροι Γκαιμπελίσκοι των ΜΜΕ (Πρετεντέρης κλπ), αριστεροί βουλευτές (Παπαδόπουλος, κλπ) επιτίθενται κατά των ψηφοφόρων της Χρυσής Αυγής χρησιμοποιώντας εμφυλιοπολεμικούς όρους. Πάντοτε, βέβαια, εκ του ασφαλούς, αφού εμφυλιοπολεμική σύρραξη δεν φαίνεται ούτε στον πλέον απομακρυσμένο ορίζοντα.

Κι όλα αυτά στο πνεύμα του θριάμβου ή της υποστήριξης της Δημοκρατίας. Ο εκάστοτε θρίαμβος της δημοκρατίας είναι ο θρίαμβος της εξουσίας και επιβεβαιώνεται με μέτρα ολοκληρωτισμού (μέσα στα οποία περιλαμβάνονται και οι ειδικές φυλακές) ή με μεθοδεύσεις εξόντωσης του πολιτικού αντιπάλου που αποδεικνύουν πόσο αδίστακτη μπορεί να γίνει η κρατούσα τάξη πραγμάτων απέναντι σε αδιαμεσολάβητους απελευθερωτικούς αγώνες. Το γνωστό εξουσιαστικό σύνθημα «καμμία ελευθερία στους εχθρούς της ελευθερίας» είναι παντελώς ξένο και ολοκληρωτικά εχθρικό προς τις αναρχικές ιδέες και πρακτικές. Η «υπεράσπιση» του δημοκρατικού πολιτεύματος χτίζει έναν ολοκληρωτισμό πολύ χειρότερο από τον Εθνικοσοσιαλισμό και τον Φασισμό. Δεν χρειάζεται πάνω σ' αυτό να επεκταθούμε, επί του παρόντος.

Δια των νόμων, εν ενεργεία ή μη (διευκρίνιση: εν ενεργεία νόμος είναι αυτός του οποίου έχει επικυρωθεί η εφαρμογή σύμφωνα με τα ισχύοντα του κρατισμού, ενώ έχουμε, επίσης, το νομικό καθεστώς το οποίο ισχύει με την εφαρμογή των δεδικασμένων και των δικαστικών αποφάσεων) επιχειρείται η εφαρμογή αυτών που περιστασιακά (πολιτική χρήση) ή επί μακρόν χρονικό διάστημα θα χρησιμεύσουν στο να εξυπηρετηθούν πρόσκαιρες σκοπιμότητες ή να «γαλουχηθούν» οι υπήκοοι στους επιτασσόμενους τρόπους έκφρασης.

Είναι σαφές, πως η απόδοση του όρου «εγκληματικός» σε μία διατυπωμένη γνώμη γίνεται επιλεκτικά και αναλόγως με τον συσχετισμό εξουσίας που υπάρχει. Έτσι, αυτοί που εφαρμόζουν την ποινική δίωξη μίας γνώμης που έχει

συνέχεια από τη σελίδα 2

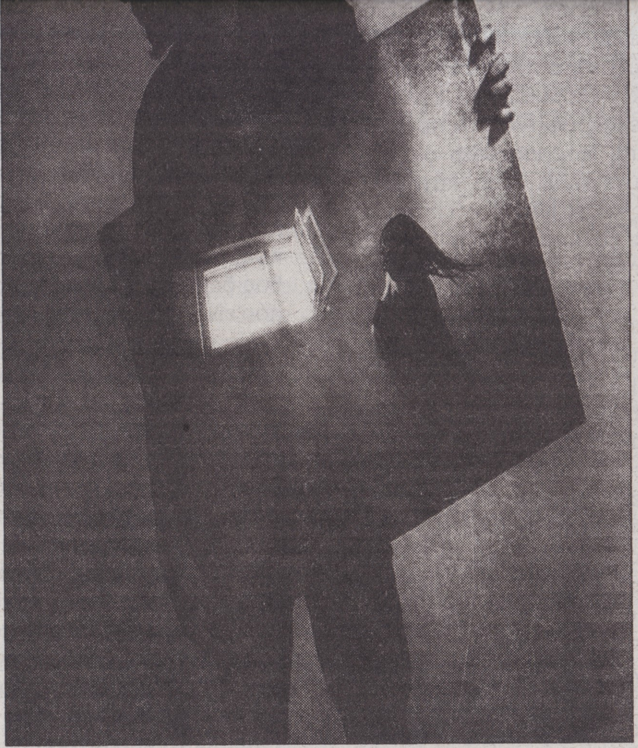
φτωχών κρατουμένων. Η παραχώρηση αρμοδιοτήτων της «υπηρεσίας» σ' αυτήν την περίπτωση, όπως και σε άλλες, γίνεται φυσικά με το αζημίωτο. Μ' άλλα λόγια το ένα χέρι νίβει το άλλο. Είναι κατανοητό ότι όταν αυτή η κατάσταση είναι κάτι παραπάνω από φανερή στους υπόλοιπους κρατούμενους (μάλλον διαφημίζεται με κάθε επιμέλεια), όταν αυτού του είδους οι «κουμανταδόροι» τυγχάνουν της υπο-

την «έκφραση» εκείνης της γνώμης που συμπορεύεται με τις μακροπρόθεσμες ή βραχυπρόθεσμες επιδιώξεις και σχεδιασμούς της.

Είναι κατανοητό πως κάτι τέτοιο δεν είναι πρωτοφανές στα χρονικά των διώξεων, εκ μέρους του ελλαδικού κράτους. Το ιδιώνυμο (ν.4229/1929) «Περί μέτρων ασφαλείας του κοινωνικού καθεστώτος και προστασίας των ελευθεριών των πολιτών» είναι το πλέον γνωστό νομοθέτημα το οποίο δεν ψηφίστηκε από κάποια δικτατορία αλλά από την δημοκρατία και από την κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου. Πριν από αυτό εννοείται πως υπήρξαν ανάλογου περιεχομένου νομοθετήματα, όπως αυτό το οποίο νομοθετήθηκε από τον Παπαναστασίου το 1924 όπου εποινικοποιείτο η έκφραση γνώμης υπέρ του έκπτωτου βασιλιά.

Αν ανατρέξουμε στο διάστημα των 85 χρόνων, που μεσολάβησαν, θα διαπιστώσουμε πως η δίωξη της γνώμης, συνεχίστηκε από όλες τις εξουσιαστικές ομάδες, μέσα από πολύπλοκες και πολύπλευρες διαδικασίες. Το ιδιαίτερο που κομίζει η παρούσα περίοδος της κυριαρχίας είναι η ωμότητα με την οποία προχωρά στην φίμωση του λόγου και της έκφρασης γνώμης.

Αυτό οφείλεται εν μέρει και στην προσπάθεια εναρμονισμού του νομικού πλαισίου με αυτό των υπολοίπων μελών της Ε.Ε. Ενός εναρμονισμού που αφορά κυρίως την απαγόρευση της γνώμης, της έκφρασης λόγου που δεν συ-

μπορεύεται με τον εκάστοτε «λόγο» των κρατούντων. Πώς, όμως, θα μπορούσε, για παράδειγμα να τεθεί υπό διωγμόν μία πορεία εθνικοφροσύνης που έχει τις ρίζες της στην σύσταση του ελλαδικού κράτους; Οι ανάγκες των κρατούντων παγκοσμίως απαιτούν την εκρίζωση και την αντικατάστασή της.

Χρήσιμο εφαλτήριο για την πραγμάτωση αυτού του ποινικού έργου, που αναμφισβήτητα έχει και κοινωνικές προεκτάσεις, είναι η Χρυσή Αυγή. Αυτές οι διώξεις με αφορμή την υποτιθέμενη προστασία της δημοκρατίας, έχουν σαν σκοπό να αντιμετωπίσουν αντίπαλες πολιτικές και οικονομικές μερίδες της εξουσίας που εκφράζει αυτό το κόμμα (βασισμένο και σε ένα μεγάλο κομμάτι του κοινωνικού χώρου) και οι οποίες προσβλέπουν σε μία διαφορετικού τύπου διαχείριση αυτής της περιόδου και των επερχόμενων αλλαγών, που εντάσσονται στους παγκοσμιοποιημένους σχεδιασμούς.

Το σημαντικότερο πλήγμα που επιφέρει η παρούσα τάξη πραγμάτων είναι η δίωξη της γνώμης και η απαγόρευση έκφρασης λόγου. Πάντα; Όχι βέβαια. Αυτή λαμβάνει χώραν όταν θίγονται με ευθύ τρόπο τα βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα σχέδια των κρατούντων. Πάντα επιλεκτικά και πάντοτε σε όσους δεν συγκροτούν τις εκάστοτε συμμορίες διεκπεραίωσης των συμφερόντων της παγκοσμιοποιημένης κυριαρχίας.

Μπορεί μεν να διατυπώνονται νομικές και άλλου είδους αντιρρήσεις για τις διώξεις λόγου και γνώμης, όμως αυτό δεν αλλάζει σε τίποτα την κατάσταση, αφού τελικά όχι μόνον πρακτικά αλλά και ουσιαστικά εγκαθιδρύεται ένα προηγούμενο το οποίο αποτελεί παρακαταθήκη, η οποία δεν

ζόταν ή στην καλύτερη περίπτωση εξοριζόταν. Διάφοροι Γκαιμπελίσκοι των ΜΜΕ (Πρετεντέρης κλπ), αριστεροί βουλευτές (Παπαδόπουλος, κλπ) επιτίθενται κατά των ψηφοφόρων της Χρυσής Αυγής χρησιμοποιώντας εμφυλιοπολεμικούς όρους. Πάντοτε, βέβαια, εκ του ασφαλούς, αφού εμφυλιοπολεμική σύρραξη δεν φαίνεται ούτε στον πλέον απομακρυσμένο ορίζοντα.

Κι όλα αυτά στο πνεύμα του θριάμβου ή της υποστήριξης της Δημοκρατίας. Ο εκάστοτε θρίαμβος της δημοκρατίας είναι ο θρίαμβος της εξουσίας και επιβεβαιώνεται με μέτρα ολοκληρωτισμού (μέσα στα οποία περιλαμβάνονται και οι ειδικές φυλακές) ή με μεθοδεύσεις εξόντωσης του πολιτικού αντιπάλου που αποδεικνύουν πόσο αδίστακτη μπορεί να γίνει η κρατούσα τάξη πραγμάτων απέναντι σε αδιαμεσολάβητους απελευθερωτικούς αγώνες. Το γνωστό εξουσιαστικό σύνθημα «καμμία ελευθερία στους εχθρούς της ελευθερίας» είναι παντελώς ξένο και ολοκληρωτικά εχθρικό προς τις αναρχικές ιδέες και πρακτικές. Η «υπεράσπιση» του δημοκρατικού πολιτεύματος χτίζει έναν ολοκληρωτισμό πολύ χειρότερο από τον Εθνικοσοσιαλισμό και τον Φασισμό. Δεν χρειάζεται πάνω σ' αυτό να επεκταθούμε, επί του παρόντος.

Δια των νόμων, εν ενεργεία ή μη (διευκρίνιση: εν ενεργεία νόμος είναι αυτός του οποίου έχει επικυρωθεί η εφαρμογή σύμφωνα με τα ισχύοντα του κρατισμού, ενώ έχουμε, επίσης, το νομικό καθεστώς το οποίο ισχύει με την εφαρμογή των δεδικασμένων και των δικαστικών αποφάσεων) επιχειρείται η εφαρμογή αυτών που περιστασιακά (πολιτική χρήση) ή επί μακρόν χρονικό διάστημα θα χρησιμεύσουν στο να εξυπηρετηθούν πρόσκαιρες σκοπιμότητες ή να «γαλουχηθούν» οι υπήκοοι στους επιτασσόμενους τρόπους έκφρασης.

Είναι σαφές, πως η απόδοση του όρου «εγκληματικός» σε μία διατυπωμένη γνώμη γίνεται επιλεκτικά και αναλόγως με τον συσχετισμό εξουσίας που υπάρχει. Έτσι, αυτοί που εφαρμόζουν την ποινική δίωξη μίας γνώμης που έχει χαρακτηριστεί ως εγκληματική είναι οι ίδιοι που διαπράττουν το αδίκημα αυτό αλλά τυγχάνουν ασυλίας, αφού είναι ενταγμένοι στην τρέχουσα συμμαχία εξουσιαστών. Αυτά εύκολα μπορεί να τα διαπιστώσει κάποιος την σήμερον ημέραν.

Με το πρόσχημα της υπεράσπισης του δημοκρατικού πολιτεύματος από τον «φασιστικό κίνδυνο», το κράτος προβαίνει ασύδοτα σε ενέργειες που πριν από λίγα χρόνια θα ξεσήκωναν μεγάλα κύματα διαμαρτυριών και διαδηλώσεων. Τώρα, όμως, το πρόσχημα του «φασιστικού κινδύνου» και οι διώξεις εναντίον βουλευτών της Χρυσής Αυγής στέκονται εμπόδιο στην αντιμετώπιση αυτής της ασύδοτης επίθεσης που πραγματοποιείται. Βεβαίως, προκαλεί γέλια η υποτιθέμενη αντιφασιστική υστερία του Βενιζέλου και του Ελλαδικού κράτους την ίδια στιγμή που υποστηρίζει ανενδοίαστα τις ένοπλες νεοναζιστικές συμμορίες της Ουκραΐνας. Είναι χαρακτηριστικό πως αποβαίνει μερική η δράση ενάντια στο νομοσχέδιο για τις φυλακές, όταν αποσιωπάται όλη η περιρρέουσα κατάσταση που καθιερώνει την «καινούργια εποχή» της κυριαρχίας και η οποία περιγράφηκε εν ολίγοις προηγουμένως. Είναι, επίσης, περισ-

συνέχεια από τη σελίδα 2

φτωχών κρατουμένων. Η παραχώρηση αρμοδιοτήτων της «υπηρεσίας» σ' αυτήν την περίπτωση, όπως και σε άλλες, γίνεται φυσικά με το αζημίωτο. Μ' άλλα λόγια το ένα χέρι νίβει το άλλο. Είναι κατανοητό ότι όταν αυτή η κατάσταση είναι κάτι παραπάνω από φανερή στους υπόλοιπους κρατούμενους (μάλλον διαφημίζεται με κάθε επιμέλεια), όταν αυτού του είδους οι «κουμανταδόροι» τυγχάνουν της υπολήψεως, της αναγνωρίσεως και της επίσης φανερής στους υπόλοιπους κρατούμενους στενής επαφής και συνεργασίας με εκπροσώπους της «ανελέητης επαναστατικής δράσης» και μάλιστα στ' όνομα της αναρχίας, οι συνέπειες δεν μπορεί παρά να είναι συγκεκριμένες... Η επίδειξη σκληρότητας και ισχύος, η κάθε είδους επιβολή στους όψιμα ή μη διαφωνούντες είναι η απαραίτητη συνθήκη διαιώνισης αυτής της κατάστασης.

Γνωρίζοντας, λοιπόν, την σύνθεση των κρατουμένων και τους ευρύτερους συσχετισμούς στις φυλακές σχεδιάζουν την επόμενη ημέρα χρησιμοποιώντας εκτός των άλλων «εργαλείων» και το περιβόητο νέο νομοσχέδιο.

Οι «προβλέψεις» του γνωστού και μη εξαιρετέου αρχιφύλακα του Κορυδαλλού Αραβαντίνου ότι οι φυλακές θα καούν τον Οκτώβρη ήρθαν πριν μικρό χρονικό διάστημα απλά να τονίσουν την ανάγκη επίσπευσης κάποιων μέτρων, που η λεγόμενη κοινή γνώμη θα τα θεωρήσει δικαιολογημένα όσο σκληρά και να παρουσιάζονται από τους ίδιους τους κινητοποιούμενους εντός ή εκτός των φυλακών. Η μη επιστροφή του Χ. Ξηρού από άδειες τις οποίες έπαιρνε ως συνεργαζόμενος (λόγω της προανακριτικής του κατάθε-

Αυτό οφείλεται εν μέρει και στην προσπάθεια εναρμονισμού του νομικού πλαισίου με αυτό των υπολοίπων μελών της Ε.Ε. Ενός εναρμονισμού που αφορά κυρίως την απαγόρευση της γνώμης, της έκφρασης λόγου που δεν συμπορεύεται με τον εκάστοτε «λόγο» των κρατούντων. Πώς, όμως, θα μπορούσε, για παράδειγμα να τεθεί υπό διωγμόν μία πορεία εθνικοφροσύνης που έχει τις ρίζες της στην σύσταση του ελλαδικού κράτους; Οι ανάγκες των κρατούντων παγκοσμίως απαιτούν την εκρίζωση και την αντικατάστασή της.

Χρήσιμο εφαλτήριο για την πραγμάτωση αυτού του ποινικού έργου, που αναμφισβήτητα έχει και κοινωνικές προεκτάσεις, είναι η Χρυσή Αυγή. Αυτές οι διώξεις με αφορμή την υποτιθέμενη προστασία της δημοκρατίας, έχουν σαν σκοπό να αντιμετωπίσουν αντίπαλες πολιτικές και οικονομικές μερίδες της εξουσίας που εκφράζει αυτό το κόμμα (βασισμένο και σε ένα μεγάλο κομμάτι του κοινωνικού χώρου) και οι οποίες προσβλέπουν σε μία διαφορετικού τύπου διαχείριση αυτής της περιόδου και των επερχομένων αλλαγών, που εντάσσονται στους παγκοσμιοποιημένους σχεδιασμούς.

Το σημαντικότερο πλήγμα που επιφέρει η παρούσα τάξη πραγμάτων είναι η δίωξη της γνώμης και η απαγόρευση έκφρασης λόγου. Πάντα; Όχι βέβαια. Αυτή λαμβάνει χώραν όταν θίγονται με ευθύ τρόπο τα βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα σχέδια των κρατούντων. Πάντα επιλεκτικά και πάντοτε σε όσους δεν συγκροτούν τις εκάστοτε συμμορίες διεκπεραίωσης των συμφερόντων της παγκοσμιοποιημένης κυριαρχίας.

Μπορεί μεν να διατυπώνονται νομικές και άλλου είδους αντιρρήσεις για τις διώξεις λόγου και γνώμης, όμως αυτό δεν αλλάζει σε τίποτα την κατάσταση, αφού τελικά όχι μόνον πρακτικά αλλά και ουσιαστικά εγκαθιδρύεται ένα προηγούμενο το οποίο αποτελεί παρακαταθήκη, η οποία δεν πρόκειται να εξαλειφθεί.

Μπορεί όλα αυτά να θεωρηθούν ως βέβαια εργαλεία της εξουσίας για το μέλλον; Αυτό είναι βέβαιο. Όταν υπάρχουν αποφάσεις που απαγορεύουν σε βουλευτές να λένε την όποια γνώμη τους έξω από το κυνοβούλιο, όταν υπάρχουν απαγορεύσεις αφισοκόλλησης σε νόμιμα σωματεία (όπως είναι ο φαρμακευτικός σύλλογος), όταν εφαρμόζεται για μία ακόμη φορά η αρχή της συλλογικής ευθύνης (που είχε εφαρμοσθεί και στην περίπτωση της σύλληψης των 504 εξεγερμένων στο Πολυτεχνείο του 1995), όταν κηρύσσονται υπό διωγμόν ιδεολογίες, τότε μπορεί να αναλογισθεί ο κάθε ένας την έκταση που μπορεί να έχουν αυτές οι καταστάσεις. Μέσα από το πρόσχημα της δίωξης κατά της Χρυσής Αυγής γίνεται καθεστώς η δίωξη του φρονήματος. Στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζονται νόμοι που δεν έχουν σχέση με τα μέχρι τούδε ισχύοντα. Μπορεί

κταθούμε, επί του παρόντος.

Δια των νόμων, εν ενεργεία ή μη (διευκρίνιση: εν ενεργεία νόμος είναι αυτός του οποίου έχει επικυρωθεί η εφαρμογή σύμφωνα με τα ισχύοντα του κρατισμού, ενώ έχουμε, επίσης, το νομικό καθεστώς το οποίο ισχύει με την εφαρμογή των δεδικασμένων και των δικαστικών αποφάσεων) επιχειρείται η εφαρμογή αυτών που περιστασιακά (πολιτική χρήση) ή επί μακρόν χρονικό διάστημα θα χρησιμεύσουν στο να εξυπηρετηθούν πρόσκαιρες σκοπιμότητες ή να «γαλουχηθούν» οι υπήκοοι στους επιτασσόμενους τρόπους έκφρασης.

Είναι σαφές, πως η απόδοση του όρου «εγκληματικός» σε μία διατυπωμένη γνώμη γίνεται επιλεκτικά και αναλόγως με τον συσχετισμό εξουσίας που υπάρχει. Έτσι, αυτοί που εφαρμόζουν την ποινική δίωξη μίας γνώμης που έχει χαρακτηριστεί ως εγκληματική είναι οι ίδιοι που διαπράττουν το αδίκημα αυτό αλλά τυγχάνουν ασυλίας, αφού είναι ενταγμένοι στην τρέχουσα συμμαχία εξουσιαστών. Αυτά εύκολα μπορεί να τα διαπιστώσει κάποιος την σήμερον ημέραν.

Με το πρόσχημα της υπεράσπισης του δημοκρατικού πολιτεύματος από τον «φασιστικό κίνδυνο», το κράτος προβαίνει ασύδοτα σε ενέργειες που πριν από λίγα χρόνια θα ξεσήκωναν μεγάλα κύματα διαμαρτυριών και διαδηλώσεων. Τώρα, όμως, το πρόσχημα του «φασιστικού κινδύνου» και οι διώξεις εναντίον βουλευτών της Χρυσής Αυγής στέκονται εμπόδιο στην αντιμετώπιση αυτής της ασύδοτης επίθεσης που πραγματοποιείται. Βεβαίως, προκαλεί γέλια η υποτιθέμενη αντιφασιστική υστερία του Βενιζέλου και του Ελλαδικού κράτους την ίδια στιγμή που υποστηρίζει ανενδοίαστα τις ένοπλες νεοναζιστικές συμμορίες της Ουκρανίας. Είναι χαρακτηριστικό πως αποβαίνει μερική η δράση ενάντια στο νομοσχέδιο για τις φυλακές, όταν αποσιωπάται όλη η περιρρέουσα κατάσταση που καθιερώνει την «καινούργια εποχή» της κυριαρχίας και η οποία περιγράφηκε εν ολίγοις προηγουμένως. Είναι, επίσης, περισσότερο από προβληματική η εμμονή στον αντιφασισμό από τη στιγμή που μία τέτοια στάση και πρακτική ενεργεί ως ύδωρ στον μύλο της κυριαρχίας και του ολοκληρωτισμού που αυτή δομεί.

Βεβαίως, όσοι έχουν ενθυλακωθεί στην αριστερά προφανώς και δεν νοιώθουν κάποια ανησυχία, αφού η θέση τους είναι προσδιορισμένη μέσα στο κίνημα και αισθάνονται καλυμμένοι μέσω των συμβιβασμών καθώς επιπλέουν στα θολά ύδατα του αναρχισμού. Οι αναρχικοί, όμως, δεν έδωσαν και δεν πρόκειται να δώσουν «γήν και ύδωρ» σε κανένα εχθρό της ελευθερίας, δεν πρόκειται να απεμπολήσουν τις ιδέες της ολικής απελευθέρωσης εντασσόμενοι σε κινήματα εφησυχασμού, μερικότητας και ενσωμάτωσης.

Συσπείρωση Αναρχικών

συνέχεια από τη σελίδα 2

φτωχών κρατουμένων. Η παραχώρηση αρμοδιοτήτων της «υπηρεσίας» σ' αυτήν την περίπτωση, όπως και σε άλλες, γίνεται φυσικά με το αζημίωτο. Μ' άλλα λόγια το ένα χέρι νίβει το άλλο. Είναι κατανοητό ότι όταν αυτή η κατάσταση είναι κάτι παραπάνω από φανερή στους υπόλοιπους κρατούμενους (μάλλον διαφημίζεται με κάθε επιμέλεια), όταν αυτού του είδους οι «κουμανταδόροι» τυγχάνουν της υπολήψεως, της αναγνωρίσεως και της επίσης φανερής στους υπόλοιπους κρατούμενους στενής επαφής και συνεργασίας με εκπροσώπους της «ανελέητης επαναστατικής δράσης» και μάλιστα στ' όνομα της αναρχίας, οι συνέπειες δεν μπορεί παρά να είναι συγκεκριμένες… Η επίδειξη σκληρότητας και ισχύος, η κάθε είδους επιβολή στους όψιμα ή μη διαφωνούντες είναι η απαραίτητη συνθήκη διαιώνισης αυτής της κατάστασης.

Γνωρίζοντας, λοιπόν, την σύνθεση των κρατουμένων και τους ευρύτερους συσχετισμούς στις φυλακές σχεδιάζουν την επόμενη ημέρα χρησιμοποιώντας εκτός των άλλων «εργαλείων» και το περιβόητο νέο νομοσχέδιο.

Οι «προβλέψεις» του γνωστού και μη εξαιρετέου αρχιφύλακα του Κορυδαλλού Αραβαντίνου ότι οι φυλακές θα καούν τον Οκτώβρη ήρθαν πριν μικρό χρονικό διάστημα απλά να τονίσουν την ανάγκη επίσπευσης κάποιων μέτρων, που η λεγόμενη κοινή γνώμη θα τα θεωρήσει δικαιολογημένα όσο σκληρά και να παρουσιάζονται από τους ίδιους τους κινητοποιούμενους εντός ή εκτός των φυλακών. Η μη επιστροφή του Χ. Ξηρού από άδειες τις οποίες έπαιρνε ως συνεργαζόμενος (λόγω της προανακριτικής του κατάθεσης), η επικοινωνιακή προβολή της δυνατότητας που είχε να κινείται σε διαφορετικές πτέρυγες προνομιακά σε σχέση με άλλους κρατούμενους χρησιμοποιήθηκαν δεόντως, ώστε να πεισθεί η λεγόμενη κοινή γνώμη ότι δεν «πάει άλλο» με τα μέτρα ασφαλείας που θα πρέπει να επιβληθούν σε «ορισμένες» κατηγορίες κρατουμένων. Ο «ξένος» παράγοντας διακριτικά είναι αλήθεια πίεσε στην επίσπευση της επιβολής ενός νέου νομικού καθεστώτος, που να αφορά τις άδειες και γενικότερα το καθεστώς κράτησης δείχνοντας μια ιδιαίτερη σιγουριά για το αποτέλεσμα, αφού πολλοί και από διαφορετικές αφετηρίες «δούλεψαν», είναι αλήθεια, με επιτυχία για μια γρήγορη και αίσια έκβαση της «αυστηροποίησης» του υπάρχοντος καθεστώτος (συνεργοί στο «έγκλημα» και ταυτόχρονα διαπρύσιοι «αντίπαλοι» του…). Νέα κατάσταση, νέα καθήκοντα ή μήπως όχι;;;

Ιούλιος-Αύγουστος 2014

Μουντιάλ - Αλάνα: 0 - 1

Μια σύντομη ιστορία του ποδοσφαίρου και η ένταξή του σε εξουσιαστικούς μηχανισμούς

«Η εξουσία είναι πάντα ευτυχισμένη κάνοντας το ποδόσφαιρο φορέα μιας διαβολικής υπευθυνότητας για την αποβλάκωση των μαζών».

ΖΑΝ ΜΠΟΝΤΡΙΓΙΑΡ

Η συζήτηση για το ποδόσφαιρο, σαν φαινόμενο, αναπόφευκτα περιστρέφεται γύρω από δύο θεματικές: α) από το ποδόσφαιρο σαν παιχνίδι που εφευρέθηκε από τον άνθρωπο για την ψυχαγωγία, την επικοινωνία και την άσκηση του και β) από το ποδόσφαιρο ως εργαλείο επιβολής και εξουσίας.

Κάποιοι αναρωτιούνται γιατί ένα τσούρμο άνθρωποι κυνηγάνε μια μπάλα, άλλοι πάλι βλέπουν το ποδόσφαιρο ως μέσω εκτόνωσης και φυγής από την δύσκολη καθημερινότητα και για άλλους είναι η πραγματικότητα τους. Υπάρχουν και άλλοι που μέσω του ποδοσφαίρου ελέγχουν, αποκτούν εξουσίες και χρήματα και άλλοι που πρόθυμα εξουσιάζονται, αλλά στην εικονική πραγματικότητα του ποδοσφαίρου φαντάζουν ελεύθεροι και δυνατοί. Υπάρχουν και αυτοί που το ποδόσφαιρο έχει μια θέση στην καρδιά τους, γιατί συμβολίζει τα παιδικά τους χρόνια και όνειρα που έκαναν στην αλάνα, με τα ματωμένα γόνατα και τις λερωμένες μπλούζες και θεωρούν ότι μόνο ως τέτοιο μπορεί να υφίσταται.

Το παράξενο με το ποδόσφαιρο είναι ότι δεν μπορεί να μπει στην άκρη. Με τον ένα ή τον άλλον τρόπο θα υπάρχει και θα παίζει ένα ρόλο, κάποιες φορές αμελητέο και κάποιες άλλες καθοριστικό. Μπορεί κάποιος να μην ασχολείται με το ποδόσφαιρο, αλλά να μην μπορεί να κλείσει μάτι από τις φωνές τού γείτονα και κάποιος άλλος να αναβάλει την τάδε προγραμματισμένη εκδήλωση λόγω ποδοσφαίρου και μη προσέλευσης του κόσμου.

Ακόμα και πόλεμοι συνδέθηκαν κατά κάποιο τρόπο

Κου τον 5ο αιώνα Π.χ χρησιμοποιήθηκε για την εκπαίδευση των κινέζων στρατιωτών.

Στον αρχαίο ελλαδικό χώρο ένα παιχνίδι με μπάλα που παιζόταν με τα πόδια ήταν και ο Επίσκυρος. Το παιχνίδι είχε πάρει την ονομασία του από τις πέτρες που οριοθετούσαν την περιοχή του παιχνιδιού, τις λεγόμενες σκύρες. Οι Ρωμαίοι στρατιώτες είχαν το Harpastum που και αυτό επίσης παιζόταν με μπάλα και ήταν ιδιαίτερα σκληρό. Τέλος οι Αζτέκοι είχαν το Τλάχτλι. Σε αντίθεση με τα υπόλοιπα παιχνίδια με μπάλα ανά τον κόσμο είχε θρησκευτικό και πολιτικό χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό το γήπεδο ονομάζονταν δικαστήριο και ήταν χτισμένο πάντοτε δίπλα σε ναό. Η μπάλα του Τλάχτλι ήταν από καουτσούκ και ζύγιζε περίπου εννέα κιλά. Οι παίχτες φορούσαν προστατευτικά για να αποφύγουν τους μώλωπες που θα τους έκανε η μπάλα χτυπώντας επάνω τους. Ο σκοπός του παιχνιδιού ήταν να περαστεί η μπάλα από ένα κατακόρυφο πέτρινο

(1307-1327) όπου γύρω στο 1314 Μ.χ καθώς έβλεπε τον στρατό που προσπαθούσε να δημιουργήσει για επιδρομή στην Σκωτία να σπαταλά την ενέργεια του στο ποδόσφαιρο, αλλά και φοβούμενος τις εξεγέρσεις που θα μπορούσε να πυροδοτήσει ένα παιχνίδι ποδοσφαίρου, αποφασίζει να φυλακίζει όσους παίρνουν μέρος σε αγώνες ποδοσφαίρου. Οι διώξεις συνεχίστηκαν και επί της βασιλείας του Ερρίκου Δ΄ (1399-1413) και του Ερρίκου Η΄ (1509-1547), όπου μάλιστα ψηφίστηκαν ακόμα ποιο σκληροί νόμοι κατά του ποδοσφαίρου. Την πολεμική κατά του ποδοσφαίρου διατήρησε και η Ελισάβετ Α΄ (1558-1603) με εβδομαδιαίες φυλακίσεις στους ποδοσφαιριστές.

Η ενοποίηση του ποδοσφαίρου

Οι Άγγλοι βασιλείς που για αιώνες εναντιώθηκαν στο ποδόσφαιρο δεν είχαν αντιληφθεί ότι ο ποιο αποδοτικός τρόπος καταστολής είναι η υιοθέτηση, κάτι το ο-

«Η εξουσία είναι πάντα ευτυχισμένη κάνοντας το ποδόσφαιρο φορέα μιας διαβολικής υπευθυνότητας για την αποβλάκωση των μαζών».

ΖΑΝ ΜΠΟΝΤΡΙΓΙΑΡ

Η συζήτηση για το ποδόσφαιρο, σαν φαινόμενο, αναπόφευκτα περιστρέφεται γύρω από δύο θεματικές: α) από το ποδόσφαιρο σαν παιχνίδι που εφευρέθηκε από τον άνθρωπο για την ψυχαγωγία, την επικοινωνία και την άσκηση του και β) από το ποδόσφαιρο ως εργαλείο επιβολής και εξουσίας.

Κάποιοι αναρωτιούνται γιατί ένα τσούρμο άνθρωποι κυνηγάνε μια μπάλα, άλλοι πάλι βλέπουν το ποδόσφαιρο ως μέσω εκτόνωσης και φυγής από την δύσκολη καθημερινότητα και για άλλους είναι η πραγματικότητα τους. Υπάρχουν και άλλοι που μέσω του ποδοσφαίρου ελέγχουν, αποκτούν εξουσίες και χρήματα και άλλοι που πρόθυμα εξουσιάζονται, αλλά στην εικονική πραγματικότητα του ποδοσφαίρου φαντάζουν ελεύθεροι και δυνατοί. Υπάρχουν και αυτοί που το ποδόσφαιρο έχει μια θέση στην καρδιά τους, γιατί συμβολίζει τα παιδικά τους χρόνια και όνειρα που έκαναν στην αλάνα, με τα ματωμένα γόνατα και τις λερωμένες μπλούζες και θεωρούν ότι μόνο ως τέτοιο μπορεί να υφίσταται.

Το παράξενο με το ποδόσφαιρο είναι ότι δεν μπορεί να μπει στην άκρη. Με τον ένα ή τον άλλον τρόπο θα υπάρχει και θα παίζει ένα ρόλο, κάποιες φορές αμελητέο και κάποιες άλλες καθοριστικό. Μπορεί κάποιος να μην ασχολείται με το ποδόσφαιρο, αλλά να μην μπορεί να κλείσει μάτι από τις φωνές τού γείτονα και κάποιος άλλος να αναβάλει την τάδε προγραμματισμένη εκδήλωση λόγω ποδοσφαίρου και μη προσέλευσης του κόσμου.

Ακόμα και πόλεμοι συνδέθηκαν κατά κάποιο τρόπο με το ποδόσφαιρο. Δύο χαρακτηριστικές τέτοιες περιπτώσεις είναι ο πόλεμος του Ελ Σαλβαδόρ και της Ονδούρας και εκείνη μεταξύ Σερβίας και Κροατίας. Σίγουρα, στις συγκεκριμένες περιπτώσεις η αιτία δεν ήταν οι ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις μεταξύ των ομώνυμων εθνικών ομάδων, αλλά ήταν τα πρώτα γενικευμένα επεισόδια που σκιαγραφούσαν την υποβόσκουσα κοινωνική πραγματικότητα. Ένα τέτοιο πρόσφατο παράδειγμα είναι και αυτό σε ποδοσφαιρικό αγώνα τον Φεβρουάριο του 2012 στην πόλη Πορτ Σάιντ της Αιγύπτου λίγο μετά την πτώση του Μουμπάρακ. Στον συγκεκριμένο ποδοσφαιρικό αγώνα εβδομήντα τρεις άνθρωποι σκοτώθηκαν και τουλάχιστον 1.000 τραυματίστηκαν όταν επεισόδια ξέσπασαν μεταξύ οπαδών του Μουμπάρακ και των Αδελφών Μουσουλμάνων. Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι η εξουσία έχει συνδεθεί

Κου τον 5ο αιώνα Π.χ χρησιμοποιήθηκε για την εκπαίδευση των κινέζων στρατιωτών.

Στον αρχαίο ελλαδικό χώρο ένα παιχνίδι με μπάλα που παιζόταν με τα πόδια ήταν και ο Επίσκυρος. Το παιχνίδι είχε πάρει την ονομασία του από τις πέτρες που οριοθετούσαν την περιοχή του παιχνιδιού, τις λεγόμενες σκύρες. Οι Ρωμαίοι στρατιώτες είχαν το Harpastum που και αυτό επίσης παιζόταν με μπάλα και ήταν ιδιαίτερα σκληρό. Τέλος οι Αζτέκοι είχαν το Τλάχτλι. Σε αντίθεση με τα υπόλοιπα παιχνίδια με μπάλα ανά τον κόσμο είχε θρησκευτικό και πολιτικό χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό το γήπεδο ονομάζονταν δικαστήριο και ήταν χτισμένο πάντοτε δίπλα σε ναό. Η μπάλα του Τλάχτλι ήταν από καουτσούκ και ζύγιζε περίπου εννέα κιλά. Οι παίχτες φορούσαν προστατευτικά για να αποφύγουν τους μώλωπες που θα τους έκανε η μπάλα χτυπώντας επάνω τους. Ο σκοπός του παιχνιδιού ήταν να περαστεί η μπάλα από ένα κατακόρυφο πέτρινο στεφάνι, που ήταν όχι πολύ ψηλά στον τοίχο, χρησιμοποιώντας όλα τα μέλη του σώματος εκτός από τα πέλματα και τις παλάμες.

Το παιχνίδι συμβόλιζε την μάχη του φωτός με την νύχτα και οι δύο ομάδες συμβόλιζαν αντίστοιχα το φως ή το σκοτάδι, η μπάλα συμβόλιζε τον ουρανό και το στεφάνι την ανατολή ή την δύση (ανάλογα με τον νικητή). Επίσης το παιχνίδι εχρησιμοποιείτο και ως μέσω για την επίλυση διαφορών μεταξύ χωριών και φυλών. Υπάρχουν πληροφορίες που θέλουν τους παίχτες ή τους αρχηγούς τής ηττημένης ομάδας να χάνουν το κεφάλι τους ως θυσία ή ως μέσω για την επίλυση της διαφοράς.

Στο μεσαίωνα τα παιχνίδια με μπάλα εξέφραζαν το ανταγωνισμό μεταξύ φατριών, πόλεων και χωριών. Το ποδόσφαιρο ακόμα δεν είχε ενοποιημένους κανόνες

(1307-1327) όπου γύρω στο 1314 Μ.χ καθώς έβλεπε τον στρατό που προσπαθούσε να δημιουργήσει για επιδρομή στην Σκωτία να σπαταλά την ενέργεια του στο ποδόσφαιρο, αλλά και φοβούμενος τις εξεγέρσεις που θα μπορούσε να πυροδοτήσει ένα παιχνίδι ποδοσφαίρου, αποφασίζει να φυλακίζει όσους παίρνουν μέρος σε αγώνες ποδοσφαίρου. Οι διώξεις συνεχίστηκαν και επί της βασιλείας του Ερρίκου Δ΄ (1399-1413) και του Ερρίκου Η΄ (1509-1547), όπου μάλιστα ψηφίστηκαν ακόμα ποιο σκληροί νόμοι κατά του ποδοσφαίρου. Την πολεμική κατά του ποδοσφαίρου διατήρησε και η Ελισάβετ Α΄ (1558-1603) με εβδομαδιαίες φυλακίσεις στους ποδοσφαιριστές.

Η ενοποίηση του ποδοσφαίρου

Οι Άγγλοι βασιλείς που για αιώνες εναντιώθηκαν στο ποδόσφαιρο δεν είχαν αντιληφθεί ότι ο ποιο αποδοτικός τρόπος καταστολής είναι η υιοθέτηση, κάτι το οποίο η σημερινή κυριαρχία γνωρίζει καλά. Το ποδόσφαιρο μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα ακόμα και στην Βρετανία, διέφερε από περιοχή σε περιοχή πόσο μάλιστα από χώρα σε χώρα. Η ενοποίηση των κανόνων του ποδοσφαίρου ήρθε με την δημιουργία της Fédération Internationale de Football Association (Διεθνής Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου) το 1904. Από εκεί και ύστερα το ποδόσφαιρο ελέγχεται κεντρικά από αυτή την μεγάλη ομοσπονδία που κατακερματίζεται σε μικρότερες ανά ήπειρο και χώρα. Ο ρόλος βιτρίνα της FIFA είναι ότι ορίζει τους κανονισμούς για το ποδόσφαιρο και μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις που αφορούν το παιχνίδι, αλλά ο κυρίαρχος ρόλος είναι ότι μπορεί να διαχειρίζεται τεράστια οικονομικά ποσά από πολυεθνικές, να παίρνει μίζες για να αποφασίσει σε ποια χώρα θα πάει η επόμενη μεγάλη διοργάνωση για

παιδικά τους χρόνια και όνειρα που έκαναν στην αλάνα, με τα ματωμένα γόνατα και τις λερωμένες μπλούζες και θεωρούν ότι μόνο ως τέτοιο μπορεί να υφίσταται.

Το παράξενο με το ποδόσφαιρο είναι ότι δεν μπορεί να μπει στην άκρη. Με τον ένα ή τον άλλον τρόπο θα υπάρχει και θα παίζει ένα ρόλο, κάποιες φορές αμελητέο και κάποιες άλλες καθοριστικό. Μπορεί κάποιος να μην ασχολείται με το ποδόσφαιρο, αλλά να μην μπορεί να κλείσει μάτι από τις φωνές τού γείτονα και κάποιος άλλος να αναβάλει την τάδε προγραμματισμένη εκδήλωση λόγω ποδοσφαίρου και μη προσέλευσης του κόσμου.

Ακόμα και πόλεμοι συνδέθηκαν κατά κάποιο τρόπο με το ποδόσφαιρο. Δύο χαρακτηριστικές τέτοιες περιπτώσεις είναι ο πόλεμος του Ελ Σαλβαδόρ και της Ονδούρας και εκείνη μεταξύ Σερβίας και Κροατίας. Σίγουρα, στις συγκεκριμένες περιπτώσεις η αιτία δεν ήταν οι ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις μεταξύ των ομώνυμων εθνικών ομάδων, αλλά ήταν τα πρώτα γενικευμένα επεισόδια που σκιαγραφούσαν την υποβόσκουσα κοινωνική πραγματικότητα. Ένα τέτοιο πρόσφατο παράδειγμα είναι και αυτό σε ποδοσφαιρικό αγώνα τον Φεβρουάριο του 2012 στην πόλη Πορτ Σάιντ της Αιγύπτου λίγο μετά την πτώση του Μουμπάρακ. Στον συγκεκριμένο ποδοσφαιρικό αγώνα εβδομήντα τρεις άνθρωποι σκοτώθηκαν και τουλάχιστον 1.000 τραυματίστηκαν όταν επεισόδια ξέσπασαν μεταξύ οπαδών του Μουμπάρακ και των Αδελφών Μουσουλμάνων. Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι η εξουσία έχει συνδεθεί με το ποδόσφαιρο και το χρησιμοποιεί για τα δικά της συμφέροντα, καθώς και ότι ένα παιχνίδι ποδοσφαίρου μπορεί να είναι μικρογραφία μιας υπάρχουσας κοινωνικής κατάστασης.

Οι πρόγονοι του σύγχρονου ποδοσφαίρου

Κατά την αρχαιότητα στην Κίνα, στην Ρώμη, στην Αθήνα αλλά και σε πολλές άλλες περιοχές υπήρχαν παιχνίδια με μπάλα που έμοιαζαν με αυτό που σήμερα αποκαλούμε ποδόσφαιρο. Βέβαια, είναι αρκετά επίφοβο να μπορούμε να έχουμε άμεση ιστορική συσχέτιση εκείνων των παιχνιδιών με την σημερινή μορφή του ποδοσφαίρου.

Στην Κίνα του 11ου Π.χ.[1] αιώνα ήταν διαδεδομένο το Τσου-Κου το οποίο παίζονταν με μπάλα γεμισμένη από τρίχες. Την μπάλα την κλωτσούσαν προς ένα τέρμα από μπαμπού πίσω από το οποίο υπήρχε δίχτυ. Το Τσου-παιχνίδι είχε πάρει την ονομασία του από τις πέτρες που οριοθετούσαν την περιοχή του παιχνιδιού, τις λεγόμενες σκύρες. Οι Ρωμαίοι στρατιώτες είχαν το Harpastum που και αυτό επίσης παιζόταν με μπάλα και ήταν ιδιαίτερα σκληρό. Τέλος οι Αζτέκοι είχαν το Τλάχτλι. Σε αντίθεση με τα υπόλοιπα παιχνίδια με μπάλα ανά τον κόσμο είχε θρησκευτικό και πολιτικό χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό το γήπεδο ονομάζονταν δικαστήριο και ήταν χτισμένο πάντοτε δίπλα σε ναό. Η μπάλα του Τλάχτλι ήταν από καουτσούκ και ζύγιζε περίπου εννέα κιλά. Οι παίχτες φορούσαν προστατευτικά για να αποφύγουν τους μώλωπες που θα τους έκανε η μπάλα χτυπώντας επάνω τους. Ο σκοπός του παιχνιδιού ήταν να περαστεί η μπάλα από ένα κατακόρυφο πέτρινο στεφάνι, που ήταν όχι πολύ ψηλά στον τοίχο, χρησιμοποιώντας όλα τα μέλη του σώματος εκτός από τα πέλματα και τις παλάμες.

Το παιχνίδι συμβόλιζε την μάχη του φωτός με την νύχτα και οι δύο ομάδες συμβόλιζαν αντίστοιχα το φως ή το σκοτάδι, η μπάλα συμβόλιζε τον ουρανό και το στεφάνι την ανατολή ή την δύση (ανάλογα με τον νικητή). Επίσης το παιχνίδι εχρησιμοποιείτο και ως μέσω για την επίλυση διαφορών μεταξύ χωριών και φυλών. Υπάρχουν πληροφορίες που θέλουν τους παίχτες ή τους αρχηγούς τής ηττημένης ομάδας να χάνουν το κεφάλι τους ως θυσία ή ως μέσω για την επίλυση της διαφοράς.

Στο μεσαίωνα τα παιχνίδια με μπάλα εξέφραζαν το ανταγωνισμό μεταξύ φατριών, πόλεων και χωριών. Το ποδόσφαιρο ακόμα δεν είχε ενοποιημένους κανόνες με αποτέλεσμα κάθε περιοχή να είχε τους δικούς της. Κάθε παιχνίδι ποδοσφαίρου στο μεσαίωνα ήταν μια μικρή κοινωνική σύρραξη με αποτέλεσμα να καταλήγει σε οδομαχίες, αφήνοντας πίσω του πολλά κατάγματα, μώλωπες ακόμα και θανάτους. Για το λόγο αυτό οι κατά τόπους εξουσιαστές στην Ευρώπη δεν έβλεπαν το ποδόσφαιρο με καλό μάτι, φοβούμενοι την ανεξέλεγκτη διάσταση που θα μπορούσε να λάβει ένα τέτοιο άγριο παιχνίδι και προσπαθούσαν κατά καιρούς να το απαγορέψουν. Μια τέτοια διαταγή ήταν και αυτή του συμβουλίου των γερόντων της Πίζας το 1030 όπου απαγόρευσε το ποδόσφαιρο στην πλατεία της Μητρόπολης. Οι παραβάτες τιμωρούνταν με αυστηρότατες ποινές. Στην Βρετανία ο βασιλιάς Ερρίκος Β΄ (1154-1189)[2] φοβούμενος ανεξέλεγκτες κοινωνικές αναταραχές με αφορμή το ποδόσφαιρο απαγόρευσε την διεξαγωγή αγώνων στην επικράτειά του. Προβλήματα φαίνεται πως δημιούργησε και στον βασιλιά Εδουάρδο Β΄ θα μπορούσε να πυροδοτήσει ένα παιχνίδι ποδοσφαίρου, αποφασίζει να φυλακίζει όσους παίρνουν μέρος σε αγώνες ποδοσφαίρου. Οι διώξεις συνεχίστηκαν και επί της βασιλείας του Ερρίκου Δ΄ (1399-1413) και του Ερρίκου Η΄ (1509-1547), όπου μάλιστα ψηφίστηκαν ακόμα ποιο σκληροί νόμοι κατά του ποδοσφαίρου. Την πολεμική κατά του ποδοσφαίρου διατήρησε και η Ελισάβετ Α΄ (1558-1603) με εβδομαδιαίες φυλακίσεις στους ποδοσφαιριστές.

Η ενοποίηση του ποδοσφαίρου

Οι Άγγλοι βασιλείς που για αιώνες εναντιώθηκαν στο ποδόσφαιρο δεν είχαν αντιληφθεί ότι ο ποιο αποδοτικός τρόπος καταστολής είναι η υιοθέτηση, κάτι το οποίο η σημερινή κυριαρχία γνωρίζει καλά. Το ποδόσφαιρο μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα ακόμα και στην Βρετανία, διέφερε από περιοχή σε περιοχή πόσο μάλιστα από χώρα σε χώρα. Η ενοποίηση των κανόνων του ποδοσφαίρου ήρθε με την δημιουργία της Fédération Internationale de Football Association (Διεθνής Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου) το 1904. Από εκεί και ύστερα το ποδόσφαιρο ελέγχεται κεντρικά από αυτή την μεγάλη ομοσπονδία που κατακερματίζεται σε μικρότερες ανά ήπειρο και χώρα. Ο ρόλος βιτρίνα της FIFA είναι ότι ορίζει τους κανονισμούς για το ποδόσφαιρο και μπορεί να λαμβάνει αποφάσεις που αφορούν το παιχνίδι, αλλά ο κυρίαρχος ρόλος είναι ότι μπορεί να διαχειρίζεται τεράστια οικονομικά ποσά από πολυεθνικές, να παίρνει μίζες για να αποφασίσει σε ποια χώρα θα πάει η επόμενη μεγάλη διοργάνωση, για το ποιος χορηγός θα αναλάβει, για το ποιος θα κατασκευάσει τα γήπεδα κλπ. Χαρακτηριστικά θα μπορούσε να αναφερθεί ο χρηματισμός στελεχών της FIFA από αξιωματούχο του Κατάρ με 5 εκατομμύρια δολάρια για να επιλεγεί το Κατάρ ως η διοργανώτρια χώρα του μουντιάλ του 2022, καθώς και η μίζα 40 εκατομμυρίων δολαρίων από τον πρόεδρο της Βραζιλιάνικης ποδοσφαιρικής ομοσπονδίας για εξασφάλιση δικαιωμάτων μάρκετινγκ. Εκτός από τις μίζες υπάρχουν και τα καθαρά έσοδα από το Μουντιάλ της Βραζιλίας που υπολογίζεται ότι θα ξεπεράσουν τα 5 δις χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα έσοδα από τους χορηγούς που θα διπλασιάσουν το ποσό.

Από την άλλη, για την διοργάνωση του μουντιάλ 250.000 άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί βίαια από τις περιοχές όπου ζούσαν για να ανεγερθούν ποδοσφαιρικά γήπεδα και αυτοκινητόδρομοι, η αστυνομία έχει ανα-

λάβει να καθαρίσει τις πόλεις από αστέγους, τοξικομανείς, πόρνες και ο,τιδήποτε άλλο θα μπορούσε να χαλάσει την βιτρίνα του μουντιάλ, ενώ τον τελευταίο χρόνο εκατοντάδες είναι οι άστεγοι που έχουν δολοφονηθεί. Γύρω από το μουντιάλ έχει στηθεί ένας τεράστιος οικονομικό-πολιτικός μηχανισμός που μόνο ποδόσφαιρο δεν θυμίζει και αποτελείται από τηλεοπτικά δικαιώματα, σπόνσορες και στοιχήματα. Επίσης υπάρχουν και τα διάφορα κυκλώματα πορνείας και ναρκωτικών που περιμένουν να κερδίσουν και αυτά με τον τρόπο τους από την διοργάνωση. Ευτυχώς διαψεύστηκαν όσοι πίστεψαν ότι το Μουντιάλ στην Βραζιλία θα μπορούσε να κρύψει και να επισκιάσει τα προβλήματα εκατομμυρίων ανθρώπων που ζουν σε άθλιες συνθήκες. Ο κόσμος στην Βραζιλία βγαίνει στους δρόμους παρά την τεράστια καταστολή και συγκρούεται καθημερινά με τους μπάτσους. Για το λόγο αυτό ο ρόλος της FIFA, όπως και αυτός των περιφερειακών ομοσπονδιών είναι συγκεκριμένος και εντάσσεται στα πλαίσια της υποδούλωσης με εργαλείο ένα δημοφιλές παιχνίδι.

Η ίδια λογική επικρατεί και στις περιφερειακές ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες ανά ήπειρο και χώρα όπου τα οικονομικά ποσά που διακινούνται και η διαπλοκή είναι τεράστια. Στον ελλαδικό χώρο τα πράγματα είναι πασιφανέστατα. Το προεδριλίκι σε μια δημοφιλή ομάδα μπορεί να αποφέρει στον πρόεδρο εκτός από πολλά χρήματα και ακόμη περισσότερη εξουσία. Ο πρόεδρος σε μια δημοφιλή ομάδα μπορεί να αποκτήσει έναν ιδιότυπο στρατό και να τον χρησιμοποιεί όταν το θεωρήσει αναγκαίο, όπως σε «θελήματα» που διευκολύνουν προσωπικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες ή πολιτικές επιδιώξεις. Ο Μπέος στον Βόλο εκμεταλλευόμενος το προεδριλίκι του στην ποδοσφαιρική ομάδα του Ολυμπιακό Βόλου εξελέγη δήμαρχος. Τι και αν για δεκαετίες έστηνε παιχνίδια και φούσκωνε η τσέπη του, τι και αν οδηγήθηκε στην φυλακή για το λόγο αυτό, τι και αν τραμπούκιζε και εκβίαζε όποιον έλεγε κάτι εναντίον του, βάζοντας μπροστά τους μπράβους του; Όλα τα παραπάνω δεν έχουν καμία σημασία, παρά μόνο ότι είναι πρόεδρος και σαν πρόεδρος έχει πιστούς υπηκόους. Η τεχνική της προβατοποίησης στις δόξες της.

Από την άλλη ο Πειραιάς έχει για δήμαρχο τον αντιπρόεδρο του Ολυμπιακού Γιάννη Μώραλη και το δημοτικό συμβούλιο θυμίζει διοικητική συνέλευση του Ολυμπιακού: Βαγγέλης Μαρινάκης (πρόεδρος του Ολυμπιακού), Πέτρος Κόκκαλης (πρώην πρόεδρος του Ολυμπιακού), Ειρήνη Νταϊφά (κόρη πρώην προέδρου του Ολυμπιακού), Αντώνης Νικοπολίδης (πρώην ποδοσφαιριστής του Ολυμπιακού), Γιώργος Σιγάλας (πρώην μπασκεμπωλίστας του Ολυμπιακού).

Τα δύο αυτά παραδείγματα είναι χαρακτηριστικά για να πιστέψει κάποιος ότι η κυριαρχία μπορεί να ψυχανεμιστεί τις εκάστοτε τάσεις και ανάλογα να συνεχίσει το κυριαρχικό της έργο. Στην προκειμένη ο Μπέος, ο Μώραλης και ο Μαρινάκης στην συνείδηση του κόσμου εκφράζουν μια δήθεν απολιτική και ακομμάτιστη αλλαγή που χρειάζεται το υπάρχον πολιτικό σύστημα. Οπότε τα συγκεκριμένα πρόσωπα λόγω της αναγνωρισιμότητας που είχαν εξαιτίας της ποδοσφαιρικής τους εμπλοκής ήταν κατάλληλα για τις σημερινές εγχώριες εξουσιαστικές ανά-

«Πάνω απ' όλα ΑΕΚ» ή Μέσα σε όλα ο Σύριζα;

Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από τις τελευταίες αυτοδιοικητικές εκλογές, θεωρείται από τους περισσότερους, η άμεση ανάμειξη μεγάλων και σημαντικών επιχειρηματιών και υπόδικων στην εκλογική διαδικασία. Η μέχρι σήμερα έμμεση και λιγότερο εμφανής ενασχόληση, αυτού του κομματιού της οικονομικοκοινωνικής ζωής στο πολιτικό γίγνεσθαι επέτρεπε, ναι μεν να κινούν τα νήματα αλλά ταυτόχρονα να διατηρούν τα προσχήματα τής μη παρέμβασης και της διατήρησης του ρόλου τους. Όμως, τα νέα δεδομένα όπως εμφανίζονται και παρέχονται από την κυριαρχία δημιουργούν νέες συνθήκες και νέες καταστάσεις. Η λεγόμενη οικονομική κρίση αναδιατάσσει τους ισχυρούς δημιουργώντας νέες συνεργασίες και τζάκια, που άλλα θα έρχονται από παλιά και θα συνεχίζουν και άλλα θα σχηματιστούν για να αποκτήσουν ένα κομμάτι από τη πίτα. Κατ' εξοχήν το επαγγελματικό ποδόσφαιρο προσφέρεται για την γρηγορότερη αναγνωρισιμότητα και διεισδυτικότητα των προέδρων σε επιχειρηματικούς τομείς που τους ενδιαφέρουν. Αλλά εάν μέχρι πρότινος οι ΠΑΕ ήταν το όχημα «για δουλειές» τώρα προσφέρονται και για την απόκτηση δημαρχιακών/δημοτικών θώκων. Οι περιπτώσεις των Β. Μαρινάκη στον Πειραιά και Α. Μπέου στον Βόλο είναι οι πλέον χαρακτηριστικές της νέας κατάστασης. Επηρεασμένοι προφανώς από το κίνημα «χωρίς μεσάζοντες» παρέκαμψαν τον μεσάζοντα/δήμαρχο μεταξύ εντολέα/επιχειρηματία και επίτευξης στόχου/«δουλειά» και κατέλαβαν οι ίδιοι τη δημοτική εξουσία. Από τη πρώτη στιγμή η υποψηφιότητα του Β. Μαρινάκη, προέδρου του Ολυμπιακού, ως υποψήφιου δημοτικού συμβούλου στην παράπλευρα οφέλη. Ο Β. Μαρινάκης, κουμπάρος του Ι. Κούβελου, συζύγου της Ντόρας Μπακογιάννη, εμφανίζεται στο στρατόπεδο Μητσοτάκη ενώ ταυτόχρονα, ορισμένοι αρθρογραφούν ότι σχετίζεται και με την σημαντική επιρροή της ΧΑ στις τάξεις των νεαρών οπαδών του ΘΣΦΠ, χρηματοδοτώντας τη. Ο Μελισσανίδης εμφανίζεται ως προσωπικός φίλος του Σαμαρά, που επί των ημερών του απέκτησε τον κερδοφόρο ΟΠΑΠ και ταυτόχρονα «τρέχει» το θέμα της κατασκευής του γηπέδου της ΑΕΚ. Το θέμα αυτό αποτελεί τους τελευταίους μήνες σημείο τριβής με κατοίκους της Ν. Φιλαδέλφειας, οι οποίοι αντιδρούν στην καταπάτηση του Άλσους τής περιοχής. Για την ιστορία να αναφέρουμε ότι και η έκταση, που βρισκόταν το γήπεδο της ΑΕΚ, και είχε δοθεί από το κράτος το 1929 για να χρησιμοποιηθεί ως γυμναστήριο των προσφύγων, ήταν δενδροφυτεμένη. Με αποτέλεσμα φίλοι και παίκτες της ΑΕΚ, νύχτα, να ξεριζώσουν όλα τα δένδρα για να φτιαχτεί το γήπεδο της ΑΕΚ. Παρομοίως σήμερα στο «Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας-Θεσσαλονίκης» παρουσιάζεται το άρθρο 81 που αφορά άμεσα την ΑΕΚ και το άρθρο 82 που έμμεσα δίνει τη δυνατότητα στην ΑΕΚ να επεκτείνει τις δραστηριότητές της καταλαμβάνοντας σημαντικό μέρος του Άλσους. Αναμφισβήτητα δεν υπάρχει γηπεδική απαίτηση από ΠΑΕ στον ελλαδικό χώρο χωρίς να υπάρχει παρασκήνιο, είτε αφορά τον Ολυμπιακό, τον Παναθηναϊκό, τον Πανιώνιο είτε την ΑΕΚ και τις υπόλοιπες ομάδες. Αρκεί να θυμηθούμε τους όρους εκμετάλλευσης και δόμησης του «Σταδίου Καραϊσκάκη» επί Κόκκαλη και τις μαφιόζικες επιθέσεις που δέχονταν δημοσιογράφοι όταν αποκάλυπταν τις κραυγαλέες αναθέσεις

κριμένος και εντάσσεται στα πλαίσια της υποδούλωσης με εργαλείο ένα δημοφιλές παιχνίδι.

Η ίδια λογική επικρατεί και στις περιφερειακές ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες ανά ήπειρο και χώρα όπου τα οικονομικά ποσά που διακινούνται και η διαπλοκή είναι τεράστια. Στον ελλαδικό χώρο τα πράγματα είναι πασιφανέστατα. Το προεδριλίκι σε μια δημοφιλή ομάδα μπορεί να αποφέρει στον πρόεδρο εκτός από πολλά χρήματα και ακόμη περισσότερη εξουσία. Ο πρόεδρος σε μια δημοφιλή ομάδα μπορεί να αποκτήσει έναν ιδιότυπο στρατό και να τον χρησιμοποιεί όταν το θεωρήσει αναγκαίο, όπως σε «θελήματα» που διευκολύνουν προσωπικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες ή πολιτικές επιδιώξεις. Ο Μπέος στον Βόλο εκμεταλλευόμενος το προεδριλίκι του στην ποδοσφαιρική ομάδα του Ολυμπιακό Βόλου εξελέγη δήμαρχος. Τι και αν για δεκαετίες έστηνε παιχνίδια και φούσκωνε η τσέπη του, τι και αν οδηγήθηκε στην φυλακή για το λόγο αυτό, τι και αν τραμπούκιζε και εκβίαζε όποιον έλεγε κάτι εναντίον του, βάζοντας μπροστά τους μπράβους του; Όλα τα παραπάνω δεν έχουν καμία σημασία, παρά μόνο ότι είναι πρόεδρος και σαν πρόεδρος έχει πιστούς υπηκόους. Η τεχνική της προβατοποίησης στις δόξες της.

Από την άλλη ο Πειραιάς έχει για δήμαρχο τον αντιπρόεδρο του Ολυμπιακού Γιάννη Μώραλη και το δημοτικό συμβούλιο θυμίζει διοικητική συνέλευση του Ολυμπιακού: Βαγγέλης Μαρινάκης (πρόεδρος του Ολυμπιακού), Πέτρος Κόκκαλης (πρώην πρόεδρος του Ολυμπιακού), Ειρήνη Νταϊφά (κόρη πρώην προέδρου του Ολυμπιακού), Αντώνης Νικοπολίδης (πρώην ποδοσφαιριστής του Ολυμπιακού), Γιώργος Σιγάλας (πρώην μπασκεμπωλίστας του Ολυμπιακού).

Τα δύο αυτά παραδείγματα είναι χαρακτηριστικά για να πιστέψει κάποιος ότι η κυριαρχία μπορεί να ψυχανεμιστεί τις εκάστοτε τάσεις και ανάλογα να συνεχίσει το κυριαρχικό της έργο. Στην προκειμένη ο Μπέος, ο Μώραλης και ο Μαρινάκης στην συνείδηση του κόσμου εκφράζουν μια δήθεν απολιτική και ακομμάτιστη αλλαγή που χρειάζεται το υπάρχον πολιτικό σύστημα. Οπότε τα συγκεκριμένα πρόσωπα λόγω της αναγνωρισιμότητας που είχαν εξαιτίας της ποδοσφαιρικής τους εμπλοκής ήταν κατάλληλα για τις σημερινές εγχώριες εξουσιαστικές ανάγκες. Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί, σε όσους συνεχώς πέφτουν από τα σύννεφα, ότι πρόσωπα τύπου Μπέου και Μαρινάκη δεν διαφέρουν από πρόσωπα που επαγγελματικά και οικογενειακά ασχολούνται με την πολιτική, απλά πλέον οι θύρες της πολιτικής έχουν ανοίξει και για μη επαγγελματίες πολιτικούς, που όμως θα κάνουν την ίδια και χειρότερη δουλειά.

Η εξουσία, λοιπόν, έχει τυλίξει το ποδόσφαιρο τόσο σφιχτά και πυκνά όπου μετά βίας αναγνωρίζεται ως παιχνίδι. Η μπάλα δεν είναι φουσκωμένη με αέρα αλλά με πανάκριβα συμβόλαια παιχτών, με στημένους αγώνες για την αποκομιδή χρημάτων, με μίζες, χορηγούς και ξέπλυμα χρήματος και όλα αυτά στηριζόμενα από ένα εξαπατημένο κοινό που κρατείται για ασφάλεια αποχαυνωμένο στις κερκίδες και στις οθόνες.

Ένα ποδοσφαιρικό παιχνίδι που διεξάγεται στην αλάνα ή στο γηπεδάκι της γειτονιάς δεν χρειάζεται τίποτα από τα παραπάνω και έχει πολλά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που το κάνουν να ερωτοτροπεί με την αναρχία. Οι κανόνες ποτέ δεν είναι ίδιοι, διαμορφώνονται ανάλογα με την περίπτωση και τις ανάγκες του παιχνιδιού, ακόμα και εν μέσω παιχνιδιού και δε τηρούνται ποτέ με ευλάβεια. Οι ομάδες ποτέ δεν είναι ίδιες και διαμορφώνονται κάθε φορά νέες ανάλογα με την προσέλευση. Ο διαιτητής είναι άγνωστη λέξη και οι διαφορές λύνονται στο επί τόπου,

άμεση ανάμειξη μεγάλων και σημαντικών επιχειρηματιών και υπόδικων στην εκλογική διαδικασία. Η μέχρι σήμερα έμμεση και λιγότερο εμφανής ενασχόληση, αυτού του κομματιού της οικονομικοκοινωνικής ζωής στο πολιτικό γίγνεσθαι επέτρεπε, ναι μεν να κινούν τα νήματα αλλά ταυτόχρονα να διατηρούν τα προσχήματα τής μη παρέμβασης και της διατήρησης του ρόλου τους. Όμως, τα νέα δεδομένα όπως εμφανίζονται και παρέχονται από την κυριαρχία δημιουργούν νέες συνθήκες και νέες καταστάσεις. Η λεγόμενη οικονομική κρίση αναδιατάσσει τους ισχυρούς δημιουργώντας νέες συνεργασίες και τζάκια, που άλλα θα έρχονται από παλιά και θα συνεχίζουν και άλλα θα σχηματιστούν για να αποκτήσουν ένα κομμάτι από τη πίτα. Κατ' εξοχήν το επαγγελματικό ποδόσφαιρο προσφέρεται για την γρηγορότερη αναγνωρισιμότητα και διεισδυτικότητα των προέδρων σε επιχειρηματικούς τομείς που τους ενδιαφέρουν. Αλλά εάν μέχρι πρότινος οι ΠΑΕ ήταν το όχημα "για δουλειές" τώρα προσφέρονται και για την απόκτηση δημαρχιακών/δημοτικών θώκων. Οι περιπτώσεις των Β. Μαρινάκη στον Πειραιά και Α. Μπέου στον Βόλο είναι οι πλέον χαρακτηριστικές της νέας κατάστασης. Επηρεασμένοι προφανώς από το κίνημα «χωρίς μεσάζοντες» παρέκαμψαν τον μεσάζοντα/δήμαρχο μεταξύ εντολέα/επιχειρηματία και επίτευξης στόχου/«δουλειά» και κατέλαβαν οι ίδιοι τη δημοτική εξουσία. Από τη πρώτη στιγμή η υποψηφιότητα του Β. Μαρινάκη, προέδρου του Ολυμπιακού, ως υποψήφιου δημοτικού συμβούλου στην παράταξη του Μώραλη, στελέχους του Ολυμπιακού επί σειρά ετών φανέρωνε ότι κάτι σημαντικό «παίζεται» στο λιμάνι. Διαφαινόμενες στρατηγικές επιχειρηματικές συνεργασίες, τζίρου πολλών εκατομμυρίων, σε όλο το μέτωπο τού λιμανιού τού Πειραιά, αλλαγές χρήσεων γης που σκόνταφταν σε προηγούμενα δημοτικά συμβούλια, εκτάσεις όμορες του Σταδίου Καραϊσκάκη, που παραμένουν «αδρανείς».

Αρκετοί πιστεύουν, επί πλέον, ότι ένας από τους λόγους που ο Μαρινάκης κατέβηκε στις εκλογές ήταν η ανάμειξη στα «του Πειραιά» του Δ. Μελισσανίδη, προέδρου της ΑΕΚ. Ο επιχειρηματίας και μερικώς ιδιοκτήτης τού ΟΠΑΠ που ενδιαφέρεται για τον τρόπο «αξιοποίησης» του φιλέτου της Δραπετσώνας (του χώρου των Λιπασμάτων), αφού παραπλεύρως αγόρασε πρόσφατα τις εγκαταλειμμένες εγκαταστάσεις της ΒΡ, είχε φροντίσει να δεί-

αρθρογραφούν ότι σχετίζεται και με την σημαντική επιρροή της ΧΑ στις τάξεις των νεαρών οπαδών του ΘΣΦΠ, χρηματοδοτώντας τη. Ο Μελισσανίδης εμφανίζεται ως προσωπικός φίλος του Σαμαρά, που επί των ημερών του απέκτησε τον κερδοφόρο ΟΠΑΠ και ταυτόχρονα «τρέχει» το θέμα της κατασκευής του γηπέδου της ΑΕΚ. Το θέμα αυτό αποτελεί τους τελευταίους μήνες σημείο τριβής με κατοίκους της Ν. Φιλαδέλφειας, οι οποίοι αντιδρούν στην καταπάτηση του Άλσους τής περιοχής. Για την ιστορία να αναφέρουμε ότι και η έκταση, που βρισκόταν το γήπεδο της ΑΕΚ, και είχε δοθεί από το κράτος το 1929 για να χρησιμοποιηθεί ως γυμναστήριο των προσφύγων, ήταν δενδροφυτεμένη. Με αποτέλεσμα φίλοι και παίκτες της ΑΕΚ, νύχτα, να ξεριζώσουν όλα τα δένδρα για να φτιαχτεί το γήπεδο της ΑΕΚ. Παρομοίως σήμερα στο «Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας-Θεσσαλονίκης» παρουσιάζεται το άρθρο 81 που αφορά άμεσα την ΑΕΚ και το άρθρο 82 που έμμεσα δίνει τη δυνατότητα στην ΑΕΚ να επεκτείνει τις δραστηριότητες της καταλαμβάνοντας σημαντικό μέρος του Άλσους. Αναμφισβήτητα δεν υπάρχει γηπεδική απαίτηση από ΠΑΕ στον ελλαδικό χώρο χωρίς να υπάρχει παρασκήνιο, είτε αφορά τον Ολυμπιακό, τον Παναθηναϊκό, τον Πανιώνιο είτε την ΑΕΚ και τις υπόλοιπες ομάδες. Αρκεί να θυμηθούμε τους όρους εκμετάλλευσης και δόμησης του «Σταδίου Καραϊσκάκη» επί Κόκκαλη και τις μαφιόζικες επιθέσεις που δέχονταν δημοσιογράφοι όταν αποκάλυπταν τις κραυγαλέες αναθέσεις (βλέπε παράδειγμα Φ. Συρίγου). Το ποδόσφαιρο στη σύγχρονη/μοντέρνα εκδοχή του συνεχίζει την θεαματοποίηση του προσδίδοντας όμως και στοιχεία σύγχρονου μάρκετινγκ και εμπορευματοποίησής του. Έτσι η κάθε ΠΑΕ επιδιώκει ταυτόχρονα με την κατασκευή γηπέδου να συνδυάζεται με την ανέγερση εμπορικού κέντρου. Τώρα, το πως ο Μελισσανίδης ή ο κάθε Μελισσανίδης, πιστεύει ότι υπάρχει χώρος, σήμερα, για κερδοφόρα επένδυση τέτοιου μεγέθους είναι απορίας άξιο(;). Όπως προκύπτει, όμως, από δημοσιεύματα σημαντικό μέρος της επένδυσης, 20 εκατ. ευρώ, θα δοθούν από την Περιφέρεια Αττικής, όπως είχε υποσχεθεί ο Σγουρός. Δηλαδή ένας δημόσιος πολιτικός διαχειριστής αποφάσισε να χαρίσει 20 εκατ. ευρώ σε μια εταιρεία επειδή έτσι ήθελε ή για την ακρίβεια επειδή ψηφοθήριζε. Το ποσό αυτό αντιστοιχούσε στο 1/3 περίπου της επένδυσης, με τα υπόλοι-

μπιακού Γιάννη Μώραλη και το δημοτικό συμβούλιο θυμίζει διοικητική συνέλευση του Ολυμπιακού: Βαγγέλης Μαρινάκης (πρόεδρος του Ολυμπιακού), Πέτρος Κόκκαλης (πρώην πρόεδρος του Ολυμπιακού), Ειρήνη Νταϊφά (κόρη πρώην προέδρου του Ολυμπιακού), Αντώνης Νικοπολίδης (πρώην ποδοσφαιριστής του Ολυμπιακού), Γιώργος Σιγάλας (πρώην μπασκεμπωλίστας του Ολυμπιακού).

Τα δύο αυτά παραδείγματα είναι χαρακτηριστικά για να πιστέψει κάποιος ότι η κυριαρχία μπορεί να ψυχανεμιστεί τις εκάστοτε τάσεις και ανάλογα να συνεχίσει το κυριαρχικό της έργο. Στην προκειμένη ο Μπέος, ο Μώραλης και ο Μαρινάκης στην συνείδηση του κόσμου εκφράζουν μια δήθεν απολιτική και ακομμάτιστη αλλαγή που χρειάζεται το υπάρχον πολιτικό σύστημα. Οπότε τα συγκεκριμένα πρόσωπα λόγω της αναγνωρισιμότητας που είχαν εξαιτίας της ποδοσφαιρικής τους εμπλοκής ήταν κατάλληλα για τις σημερινές εγχώριες εξουσιαστικές ανάγκες. Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί, σε όσους συνεχώς πέφτουν από τα σύννεφα, ότι πρόσωπα τύπου Μπέου και Μαρινάκη δεν διαφέρουν από πρόσωπα που επαγγελματικά και οικογενειακά ασχολούνται με την πολιτική, απλά πλέον οι θύρες της πολιτικής έχουν ανοίξει και για μη επαγγελματίες πολιτικούς, που όμως θα κάνουν την ίδια και χειρότερη δουλειά.

Η εξουσία, λοιπόν, έχει τυλίξει το ποδόσφαιρο τόσο σφιχτά και πυκνά όπου μετά βίας αναγνωρίζεται ως παιχνίδι. Η μπάλα δεν είναι φουσκωμένη με αέρα αλλά με πανάκριβα συμβόλαια παιχτών, με στημένους αγώνες για την αποκομιδή χρημάτων, με μίζες, χορηγούς και ξέπλυμα χρήματος και όλα αυτά στηριζόμενα από ένα εξαπατημένο κοινό που κρατιέται για ασφάλεια αποχαυνωμένο στις κερκίδες και στις οθόνες.

Ένα ποδοσφαιρικό παιχνίδι που διεξάγεται στην αλάνα ή στο γηπεδάκι της γειτονιάς δεν χρειάζεται τίποτα από τα παραπάνω και έχει πολλά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που το κάνουν να ερωτοτροπεί με την αναρχία. Οι κανόνες ποτέ δεν είναι ίδιοι, διαμορφώνονται ανάλογα με την περίπτωση και τις ανάγκες του παιχνιδιού, ακόμα και εν μέσω παιχνιδιού και δε τηρούνται ποτέ με ευλάβεια. Οι ομάδες ποτέ δεν είναι ίδιες και διαμορφώνονται κάθε φορά νέες ανάλογα με την προσέλευση. Ο διαιτητής είναι άγνωστη λέξη και οι διαφορές λύνονται στο επί τόπου, οι άλυτες διαφορές μπορεί να τερματίσουν το παιχνίδι. Ο κανονικός χρόνος λήξης του παιχνιδιού δεν υπάρχει. Σχεδόν πάντα ο λογαριασμός των γκολ είναι αμφισβητούμενος. Και το ευφυέστερο: Ακόμα και η έννοια του νικητή είναι διττή. Νικητής τις περισσότερες φορές χρίζεται αυτός που θα πετύχει το τελευταίο γκολ, άσχετα εάν σε όλο τον αγώνα δεν έχει πετύχει κανένα. Με αυτό τον τρόπο οποιαδήποτε ομάδα μπορεί να κερδίσει ένα αγώνα, αλλά αυτό δεν εμποδίζει την αντίπαλη ομάδα να θεωρείται η ίδια νικήτρια. Για τους παραπάνω λόγους θα είμαστε με το παιχνίδι της αλάνας, όπου μας επιτρέπει να ονειρευόμαστε όπως τα μικρά παιδιά, ελεύθερα ανεξούσια και άναρχα.

Ελευθερόκοκκος

1. Όπου Π.χ και Μ.χ παλαιότερη και μετέπειτα χρονολογία
2. Σε παρένθεση αναφέρονται οι περίοδοι που ήταν στην εξουσία.

τους ενδιαφέρουν. Αλλά εάν μέχρι πρότινος οι ΠΑΕ ήταν το όχημα «για δουλειές» τώρα προσφέρονται και για την απόκτηση δημαρχιακών/δημοτικών θώκων. Οι περιπτώσεις των Β. Μαρινάκη στον Πειραιά και Α. Μπέου στον Βόλο είναι οι πλέον χαρακτηριστικές της νέας κατάστασης. Επηρεασμένοι προφανώς από το κίνημα «χωρίς μεσάζοντες» παρέκαμψαν τον μεσάζοντα/δήμαρχο μεταξύ εντολέα/επιχειρηματία και επίτευξης στόχου/«δουλειά» και κατέλαβαν οι ίδιοι τη δημοτική εξουσία. Από τη πρώτη στιγμή η υποψηφιότητα του Β. Μαρινάκη, προέδρου του Ολυμπιακού, ως υποψήφιου δημοτικού συμβούλου στην παράταξη του Μώραλη, στελέχους του Ολυμπιακού επί σειρά ετών φανέρωνε ότι κάτι σημαντικό «παίζεται» στο λιμάνι. Διαφαινόμενες στρατηγικές επιχειρηματικές συνεργασίες, τζίρου πολλών εκατομμυρίων, σε όλο το μέτωπο τού λιμανιού τού Πειραιά, αλλαγές χρήσεων γης που σκόνταφταν σε προηγούμενα δημοτικά συμβούλια, εκτάσεις όμορες του Σταδίου Καραϊσκάκη, που παραμένουν «αδρανείς».

Αρκετοί πιστεύουν, επί πλέον, ότι ένας από τους λόγους που ο Μαρινάκης κατέβηκε στις εκλογές ήταν η ανάμειξη στα «του Πειραιά» του Δ. Μελισσανίδη, προέδρου της ΑΕΚ. Ο επιχειρηματίας και μερικώς ιδιοκτήτης τού ΟΠΑΠ που ενδιαφέρεται για τον τρόπο «αξιοποίησης» του φιλέτου της Δραπετσώνας (του χώρου των Λιπασμάτων), αφού παραπλεύρως αγόρασε πρόσφατα τις εγκαταλειμμένες εγκαταστάσεις της BP, είχε φροντίσει να δείξει την προτίμησή του στον Μιχαλολιάκο, προσφέροντας δωρεά 50.000 ευρώ για την ανακαίνιση του Δημοτικού Θεάτρου. Να θυμίσουμε απλώς ότι λίγους μήνες πριν οι Μαρινάκης-Μελισσανίδης είχαν επιδοθεί σε έναν πόλεμο ανακοινώσεων με αρκετή ποδοσφαιρική καφρίλα και ολίγη από μαφιόζικη φρασεολογία. Και οι δύο ηγούνται οπαδικών στρατών που κάνουν την εμφάνιση τους σε κάθε ευκαιρία και δεν διστάζουν να στριμώξουν τους «ανεπιθύμητους». Έχουμε λοιπόν τον ανταγωνισμό δυο σημαντικών παικτών του κεφαλαίου που δραστηριοποιούνται και ποδοσφαιρικά και μέσω αυτού κομίζουν διάφορα

παρουσιάζεται το άρθρο 81 που αφορά άμεσα την ΑΕΚ και το άρθρο 82 που έμμεσα δίνει τη δυνατότητα στην ΑΕΚ να επεκτείνει τις δραστηριότητές της καταλαμβάνοντας σημαντικό μέρος του Άλσους. Αναμφισβήτητα δεν υπάρχει γηπεδική απαίτηση από ΠΑΕ στον ελλαδικό χώρο χωρίς να υπάρχει παρασκήνιο, είτε αφορά τον Ολυμπιακό, τον Παναθηναϊκό, τον Πανιώνιο είτε την ΑΕΚ και τις υπόλοιπες ομάδες. Αρκεί να θυμηθούμε τους όρους εκμετάλλευσης και δόμησης του «Σταδίου Καραϊσκάκη» επί Κόκκαλη και τις μαφιόζικες επιθέσεις που δέχονταν δημοσιογράφοι όταν αποκάλυπταν τις κραυγαλέες αναθέσεις (βλέπε παράδειγμα Φ. Συρίγου). Το ποδόσφαιρο στη σύγχρονη/μοντέρνα εκδοχή του συνεχίζει την θεαματοποίηση του προσδιόντας όμως και στοιχεία σύγχρονου μάρκετινγκ και εμπορευματοποίησής του. Έτσι η κάθε ΠΑΕ επιδιώκει ταυτόχρονα με την κατασκευή γηπέδου να συνδυάζεται με την ανέγερση εμπορικού κέντρου. Τώρα, το πως ο Μελισσανίδης και ο κάθε Μελισσανίδης, πιστεύει ότι υπάρχει χώρος, σήμερα, για κερδοφόρα επένδυση τέτοιου μεγέθους είναι απορίας άξιο(;). Όπως προκύπτει, όμως, από δημοσιεύματα σημαντικό μέρος της επένδυσης, 20 εκατ. ευρώ, θα δωθούν από την Περιφέρεια Αττικής, όπως είχε υποσχεθεί ο Σγουρός. Δηλαδή ένας δημόσιος πολιτικός διαχειριστής αποφάσισε να χαρίσει 20 εκατ. ευρώ σε μια εταιρεία επειδή έτσι ήθελε ή για την ακρίβεια επειδή ψηφοθήριζε. Το ποσό αυτό αντιστοιχούσε στο 1/3 περίπου της επένδυσης, με τα υπόλοιπα κεφάλαια να προέρχονται από άλλους εταίρους/μετόχους της ΑΕΚ και τραπεζικό δανεισμό του Σάλλα τής Πειραιώς. Ουσιαστικά τα κεφάλαια που θα βάλει ο ίδιος ο Μελισσανίδης θα είναι ελάχιστα, αλλά αυτό το ενδεχόμενο πιθανώς να ανατραπεί βάσει των τελευταίων εκλογικών αποτελεσμάτων. Διότι η ομιλητική Ρένα Δούρου, προεκλογικά, αντιδρούσε στο να δωθούν τα 20 εκατ. του Σγουρού χωρίς ωστόσο μετεκλογικά να εκφέρει άποψη για το ζήτημα πέραν από γενικολογίες.

Αντίθετα με το κόμμα της, τον Σύριζα, που με απόλυτη σαφήνεια εξέφρασε τη δέσμευση του ότι θα ψηφίσει το άρθρο 81 του «Ρυθμι-

στικού Σχεδίου» που αφορά την κατασκευή του γηπέδου της ΑΕΚ, κάνοντας μια μεγαλοπρεπέστατη κωλοτούμπα αδειάζοντας κατοίκους και συντονιστικά. Να σημειωθεί ότι και η αυτοδιοικητική μάχη για το δήμο Ν. Φιλαδέλφειας-Ν. Χαλκηδόνας είχε ως αντίθετους πόλους τον Λ. Γεωργαμλή, παλαιό ποδοσφαιριστή της ΑΕΚ και τον Α. Βασιλόπουλο, που στηριζόταν από τον Σύριζα και βασικό σημείο αντιπαράθεσής τους, αποτελούσαν οι όροι δόμησης του γηπέδου. Συμμετοχή σε αυτή τη κωλοτούμπα του Σύριζα είχε και ο νεοεκλεγείς δήμαρχος που εκτελεί τις αποφάσεις που ελήφθησαν κεντρικά. Όπως διαβάζουμε από το Βήμα[1]: *«Ενα ακόμη σημαντικό εμπόδιο φαίνεται ότι ξεπεράστηκε αναφορικά με την κατασκευή του νέου γηπέδου της ΑΕΚ στη Νέα Φιλαδέλφεια. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι εξελίξεις στη Βουλή για την ψήφιση του άρθρου 81 του Ρυθμιστικού σχεδίου (με το οποίο θα εκδοθεί η άδεια ανέγερσης της Αγίας Σοφίας), ήταν θετικές, καθώς σε αυτό συμφώνησε και η αξιωματική αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ, έπειτα από συμφωνία στις βελτιωτικές προτάσεις. Σημαντικό ρόλο στην υπερψήφιση του νόμου, έπαιξε συνάντηση που προηγήθηκε μεταξύ της διοίκησης της ΑΕΚ και στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ, όπου υπήρξε ταύτιση απόψεων, με τον σύλλογο να δέχεται τις προτάσεις του κόμματος, όσον αφορά τις διαφοροποιήσεις στο αρχικό πρότζεκτ. Έτσι, ο ΣΥΡΙΖΑ υπερψήφισε στη Βουλή το άρθρο 81 του ρυθμιστικού σχεδίου, ανοίγοντας ουσιαστικά τον δρόμο για την κατασκευή του νέου «σπιτιού» της Ένωσης στη φυσική της έδρα, τη Νέα Φιλαδέλφεια. Έπειτα και από αυτή την εξέλιξη το έργο αναμένεται να μπει ακόμα πιο γρήγορα σε εφαρμογή και να αρχίσει άμεσα η διαδικασία υλοποίησής του».* Λίγες ώρες μετά από τη γνωστοποίηση της ευτυχούς κατάληξης του «παζαριού» μεταξύ Σύριζα-Μελισσανίδη, πραγματοποιήθηκε η επίθεση στο Πνευματικό Κέντρο που συνεδρίαζε η Πρωτοβουλία Κατοίκων και δε-

περχόμενου περιφερειάρχη να διαθέσει 20 εκατ. ευρώ από το αποθεματικό τής Περιφέρειας για την κατασκευή του γηπέδου, οι βουλευτές Γ. Πάντζας, Ε. Αυλωνίτου και Δ. Στρατούλης έβγαλαν σχεδόν πύρινους λόγους στη Βουλή υπέρ του γηπέδου της ΑΕΚ, προτάσσοντας ασφαλώς κάποιες –μάλλον αυτονόητες– επιφυλάξεις για τα αντισταθμιστικά οφέλη

και τα συμφέροντα της ερασιτεχνικής ΑΕΚ. Για να καταλάβετε σε τι κλίμα κινήθηκαν τα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ κατά τη σχετική συζήτηση στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, έφτασε ο Πρόεδρος της Επιτροπής –και βουλευτής της ΝΔ– Γ. Βλάχος να σχολιάσει ότι θα ήθελε ανάλογη ομοψυχία και σε άλλες συζητήσεις. Εμ, δεν έχουν οι άλλες συζητήσεις κοινό παρανομαστή όπως αυτή...» [3].

Εύκολα παρατηρεί λοιπόν κάποιος ότι «η σύγκρουση με τα συμφέροντα» έγινε μια ωραιότατη και συμπαθεστάτη συμφωνία, ενδεικτική των προθέσεων και

Όμως το επιτελείο δια στόματος της Ελένης Αυλωνίτου έσπευσε να τονίσει πως ο βουλευτής Ευβοίας του κόμματος εκφράζει προσωπικές του απόψεις. «Έχουμε τοποθετηθεί ως ΣΥΡΙΖΑ, πως μια ιστορική ομάδα όπως η ΑΕΚ, πρέπει να έχει γήπεδο και προτείνουμε κάποιες βελτιώσεις για τις οποίες θεωρούμε πως έχουμε και τη συμφωνία του κ. Υπουργού». Με δυο λόγια, το άρθρο 81 δίνει 6 στρέμματα στην ΑΕΚ από το Άλσος άμεσα και με το άρθρο 82 δίδονται 27,5 στρέμματα έμμεσα. Το άρθρο 81 απευθύνεται αποκλειστικά στην κατασκευή του γηπέδου της ΑΕΚ και το άρθρο 82 γενικά στα άλση και πάρκα πανελλαδικά πλην Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης, που όμως μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να κάνει χρήση του. Υποκριτικά, λοιπόν, λέει ο Σύριζα ότι θα καταψηφίσει το σύνολο του Ρυθμιστικού Σχεδίου, πλην του άρθρου 81, γιατί εκτός των άλλων τα άρθρα 81 και 82 πάνε πακέτο. Επί πλέον, ε-

ενιαίου.

Μέσα λοιπόν σε αυτή τη κατάσταση, σε προγραμματισμένες δράσεις της Πρωτοβουλίας Κατοίκων η original –όπως διαβάζουμε στο επίσημο site της– οργάνωνε αντίστοιχες αντισυγκεντρώσεις με κάλεσμα-απειλή. Κατόπιν αυτού, το Συντονιστικό Κατοίκων αποφάσισε να μεταθέσει την προγραμματισμένη για τις 19/6 συγκέντρωση-συζήτηση, μια μέρα αργότερα. Στις 20/6/14 κομμάτι των οπαδών της ΑΕΚ επιτίθεται στους κατοίκους της Ν. Φιλαδέλφειας και στον αυτοδιαχειριζόμενο χώρο «Στρούγκα», επειδή απλά ήθελαν να συζητήσουν το νέο ρυθμιστικό σχέδιο. Η λογική ότι «είστε εχθροί μας επειδή δεν συμφωνείτε μαζί μας» τείνει να επαναλαμβάνεται με γεωμετρικό ρυθμό, σε κάθε ευκαιρία που συγκρούεται το επιχειρηματικό συμφέρον με την προάσπιση, για παράδειγμα, του περιβάλλοντος (βλέπε π.χ. Σκουριές, Οίτη). Ταυτόχρονα οι τραμπουκικές ενέργειες που εκδηλώθηκαν στη Ν. Φιλαδέλφεια, ανεξαρτήτως από ποιό club προέρχονται, εάν αποτελούν ιδιωτικό στρατό ή όχι, και επί πλέον χωρίς να καταγγέλλονται άμεσα και ξεκάθαρα από την «original», φανερώνουν βασικά και σημαντικά προβλήματα που έχουν τονιστεί και επισημανθεί, από ορισμένες πλευρές, εγκαίρως. Πέρα από τα χαρακτηριστικά της επίθεσης (τραμπουκισμός σε ολιγομελή συγκέντρωση ατόμων που δεν μπόρεσαν ουσιαστικά να αντιδράσουν, «πλάτες» από τα ΜΑΤ) το ουσιαστικό είναι ότι άτομα που δυστυχώς ως κύρια ιδιότητα τους φέρουν την οπαδική τους ταυτότητα λειτουργούν συχνά ως φερέφωνα των προέδρων, ανεξάρτητα τι είδους «ένσημα» έχουν κολλήσει σε λογής-λογής δράσεις και συμμαχίες απέναντι σε κάποιον «κοινό εχθρό». Είναι αξιοσημείωτο, πάντως, ότι ο λαλίστατος σε άλλες περιπτώσεις, Σύριζα αφιέρωσε μονάχα μιάμιση σειρά καταδικαστικής ανακοίνωσης. Ας όψεται η συμφωνία!

Και κάτι τελευταίο αλλά όχι έσχατο, ό-

Σύριζα είχε και ο νεοεκλεγείς δήμαρχος που εκτελεί τις αποφάσεις που ελήφθησαν κεντρικά. Όπως διαβάζουμε από το Βήμα[1]: *«Ένα ακόμη σημαντικό εμπόδιο φαίνεται ότι ξεπεράστηκε αναφορικά με την κατασκευή του νέου γηπέδου της ΑΕΚ στη Νέα Φιλαδέλφεια. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι εξελίξεις στη Βουλή για την ψήφιση του άρθρου 81 του Ρυθμιστικού σχεδίου (με το οποίο θα εκδοθεί η άδεια ανέγερσης της Αγίας Σοφίας), ήταν θετικές, καθώς σε αυτό συμφώνησε και η αξιωματική αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ, έπειτα από συμφωνία στις βελτιωτικές προτάσεις. Σημαντικό ρόλο στην υπερψήφιση του νόμου, έπαιξε συνάντηση που προηγήθηκε μεταξύ της διοίκησης της ΑΕΚ και στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ, όπου υπήρξε ταύτιση απόψεων, με τον σύλλογο να δέχεται τις προτάσεις του κόμματος, όσον αφορά τις διαφοροποιήσεις στο αρχικό πρότζεκτ. Έτσι, ο ΣΥΡΙΖΑ υπερψήφισε στη Βουλή το άρθρο 81 του ρυθμιστικού σχεδίου, ανοίγοντας ουσιαστικά τον δρόμο για την κατασκευή του νέου «σπιτιού» της Ένωσης στη φυσική της έδρα, τη Νέα Φιλαδέλφεια. Έπειτα και από αυτή την εξέλιξη το έργο αναμένεται να μπει ακόμα πιο γρήγορα σε εφαρμογή και να αρχίσει άμεσα η διαδικασία υλοποίησής του».* Λίγες ώρες μετά από τη γνωστοποίηση της ευτυχούς κατάληξης του «παζαριού» μεταξύ Σύριζα-Μελισσανίδη, πραγματοποιήθηκε η επίθεση στο Πνευματικό Κέντρο που συνεδρίαζε η Πρωτοβουλία Κατοίκων και δέχθηκε τραμπούκικη επίθεση από οπαδούς της ΑΕΚ. Λεπτομέρειες αυτής της συνάντησης Σύριζα-Μελισσανίδη δίνονται τις επόμενες μέρες από διάφορα μέσα, όπως ΤΑ ΝΕΑ, Unfollow κ.ά. *«Στην ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ που ανέλαβε τους λεπτούς χειρισμούς για την κατασκευή του γηπέδου της ΑΕΚ περιλαμβάνονται ο Αλέκος Φλαμπουράρης –εκ των πλέον έμπιστων συνεργατών του Αλέξη Τσίπρα και συντονιστής των Επιτροπών Ελέγχου Κυβερνητικού Έργου του κόμματος– και οι βουλευτές Γιώργος Πάντζας και Δημήτρης Στρατούλης. Η ομάδα αυτή, έπειτα από επαφές για τη διερεύνηση του τι ακριβώς προτίθεται να κατασκευάσει στη Ν. Φιλαδέλφεια η ΑΕΚ, άναψε το πράσινο φως για να υπερψηφιστεί και η σχετική νομοθετική ρύθμιση»*[2].

και τα συμφέροντα της ερασιτεχνικής ΑΕΚ. Για να καταλάβετε σε τι κλίμα κινήθηκαν τα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ κατά τη σχετική συζήτηση στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, έφτασε ο Πρόεδρος της Επιτροπής –και βουλευτής της ΝΔ– Γ. Βλάχος να σχολιάσει ότι θα ήθελε ανάλογη ομοψυχία και σε άλλες συζητήσεις. Εμ, δεν έχουν οι άλλες συζητήσεις κοινό παρανομαστή όπως αυτή…» [3].

Εύκολα παρατηρεί λοιπόν κάποιος ότι «η σύγκρουση με τα συμφέροντα» έγινε μια ωραιοτάτη και συμπαθεστάτη συμφωνία, ενδεικτική των προθέσεων και των στάσεων που θα κρατήσει το κόμμα της αξιωματικής κυβέρνησης, όταν θα γίνει κυβέρνηση. Αλλά αυτές οι συμφωνίες πάντα απαιτούν και κάποιους που πρέπει να κλαψουρίζουν. Στην προκειμένη περίπτωση ο Β. Αποστόλου ζήτησε στη συνεδρίαση για το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας στη Βουλή την απόσυρση των άρθρων 81 και 82 του νομοσχεδίου, υποστηρίζοντας πως δεν πρόκειται να λύσουν τα συνταγματικής φύσεως προβλήματα που είχε επισημάνει στην απόφασή του για το γήπεδο της ΑΕΚ, το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ειδικότερα δε, για το άρθρο 82, επισήμανε πως προβλέπει τη δυνατότητα αποκοπής τμημάτων από πάρκα και άλση σε όλη την Ελλάδα, προκειμένου να κατασκευαστούν αθλητικές εγκαταστάσεις.

γού». Με δυο λόγια, το άρθρο 81 δίνει 6 στρέμματα στην ΑΕΚ από το Άλσος άμεσα και με το άρθρο 82 δίδονται 27,5 στρέμματα έμμεσα. Το άρθρο 81 απευθύνεται αποκλειστικά στην κατασκευή του γηπέδου της ΑΕΚ και το άρθρο 82 γενικά στα άλση και πάρκα πανελλαδικά πλην Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης, που όμως μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να κάνει χρήση του. Υποκριτικά, λοιπόν, λέει ο Σύριζα ότι θα καταψηφίσει το σύνολο του Ρυθμιστικού Σχεδίου, πλην του άρθρου 81, γιατί εκτός των άλλων τα άρθρα 81 και 82 πάνε πακέτο. Επί πλέον, εάν ο Σύριζα καταψήφιζε το άρ.81 δεν πιστεύουμε ότι θα υπήρχε πρόβλημα καταψήφισης και του συγκεκριμένου άρθρου αλλά και του αρ.82, που είναι η ταμπακιέρα, αλλά ουσιαστικά ο Σύριζα «φτιάχνει» πρόσωπο εξουσίας και στέλνει τα απαραίτητα μηνύματα στους κατάλληλους αποδέκτες. Διότι εάν ενδιαφερόταν για τα άλση και τα πάρκα ως κόμμα εξουσίας θα παζάρευε την απόσυρση του αρ. 82 για να ψηφίσει το αρ.81, αλλά ούτε αυτό δεν έκαναν. Όπως και στις περίφημες αντισταθμίσεις όπου παίρνει π.χ. ο ενδιαφερόμενος 10 στρέμματα ενιαίο πάρκο και αναλαμβάνει να φυτέψει αντίστοιχη έκταση τμηματικά και διχοτομημένα σε πολλά μέρη εντός των ορίων του Δήμου, που σε καμία περίπτωση δεν αντικαθιστά την αξία του

τοδιαχειριζόμενο χώρο «Στρούγκα», επειδή απλά ήθελαν να συζητήσουν το νέο ρυθμιστικό σχέδιο. Η λογική ότι «είστε εχθροί μας επειδή δεν συμφωνείτε μαζί μας» τείνει να επαναλαμβάνεται με γεωμετρικό ρυθμό, σε κάθε ευκαιρία που συγκρούεται το επιχειρηματικό συμφέρον με την προάσπιση, για παράδειγμα, του περιβάλλοντος (βλέπε π.χ. Σκουριές, Οίτη). Ταυτόχρονα οι τραμπουκικές ενέργειες που εκδηλώθηκαν στη Ν. Φιλαδέλφεια, ανεξαρτήτως από ποιό club προέρχονται, εάν αποτελούν ιδιωτικό στρατό ή όχι, και επί πλέον χωρίς να καταγγέλλονται άμεσα και ξεκάθαρα από την «original», φανερώνουν βασικά και σημαντικά προβλήματα που έχουν τονιστεί και επισημανθεί, από ορισμένες πλευρές, εγκαίρως. Πέρα από τα χαρακτηριστικά της επίθεσης (τραμπουκισμός σε ολιγομελή συγκέντρωση ατόμων που δεν μπόρεσαν ουσιαστικά να αντιδράσουν, "πλάτες" από τα ΜΑΤ) το ουσιαστικό είναι ότι άτομα που δυστυχώς ως κύρια ιδιότητα τους φέρουν την οπαδική τους ταυτότητα λειτουργούν συχνά ως φερέφωνα των προέδρων, ανεξάρτητα τι είδους «ένσημα» έχουν κολλήσει σε λογής-λογής δράσεις και συμμαχίες απέναντι σε κάποιον «κοινό εχθρό». Είναι αξιοσημείωτο, πάντως, ότι ο λαλίστατος σε άλλες περιπτώσεις, Σύριζα αφιέρωσε μονάχα μιάμιση σειρά καταδικαστικής ανακοίνωσης. Ας όψεται η συμφωνία!

Και κάτι τελευταίο αλλά όχι έσχατο, έχει γραφτεί ότι η Δούρου συναντήθηκε μεταξύ της 1ης και 2ης εκλογικής Κυριακής, με τον Μαρινάκη σε ψαροταβέρνα του Πειραιά, «τυχαίως» ή «ατυχώς» δεν είναι αποσαφηνισμένο πλήρως, τι λέτε θα «πρόλαβε» ο Μαρινάκης να παζάρεψει τις ψήφους του, με το να μην δωθούν τα 20 εκατ. στον "άσπονδο" Μελισσανίδη;

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

1.http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=600982, 29/05/14 15:11

2.*http://www.tanea.gr/news/politics/article/5127994/anw-katw-gia-to-ghpedo-ths-aek/.*

3. Unfollow

στο αρχικό πρότζεκτ. Έτσι, ο ΣΥΡΙΖΑ υπερψήφισε στη Βουλή το άρθρο 81 του ρυθμιστικού σχεδίου, ανοίγοντας ουσιαστικά τον δρόμο για την κατασκευή του νέου «σπιτιού» της Ένωσης στη φυσική της έδρα, τη Νέα Φιλαδέλφεια. Έπειτα και από αυτή την εξέλιξη το έργο αναμένεται να μπει ακόμα πιο γρήγορα σε εφαρμογή και να αρχίσει άμεσα η διαδικασία υλοποίησής του». Λίγες ώρες μετά από τη γνωστοποίηση της ευτυχούς κατάληξης του «παζαριού» μεταξύ Σύριζα-Μελισσανίδη, πραγματοποιήθηκε η επίθεση στο Πνευματικό Κέντρο που συνεδρίαζε η Πρωτοβουλία Κατοίκων και δέχθηκε τραμπούκικη επίθεση από οπαδούς της ΑΕΚ. Λεπτομέρειες αυτής της συνάντησης Σύριζα-Μελισσανίδη δίνονται τις επόμενες μέρες από διάφορα μέσα, όπως ΤΑ ΝΕΑ, Unfollow κ.ά. *«Στην ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ που ανέλαβε τους λεπτούς χειρισμούς για την κατασκευή του γηπέδου της ΑΕΚ περιλαμβάνονται ο Αλέκος Φλαμπουράρης –εκ των πλέον έμπιστων συνεργατών του Αλέξη Τσίπρα και συντονιστής των Επιτροπών Ελέγχου Κυβερνητικού Έργου του κόμματος– και οι βουλευτές Γιώργος Πάντζας και Δημήτρης Στρατούλης. Η ομάδα αυτή, έπειτα από επαφές για τη διερεύνηση του τι ακριβώς προτίθεται να κατασκευάσει στη Ν. Φιλαδέλφεια η ΑΕΚ, άναψε το πράσινο φως για να υπερψηφιστεί και η σχετική νομοθετική ρύθμιση»*[2].

Και «Ο πρώτος που συναντήθηκε με τον Δ. Μελισσανίδη ήταν ο Αλέκος Φλαμπουράρης. Ο Φλαμπουράρης δεν είναι απλώς ένας από τους πιο στενούς συνεργάτες του Αλέξη Τσίπρα. Είναι σχεδόν ο μέντοράς του. Η δεύτερη συνάντηση έγινε παρουσία των επιφανών ΑΕΚτζήδων του ΣΥΡΙΖΑ Δ. Στρατούλη και Γ. Πάντζα. Τι ακριβώς ειπώθηκε ανάμεσα στα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ και τον Δ. Μελισσανίδη δεν το γνωρίζουμε. Όμως, με κάποιο μαγικό τρόπο, ενώ η ίδια η υποψήφια περιφερειάρχης του ΣΥΡΙΖΑ Ρ. Δούρου είχε στηλιτεύσει την επιλογή του α- και τα συμφέροντα της ερασιτεχνικής ΑΕΚ. Για να καταλάβετε σε τι κλίμα κινήθηκαν τα στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ κατά τη σχετική συζήτηση στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, έφτασε ο Πρόεδρος της Επιτροπής –και βουλευτής της ΝΔ– Γ. Βλάχος να σχολιάσει ότι θα ήθελε ανάλογη ομοψυχία και σε άλλες συζητήσεις. Εμ, δεν έχουν οι άλλες συζητήσεις κοινό παρονομαστή όπως αυτή…» [3].

Εύκολα παρατηρεί λοιπόν κάποιος ότι «η σύγκρουση με τα συμφέροντα» έγινε μια ωραιότατη και συμπαθεστάτη συμφωνία, ενδεικτική των προθέσεων και των στάσεων που θα κρατήσει το κόμμα της αξιωματικής κυβέρνησης, όταν θα γίνει κυβέρνηση. Αλλά αυτές οι συμφωνίες πάντα απαιτούν και κάποιους που πρέπει να κλαψουρίζουν. Στην προκειμένη περίπτωση ο Β. Αποστόλου ζήτησε στη συνεδρίαση για το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας στη Βουλή την απόσυρση των άρθρων 81 και 82 του νομοσχεδίου, υποστηρίζοντας πως δεν πρόκειται να λύσουν τα συνταγματικής φύσεως προβλήματα που είχε επισημάνει στην απόφασή του για το γήπεδο της ΑΕΚ, το Συμβούλιο της Επικρατείας. Ειδικότερα δε, για το άρθρο 82, επισήμανε πως προβλέπει τη δυνατότητα αποκοπής τμημάτων από πάρκα και άλση σε όλη την Ελλάδα, προκειμένου να κατασκευαστούν αθλητικές εγκαταστάσεις.

γού». Με δυο λόγια, το άρθρο 81 δίνει 6 στρέμματα στην ΑΕΚ από το Άλσος άμεσα και με το άρθρο 82 δίδονται 27,5 στρέμματα έμμεσα. Το άρθρο 81 απευθύνεται αποκλειστικά στην κατασκευή του γηπέδου της ΑΕΚ και το άρθρο 82 γενικά στα άλση και πάρκα πανελλαδικά πλην Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης, που όμως μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να κάνει χρήση του. Υποκριτικά, λοιπόν, λέει ο Σύριζα ότι θα καταψηφίσει το σύνολο του Ρυθμιστικού Σχεδίου, πλην του άρθρου 81, γιατί εκτός των άλλων τα άρθρα 81 και 82 πάνε πακέτο. Επί πλέον, εάν ο Σύριζα καταψήφιζε το άρ.81 δεν πιστεύουμε ότι θα υπήρχε πρόβλημα καταψήφισης και του συγκεκριμένου άρθρου αλλά και του αρ.82, που είναι η ταμπακιέρα, αλλά ουσιαστικά ο Σύριζα «φτιάχνει» πρόσωπο εξουσίας και στέλνει τα απαραίτητα μηνύματα στους κατάλληλους αποδέκτες. Διότι εάν ενδιαφερόταν για τα άλση και τα πάρκα ως κόμμα εξουσίας θα παζάρευε την απόσυρση του αρ. 82 για να ψηφίσει το αρ.81, αλλά ούτε αυτό δεν έκαναν. Όπως και στις περίφημες αντισταθμίσεις όπου παίρνει π.χ. ο ενδιαφερόμενος 10 στρέμματα ενιαίο πάρκο και αναλαμβάνει να φυτέψει αντίστοιχη έκταση τμηματικά και διχοτομημένα σε πολλά μέρη εντός των ορίων του Δήμου, που σε καμία περίπτωση δεν αντικαθιστά την αξία του

μων που δεν μπόρεσαν ουσιαστικά να αντιδράσουν, «πλάτες» από τα ΜΑΤ) το ουσιαστικό είναι ότι άτομα που δυστυχώς ως κύρια ιδιότητα τους φέρουν την οπαδική τους ταυτότητα λειτουργούν συχνά ως φερέφωνα των προέδρων, ανεξάρτητα τι είδους «ένσημα» έχουν κολλήσει σε λογής-λογής δράσεις και συμμαχίες απέναντι σε κάποιον «κοινό εχθρό». Είναι αξιοσημείωτο, πάντως, ότι ο λαλίστατος σε άλλες περιπτώσεις, Σύριζα αφιέρωσε μονάχα μιάμιση σειρά καταδικαστικής ανακοίνωσης. Ας όψεται η συμφωνία!

Και κάτι τελευταίο αλλά όχι έσχατο, έχει γραφτεί ότι η Δούρου συναντήθηκε μεταξύ της 1ης και 2ης εκλογικής Κυριακής, με τον Μαρινάκη σε ψαροταβέρνα του Πειραιά, «τυχαίως» ή «ατυχώς» δεν είναι αποσαφηνισμένο πλήρως, τι λέτε θα «πρόλαβε» ο Μαρινάκης να παζάρεψε τις ψήφους του, με το να μην δωθούν τα 20 εκατ. στον «άσπονδο» Μελισσανίδη;

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

1.http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=600982, 29/05/14 15:11

2.*http://www.tanea.gr/news/politics/article/5127994/anw-katw-gia-to-ghpedo-ths-aek/*.

3. Unfollow

Ο χώρος της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ
βρίσκεται στην οδό Σαριπόλου 8
(δίπλα στο Αρχαιολογικό Μουσείο)
και ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ και ΠΕΜΠΤΗ 5-7μμ.
Το τηλέφωνο επικοινωνίας είναι: 69 73 79 92 07

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
(Δελμούζου 3, πρώτη παράλληλος της Φιλίππου, από Αγίας Σοφίας)
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΗ κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ 5.30 - 8 μμ και
το ΣΑΒΒΑΤΟ από 10^{30} πμ-12^{30} μμ
Το τηλέφωνο επικοινωνίας είναι: 69 92 23 12 86

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ

ΧΡΟΝΟΣ 12ος, Φύλλο 140
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2014

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Τα πολλά πρόσωπα των λέξεων: το ταξίδι της γλώσσας στο ανθρώπινο πνεύμα

(Μέρος Β΄)

–Για τί πράγμα κουβέντιαζαν; Ρώτησα τη μητέρα μου.

–Δεν άκουσα, είπε η μητέρα μου.

–Μιλούσαν καν;

–Δε μιλούσαν, είπε. Μερικοί άνθρωποι όταν έχουν κάτι να πουν, μιλάνε, είπε η μητέρα μου, κι άλλοι δε μιλάνε.

–Πώς μπορείς να λες κάτι χωρίς να μιλάς; Είπα.

–Μιλάς χωρίς λέξεις. Πάντα μιλάμε χωρίς λέξεις.

–Και τότε τι χρειάζονται οι λέξεις; Είπα.

–Δεν πολυχρειάζονται τις περισσότερες φορές. Τις πιο πολλές φορές χρειάζονται για να κρύψουν εκείνο που πράγματι θες να πεις ή κάτι που δε θες να φανερώσεις.

–Λοιπόν αυτοί μιλάνε;

–Νομίζω ναι, είπε η μητέρα μου. Φαίνονται να κάθονται, να πίνουν καφέ και να καπνίζουν τσιγάρα. Δεν ανοίγουν ποτέ το στόμα τους αλλά όλη την ώρα μιλάνε. Καταλαβαίνουν ο ένας τον άλλον και δεν τους χρειάζεται ν' ανοίξουν το στόμα τους. Δεν έχουν τίποτα να κρύψουν.

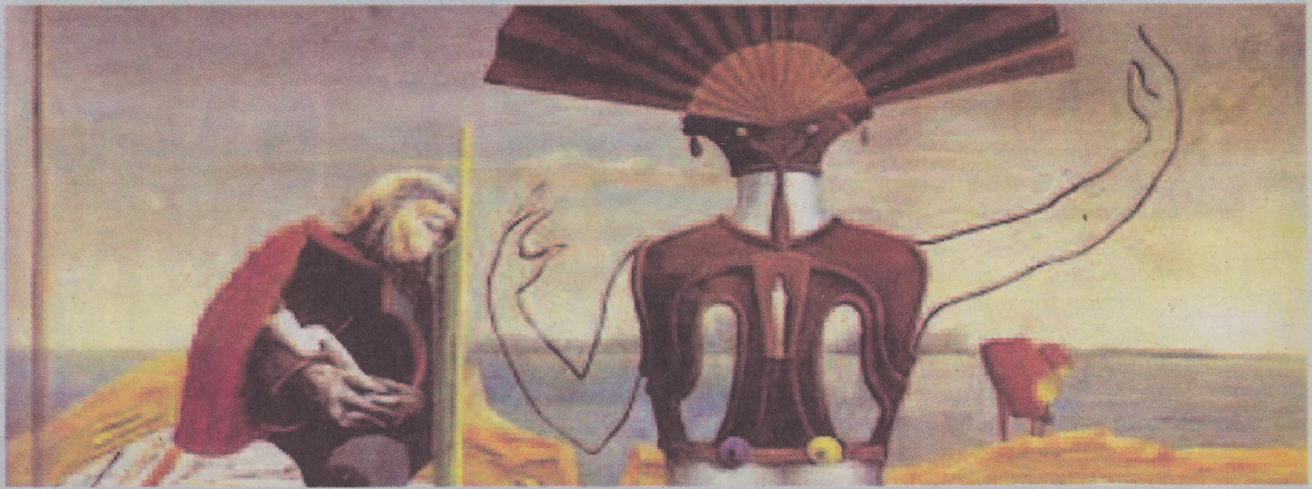
–Στ' αλήθεια ξέρουν για τι πράγμα μιλάνε; Είπα.

–Και βέβαια, είπε η μητέρα μου.

–Λοιπόν τι λένε; Είπα.

–Δεν μπορώ να σου πω, είπε η μητέρα μου, γιατί αυτά που λένε δεν είναι με λόγια. Αλλά ξέρουν.

ΟΥΙΛΙΑΜ ΣΑΡΟΓΙΑΝ, «*Ο καημένος και καψερός Άραβας*» (απ' τη συλλογή διηγημάτων «*Με λένε Αράμ*»)

στρατιωτικού τύπου τεχνολογία– πραγματώθηκε, για να αποκτήσουν, νεολαίοι και μη, μια εναλλακτική ψηφιακή «ζωή». Ου φροντίς Ιπποκλείδη[1], πιθανόν για κάποιους· και μη χειρότερα.

Δεν είναι μυστικό πως εδώ και αιώνες πολυάριθμοι γλωσσολόγοι μελέτησαν και ανέλυσαν ενδελεχώς το ζήτημα της γλώσσας, αφ' ενός μέσα από ακαδημαϊκούς «φακούς» και αφ' ετέρου ως εξόφθαλμα δεκανίκια της εξουσίας. Ουδείς το αρνείται. Δυστυχώς, αυτοί που προσέγγισαν το ζήτημα με απελευθερωτικές προθέσεις ήταν ελάχιστοι. Αν αναζητήσουμε δε κείμενα αναρχικών σχετικά με το ζήτημα, μάλλον θα απογοητευτούμε.

Για τον λόγο αυτό, είναι αναπόφευκτο μαζί με την συνολικά απελευθερωτική άποψη να παρουσιάζουμε και απόψεις γλωσσολόγων, που ενδέχεται να ομιλούν και να αναπαράγουν την γλώσσα της κυριαρχίας. Θεωρούμε πως η αναρχική θεώρηση, μπορεί και οφείλει να εμπλουτίζεται, ακόμη και μέσα από την διαδικασία του χωρισμού της ήρας από το στάχυ, δίχως, ωστόσο, να υ-

Η γλώσσα των ανθρώπων, η γλώσσα των ζώων και η γλώσσα των μηχανών

Η ανθρώπινη γλώσσα, η έμφυτη ικανότητα του ανθρώπου να μιλάει και να συγκροτεί λόγο, τον διαφοροποίησε στην ιστορία του πνεύματος από τον κόσμο των ζώων. Παρ' όλο που όλα τα πλάσματα επικοινωνούν, χρησιμοποιώντας μία δική τους γλώσσα, σχεδόν κανένα δεν άρθρωσε λόγο· δεν συγκρότησε γλωσσικά σημεία. Μέσω της γλώσσας ο άνθρωπος, όχι μόνο επικοινώνησε, αλλά σχημάτισε μια ιστορική και πολιτισμική αντίληψη για τη ζωή και διαφοροποιήθηκε από τον φυσικό κόσμο. Απ' την άλλη, η γλώσσα των μηχανών, που ο ίδιος έφτιαξε, είναι πολύ περιορισμένη σε σχέση με την ανθρώπινη φυσική δημιουργία λόγου· διαθέτει ικανότητες αναπαραγωγής, παρακολούθηση λογικών αλληλουχιών, ακρίβειας και αυτούσιας επανάληψης στοιχείων, αλλά δεν έχει, σε καμία περίπτωση, τις ιδιότητες και τη συνθετότητα της ανθρώπινης γλώσσας.

Η τελευταία βασίζεται σε μια στοιχειώδη ιδιότητα, που φαίνεται βιολογικά απομονωμένη· αυτή του διακρι-

–Για τί πράγμα κουβέντιαζαν; Ρώτησα τη μητέρα μου.

–Δεν άκουσα, είπε η μητέρα μου.

–Μιλούσαν καν;

–Δε μιλούσαν, είπε. Μερικοί άνθρωποι όταν έχουν κάτι να πουν, μιλάνε, είπε η μητέρα μου, κι άλλοι δε μιλάνε.

–Πώς μπορείς να λες κάτι χωρίς να μιλάς; Είπα.

–Μιλάς χωρίς λέξεις. Πάντα μιλάμε χωρίς λέξεις.

–Και τότε τι χρειάζονται οι λέξεις; Είπα.

–Δεν πολυχρειάζονται τις περισσότερες φορές. Τις πιο πολλές φορές χρειάζονται για να κρύψουν εκείνο που πράγματι θες να πεις ή κάτι που δε θες να φανερώσεις.

–Λοιπόν αυτοί μιλάνε;

–Νομίζω ναι, είπε η μητέρα μου. Φαίνονται να κάθονται, να πίνουν καφέ και να καπνίζουν τσιγάρα. Δεν ανοίγουν ποτέ το στόμα τους αλλά όλη την ώρα μιλάνε. Καταλαβαίνουν ο ένας τον άλλον και δεν τους χρειάζεται ν' ανοίξουν το στόμα τους. Δεν έχουν τίποτα να κρύψουν.

–Στ' αλήθεια ξέρουν για τι πράγμα μιλάνε; Είπα.

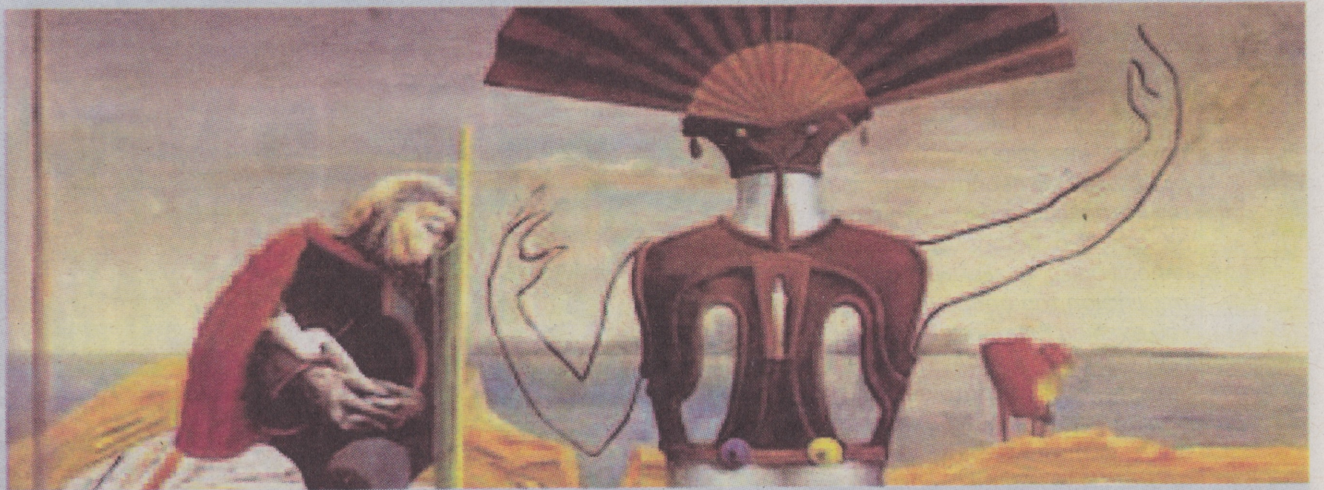
–Και βέβαια, είπε η μητέρα μου.

–Λοιπόν τι λένε; Είπα.

–Δεν μπορώ να σου πω, είπε η μητέρα μου, γιατί αυτά που λένε δεν είναι με λόγια. Αλλά ξέρουν.

ΟΥΙΛΙΑΜ ΣΑΡΟΓΙΑΝ, «*Ο καημένος και καψερός Άραβας*» (απ' τη συλλογή διηγημάτων «*Με λένε Αράμ*»)

Σε όσους έχουν μάθει να περιορίζονται σε επιδερμική προσέγγιση των πάντων, σίγουρα η ενασχόληση κάποιων αναρχικών ομάδων με το ζήτημα της γλώσσας αναντίρρητα θα τους ξενίζει. Ίσως να θεωρούν πως η γλώσσα είναι ένα ακόμη δεκανίκι της κυριαρχίας, πως για τους αγωνιζόμενους επί γης θα αρκούν πάντοτε δυο τρεις σκόρπιες σκέψεις, μιας και το βασικό, το ουσιώδες, είναι μόνον η βία. Οι κρατιστές από την άλλη, προχωρούν την αποσυναρμολόγηση των γλωσσών με γοργούς ρυθμούς –συμπεριλαμβανομένης, αν μη τι άλλο, και της ελληνικής. Δίχως γλώσσα δεν υπάρχει συνείδηση και δίχως αυτήν ο άνθρωπος γίνεται μαριονέττα· και τότε καμία «απελευθερωτική» βία δεν πρόκειται να τον σώσει από τις ορέξεις των τεχνικών της εξουσίας.

στρατιωτικού τύπου τεχνολογία– πραγματώθηκε, για να αποκτήσουν, νεολαίοι και μη, μια εναλλακτική ψηφιακή «ζωή». Ου φροντίς Ιπποκλείδη[1], πιθανόν για κάποιους· και μη χειρότερα.

Δεν είναι μυστικό πως εδώ και αιώνες πολυάριθμοι γλωσσολόγοι μελέτησαν και ανέλυσαν ενδελεχώς το ζήτημα της γλώσσας, αφ' ενός μέσα από ακαδημαϊκούς «φακούς» και αφ' ετέρου ως εξόφθαλμα δεκανίκια της εξουσίας. Ουδείς το αρνείται. Δυστυχώς, αυτοί που προσέγγισαν το ζήτημα με απελευθερωτικές προθέσεις ήταν ελάχιστοι. Αν αναζητήσουμε δε κείμενα αναρχικών σχετικά με το ζήτημα, μάλλον θα απογοητευτούμε.

Για τον λόγο αυτό, είναι αναπόφευκτο μαζί με την συνολικά απελευθερωτική άποψη να παρουσιάζουμε και απόψεις γλωσσολόγων, που ενδέχεται να ομιλούν και να αναπαράγουν την γλώσσα της κυριαρχίας. Θεωρούμε πως η αναρχική θεώρηση, μπορεί και οφείλει να εμπλουτίζεται, ακόμη και μέσα από την διαδικασία του χωρισμού της ήρας από το στάχυ, δίχως, ωστόσο, να υιοθετούνται απόψεις που κάθε άλλο παρά απελευθερωτικές είναι. Αυτό που έχει σημασία είναι η αυτούσια παράθεση της άποψης, αλλά κυρίως η κριτική προσέγγιση της από τους αναρχικούς. Οι προβληματισμοί πάνω σε ζητήματα γλώσσας είναι χρήσιμοι, για να διαφωτιστούν πτυχές της ανθρώπινης σκέψης.

Η γλώσσα είναι σκέψη, αλλά το ερώτημα παραμένει: η σκέψη μπορεί να εκφραστεί μόνο με την γλώσσα; Πολλοί είναι οι στοχαστές που προβληματίστηκαν πάνω στο ζήτημα, ανέπτυξαν την γλωσσολογία ως ξεχωριστό επιστημονικό κλάδο, μελέτησαν και σύγκριναν γλωσσικούς τύπους, δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα αχανές υλικό προς μελέτη. Ένα σύντομο πέρασμα απ' τις βασικές απόψεις που διατυπώθηκαν για τη γλώσσα ως σκέψη θα πρόσφερε όχι απαντήσεις, αλλά γόνι-

Η γλώσσα των ανθρώπων, η γλώσσα των ζώων και η γλώσσα των μηχανών

Η ανθρώπινη γλώσσα, η έμφυτη ικανότητα του ανθρώπου να μιλάει και να συγκροτεί λόγο, τον διαφοροποίησε στην ιστορία του πνεύματος από τον κόσμο των ζώων. Παρ' όλο που όλα τα πλάσματα επικοινωνούν, χρησιμοποιώντας μία δική τους γλώσσα, σχεδόν κανένα δεν άρθρωσε λόγο· δεν συγκρότησε γλωσσικά σημεία. Μέσω της γλώσσας ο άνθρωπος, όχι μόνο επικοινώνησε, αλλά σχημάτισε μια ιστορική και πολιτισμική αντίληψη για τη ζωή και διαφοροποιήθηκε από τον φυσικό κόσμο. Απ' την άλλη, η γλώσσα των μηχανών, που ο ίδιος έφτιαξε, είναι πολύ περιορισμένη σε σχέση με την ανθρώπινη φυσική δημιουργία λόγου· διαθέτει ικανότητες αναπαραγωγής, παρακολούθηση λογικών αλληλουχιών, ακρίβειας και αυτούσιας επανάληψης στοιχείων, αλλά δεν έχει, σε καμία περίπτωση, τις ιδιότητες και τη συνθετότητα της ανθρώπινης γλώσσας.

Η τελευταία βασίζεται σε μια στοιχειώδη ιδιότητα, που φαίνεται βιολογικά απομονωμένη· αυτή του διακριτού απείρου, η οποία δεν μαθαίνεται, αλλά υπάρχει μέσα μας. Για παράδειγμα, κανένα παιδί δεν χρειάζεται να μάθει ότι οι προτάσεις μπορεί να αποτελούνται από τρεις ή τέσσερις λέξεις, αλλά όχι από τρεισήμισι. Ή ότι οι προτάσεις μπορούν να αυξάνονται επ' άπειρον. Η γλώσσα στον άνθρωπο, όπως υποστηρίζει ο Chomsky, θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί ως «γλωσσικό όργανο», όπως το σύστημα όρασης, το ανοσοποιητικό μας σύστημα κλπ. Η φυσική αυτή ικανότητα έφερε τα 24 (ή 26 κλπ.) σύμβολα που συνέθεσαν μια γλώσσα, επινοώντας άπειρους τρόπους να συνδυαστούν αυτά μεταξύ τους. Κάθε γλώσσα είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης δύο παραγόντων: μίας αρχικής φάσης, κατά

ώρα μιλάνε. Καταλαβαίνουν ο ένας τον άλλον και δεν τους χρειάζεται ν' ανοίξουν το στόμα τους. Δεν έχουν τίποτα να κρύψουν.

–Στ' αλήθεια ξέρουν για τι πράγμα μιλάνε; Είπα.

–Και βέβαια, είπε η μητέρα μου.

–Λοιπόν τι λένε; Είπα.

–Δεν μπορώ να σου πω, είπε η μητέρα μου, γιατί αυτά που λένε δεν είναι με λόγια. Αλλά ξέρουν.

ΟΥΙΛΙΑΜ ΣΑΡΟΓΙΑΝ, «*Ο καημένος και καψερός Άραβας*» (απ' τη συλλογή διηγημάτων «*Με λένε Αράμ*»)

Σε όσους έχουν μάθει να περιορίζονται σε επιδερμική προσέγγιση των πάντων, σίγουρα η ενασχόληση κάποιων αναρχικών ομάδων με το ζήτημα της γλώσσας αναντίρρητα θα τους ξενίζει. Ίσως να θεωρούν πως η γλώσσα είναι ένα ακόμη δεκανίκι της κυριαρχίας, πως για τους αγωνιζομένους επί γης θα αρκούν πάντοτε δυο τρεις σκόρπιες σκέψεις, μιας και το βασικό, το ουσιώδες, είναι μόνον η βία. Οι κρατιστές από την άλλη, προχωρούν την αποσυναρμολόγηση των γλωσσών με γοργούς ρυθμούς –συμπεριλαμβανομένης, αν μη τι άλλο, και της ελληνικής. Δίχως γλώσσα δεν υπάρχει συνείδηση και δίχως αυτήν ο άνθρωπος γίνεται μαριονέττα· και τότε καμία «απελευθερωτική» βία δεν πρόκειται να τον σώσει από τις ορέξεις των τεχνικών της εξουσίας.

Το έχουμε ήδη γράψει, αλλά θεωρούμε σημαίνουσας σημασίας –ευκαιρίας δοθείσης– να το επαναλάβουμε: τα συνασπισμένα μπλοκ της παγκόσμιας κυριαρχίας, που συντίθενται και αποσυντίθενται συνεχώς, δημιουργώντας νέες συμμαχίες, για να προχωρήσουν την υποδούλωση των εξουσιαζομένων, χρειάζονται –εκτός των άλλων– και μια παγκόσμια γλώσσα. Για να συμβεί κάτι τέτοιο, το πρώτο που απαιτείται είναι η διάβρωση αρχικώς και εν συνεχεία η διάλυση των ομιλούμενων γλωσσών ανά την υδρόγειο. Μα έχουν τα μέσα για κάτι τέτοιο; Ασφαλώς, φευ! Εκτός αν θεωρεί κάποιος καλοπροαίρετος αναγνώστης πως το διαδίκτυο –μια άκρως

γλωσσολόγοι μελέτησαν και ανέλυσαν ενδελεχώς το ζήτημα της γλώσσας, αφ' ενός μέσα από ακαδημαϊκούς «φακούς» και αφ' ετέρου ως εξόφθαλμα δεκανίκια της εξουσίας. Ουδείς το αρνείται. Δυστυχώς, αυτοί που προσέγγισαν το ζήτημα με απελευθερωτικές προθέσεις ήταν ελάχιστοι. Αν αναζητήσουμε δε κείμενα αναρχικών σχετικά με το ζήτημα, μάλλον θα απογοητευτούμε.

Για τον λόγο αυτό, είναι αναπόφευκτο μαζί με την συνολικά απελευθερωτική άποψη να παρουσιάζουμε και απόψεις γλωσσολόγων, που ενδέχεται να ομιλούν και να αναπαράγουν την γλώσσα της κυριαρχίας. Θεωρούμε πως η αναρχική θεώρηση, μπορεί και οφείλει να εμπλουτίζεται, ακόμη και μέσα από την διαδικασία του χωρισμού της ήρας από το στάχυ, δίχως, ωστόσο, να υιοθετούνται απόψεις που κάθε άλλο παρά απελευθερωτικές είναι. Αυτό που έχει σημασία είναι η αυτούσια παράθεση της άποψης, αλλά κυρίως η κριτική προσέγγιση της από τους αναρχικούς. Οι προβληματισμοί πάνω σε ζητήματα γλώσσας είναι χρήσιμοι, για να διαφωτιστούν πτυχές της ανθρώπινης σκέψης.

Η γλώσσα είναι σκέψη, αλλά το ερώτημα παραμένει: η σκέψη μπορεί να εκφραστεί μόνο με την γλώσσα; Πολλοί είναι οι στοχαστές που προβληματίστηκαν πάνω στο ζήτημα, ανέπτυξαν την γλωσσολογία ως ξεχωριστό επιστημονικό κλάδο, μελέτησαν και σύγκριναν γλωσσικούς τύπους, δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα αχανές υλικό προς μελέτη. Ένα σύντομο πέρασμα απ' τις βασικές απόψεις που διατυπώθηκαν για τη γλώσσα ως σκέψη θα πρόσφερε όχι απαντήσεις, αλλά γόνιμο έδαφος για γνώση. Εξετάζοντας την γλώσσα σε σχέση με την σκέψη, είμαστε σε θέση να διακρίνουμε τον τρόπο που οι άνθρωποι ερμηνεύουν και εκφράζονται για τον κόσμο που τους περιβάλλει και πότε αυτός ο τρόπος έχει απελευθερωτικές προοπτικές.

ων. Παρ' όλο που όλα τα πλάσματα επικοινωνούν, χρησιμοποιώντας μία δική τους γλώσσα, σχεδόν κανένα δεν άρθρωσε λόγο· δεν συγκρότησε γλωσσικά σημεία. Μέσω της γλώσσας ο άνθρωπος, όχι μόνο επικοινώνησε, αλλά σχημάτισε μια ιστορική και πολιτισμική αντίληψη για τη ζωή και διαφοροποιήθηκε από τον φυσικό κόσμο. Απ' την άλλη, η γλώσσα των μηχανών, που ο ίδιος έφτιαξε, είναι πολύ περιορισμένη σε σχέση με την ανθρώπινη φυσική δημιουργία λόγου· διαθέτει ικανότητες αναπαραγωγής, παρακολούθηση λογικών αλληλουχιών, ακρίβειας και αυτούσιας επανάληψης στοιχείων, αλλά δεν έχει, σε καμία περίπτωση, τις ιδιότητες και τη συνθετότητα της ανθρώπινης γλώσσας.

Η τελευταία βασίζεται σε μια στοιχειώδη ιδιότητα, που φαίνεται βιολογικά απομονωμένη· αυτή του διακριτού απείρου, η οποία δεν μαθαίνεται, αλλά υπάρχει μέσα μας. Για παράδειγμα, κανένα παιδί δεν χρειάζεται να μάθει ότι οι προτάσεις μπορεί να αποτελούνται από τρεις ή τέσσερις λέξεις, αλλά όχι από τρεισήμισι. Ή ότι οι προτάσεις μπορούν να αυξάνονται επ' άπειρον. Η γλώσσα στον άνθρωπο, όπως υποστηρίζει ο Chomsky, θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί ως «γλωσσικό όργανο», όπως το σύστημα όρασης, το ανοσοποιητικό μας σύστημα κλπ. Η φυσική αυτή ικανότητα έφερε τα 24 (ή 26 κλπ.) σύμβολα που συνέθεσαν μια γλώσσα, επινοώντας άπειρους τρόπους να συνδυαστούν αυτά μεταξύ τους. Κάθε γλώσσα είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης δύο παραγόντων: μίας αρχικής φάσης, κατά

την οποία κατακτάται ο γλωσσικός μηχανισμός και ο άνθρωπος μπαίνει στον κόσμο της γλώσσας και μια φάση εμπειρίας, κατά την οποία τη μορφοποιεί. Η πρώτη της φάση θα πρέπει να είναι κοινή για όλο το ανθρώπινο είδος, ενώ η εμπειρική διαφοροποιείται ανάλογα με την γλώσσα. Στη δεύτερη φάση, δηλαδή, ο άνθρωπος κατακτά σταδιακά τον προσωπικό του λόγο.

Η *Γενετική Γραμματική*, όπως ονομάστηκε η συγκεκριμένη θεωρία της γλώσσας, αναφέρεται στην εσωτερική γλώσσα που μιλάμε και κατανοούμε, που γεννά τις γλωσσικές εκφράσεις. Ήδη, από τα πρώτα στάδια, το παιδί γνωρίζει απείρως περισσότερα από αυτά που του προσφέρει η εμπειρία. Για παράδειγμα, μπορεί να μαθαίνει περίπου μία λέξη ανά ώρα, ακόμη και σε περιορισμένη έκθεση σε μια γλώσσα. Οι λέξεις γίνονται κατανοητές πέρα από τις δυνατότητες εκμάθησης ενός λεξικού, με πολύ περιπλοκότερους τρόπους. Η *θεωρία της αρχής των παραμέτρων* υποστήριξε ότι δεν υπάρχει μία γραμματική δομή, αλλά ότι η έμφυτη γλωσσική ικανότητα στηρίζεται σε ένα δίκτυο δυνατοτήτων. Η επιλογή μιας γλωσσικής δυνατότητας, που ενυπάρχει μέσα μας οδηγεί σε μια γλώσσα. Για παράδειγμα, έχοντας ως μητρική γλώσσα την ελληνική, αυτομάτως ο εγκέφαλός μας λειτουργεί σε μια συγκεκριμένη ροή, σα να ακολουθεί το ρεύμα ενός ποταμού, αφήνοντας όμως τα άλλα ποτάμια· τις άλλες, δηλαδή, γλώσσες. Κάθε πιθανή ανθρώπινη γλώσσα ορίζεται ως μια συγκεκριμένη ρύθμιση ορισμένων παραμέτρων.

Όλες οι γλώσσες είναι ατελείς· δεν περιλαμβάνουν ένα τέλεια οργανωμένο σύστημα κανόνων, ολοκληρωμένο και χωρίς δυνατότητα εξέλιξης και μεταβολής. Έχουν, επίσης, συμβατικά συμφωνημένα στοιχεία, με την έννοια ότι μια λέξη, ένας φθόγγος ή ένας ήχος δεν ανταποκρίνεται σε μια καθολική αλήθεια μιας έννοιας, αλλά έχει συμφωνηθεί από τους ομιλητές μιας γλώσσας η επιλογή μιας λέξης, για να εκφράσει ένα συγκεκριμένο νόημα. Ο Hume υποστήριξε ότι η ταυτότητα που δίνουμε στα πράγματα είναι εντελώς πλασματική, επινοημένη από την ανθρώπινη αντίληψη. Οι ιδιότητες των λέξεων με βάση τη σημασία τους χρησιμοποιούνται, για να σκεφτούμε και να μιλήσουμε για τον κόσμο με βάση τις διαθέσιμες δυνατότητες του νου.

Οι επιστημονικές και τεχνολογικές γλώσσες δεν μπορούν να συγκριθούν ουσιαστικά με τις φυσικές ανθρώπινες, γιατί στερούνται κάποιων χαρακτηριστικών. Είναι συμβολικά συστήματα, που σχεδιάζονται για ειδικούς σκοπούς, δεν έχουν κλιτικά συστήματα (πτώσεις λέξεων κλπ.) ούτε ιδιότητες μετατόπισης (δηλαδή την ικα-

δεν κατανοούν τις έννοιες που έθεσαν οι άνθρωποι για τις ανθρώπινες λέξεις. Από την άλλη, οι κωφοί που δεν αρθρώνουν λέξεις, δεν σημαίνει, όμως, ότι δεν μιλούν. Η συνειδητοποίηση, που συνδέει τη λέξη με το νόημά της, η νόηση, είναι εκείνη που διακρίνει τον άνθρωπο από τα υπόλοιπα πλάσματα.

Δεν είναι άσχετη η γλώσσα που ο άνθρωπος έχει αποδώσει στα ζώα στη λογοτεχνία. Ήδη από τα αρχαία χρόνια, αλλά και στη μετέπειτα λαϊκή παράδοση, συναντάμε ζώα και ανθρώπους να συνομιλούν συνήθως σε ανθρώπινη γλώσσα.[2] Με αυτό το τέχνασμα τα ζώα τολμούν συνήθως να εκφράσουν μια άποψη που αμφισβητεί την εξουσία, χωρίς να τιμωρηθούν, όπως θα συνέβαινε, αν αυτή εκφραζόταν απ' στους ανθρώπους.

Σαφώς τα ζώα διαθέτουν ένα επικοινωνιακό σύστημα, που σε πολλές περιπτώσεις τα βοηθά να συνεννοηθούν όχι μόνο με το είδος τους, αλλά και με άλλα είδη, όπως οι σκύλοι και οι πίθηκοι με τον άνθρωπο. Ξέρουμε για το εξελιγμένο σύστημα των μελισσών και των αραχνών, όσο και άλλων ζώων, αλλά δεν μπορούμε να μιλάμε παρά για έναν τρόπο μετάδοσης συγκεκριμένων μηνυμάτων, που δεν εξελίχθηκαν εδώ και πολλές χιλιετίες. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι όλα στη φύση επικοινωνούν, στέλνουν ένα μήνυμα μέσα στον κύκλο της φύσης. **Ωστόσο, η άρθρωση του λόγου, της ομιλίας, της σκέψης και της συνείδησης είναι ανθρώπινα χαρακτηριστικά, χωρίς αυτό να υποδηλώνει την ανωτερότητα των ανθρώπινων ικανοτήτων σε βάρος των άλλων πλασμάτων στη φύση. Μάλλον, η ικανότητα του λόγου στον άνθρωπο ισοστάθμισε την έλλειψη άλλων δυνατοτήτων του σε σχέση με τα υπόλοιπα ζώα.** Ίσως αυτή η εξισορρόπηση να αντανακλάται στον μύθο του Προμηθέα που αφηγείται ο Πλάτωνας στο έργο του Πρωταγόρας.[3]

Απόψεις για την γλώσσα ως σκέψη

Άν δεν κάνω λάθος, οι ιδέες από ολόκληρη τη μεταφυσική μας οντολογία μέχρι και τη φυσική σοφία του θεού –στις οποίες σκέτες λέξεις έχουν δώσει άδεια εισόδου και ψεύτικη πολιτογράφηση– θα χαθούν με τον καιρό· και γι' αυτές κυρίως –για τις λέξεις, δηλαδή– είναι που έχει γίνει η περισσότερη συζήτηση. Για τίποτε δεν γίνεται περισσότερη συζήτηση απ' όση για καθένα από τα δύο μέρη δεν καταλαβαίνει· και δυστυχώς τίποτε δεν αρέσει περισσότερο στους ανθρώπους από το να θέλουν να εξηγήσουν ό,τι δεν μπορούν να εξηγήσουν στον εαυτό τους.

JOHANN GOTTFRIED HERDER

Βασική του ιδέα ήταν πως η γλώσσα δεν είναι μόνο όργανο· είναι και θησαυροφυλάκιο και μορφή σκέψης. Είναι θησαυροφυλάκιο, με την έννοια ότι η πείρα και οι γνώσεις γενεών συσσωρεύονται στη γλώσσα· και είναι μορφή σκέψης, γιατί η πείρα και οι γνώσεις αυτές μεταδίδονται στις επόμενες γενιές μέσω της γλώσσας, κατά τη διεργασία της ανατροφής. Δε σκεφτόμαστε μόνο σε κάποια γλώσσα, αλλά και *με τη μεσολάβηση* κάποιας γλώσσας· αυτό εννοούμε, όταν λέμε ότι αυτή αποτελεί μορφή της σκέψης μας. Επομένως, καλουπώνει και, κατά κάποιο τρόπο, περιορίζει τη νοητική διεργασία. Το καλούπι αποτελεί η μητρική γλώσσα, που είναι συσσώρευση των γνώσεων ενός δεδομένου έθνους, γνώσεων που αντιστοιχούν στην πείρα, τις συνθήκες ζωής και τον χαρακτήρα του.

Η ιδέα του έθνους, βέβαια, όπως ήταν αναμενόμενο, αντιμετωπίστηκε ως διαμορφωτικός παράγοντας της γλώσσας και άμεσα συσχετιζόμενος μαζί της, σε μια εποχή που ανθούσαν τα εθνικά κράτη. Ο Herder έζησε τον 18ο αι., όταν η ιδέα και η πραγματικότητα των κρατικών αυτών μορφωμάτων γεννιόταν και υποσχόταν μια νέα διαφορετική πραγματικότητα από αυτή των αυτοκρατοριών. Παρ' όλα αυτά, ο Herder φαίνεται ότι αντιλήφθηκε τη διάσταση του θέματος, καθώς δεν εκθειάζει το έθνος ούτε δίνει αξιολογική διάσταση στη διαπίστωσή του αυτή. Συνέδεσε τη γλώσσα με το έθνος, γεγονός που μπορούσε ήδη να παρατηρήσει στη δική του εποχή, αλλά δεν έδωσε θετικό ή αρνητικό πρόσημο στις παρατηρήσεις του.

Η γλώσσα, κατά τον Herder, είναι «μια μορφή επιστήμης, μια μορφή, όχι μόνο με την οποία, αλλά και *σύμφωνα με την οποία* διαπλάθονται οι σκέψεις». Κατά τη διεργασία της ανατροφής, υποστηρίζει, γνωρίζουμε τις ιδέες με τη μεσολάβηση λέξεων. Σκεφτόμαστε σε μια γλώσσα. Η σκέψη δεν είναι παρά ομιλία· γι' αυτό, κάθε έθνος μιλάει με τρόπο που σκέφτεται και σκέφτεται με τον τρόπο που μιλάει. Η γλώσσα ενός έθνους παγιώνει την πείρα του και τις διάφορες αλήθειες και αναλήθειες που η γλώσσα μεταβιβάζει στις επόμενες γενιές και έτσι καλουπώνει το όραμά τους για τον κόσμο. «Οι τρεις θεές της ανθρώπινης γνώσης –η αλήθεια, η ομορφιά και η αρετή– έχουν γίνει τόσο εθνικές όσο και η γλώσσα». Οι απόψεις αυτές του Herder συνέδεσαν στενά την γλώσσα με το έθνος που κάθε φορά την χρησιμοποιεί. Ωστόσο, τα έθνη είναι πρόσφατες κρατικές επινοήσεις σε σχέση με την πορεία του ανθρώπου και της γλώσσας του στη γη. Οπότε, η αντίληψη αυτή του Herder λαμβάνει ως δεδομένη μια παράμετρο, που βρίσκεται

γλώσσα που μιλάμε και κατανοούμε, που γεννά τις γλωσσικές εκφράσεις. Ήδη, από τα πρώτα στάδια, το παιδί γνωρίζει απείρως περισσότερα από αυτά που του προσφέρει η εμπειρία. Για παράδειγμα, μπορεί να μαθαίνει περίπου μία λέξη ανά ώρα, ακόμη και σε περιορισμένη έκθεση σε μια γλώσσα. Οι λέξεις γίνονται κατανοητές πέρα από τις δυνατότητες εκμάθησης ενός λεξικού, με πολύ περιπλοκότερους τρόπους. Η *θεωρία της αρχής των παραμέτρων* υποστήριξε ότι δεν υπάρχει μία γραμματική δομή, αλλά ότι η έμφυτη γλωσσική ικανότητα στηρίζεται σε ένα δίκτυο δυνατοτήτων. Η επιλογή μιας γλωσσικής δυνατότητας, που ενυπάρχει μέσα μας οδηγεί σε μια γλώσσα. Για παράδειγμα, έχοντας ως μητρική γλώσσα την ελληνική, αυτομάτως ο εγκέφαλός μας λειτουργεί σε μια συγκεκριμένη ροή, σα να ακολουθεί το ρεύμα ενός ποταμού, αφήνοντας όμως τα άλλα ποτάμια· τις άλλες, δηλαδή, γλώσσες. Κάθε πιθανή ανθρώπινη γλώσσα ορίζεται ως μια συγκεκριμένη ρύθμιση ορισμένων παραμέτρων.

Όλες οι γλώσσες είναι ατελείς· δεν περιλαμβάνουν ένα τέλεια οργανωμένο σύστημα κανόνων, ολοκληρωμένο και χωρίς δυνατότητα εξέλιξης και μεταβολής. Έχουν, επίσης, συμβατικά συμφωνημένα στοιχεία, με την έννοια ότι μια λέξη, ένας φθόγγος ή ένας ήχος δεν ανταποκρίνεται σε μια καθολική αλήθεια μιας έννοιας, αλλά έχει συμφωνηθεί από τους ομιλητές μιας γλώσσας η επιλογή μιας λέξης, για να εκφράσει ένα συγκεκριμένο νόημα. Ο Hume υποστήριξε ότι η ταυτότητα που δίνουμε στα πράγματα είναι εντελώς πλασματική, επινοημένη από την ανθρώπινη αντίληψη. Οι ιδιότητες των λέξεων με βάση τη σημασία τους χρησιμοποιούνται, για να σκεφτούμε και να μιλήσουμε για τον κόσμο με βάση τις διαθέσιμες δυνατότητες του νου.

Οι επιστημονικές και τεχνολογικές γλώσσες δεν μπορούν να συγκριθούν ουσιαστικά με τις φυσικές ανθρώπινες, γιατί στερούνται κάποιων χαρακτηριστικών. Είναι συμβολικά συστήματα, που σχεδιάζονται για ειδικούς σκοπούς, δεν έχουν κλιτικά συστήματα (πτώσεις λέξεων κλπ.) ούτε ιδιότητες μετατόπισης (δηλαδή την ικανότητα των λέξεων να αποκτούν ιδιαίτερη σημασία ανάλογα με τη θέση τους σε μια πρόταση). Οι τεχνητές αυτές γλώσσες έχουν πιο συγκεκριμένα όρια ως δομές, ενώ οι φυσικές γλώσσες δεν διαθέτουν πεπερασμένα όρια.

Οι γλώσσες των ζώων είναι ένα συνθετότερο πρόβλημα, που απασχολούσε τους ανθρώπους από την αρχαιότητα. Εκείνο που διαφοροποιεί την ανθρώπινη γλώσσα από αυτές των ζώων δεν είναι η προφορά συγκεκριμένων φθόγγων. Οι παπαγάλοι, για παράδειγμα, αλλά και άλλα ζώα (όπως το δελφίνι), ενώ είναι σε θέση να αναπαράγουν αυτούσιους ανθρώπινους φθόγγους, δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι μιλούν, γιατί

ντάμε ζώα και ανθρώπους να αυτομολούν ... ανθρώπινη γλώσσα.[2] Με αυτό το τέχνασμα τα ζώα τολμούν συνήθως να εκφράσουν μια άποψη που αμφισβητεί την εξουσία, χωρίς να τιμωρηθούν, όπως θα συνέβαινε, αν αυτή εκφραζόταν απ' στους ανθρώπους.

Σαφώς τα ζώα διαθέτουν ένα επικοινωνιακό σύστημα, που σε πολλές περιπτώσεις τα βοηθά να συνεννοηθούν όχι μόνο με το είδος τους, αλλά και με άλλα είδη, όπως οι σκύλοι και οι πίθηκοι με τον άνθρωπο. Ξέρουμε για το εξελιγμένο σύστημα των μελισσών και των αραχνών, όσο και άλλων ζώων, αλλά δεν μπορούμε να μιλάμε παρά για έναν τρόπο μετάδοσης συγκεκριμένων μηνυμάτων, που δεν εξελίχθηκαν εδώ και πολλές χιλιετίες. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι όλα στη φύση επικοινωνούν, στέλνουν ένα μήνυμα μέσα στον κύκλο της φύσης. **Ωστόσο, η άρθρωση του λόγου, της ομιλίας, της σκέψης και της συνείδησης είναι ανθρώπινα χαρακτηριστικά, χωρίς αυτό να υποδηλώνει την ανωτερότητα των ανθρώπινων ικανοτήτων σε βάρος των άλλων πλασμάτων στη φύση. Μάλλον, η ικανότητα του λόγου στον άνθρωπο ισοστάθμισε την έλλειψη άλλων δυνατοτήτων του σε σχέση με τα υπόλοιπα ζώα.** Ίσως αυτή η εξισορρόπηση να αντανακλάται στον μύθο του Προμηθέα που αφηγείται ο Πλάτωνας στο έργο του Πρωταγόρας.[3]

Απόψεις για την γλώσσα ως σκέψη

Αν δεν κάνω λάθος, οι ιδέες από ολόκληρη τη μεταφυσική μας οντολογία μέχρι και τη φυσική σοφία του θεού –στις οποίες σκέτες λέξεις έχουν δώσει άδεια εισόδου και ψεύτικη πολιτογράφηση– θα χαθούν με τον καιρό· και γι' αυτές κυρίως –για τις λέξεις, δηλαδή– είναι που έχει γίνει η περισσότερη συζήτηση. Για τίποτε δεν γίνεται περισσότερη συζήτηση απ' όση για καθένα από τα δύο μέρη δεν καταλαβαίνει· και δυστυχώς τίποτε δεν αρέσει περισσότερο στους ανθρώπους από το να θέλουν να εξηγήσουν ό,τι δεν μπορούν να εξηγήσουν στον εαυτό τους.

JOHANN GOTTFRIED HERDER

Η επιστήμη της γλώσσας, όπως ήταν αναμενόμενο, δεν υπήρξε ανεπηρέαστη από συγκεκριμένες πολιτικές στοχεύσεις. Πολλές θεωρίες απέβλεπαν στο να δικαιολογήσουν εξουσιαστικού τύπου προκαταλήψεις, προκειμένου να επιβληθούν συγκεκριμένες πολιτικές δυνάμεις έναντι άλλων. Αλλά κυρίως, για να δικαιολογηθούν οι καταστροφές εις βάρος των γλωσσών των ελεύθερων κοινοτήτων. Ωστόσο, οι απόψεις κάποιων εξ αυτών συμβάλλουν στο να κάνει ο καθένας τις διαπιστώσεις του.

Οι Johann Gottfried Herder και Leo Weisgeber (με το έργο τους *Von den Kräften der deutschen Sprache*) εξήραν τον ενεργό ρόλο της μητρικής γλώσσας στη διάπλαση της κοσμοθεωρίας που διαμορφώνει ο καθένας για τον κόσμο. Ο Herder, φιλόσοφος, ποιη-

... μορφή της ... περιορίζει τη νοητική διεργασία. Το καλούπι αποτελεί η μητρική γλώσσα, που είναι συσσώρευση των γνώσεων ενός δεδομένου έθνους, γνώσεων που αντιστοιχούν στην πείρα, τις συνθήκες ζωής και τον χαρακτήρα του.

Η ιδέα του έθνους, βέβαια, όπως ήταν αναμενόμενο, αντιμετωπίστηκε ως διαμορφωτικός παράγοντας της γλώσσας και άμεσα συσχετιζόμενος μαζί της, σε μια εποχή που ανθούσαν τα εθνικά κράτη. Ο Herder έζησε τον 18ο αι., όταν η ιδέα και η πραγματικότητα των κρατικών αυτών μορφωμάτων γεννιόταν και υποσχόταν μια νέα διαφορετική πραγματικότητα από αυτή των αυτοκρατοριών. Παρ' όλα αυτά, ο Herder φαίνεται ότι αντιλήφθηκε τη διάσταση του θέματος, καθώς δεν εκθειάζει το έθνος ούτε δίνει αξιολογική διάσταση στη διαπίστωσή του αυτή. Συνέδεσε τη γλώσσα με το έθνος, γεγονός που μπορούσε ήδη να παρατηρήσει στη δική του εποχή, αλλά δεν έδωσε θετικό ή αρνητικό πρόσημο στις παρατηρήσεις του.

Η γλώσσα, κατά τον Herder, είναι «μια μορφή επιστήμης, μια μορφή, όχι μόνο με την οποία, αλλά και *σύμφωνα με την οποία* διαπλάθονται οι σκέψεις». Κατά τη διεργασία της ανατροφής, υποστηρίζει, γνωρίζουμε τις ιδέες με τη μεσολάβηση λέξεων. Σκεφτόμαστε σε μια γλώσσα. Η σκέψη δεν είναι παρά ομιλία· γι' αυτό, κάθε έθνος μιλάει με τρόπο που σκέφτεται και σκέφτεται με τον τρόπο που μιλάει. Η γλώσσα ενός έθνους παγιώνει την πείρα του και τις διάφορες αλήθειες και αναλήθειες που η γλώσσα μεταβιβάζει στις επόμενες γενιές και έτσι καλουπώνει το όραμά τους για τον κόσμο. «Οι τρεις θεές της ανθρώπινης γνώσης –η αλήθεια, η ομορφιά και η αρετή– έχουν γίνει τόσο εθνικές όσο και η γλώσσα». Οι απόψεις αυτές του Herder συνέδεσαν στενά την γλώσσα με το έθνος που κάθε φορά την χρησιμοποιεί. Ωστόσο, τα έθνη είναι πρόσφατες κρατικές επινοήσεις σε σχέση με την πορεία του ανθρώπου και της γλώσσας του στη γη. Οπότε, η αντίληψη αυτή του Herder λαμβάνει ως δεδομένη μια παράμετρο, που βρίσκεται διαρκώς υπό διαμόρφωση και ίσως κάποια στιγμή πάψει και να υπάρχει: το ίδιο το (εθνικό) κράτος.

Ο Alexander von Humboldt, φιλόσοφος, διπλωμάτης και γλωσσολόγος, θεωρούσε σημαντική τη διαμορφωτική λειτουργία της γλώσσας στις πνευματικές διεργασίες του ανθρώπου. Η έννοια αυτή γίνεται θεωρία της φιλοσοφικής λειτουργίας και της εσώτερης μορφής της γλώσσας. Συνδέει κι αυτός την ιδέα της γλώσσας με αυτήν του έθνους. Υποστηρίζει ότι η αληθινή σημασία της έρευνας της γλώσσας συνίσταται στη μελέτη της συνεισφοράς της στην κατασκευή ιδεών. Αυτό περιλαμβάνει τα πάντα, αφού το άθροισμα των ιδεών αυτών απαρτίζει τον άνθρωπο.

Η γλώσσα, υποστηρίζει, είναι ένας παράγοντας που μεταμορφώνει τον κόσμο, φτιάχνει μια κοσμοθεωρία· όχι μόνο γιατί είναι ίση με τον κόσμο ως έννοια, αλλά και γιατί το πνεύμα μπορεί να κατανοήσει την ενότητα

ΑΝΑΡΧΙΚΗ

νταποκρίνεται σε μια καθολική αλήθεια μιας έννοιας, αλλά έχει συμφωνηθεί από τους ομιλητές μιας γλώσσας η επιλογή μιας λέξης, για να εκφράσει ένα συγκεκριμένο νόημα. Ο Hume υποστήριξε ότι η ταυτότητα που δίνουμε στα πράγματα είναι εντελώς πλασματική, επινοημένη από την ανθρώπινη αντίληψη. Οι ιδιότητες των λέξεων με βάση τη σημασία τους χρησιμοποιούνται, για να σκεφτούμε και να μιλήσουμε για τον κόσμο με βάση τις διαθέσιμες δυνατότητες του νου.

Οι επιστημονικές και τεχνολογικές γλώσσες δεν μπορούν να συγκριθούν ουσιαστικά με τις φυσικές ανθρώπινες, γιατί στερούνται κάποιων χαρακτηριστικών. Είναι συμβολικά συστήματα, που σχεδιάζονται για ειδικούς σκοπούς, δεν έχουν κλιτικά συστήματα (πτώσεις λέξεων κλπ.) ούτε ιδιότητες μετατόπισης (δηλαδή την ικανότητα των λέξεων να αποκτούν ιδιαίτερη σημασία ανάλογα με τη θέση τους σε μια πρόταση). Οι τεχνητές αυτές γλώσσες έχουν πιο συγκεκριμένα όρια ως δομές, ενώ οι φυσικές γλώσσες δεν διαθέτουν πεπερασμένα όρια.

Οι γλώσσες των ζώων είναι ένα συνθετότερο πρόβλημα, που απασχολούσε τους ανθρώπους από την αρχαιότητα. Εκείνο που διαφοροποιεί την ανθρώπινη γλώσσα από αυτές των ζώων δεν είναι η προφορά συγκεκριμένων φθόγγων. Οι παπαγάλοι, για παράδειγμα, αλλά και άλλα ζώα (όπως το δελφίνι), ενώ είναι σε θέση να αναπαράγουν αυτούσιους ανθρώπινους φθόγγους, δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι μιλούν, γιατί μας.

Απόψεις για την γλώσσα ως σκέψη

Αν δεν κάνω λάθος, οι ιδέες από ολόκληρη τη μεταφυσική μας οντολογία μέχρι και τη φυσική σοφία του θεού –στις οποίες σκέτες λέξεις έχουν δώσει άδεια εισόδου και ψεύτικη πολιτογράφηση– θα χαθούν με τον καιρό· και γι' αυτές κυρίως –για τις λέξεις, δηλαδή– είναι που έχει γίνει η περισσότερη συζήτηση. Για τίποτε δεν γίνεται περισσότερη συζήτηση απ' όση για καθένα από τα δύο μέρη δεν καταλαβαίνει· και δυστυχώς τίποτε δεν αρέσει περισσότερο στους ανθρώπους από το να θέλουν να εξηγήσουν ό,τι δεν μπορούν να εξηγήσουν στον εαυτό τους.

JOHANN GOTTFRIED HERDER

Η επιστήμη της γλώσσας, όπως ήταν αναμενόμενο, δεν υπήρξε ανεπηρέαστη από συγκεκριμένες πολιτικές στοχεύσεις. Πολλές θεωρίες απέβλεπαν στο να δικαιολογήσουν εξουσιαστικού τύπου προκαταλήψεις, προκειμένου να επιβληθούν συγκεκριμένες πολιτικές δυνάμεις έναντι άλλων. Αλλά κυρίως, για να δικαιολογηθούν οι καταστροφές εις βάρος των γλωσσών των ελεύθερων κοινοτήτων. Ωστόσο, οι απόψεις κάποιων εξ αυτών συμβάλλουν στο να κάνει ο καθένας τις διαπιστώσεις του.

Οι Johann Gottfried Herder και Leo Weisgeber (με το έργο τους *Von den Kräften der deutschen Sprache*) εξήραν τον ενεργό ρόλο της μητρικής γλώσσας στη διάπλαση της κοσμοθεωρίας που διαμορφώνει ο καθένας για τον κόσμο. Ο Herder, φιλόσοφος, ποιητής και θεολόγος, υποστήριξε ότι το σύστημα της γλώσσας που μιλάει ένα έθνος διαπλάθει την κοσμοθεωρία των μελών του. Ήταν πρόδρομος πολλών ιδεών πάνω στη γλώσσα και τη γλωσσολογία, όπως το *σημαίνον και το σημαινόμενο*.[4]

γλώσσα. Η σκέψη δεν είναι παρά ομιλία· γι' αυτό, κάθε έθνος μιλάει με τρόπο που σκέφτεται και σκέφτεται με τον τρόπο που μιλάει. Η γλώσσα ενός έθνους παγιώνει την πείρα του και τις διάφορες αλήθειες και αναλήθειες που η γλώσσα μεταβιβάζει στις επόμενες γενιές και έτσι καλουπώνει το όραμά τους για τον κόσμο. «Οι τρεις θεές της ανθρώπινης γνώσης –η αλήθεια, η ομορφιά και η αρετή– έχουν γίνει τόσο εθνικές όσο και η γλώσσα». Οι απόψεις αυτές του Herder συνέδεσαν στενά την γλώσσα με το έθνος που κάθε φορά την χρησιμοποιεί. Ωστόσο, τα έθνη είναι πρόσφατες κρατικές επινοήσεις σε σχέση με την πορεία του ανθρώπου και της γλώσσας του στη γη. Οπότε, η αντίληψη αυτή του Herder λαμβάνει ως δεδομένη μια παράμετρο, που βρίσκεται διαρκώς υπό διαμόρφωση και ίσως κάποια στιγμή πάψει και να υπάρχει: το ίδιο το (εθνικό) κράτος.

Ο Alexander von Humboldt, φιλόσοφος, διπλωμάτης και γλωσσολόγος, θεωρούσε σημαντική τη διαμορφωτική λειτουργία της γλώσσας στις πνευματικές διεργασίες του ανθρώπου. Η έννοια αυτή γίνεται θεωρία της φιλοσοφικής λειτουργίας και της εσώτερης μορφής της γλώσσας. Συνδέει κι αυτός την ιδέα της γλώσσας με αυτήν του έθνους. Υποστηρίζει ότι η αληθινή σημασία της έρευνας της γλώσσας συνίσταται στη μελέτη της συνεισφοράς της στην κατασκευή ιδεών. Αυτό περιλαμβάνει τα πάντα, αφού το άθροισμα των ιδεών αυτών απαρτίζει τον άνθρωπο.

Η γλώσσα, υποστηρίζει, είναι ένας παράγοντας που μεταμορφώνει τον κόσμο, φτιάχνει μια κοσμοθεωρία· όχι μόνο γιατί είναι ίση με τον κόσμο ως έννοια, αλλά και γιατί το πνεύμα μπορεί να κατανοήσει την ενότητα του κόσμου μόνο χάρη στη μεταμόρφωση της πραγματικότητας από τη γλώσσα. Τη θεωρεί όχι έργο, αλλά *ενέργεια*, επειδή *δημιουργεί τον κόσμο*. Γι' αυτό, αποτελεί εθνομορφωτική δύναμη και παίζει αποφασιστικό ρόλο στη διάπλαση των στάσεων των ατόμων. Αλλά είναι και προϊόν του έθνους, των πνευματικών δυνάμεων που ενυπάρχουν στο έθνος. Η γλώσσα κάνει άπειρη χρήση πεπερασμένων μέσων. Οπότε, το καινούριο που προ-

συνέχεια στη σελίδα 10

συνέχεια από τη σελίδα 9

σφέρει είναι ότι η γλώσσα διαμορφώνει, αλλά και διαμορφώνεται απ' το έθνος, κατά την άποψη του.

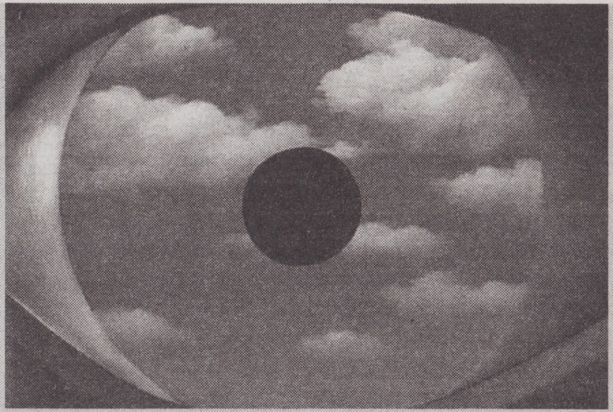
Ουσιαστική σημασία για τη θεωρία του Humboldt είχε ο ισχυρισμός ότι η κοσμοθεωρία ενυπάρχει στη γλώσσα και ότι η κοσμοθεωρία αυτή, που την ονόμαζε «ενδιάμεσο κόσμο μιας γλώσσας», μεταμορφώνει πνευματικά τον κόσμο. Οι επίγονοί του εξέφρασαν σοβινιστικές αντιλήψεις, παρ' όλο που ο ίδιος είχε απόψεις πιο ανοιχτές σε ερμηνείες.

Άποψη του Humboldt είναι ακόμη ότι, *εξαιτίας της αλληλεξάρτησης της σκέψης και του λόγου, είναι καταφανές ότι οι γλώσσες δεν αποτελούν μόνο το κατάλληλο μέσο για παρουσίαση της ήδη γνωστής αλήθειας, αλλά και βοηθούν στην αποκάλυψη άγνωστων ακόμη αληθειών. Η ποικιλία τους δεν είναι ποικιλία ήχων και σημείων, αλλά ποικιλία κοσμοθεωριών. […] Το άθροισμα των όσων είναι γνώσιμα, όπως το χωράφι που καλλιεργεί το ανθρώπινο πνεύμα, κείται ανάμεσα σ' όλες τις γλώσσες και ανεξάρτητα απ' αυτές. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να προσπελάσει το καθαρά αντικειμενικό αυτό έδαφος με τρόπο που να προσδίδει στη γνώση και τη βίωσή του, επομένως, με τρόπο υποκειμενικό […] Η αρχική συμφωνία ανάμεσα στον κόσμο και τον άνθρωπο, στην οποία βασίζεται η δυνατότητα κάθε γνώσης της αλήθειας, αποκτάται, ακολουθώντας τα χνάρια του φαινομένου, βήμα προς βήμα, σταδιακά.*

Η θεωρία του πεδίου (Trier, Weisgerber, Buhler) συνδέεται άμεσα με το πρόβλημα του ενεργού ρόλου της γλώσσας στη γνωστική διεργασία. Δεν εστιάζει στις επί μέρους λέξεις μιας γλώσσας, αλλά σε συγκεκριμένα σύνολα, που μερικοί ονομάζουν εννοιακά πεδία και άλλοι σημασιακά πεδία. Μία λέξη κατανοείται ή όχι σε σχέση με το περιβάλλον της, σε σχέση με ένα όλο. Έξω από το όλο, το νόημα δεν μπορεί να εμφανιστεί καθόλου. Το ακριβές νόημα μιας λέξης γίνεται γνωστό, μόνο όταν χαράξουμε τα όρια που το χωρίζουν από τα νοήματα γειτονικών και αντίθετων λέξεων. Η κίνηση ενός στοιχείου/λέξης –όπως και η κίνηση ενός πιονιού πάνω στη σκακιέρα– αρκεί για ν' αλλάξει τη δομή του όλου. Οι υποστηρικτές αυτής της θεωρίας διαφωνούν μεταξύ τους ως προς το τι θεωρούμε **όλον** και τα υποσύνολά του.

Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, Ρίχνουμε ένα δίχτυ λέξεων πάνω σ' ό,τι συναισθανόμαστε αόριστα και ασαφώς, για να του βάλουμε τάξη και να το περικλείσουμε σε πάγιες έννοιες. […] η γλώσσα δεν αντανακλά την πραγματική ύπαρξη, αλλά δημιουργεί νοητικά σύμβολα.

Ο Humboldt θέτει τη σημασία του υποκειμενικού πα-

κόσμου». Δεν αποτελούν απλές λήψεις και παθητικές καταγραφές, αλλά δραστηριότητες του νου. Ο Cassirer εισάγει «συμβολικές μορφές», που είναι το υλικό, με το οποίο ο νους δημιουργεί τον κόσμο των αντικειμένων. Υπάρχουν ποικίλες τέτοιες συμβολικές μορφές, που παράγουν τις ποικίλες εικόνες του κόσμου. Οι μορφές περιλαμβάνουν τη γλώσσα, τον μύθο, την τέχνη, την επιστημονική γνώση και διαφέρουν μεταξύ τους· είναι καθολικές και καλύπτουν όλες τις εκδηλώσεις της πνευματικής ζωής, όχι μόνο τη γνώση.

2. Η φιλοσοφία της σύμβασης

Οι συμβατιστές (Boutroux, Poincaré, Le Roy, Duhem) αναζητούν την αντικειμενική φύση των νόμων της επιστήμης. Κυρίως στον μαθηματικό κλάδο επιχείρησαν με την εξιδανίκευση να απλοποιήσουν έννοιες. Κατασκεύασαν δηλαδή συστήματα σκέψης, για να κατασκευάσουν τις θεωρίες τους. Πέρα από την παρατήρηση και το πείραμα, βασικό ρόλο σε αυτό έπαιζε ο νους του ερευνητή. Ο επιστήμονας εξιδανικεύει ένα δεδομένο, του δίνει *κομψότητα* –όπως λέγεται στα μαθηματικά– το απλοποιεί και το γενικεύει, για να φτιάξει ένα σύστημα σκέψης. Φτιάχνει έτσι τους δικούς του ιδανικούς νόμους για τον κόσμο. Βλέπει τις έννοιες όπως θα έπρεπε να είναι ή μάλλον όπως θα ήθελε να είναι. Κατασκευάζει τους δικούς του κόσμους και φτιάχνει τη δική του γλώσσα, για να τους εκφράσει. Γι' αυτό, ίσως, οι επιστήμονες νιώθουν θεοί.

3. Λογικός θετικισμός

Τα όρια της γλώσσας μου σημαίνουν τα όρια του κόσμου μου (5.6)[5]

Ότι ο κόσμος είναι ο κόσμος μου φανερώνεται στο γεγονός ότι τα όρια της γλώσσας (της γλώσσας που καταλα-

προκαλέσω την παρουσία τροφής. Θα μπορούσα να τα καταφέρω και χωρίς λέξεις, παίρνοντας αυτό που θέλω, αλλ' αυτό δεν θα ήταν και τόσο βολικό. Οι λεκτικιστικές θεωρίες κάποιων νεότερων φιλοσόφων ξεχνούν τους πεζούς πρακτικούς σκοπούς των καθημερινών λέξεων και χάνονται σε νεοπλατωνικό μυστικισμό. Σα να τους ακούω να λένε «εν αρχή ην ο Λόγος» και όχι «εν άρχή ην ό,τι σημαίνει ο λόγος». Είναι αξιοσημείωτο ότι αυτή η επάνοδος στην αρχαία μεταφυσική σημειώνεται στην προσπάθεια να γίνουμε υπερεμπειρικοί.

Τελικά η γλώσσα είναι μόνο σκέψη και η σκέψη μόνο γλώσσα;

Καμιά οριστική απάντηση δεν μπορεί να δοθεί, απ' τη στιγμή, που όπως λέει η Hilary Putnam, στο *Meaning and the moral sciences* (1978), *είμαστε μερικώς αδιαφανείς στους εαυτούς μας, με την έννοια ότι δεν έχουμε την ικανότητα να κατανοήσουμε ο ένας τον άλλον όπως κατανοούμε τα άτομα του υδρογόνου.* Ίσως, όλες οι παραπάνω απόψεις να μην καταφέρνουν παρά να αγγίξουν μόλις την άκρη ενός νήματος, που χρειάζεται κι άλλες πλευρές της πνευματικότητάς μας, για να ξετυλιχτεί. Η ενότητα του κόσμου, η θέση μας μέσα σε αυτόν ως πλάσματα, η ένωση του ενός με το όλον του σύμπαντος, δεν αρκούνται μάλλον σε λεκτικές διατυπώσεις. **Ίσως οι παραπάνω προβληματισμοί να μην είναι τίποτε άλλο, παρά η εθελούσια παρατήρηση του ανθρώπου απ' τον εαυτό του σ' ένα αποστειρωμένο μικροσκόπιο.**

Η αξία τους έγκειται ακριβώς στο ότι παραμένουν προβληματισμοί, στο ότι μένουν ως αναπάντητα ερωτήματα, που κινητοποιούν τη σκέψη, την κρατούν σε εγρήγορση. Ωστόσο, δεν μπορούμε παρά να παρατηρήσουμε το προφανές: όλα τα παραπάνω είναι λέξεις που μιλούν για τις λέξεις, γλώσσες που μιλούν για τις γλώσσες και σκέψεις που μιλούν για τις σκέψεις. Αυτό δε μειώνει την αξία τους, αλλά αναδεικνύει ποιες είναι οι πνευματικές δυνατότητες του ανθρώπου, αν καταφέρει να απελευθερώσει τη σκέψη του. Αυτό που σήμερα θεωρείται εξέλιξη και ανάπτυξη δεν είναι παρά υποδούλωση και εξάρτηση. **Οι αληθινές μας δυνατότητες, που μπορούν μόνο σε συνθήκες ελευθερίας να ξεδιπλωθούν, είναι πέρα από τα όρια που έχουμε θέσει στον εαυτό μας.** Και πιθανόν να χρειάζονται νέες γλώσσες, για να εκφραστούν.

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

1. Η φράση [illegible]

και βοηθούν στην αποκάλυψη άγνωστων ακόμη αληθειών. Η ποικιλία τους δεν είναι ποικιλία ήχων και σημείων, αλλά ποικιλία κοσμοθεωριών. [...] Το άθροισμα των όσων είναι γνώσιμα, όπως το χωράφι που καλλιεργεί το ανθρώπινο πνεύμα, κείται ανάμεσα σ' όλες τις γλώσσες και ανεξάρτητα απ' αυτές. Ο άνθρωπος δεν μπορεί να προσπελάσει το καθαρά αντικειμενικό αυτό έδαφος με τρόπο που να προσδίδει στη γνώση και τη βίωσή του, επομένως, με τρόπο υποκειμενικό [...] Η αρχική συμφωνία ανάμεσα στον κόσμο και τον άνθρωπο, στην οποία βασίζεται η δυνατότητα κάθε γνώσης της αλήθειας, αποκτάται, ακολουθώντας τα χνάρια του φαινομένου, βήμα προς βήμα, σταδιακά.

Η θεωρία του πεδίου (Trier, Weisgerber, Buhler) συνδέεται άμεσα με το πρόβλημα του ενεργού ρόλου της γλώσσας στη γνωστική διεργασία. Δεν εστιάζει στις επί μέρους λέξεις μιας γλώσσας, αλλά σε συγκεκριμένα σύνολα, που μερικοί ονομάζουν εννοιακά πεδία και άλλοι σημασιακά πεδία. Μία λέξη κατανοείται ή όχι σε σχέση με το περιβάλλον της, σε σχέση με ένα όλο. Έξω από το όλο, το νόημα δεν μπορεί να εμφανιστεί καθόλου. Το ακριβές νόημα μιας λέξης γίνεται γνωστό, μόνο όταν χαράξουμε τα όρια που το χωρίζουν από τα νοήματα γειτονικών και αντίθετων λέξεων. Η κίνηση ενός στοιχείου/λέξης –όπως και η κίνηση ενός πιονιού πάνω στη σκακιέρα– αρκεί για ν' αλλάξει τη δομή του όλου. Οι υποστηρικτές αυτής της θεωρίας διαφωνούν μεταξύ τους ως προς το τι θεωρούμε **όλον** και τα υποσύνολά του.

Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, Ρίχνουμε ένα δίχτυ λέξεων πάνω σ' ό,τι συναισθανόμαστε αόριστα και ασαφώς, για να του βάλουμε τάξη και να το περικλείσουμε σε πάγιες έννοιες. [...] η γλώσσα δεν αντανακλά την πραγματική ύπαρξη, αλλά δημιουργεί νοητικά σύμβολα.

Ο Humboldt θέτει τη σημασία του υποκειμενικού παράγοντα και το ρόλο του γλωσσικού συστήματος στη διεργασία της σκέψης. Οι υποστηρικτές της θεωρίας του πεδίου αναζητούν μια αντικειμενική φύση του κόσμου, μέσω της ανθρώπινης γνώσης, που εκφράζει ή όχι η γλώσσα.

Γλώσσα και φιλοσοφία

Ο ρόλος της γλώσσας στη γνωστική διεργασία είναι στην ουσία το φιλοσοφικό ζήτημα. Η γνωστική διεργασία παίρνει την μορφή λέξεων, ακόμη και αν δεν εκφράζονται μέσω της ομιλίας. Στον 20ο αι. διαμορφώθηκαν τρεις τάσεις: (1) η φιλοσοφία των συμβολικών μορφών, (2) ο συμβατισμός και (3) Ο λογικός θετικισμός. Οι τάσεις αυτές διαφέρουν μεταξύ τους σε πολλά σημεία και σε μερικά μάλιστα συγκρούονται, αλλά συναντιούνται σε ένα κοινό σημείο: όλες τους πρεσβεύουν ότι η γλώσσα δημιουργεί μιαν εικόνα της πραγματικότητας και απορρίπτουν τον ισχυρισμό ότι οι απόψεις μας για την πραγματικότητα αποτελούν αντανάκλαση μιας κατάστασης ανεξάρτητης από εμάς.

κόσμου». Δεν αποτελούν απλές λήψεις και παθητικές καταγραφές, αλλά δραστηριότητες του νου. Ο Cassirer εισάγει «συμβολικές μορφές», που είναι το υλικό, με το οποίο ο νους δημιουργεί τον κόσμο των αντικειμένων. Υπάρχουν ποικίλες τέτοιες συμβολικές μορφές, που παράγουν τις ποικίλες εικόνες του κόσμου. Οι μορφές περιλαμβάνουν τη γλώσσα, τον μύθο, την τέχνη, την επιστημονική γνώση και διαφέρουν μεταξύ τους· είναι καθολικές και καλύπτουν όλες τις εκδηλώσεις της πνευματικής ζωής, όχι μόνο τη γνώση.

2. Η φιλοσοφία της σύμβασης

Οι συμβατιστές (Boutroux, Poincaré, Le Roy, Duhem) αναζητούν την αντικειμενική φύση των νόμων της επιστήμης. Κυρίως στον μαθηματικό κλάδο επιχείρησαν με την εξιδανίκευση να απλοποιήσουν έννοιες. Κατασκεύασαν δηλαδή συστήματα σκέψης, για να κατασκευάσουν τις θεωρίες τους. Πέρα από την παρατήρηση και το πείραμα, βασικό ρόλο σε αυτό έπαιζε ο νους του ερευνητή. Ο επιστήμονας εξιδανικεύει ένα δεδομένο, του δίνει *κομψότητα* –όπως λέγεται στα μαθηματικά– το απλοποιεί και το γενικεύει, για να φτιάξει ένα σύστημα σκέψης. Φτιάχνει έτσι τους δικούς του ιδανικούς νόμους για τον κόσμο. Βλέπει τις έννοιες όπως θα έπρεπε να είναι ή μάλλον όπως θα ήθελε να είναι. Κατασκευάζει τους δικούς του κόσμους και φτιάχνει τη δική του γλώσσα, για να τους εκφράσει. Γι' αυτό, ίσως, οι επιστήμονες νιώθουν θεοί.

3. Λογικός θετικισμός

Τα όρια της γλώσσας μου σημαίνουν τα όρια του κόσμου μου (5.6)[5]
Ότι ο κόσμος είναι ο κόσμος μου φανερώνεται στο γεγονός ότι τα όρια της γλώσσας (της γλώσσας που καταλαβαίνω) σημαίνουν τα όρια του κόσμου μου (5.62)
Το αντικείμενο της φιλοσοφίας είναι η λογική διασαφήνιση των σκέψεων (4.112)
Κάθε φιλοσοφία είναι «κριτική της γλώσσας»... (4.0031)
Στη λογική σύνταξη, η σημασία ενός σημείου δεν θα έπρεπε ποτέ να παίζει ρόλο... (3.33)
Οι περισσότερες προτάσεις και ερωτήματα που γράφτηκαν για φιλοσοφικά θέματα δεν είναι σφαλερά, αλλά ανόητα (4.003)

WITTGENSTEIN, *TRACTATUS LOGICO*

Ο λογικός θετικισμός υιοθέτησε ορισμένες ιδέες του συμβατισμού. Δέχτηκε την εικόνα του κόσμου ως προϊόν της γλώσσας και την αυθαίρετη φύση κάθε εικόνας του κόσμου. Μ' άλλα λόγια, αφού η εκλογή γλωσσικού συστήματος είναι αυθαίρετη, τότε και μια δεδομένη εικόνα του κόσμου αποτελεί προϊόν της γλώσσας. Ο λογικός θετικισμός ισχυρίζεται ότι η γλωσσική ανάλυση μάς επιτρέπει να κάνουμε διάκριση ανάμεσα σε προτάσεις με νόημα και προτάσεις χωρίς νόημα (μεταφυσικές) και ότι η γλώσσα αποτελεί επομένως το μόνο αντι-

στιγμή, που όπως λέει η Hilary Putnam, στο *Meaning and the moral sciences* (1978), *είμαστε μερικώς αδιαφανείς στους εαυτούς μας, με την έννοια ότι δεν έχουμε την ικανότητα να κατανοήσουμε ο ένας τον άλλον όπως κατανοούμε τα άτομα του υδρογόνου.* Ίσως, όλες οι παραπάνω απόψεις να μην καταφέρνουν παρά να αγγίξουν μόλις την άκρη ενός νήματος, που χρειάζεται κι άλλες πλευρές της πνευματικότητάς μας, για να ξετυλιχτεί. Η ενότητα του κόσμου, η θέση μας μέσα σε αυτόν ως πλάσματα, η ένωση του ενός με το όλον του σύμπαντος, δεν αρκούνται μάλλον σε λεκτικές διατυπώσεις. **Ίσως οι παραπάνω προβληματισμοί να μην είναι τίποτε άλλο, παρά η εθελούσια παρατήρηση του ανθρώπου απ' τον εαυτό του σ' ένα αποστειρωμένο μικροσκόπιο.**

Η αξία τους έγκειται ακριβώς στο ότι παραμένουν προβληματισμοί, στο ότι μένουν ως αναπάντητα ερωτήματα, που κινητοποιούν τη σκέψη, την κρατούν σε εγρήγορση. Ωστόσο, δεν μπορούμε παρά να παρατηρήσουμε το προφανές: όλα τα παραπάνω είναι λέξεις που μιλούν για τις λέξεις, γλώσσες που μιλούν για τις γλώσσες και σκέψεις που μιλούν για τις σκέψεις. Αυτό δε μειώνει την αξία τους, αλλά αναδεικνύει ποιες είναι οι πνευματικές δυνατότητες του ανθρώπου, αν καταφέρει να απελευθερώσει τη σκέψη του. Αυτό που σήμερα θεωρείται εξέλιξη και ανάπτυξη δεν είναι παρά υποδούλωση και εξάρτηση. **Οι αληθινές μας δυνατότητες, που μπορούν μόνο σε συνθήκες ελευθερίας να ξεδιπλωθούν, είναι πέρα από τα όρια που έχουμε θέσει στον εαυτό μας.** Και πιθανόν να χρειάζονται νέες γλώσσες, για να εκφραστούν.

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Η φράση μάς είναι γνωστή από τον Ηρόδοτο. Παρ' όλα αυτά, θεωρούνταν κοινή στην εποχή του και χρησιμοποιούνταν για να δηλώσει αυτό που λέμε σήμερα "σκασίλα μου".

2. Τα παραμύθια του Αισώπου και τα δημοτικά τραγούδια είναι μερικά μόνο απ' τα πολυάριθμα παραδείγματα, που διατρέχουν την ιστορία της λογοτεχνίας.

3. Ο μύθος λέει ότι, όταν οι θεοί έφτιαξαν όλα τα θνητά πλάσματα σε μήτρες από μείγμα γης και φωτιάς, πριν τα βγάλουν στο φως, έβαλαν τον Προμηθέα και τον Επιμηθέα να μοιράσουν στο καθένα δυνατότητες, για να καταφέρνουν να ζουν. Ο Επιμηθέας θέλησε μόνος του να κάνει τη μοιρασιά και να έρθει έπειτα ο Προμηθέας να τον ελέγξει. Έτσι, σε άλλα μοίρασε ταχύτητα, σε άλλα δύναμη, αντοχή, νύχια, τρίχωμα, φωλιές κοκ. Τους βρήκε τρόπους να ξεφεύγουν απ' τα άλλα ζώα, να αντέχουν στο κρύο και στη ζέστη και να βρίσκουν τροφή. Όταν έφτασε ο Προμηθέας, σκεφτόταν ακόμη τι θα κάνει με τον άνθρωπο. Τίποτε δεν είχε περισσέψει γι' αυτόν: ούτε τρίχωμα, ούτε οπλές ούτε περίβλημα, αλλά ούτε και φυσικός οπλισμός. Μετά από μεγάλη συλλογή ο Προμηθέας αποφάσισε με τι θα προστάτευε και τον άνθρωπο· έκλεψε την τεχνολογική σοφία του Ηφαίστου και της Αθηνάς και μαζί με τη φωτιά τη δώρισε στον άνθρωπο.

από το όλο, το νόημα δεν μπορεί να εμφανιστεί καθόλου. Το ακριβές νόημα μιας λέξης γίνεται γνωστό, μόνο όταν χαράξουμε τα όρια που το χωρίζουν από τα νοήματα γειτονικών και αντίθετων λέξεων. Η κίνηση ενός στοιχείου/λέξης –όπως και η κίνηση ενός πιονιού πάνω στη σκακιέρα– αρκεί για ν' αλλάξει τη δομή του όλου. Οι υποστηρικτές αυτής της θεωρίας διαφωνούν μεταξύ τους ως προς το τι θεωρούμε **όλον** και τα υποσύνολά του.

Σύμφωνα με αυτή τη θεωρία, Ρίχνουμε ένα δίχτυ λέξεων πάνω σ' ό,τι συναισθανόμαστε αόριστα και ασαφώς, για να του βάλουμε τάξη και να το περικλείσουμε σε πάγιες έννοιες. [...] η γλώσσα δεν αντανακλά την πραγματική ύπαρξη, αλλά δημιουργεί νοητικά σύμβολα.

Ο Humboldt θέτει τη σημασία του υποκειμενικού παράγοντα και το ρόλο του γλωσσικού συστήματος στη διεργασία της σκέψης. Οι υποστηρικτές της θεωρίας του πεδίου αναζητούν μια αντικειμενική φύση του κόσμου, μέσω της ανθρώπινης γνώσης, που εκφράζει ή όχι η γλώσσα.

Γλώσσα και φιλοσοφία

Ο ρόλος της γλώσσας στη γνωστική διεργασία είναι στην ουσία του φιλοσοφικό ζήτημα. Η γνωστική διεργασία παίρνει την μορφή λέξεων, ακόμη και αν δεν εκφράζονται μέσω της ομιλίας. Στον 20ο αι. διαμορφώθηκαν τρεις τάσεις: (1) η φιλοσοφία των συμβολικών μορφών, (2) ο συμβατισμός και (3) ο λογικός θετικισμός. Οι τάσεις αυτές διαφέρουν μεταξύ τους σε πολλά σημεία και σε μερικά μάλιστα συγκρούονται, αλλά συναντιούνται σε ένα κοινό σημείο: όλες τους πρεσβεύουν ότι η γλώσσα δημιουργεί μιαν εικόνα της πραγματικότητας και απορρίπτουν τον ισχυρισμό ότι οι απόψεις μας για την πραγματικότητα αποτελούν αντανάκλαση μιας κατάστασης ανεξάρτητης από εμάς.

1. Η φιλοσοφία των συμβολικών μορφών

Κάθε αυθεντική λειτουργία του ανθρώπινου πνεύματος έχει το αποφασιστικό χαρακτηριστικό από κοινού με τη γνώση: δεν αντιγράφει απλώς, αλλά μάλλον ενσωματώνει μια πρωτογενή, μορφωτική δύναμη.

ERNST CASSIRER

Ο Ernst Cassirer υποστηρίζει ότι η γνώση αποτελεί κατασκευή του ανθρώπινου νου. Γι' αυτόν, *η γνώση εκφράζει πάντοτε την αρχική δημιουργική δύναμη. Οι νοητικές εικόνες του κόσμου, που τις λαβαίνουμε σε γνώση, σε τέχνη ή σε γλώσσα, είναι «ζωντανοί καθρέφτες του*

του δίνει *κομψότητα* –όπως λέγεται στα μαθηματικά– το απλοποιεί και το γενικεύει, για να φτιάξει ένα σύστημα σκέψης. Φτιάχνει έτσι τους δικούς του ιδανικούς νόμους για τον κόσμο. Βλέπει τις έννοιες όπως θα έπρεπε να είναι ή μάλλον όπως θα ήθελε να είναι. Κατασκευάζει τους δικούς του κόσμους και φτιάχνει τη δική του γλώσσα, για να τους εκφράσει. Γι' αυτό, ίσως, οι επιστήμονες νιώθουν θεοί.

3. Λογικός θετικισμός

Τα όρια της γλώσσας μου σημαίνουν τα όρια του κόσμου μου (5.6)[5]
Ότι ο κόσμος είναι ο κόσμος μου φανερώνεται στο γεγονός ότι τα όρια της γλώσσας (της γλώσσας που καταλαβαίνω) σημαίνουν τα όρια του κόσμου μου (5.62)
Το αντικείμενο της φιλοσοφίας είναι η λογική διασαφήνιση των σκέψεων (4.112)
Κάθε φιλοσοφία είναι «κριτική της γλώσσας»... (4.0031)
Στη λογική σύνταξη, η σημασία ενός σημείου δεν θα έπρεπε ποτέ να παίζει ρόλο... (3.33)
Οι περισσότερες προτάσεις και ερωτήματα που γράφτηκαν για φιλοσοφικά θέματα δεν είναι σφαλερά, αλλά ανόητα (4.003)

WITTGENSTEIN, *TRACTATUS LOGICO*

Ο λογικός θετικισμός υιοθέτησε ορισμένες ιδέες του συμβατισμού. Δέχτηκε την εικόνα του κόσμου ως προϊόν της γλώσσας και την αυθαίρετη φύση κάθε εικόνας του κόσμου. Μ' άλλα λόγια, αφού η εκλογή γλωσσικού συστήματος είναι αυθαίρετη, τότε και μια δεδομένη εικόνα του κόσμου αποτελεί προϊόν της γλώσσας. Ο λογικός θετικισμός ισχυρίζεται ότι η γλωσσική ανάλυση μάς επιτρέπει να κάνουμε διάκριση ανάμεσα σε προτάσεις με νόημα και προτάσεις χωρίς νόημα (μεταφυσικές) και ότι η γλώσσα αποτελεί επομένως το μόνο αντικείμενο μελέτης για τη φιλοσοφία. Η γλώσσα αποτελεί για το λογικό θετικισμό αυθαίρετο προϊόν του ανθρώπου και επομένως η εκλογή γλώσσας είναι αυθαίρετη («αρχή της ανοχής» του Carnap).

Ο Bertrand Russel υποστηρίζει: *όταν λέω «ο ήλιος λάμπει», δεν εννοώ ότι πρόκειται για μιαν από μερικές προτάσεις, ανάμεσα στις οποίες δεν υπάρχει αντίφαση· εννοώ κάτι που δεν είναι λεκτικό για χάρη του οποίου εφευρέθηκαν οι λέξεις «ήλιος» και «λάμπει». Σκοπός των λέξεων, μόλο που οι φιλόσοφοι φαίνεται να ξεχνούν το απλό αυτό γεγονός, είναι να καταπιάνονται με άλλα θέματα, εκτός από λέξεις. Αν μπω σ' ένα εστιατόριο και παραγγείλω το δείπνο μου, δεν θέλω οι λέξεις μου να ταιριάζουν σ' ένα σύστημα με άλλες λέξεις, αλλά να*

σες και σκέψεις που μιλούν για τις σκέψεις. Αυτό δε μειώνει την αξία τους, αλλά αναδεικνύει ποιες είναι οι πνευματικές δυνατότητες του ανθρώπου, αν καταφέρει να απελευθερώσει τη σκέψη του. Αυτό που σήμερα θεωρείται εξέλιξη και ανάπτυξη δεν είναι παρά υποδούλωση και εξάρτηση. **Οι αληθινές μας δυνατότητες, που μπορούν μόνο σε συνθήκες ελευθερίας να ξεδιπλωθούν, είναι πέρα από τα όρια που έχουμε θέσει στον εαυτό μας.** Και πιθανόν να χρειάζονται νέες γλώσσες, για να εκφραστούν.

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

---

1. Η φράση μάς είναι γνωστή από τον Ηρόδοτο. Παρ' όλα αυτά, θεωρούνταν κοινή στην εποχή του και χρησιμοποιούνταν για να δηλώσει αυτό που λέμε σήμερα "σκασίλα μου".

2. Τα παραμύθια του Αισώπου και τα δημοτικά τραγούδια είναι μερικά μόνο απ' τα πολυάριθμα παραδείγματα, που διατρέχουν την ιστορία της λογοτεχνίας.

3. Ο μύθος λέει ότι, όταν οι θεοί έφτιαξαν όλα τα θνητά πλάσματα σε μήτρες από μείγμα γης και φωτιάς, πριν τα βγάλουν στο φως, έβαλαν τον Προμηθέα και τον Επιμηθέα να μοιράσουν στο καθένα δυνατότητες, για να καταφέρνουν να ζουν. Ο Επιμηθέας θέλησε μόνος του να κάνει τη μοιρασιά και να έρθει έπειτα ο Προμηθέας να τον ελέγξει. Έτσι, σε άλλα μοίρασε ταχύτητα, σε άλλα δύναμη, αντοχή, νύχια, τρίχωμα, φωλιές κοκ. Τους βρήκε τρόπους να ξεφεύγουν απ' τα άλλα ζώα, να αντέχουν στο κρύο και στη ζέστη και να βρίσκουν τροφή. Όταν έφτασε ο Προμηθέας, σκεφτόταν ακόμη τι θα κάνει με τον άνθρωπο. Τίποτε δεν είχε περισσέψει γι' αυτόν: ούτε τρίχωμα, ούτε οπλές ούτε περίβλημα, αλλά ούτε και φυσικός οπλισμός. Μετά από μεγάλη συλλογή ο Προμηθέας αποφάσισε με τι θα προστάτευε και τον άνθρωπο· έκλεψε την τεχνολογική σοφία του Ηφαίστου και της Αθηνάς και μαζί με τη φωτιά τη δώρισε στον άνθρωπο. Εξ αιτίας αυτών των θεϊκών ιδιοτήτων, ο άνθρωπος κατάφερε να συγκροτήσει νωρίς γλώσσα και πλήθος λέξεων με την τεχνική του ικανότητα (έπειτα φωνήν καί ονόματα ταχύ διηρθρώσατο τη τέχνη). Πλάτωνος, Πρωταγόρας, 320d-322b.

4. Σημαίνον είναι ο ήχος μιας λέξης, ενώ Σημαινόμενο η σημασία της. Σημαίνον είναι ο ήχος της λέξης θάλασσα, ενώ σημαινόμενο, όσα σκεφτόμαστε, ακούγοντας τη λέξη θάλασσα.

5. Η αρίθμηση των φράσεων στην παρένθεση έγινε απ' τον ίδιο τον Wittgenstein. Οι δεκαδικοί αυτοί αριθμοί των ξεχωριστών προτάσεων δείχνουν τη λογική βαρύτητα των προτάσεων, την έμφασή που τους αποδίδει ο ίδιος στην περιγραφή του, όπως εξηγεί. Για παράδειγμα, η πρόταση n.1, n.2, n.3 κλπ. εξηγούν την πρόταση n. Οι προτάσεις n.m.1. n.m.2 κλπ. εξηγούν την n.m κ.ο.κ.

Παραμύθι χωρίς τέλος: οι διαστάσεις του ευρωπαϊσμού ανά τους αιώνες

Ποιες είναι οι διαστάσεις, που συνθέτουν τη σύγχρονη Ευρώπη; Ποιες συνθήκες του παρελθόντος την ανήγαγαν σε ιστορική αναγκαιότητα; Τα ερωτήματα αυτά δεν είναι δυνατό να εξαντληθούν σε ένα σύντομο κείμενο σαν αυτό. Ωστόσο, μπορούμε να θίξουμε έστω κάποιες βασικές παραμέτρους, που επηρέασαν και συνεχίζουν να επηρεάζουν τα στοιχεία εκείνα που συνθέτουν την σύγχρονη αντίληψη για την Ευρώπη.

Η έννοιά της είναι ετεροκαθοριζόμενη, καθώς προέκυψε κυρίως ως σχέση με τον ισλαμικό κόσμο. Εμφανίζεται ουσιαστικά τον 7ο αι., ταυτόχρονα με την εμφάνιση, δηλαδή, του Ισλάμ ως ενοποιητικής δύναμης της Ανατολής. Οπότε, η Ευρώπη προσδιορίζεται ως Δύση. Αντίστοιχες δυνάμεις, βέβαια, είχαν προκύψει ήδη στην αρχαιότητα (με τους περσικούς πολέμους για παράδειγμα), αλλά η γεωγραφική και νοηματική της διάσταση, όπως νοείται σήμερα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι γεννιέται με το αντίβαρο της Ανατολής. Στην αρχαιότητα, μάλιστα, ως τα ρωμαϊκά χρόνια, υπήρχε κυρίως ο διαχωρισμός στον άξονα Βορρά-Νότου. Η θρησκεία και κυρίως τα πολιτιστικά στοιχεία διαμόρφωσαν την ευρωπαϊκή ιδέα από τον Μεσαίωνα και δώθε.

Ακριβώς επειδή αυτά τα στοιχεία θα έπρεπε να ενδυναμωθούν, καθώς ο γεωγραφικός χώρος που σήμερα ονομάζουμε *Ευρώπη* ήταν εξαιρετικά ετερόκλητος, έγινε προσπάθεια να εντοπιστούν εκείνα που θα της προσέδιδαν χαρακτήρα υπεροχής σε σχέση με την ισλαμική Ανατολή. Κυρίαρχα, λοιπόν, ενωτικά υλικά ήταν ο χριστιανισμός, ο οικουμενισμός και τα υπόλοιπα πολιτιστικά στοιχεία. Πυρήνας και καρδιά του χώρου αυτού είναι αρχικά η Μεσόγειος. Σταδιακά, όμως, κυρίως Ευρώπη θα θεωρείται η δυτική ήπειρος.

Με την εμφάνιση των βασιλείων, κατά τον 9ο αι., η έννοια της Ευρώπης ως συνόλου θα υποχωρήσει προσωρινά. Τον 10ο-11ο αι., την περίοδο της γερμανικής αυτοκρατορίας,[1] η ευρωπαϊκή ιδέα παίρνει θρησκευτικά στοιχεία και συνδέεται με τον ιδεολογικό μετασχηματισμό της Ρώμης σε Ευρώπη κι αυτής με τη σειρά της σε Χριστιανοσύνη. Ο πόλεμος των δύο εκκλησιών, καθολικής και ορθόδοξης, κάνει το ζήτημα της θρησκείας κυρίαρχο, σε βαθμό που απορροφά την έννοια της Ευρώπης. Επί πλέον, οι πληθυσμοί της βόρειας ηπείρου εκχριστιανίζονται. Ο 12ος αι., που επισφραγίζεται απ' τις σταυροφορίες (οι οποίες είχαν ξεκινήσει ήδη τον 11ο αι.) έρχεται να καθιερώσει το ιδεολόγημα της χριστιανικής κοινότητας. Ωστόσο, για την δυτική Ευρώπη εμφανίζεται το ζήτημα του διαχωρισμού κράτους και θρη-

και εξουσιαστικές δομές καταπίεσης και εξευτελισμού. Οι πιο πολυχρησιμοποιημένες λέξεις απ' τα λεξικά της Ευρώπης είναι ιμπεριαλισμός και αποικιοκρατία. Πλέον,

λογία. Η Ευρώπη απέκτησε στον 19ο αι. ιστορική διάσταση. Η ευρωπαϊκή παράδοση εφευρέθηκε αναδρομικά, απλώνοντας τις ρίζες της ως την αθηναϊκή δημο-

ανά τους αιώνες

ση, δηλαδή, του Ισλάμ ως ενοποιητικής δύναμης της Α-νατολής. Οπότε, η Ευρώπη προσδιορίζεται ως Δύση. Αντίστοιχες δυνάμεις, βέβαια, είχαν προκύψει ήδη στην αρχαιότητα (με τους περσικούς πολέμους για παράδειγμα), αλλά η γεωγραφική και νοηματική της διάσταση, όπως νοείται σήμερα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι γεννιέται με το αντίβαρο της Ανατολής. Στην αρχαιότητα, μάλιστα, ως τα ρωμαϊκά χρόνια, υπήρχε κυρίως ο διαχωρισμός στον άξονα Βορρά-Νότου. Η θρησκεία και κυρίως τα πολιτιστικά στοιχεία διαμόρφωσαν την ευρωπαϊκή ιδέα από τον Μεσαίωνα και δώθε.

Ακριβώς επειδή αυτά τα στοιχεία θα έπρεπε να ενδυναμωθούν, καθώς ο γεωγραφικός χώρος που σήμερα ονομάζουμε *Ευρώπη* ήταν εξαιρετικά ετερόκλητος, έγινε προσπάθεια να εντοπιστούν εκείνα που θα της προσέδιδαν χαρακτήρα υπεροχής σε σχέση με την ισλαμική Ανατολή. Κυρίαρχα, λοιπόν, ενωτικά υλικά ήταν ο χριστιανισμός, ο οικουμενισμός και τα υπόλοιπα πολιτιστικά στοιχεία. Πυρήνας και καρδιά του χώρου αυτού είναι αρχικά η Μεσόγειος. Σταδιακά, όμως, κυρίως Ευρώπη θα θεωρείται η δυτική ήπειρος.

Με την εμφάνιση των βασιλείων, κατά τον 9ο αι., η έννοια της Ευρώπης ως συνόλου θα υποχωρήσει προσωρινά. Τον 10ο-11ο αι., την περίοδο της γερμανικής αυτοκρατορίας,[1] η ευρωπαϊκή ιδέα παίρνει θρησκευτικά στοιχεία και συνδέεται με τον ιδεολογικό μετασχηματισμό της Ρώμης σε Ευρώπη κι αυτής με τη σειρά της σε Χριστιανοσύνη. Ο πόλεμος των δύο εκκλησιών, καθολικής και ορθόδοξης, κάνει το ζήτημα της θρησκείας κυρίαρχο, σε βαθμό που απορροφά την έννοια της Ευρώπης. Επί πλέον, οι πληθυσμοί της βόρειας ηπείρου εκχριστιανίζονται. Ο 12ος αι., που επισφραγίζεται απ' τις σταυροφορίες (οι οποίες είχαν ξεκινήσει ήδη τον 11ο αι.) έρχεται να καθιερώσει το ιδεολόγημα της χριστιανικής κοινότητας. Ωστόσο, για την δυτική Ευρώπη εμφανίζεται το ζήτημα του διαχωρισμού κράτους και θρησκείας, που το Βυζάντιο είχε αποσοβήσει.

Ο διαχωρισμός αυτός, που συνδέεται με αντιδράσεις στο φεουδαρχικό σύστημα της Δύσης, έφερε τις πρώτες πόλεις που οργανώνονται ως νέου τύπου αστικά κέντρα κατά τον 13ο-14ο αι. και δημιουργούν νέες οικονομικές δυνάμεις, όπως αυτές των εμπόρων και των τραπεζιτών. Το διάστημα αυτό προετοιμάζει την λεγόμενη *Αναγέννηση*. Έτσι, ενώ στην αρχαιότητα η Ευρώπη είχε γεωγραφικό χαρακτήρα, κατά το Μεσαίωνα πήρε τη μορφή πολιτισμικού ιδεολογήματος και πολιτικής χρησιμότητας, ενώ στην Αναγέννηση και τους νεότερους χρόνους κατέληξε να εκφράζει την «ενιαία ευρωπαϊκή ταυτότητα».

Η νεώτερη Ευρώπη, δεν μένει στραμμένη στον εαυτό της, αλλά θέλει πλέον να επεκταθεί παντού· μεταμορφώνεται σε επιθετική δύναμη, που επιδιώκει να κατακτήσει όλον τον κόσμο, προκειμένου να τροφοδοτηθεί. Όπως αναφέρουν οι Μορέν-Κερν: *Η Γη έπαψε να είναι το κέντρο του κόσμου και η Ευρώπη έπαψε να είναι το*

και εξουσιαστικές δομές καταπίεσης και εξευτελισμού. Οι πιο πολυχρησιμοποιημένες λέξεις απ' τα λεξικά της Ευρώπης είναι ιμπεριαλισμός και αποικιοκρατία. Πλέον, αποτελεί ένα πολιτιστικό μοντέλο· τον νεωτερικό τρόπο ζωής.

Από την Αναγέννηση ως τον 19ο αι. κυριαρχεί η τάση να ενοποιηθεί πια πολιτικά η Ευρώπη. Γίνεται, πλέον, ένα σκιώδες όραμα. Στην περίοδο του λεγόμενου Διαφωτισμού το όραμα αυτό εκφράζεται πολιτικά, όχι πλέον μέσω των βασιλείων, αλλά των δημοκρατιών, όχι μέσω των αυτοκρατοριών, αλλά μέσα από τα εθνικά κράτη. Νέες έννοιες εμφανίζονται: οικουμενικότητα, ομοσπονδία, κοσμοπολιτισμός και διεθνισμός, που δίνουν άλλη βαρύτητα στην ευρωπαϊκή σκακιέρα, πέφτοντας, ωστόσο πάνω σε φαινομενικά αντίθετες έννοιες, όπως εθνικισμός και ρομαντισμός.

Οι αντικρουόμενες δυνάμεις που εμπεριέχει θα πρέπει να βρουν τρόπο να συνυπάρξουν. Καλλιεργούνται έτσι οι γνωστοί μύθοι για την κοινή ευρωπαϊκή κληρονομιά. Η γαλλική επανάσταση και ο Διαφωτισμός παρείχαν τα στιβαρά θεμέλια αυτής της νέας Ευρώπης: τη λογική, τον ανθρωπισμό, την πρόοδο και την επιστήμη. Δεν ήταν μικρή και η συμβολή του προτεσταντισμού. Τα

λογία. Η Ευρώπη απέκτησε στον 19ο αι. ιστορική διάσταση. Η ευρωπαϊκή παράδοση εφευρέθηκε αναδρομικά, απλώνοντας τις ρίζες της ως την αθηναϊκή δημοκρατία.

Ωστόσο, ο 20ος αι. ήρθε, για να σαρώσει τις παλιές βεβαιότητες –την αποικιοκρατία και τις αυτοκρατορίες–, ισχυροποιώντας τα εθνικά κράτη. Οι νέες αντιπαλότητες γέννησαν τις παγκόσμιες ανθρωποσφαγές μέσα στα σύνορα της Ευρώπης, που έμειναν στην ιστορία ως δύο παγκόσμιοι πόλεμοι. Νέες αντιπαλότητες και νέα μπλοκ εξουσίας προέκυψαν. Η ευρωπαϊκή ιδέα ξέπεσε μπροστά στα τρόπαια που έστηναν οι εθνικισμοί, προσπαθώντας να εξομοιώσουν τελείως διαφορετικούς πληθυσμούς. Η ιδέα της Ευρώπης κατέληξε να εκφράζεται μέσα από τον φασισμό και τον αντισημιτισμό, που επιδίωκαν την ανάδειξη ενός υπέρτερου πολιτισμού με παγκόσμια ιστορική αποστολή. Η ιδέα του ξεχωριστού λαού, που θα επέβαλε σε όλο τον κόσμο την ανωτερότητά του, δεν ήταν απαραιτήτως αντίθετη με την ευρωπαϊκή.

Μετά το τέλος και της δεύτερης παγκόσμιας ανθρωποσφαγής, η ιδέα του ευρωπαϊσμού επανήλθε ως αντίβαρο στην εθνική ιδεολογία και εξέφρασε την ανάγκη

Με την εμφάνιση των βασιλείων, κατά τον 9ο αι., η έννοια της Ευρώπης ως συνόλου θα υποχωρήσει προσωρινά. Τον 10ο-11ο αι., την περίοδο της γερμανικής αυτοκρατορίας,[1] η ευρωπαϊκή ιδέα παίρνει θρησκευτικά στοιχεία και συνδέεται με τον ιδεολογικό μετασχηματισμό της Ρώμης σε Ευρώπη κι αυτής με τη σειρά της σε Χριστιανοσύνη. Ο πόλεμος των δύο εκκλησιών, καθολικής και ορθόδοξης, κάνει το ζήτημα της θρησκείας κυρίαρχο, σε βαθμό που απορροφά την έννοια της Ευρώπης. Επί πλέον, οι πληθυσμοί της βόρειας ηπείρου εκχριστιανίζονται. Ο 12ος αι., που επισφραγίζεται απ' τις σταυροφορίες (οι οποίες είχαν ξεκινήσει ήδη τον 11ο αι.) έρχεται να καθιερώσει το ιδεολόγημα της χριστιανικής κοινότητας. Ωστόσο, για την δυτική Ευρώπη εμφανίζεται το ζήτημα του διαχωρισμού κράτους και θρησκείας, που το Βυζάντιο είχε αποσοβήσει.

Ο διαχωρισμός αυτός, που συνδέεται με αντιδράσεις στο φεουδαρχικό σύστημα της Δύσης, έφερε τις πρώτες πόλεις που οργανώνονται ως νέου τύπου αστικά κέντρα κατά τον 13ο-14ο αι. και δημιουργούν νέες οικονομικές δυνάμεις, όπως αυτές των εμπόρων και των τραπεζιτών. Το διάστημα αυτό προετοιμάζει την λεγόμενη *Αναγέννηση*. Έτσι, ενώ στην αρχαιότητα η Ευρώπη είχε γεωγραφικό χαρακτήρα, κατά το Μεσαίωνα πήρε τη μορφή πολιτισμικού ιδεολογήματος και πολιτικής χρησιμότητας, ενώ στην Αναγέννηση και τους νεότερους χρόνους κατέληξε να εκφράζει την «ενιαία ευρωπαϊκή ταυτότητα».

Η νεότερη Ευρώπη, δεν μένει στραμμένη στον εαυτό της, αλλά θέλει πλέον να επεκταθεί παντού· μεταμορφώνεται σε επιθετική δύναμη, που επιδιώκει να κατακτήσει όλον τον κόσμο, προκειμένου να τροφοδοτηθεί. Όπως αναφέρουν οι Μορέν-Κερν: *Η Γη έπαψε να είναι το κέντρο του κόσμου και η Ευρώπη έπαψε να είναι το κέντρο της Γης*.

Πλέον, η ιδέα της Ευρώπης αναπτύσσεται και αυτονομείται. Οι πόλεμοί της δεν γίνονται από πιστούς ενάντια σε απίστους, αλλά από πολιτισμένους ενάντια στους άγριους του λεγόμενου Νέου Κόσμου που «ανακαλύφθηκε». **Παίρνει τη μορφή της επικράτησης του πολιτισμού ενάντια στη φύση**. Όλες οι επιστημονικές εφευρέσεις και οι τεχνολογικές καινοτομίες εξυπηρέτησαν την κατακρεούργηση κάθε φυσικού και άγριου μέρους του πλανήτη. Το ξύπνημα αυτής της νέας Ευρώπης υπήρξε συνώνυμο της εκμετάλλευσης και της καταστροφής. Οι κανόνες του εμπορίου, των νέων αγορών και των τραπεζικών κολοσσών ορίζουν το τί είναι ηθικό στον «Νέο Κόσμο». Οι άγριοι γνωρίζουν νέους τρόπους θανάτου: νέες ασθένειες, νέες μορφές πολέμου

και εξουσιαστικές δομές καταπίεσης και εξευτελισμού. Οι πιο πολυχρησιμοποιημένες λέξεις απ' τα λεξικά της Ευρώπης είναι ιμπεριαλισμός και αποικιοκρατία. Πλέον, αποτελεί ένα πολιτιστικό μοντέλο· τον νεωτερικό τρόπο ζωής.

Από την Αναγέννηση ως τον 19ο αι. κυριαρχεί η τάση να ενοποιηθεί πια πολιτικά η Ευρώπη. Γίνεται, πλέον, ένα σκιώδες όραμα. Στην περίοδο του λεγόμενου Διαφωτισμού το όραμα αυτό εκφράζεται πολιτικά, όχι πλέον μέσω των βασιλείων, αλλά των δημοκρατιών, όχι μέσω των αυτοκρατοριών, αλλά μέσα από τα εθνικά κράτη. Νέες έννοιες εμφανίζονται: οικουμενικότητα, ομοσπονδία, κοσμοπολιτισμός και διεθνισμός, που δίνουν άλλη βαρύτητα στην ευρωπαϊκή σκακιέρα, πέφτοντας, ωστόσο πάνω σε φαινομενικά αντίθετες έννοιες, όπως εθνικισμός και ρομαντισμός.

Οι αντικρουόμενες δυνάμεις που εμπεριέχει θα πρέπει να βρουν τρόπο να συνυπάρξουν. Καλλιεργούνται έτσι οι γνωστοί μύθοι για την κοινή ευρωπαϊκή κληρονομιά. Η γαλλική επανάσταση και ο Διαφωτισμός παρείχαν τα στιβαρά θεμέλια αυτής της νέας Ευρώπης: τη λογική, τον ανθρωπισμό, την πρόοδο και την επιστήμη. Δεν ήταν μικρή και η συμβολή του προτεσταντισμού. Τα αιτήματα για ελευθερία, ισότητα, αδελφότητα σαρώνονται απ' τους ναπολεόντειους πολέμους. Στις αρχές του 19ου αι. με την ήττα του Ναπολέοντα, αναδύονται οι Μεγάλες Δυνάμεις, που αρχίζουν να θέτουν τα θεμέλια της ομοσπονδιακής Ευρώπης που τους ταιριάζει. Στα μέσα του αιώνα, κυριαρχεί η πολιτική που θέλει να καταπνίξει κάθε επανάσταση, πλην της λεγόμενης βιομηχανικής και η επικράτηση του φιλελευθερισμού. Τα εθνικά κράτη αναζητούν τρόπους να συνυπάρξουν με την ευρωπαϊκή ιδέα. Η εθνικιστική ιδεολογία κυριαρχεί στον 19ο αι., αλλά παράλληλα διαμορφώνεται και το πολιτισμικό ιδεώδες που εκφράζει ο ευρωκεντρισμός. Ο λευκός ευρωπαίος έρχεται να κατακτήσει, να «εξανθρωπίσει» και να εκπολιτίσει τον κόσμο. Σ' αυτή τη βάση αναπτύχθηκαν και η Κοινωνιολογία και η Ανθρωπολογία. Η Ευρώπη απέκτησε στον 19ο αι. ιστορική διάσταση. Η ευρωπαϊκή παράδοση εφευρέθηκε αναδρομικά, απλώνοντας τις ρίζες της ως την αθηναϊκή δημοκρατία.

Ωστόσο, ο 20ος αι. ήρθε, για να σαρώσει τις παλιές βεβαιότητες –την αποικιοκρατία και τις αυτοκρατορίες–, ισχυροποιώντας τα εθνικά κράτη. Οι νέες αντιπαλότητες γέννησαν τις παγκόσμιες ανθρωποσφαγές μέσα στα σύνορα της Ευρώπης, που έμειναν στην ιστορία ως δύο παγκόσμιοι πόλεμοι. Νέες αντιπαλότητες και νέα μπλοκ εξουσίας προέκυψαν. Η ευρωπαϊκή ιδέα ξέπεσε μπροστά στα τρόπαια που έστηναν οι εθνικισμοί, προσπαθώντας να εξομοιώσουν τελείως διαφορετικούς πληθυσμούς. Η ιδέα της Ευρώπης κατέληξε να εκφράζεται μέσα από τον φασισμό και τον αντισημιτισμό, που επιδίωκαν την ανάδειξη ενός υπέρτερου πολιτισμού με παγκόσμια ιστορική αποστολή. Η ιδέα του ξεχωριστού λαού, που θα επέβαλε σε όλο τον κόσμο την ανωτερότητά του, δεν ήταν απαραιτήτως αντίθετη με την ευρωπαϊκή.

Μετά το τέλος και της δεύτερης παγκόσμιας ανθρωποσφαγής, η ιδέα του ευρωπαϊσμού επανήλθε ως αντίβαρο στην εθνική ιδεολογία και εξέφρασε την ανάγκη συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο. Στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου ο αμερικάνικος πολιτισμός αποτέλεσε τη βάση και για τον ευρωπαϊκό και η γηραιά ήπειρος χωρίστηκε με νέο τρόπο σε Ανατολή και Δύση. Η Ευρώπη ήταν πλέον ένα νέο οικονομικό εγχείρημα συνένωσης, με πρωταγωνιστές πολιτικούς, βιομήχανους, τραπεζίτες και στρατιωτικούς, που δεν απέβλεπε αρχικά στην χάραξη κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής. Μέσα από σύμβολα και θεσμούς απέκτησε σταδιακά πολλαπλές διαστάσεις, κοινωνικές και πολιτικές. Εμφανίζονται όροι, όπως *ενοποίηση, ολοκλήρωση* και *κοινότητα*. Με το τέλος του 20ου αι. και τις αρχές του 21ου, η ιδέα της Ευρώπης περιλαμβάνει ένα μείγμα κοσμοπολιτισμού και τεχνοκρα-

συνέχεια στη σελίδα 12

τισμού. Ο ευρωπαίος πολίτης συμπυκνώνει εθνικιστικά, σε συνδυασμό με οικουμενικά στοιχεία.

Το αίνιγμα, που τους προηγούμενους αιώνες έφερε τις μεγάλες ανθρωποσφαγές στην Ευρώπη και αιματοκύλησε τον πλανήτη, φαίνεται τώρα να λύνεται με τον παλιό παραδοσιακό τρόπο, που εφήρμοζαν οι παλιές αυτοκρατορίες: δημιουργία μιας συγκεντρωτικής και απολυταρχικής ευρωπαϊκής ένωσης, που θα διατηρεί υπό την σκέπη της πολλά μικρά και ανίσχυρα ευρωπαϊκά κράτη. Η άνοδος των ακροδεξιών και φασιστικών παρατάξεων, που ξεφυτρώνουν μέσα από τις δημοκρατικές διαδικασίες, έρχεται να επιβεβαιώσει τον αληθινό χαρακτήρα της Ευρώπης, που θάφτηκε άρον-άρον κάτω απ' το χαλί, μετά την πτώση του Χίτλερ. Το ζήτημα για τους εξουσιαστές είναι ποιος θα είναι ο κεντρικός μπαμπούλας-κράτος, ποια θα είναι η καρδιά και το μυαλό της, που θα κινεί τα μικρά ανίσχυρα κρατίδια-επαρχίες, από τη στιγμή μάλιστα που η Ευρώπη δεν είναι προ πολλού ο ρυθμιστής του κόσμου.

Για μας βέβαια, όλα τα παραπάνω δείχνουν τα πολλά πρόσωπα που φέρει η κυριαρχία, η οποία αναδιπλώνεται και συνεχίζει με νέες δυνάμεις την πορεία του ολοκληρωτισμού. Τα σχέδια της παγκόσμιας διακυβέρνησης, όσο κι αν μεταμορφώνονται, μένουν στα ίδια ζητούμενα. Οι φετινές εκλογές (του 2014) ανέδειξαν την εκ νέου άνοδο της ακροδεξιάς στον ευρωπαϊκό χώρο. Ωστόσο, θα τολμήσουμε να κάνουμε μια παρατήρηση άλλου τύπου από τις ρητορείες περί δημοκρατικού ελλείμματος.

Η ευρωπαϊκή ακροδεξιά μεταλλάσσεται· δεν εκφράζει πλέον τον ακραίο εθνικισμό που αντίκειται στους εθνικισμούς των υπολοίπων κρατών, αλλά ενοποιείται. Μοιάζει να συνδυάζει τον ευρωπαϊσμό με τον εθνικισμό σε ένα νέο μείγμα, όπου όποιος δεν είναι ευρωπαίος θα μπορούσε να θεωρηθεί «βάρβαρος» (κατά το πας μη Έλλην βάρβαρος) και άρα εχθρικός προς την ευρωπαϊκή ιδέα. Επομένως, δύο έννοιες φαινομενικά και ιστορικά ενδεχομένως αντιφατικές θα μπορούσαν να συνταιριάσουν, προκειμένου να δώσουν μια άλλη διάσταση στο σκληρό πρόσωπο της κυριαρχίας.

Οι πόλεμοι που γίνονται για τα ευρωπαϊκά σύνορα (όπως αυτός της Ουκρανίας), ο ευρωπαϊκός στρατός, η κοινή ευρωπαϊκή οικονομία και νομοθεσία, που πάση θυσία επιδιώκει να ομογενοποιήσει ο,τιδήποτε διαφορετικό εκφράστηκε και αναπτύχθηκε για αιώνες στον γεωγραφικό αυτό χώρο, συντείνουν να αναδείξουν μια τέτοια διάσταση. Την βίαιη, δηλαδή, ισοπέδωση στο εσωτερικό της από τη μια και την επιθετική καταστροφική πολιτική της απέναντι σε οποιαδήποτε διαφορετική νοοτροπία από την άλλη. Η βίαιη απώθηση των ανθρώπων, που χαρακτηρίζονται λαθρομετανάστες και εντάσσονται αμέσως-αμέσως στην κατηγορία του αριθ-

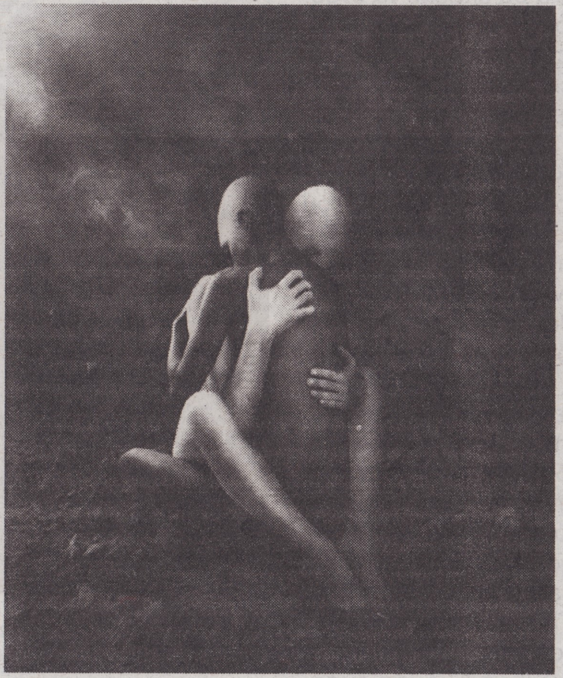
Gay Pride

1) Εικόνες από το σκηνικό

Πρόσφατα ολοκληρώθηκαν σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη οι λεγόμενες γιορτές «υπερηφάνειας» των ομοφυλόφιλων, υπό την αιγίδα της πολιτικής ηγεσίας των Δήμων.

Θα ήταν ένα προφανές ερώτημα ενός καλοπροαίρετου το τί ακριβώς «ανάγκη» νοιώθει η πολιτική ηγεσία, η οποία ασφαλώς δεν περιορίζεται στις λογικές συγκεκριμένων προσώπων όπως κάποιοι Δήμαρχοι, ώστε να υποστηρίξει με όλα της τα μέσα, υλικά και προπαγανδιστικά, μια τέτοια εκδήλωση. Το ερώτημα πιθανώς να μην είχε τόση σημασία εάν επρόκειτο για ένα τοπικό φαινόμενο, κάτι που όμως δεν ισχύει. Πρόκειται για καθολικό φαινόμενο σε όλο το χώρο των λεγόμενων Δυτικών κοινωνιών, οι πολιτικές ηγεσίες να εναγκαλίζουν με πάθος τις εκδηλώσεις αυτές. Τέτοιο «πάθος» ώστε να έχει αποκτήσει πλέον τη διάσταση μιας πολιτικής γραμμής που (όπως και τόσα άλλα) τείνει κι αυτή να «παγκοσμιοποιηθεί».

Δεδομένου πως η πολιτική είναι η κατεξοχήν τέχνη της εξαπάτησης, προς την κατεύθυνση επιβολής ισχυρών συμφερόντων εις βάρος των «θεόθεν υποζυγίων», θα ήταν λογικό κάποιος να αναρωτιέται για το «τί δουλειά έχει η αλεπού στο παζάρι». Και η απορία γίνεται ακόμη μεγαλύτερη παρατηρώντας πολλά άλλα «περίεργα» φαινόμενα: Διπλωματικά επεισόδια ξεσπούν μεταξύ κρατών(!) στη βάση της αναγνώρισης ή μη των δικαιωμάτων των ομοφυλόφιλων. Παρ' ότι δεν είναι το μόνο γνωστό, το πιο κραυγαλέο ήταν η αντιπαράθεση ΗΠΑ και Ε.Ε. με τη Ρωσία στο θέμα των ομοφυλόφιλων κατά τους Ολυμπιακούς αγώνες του Σότσι, λίγο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος στην Ουκραΐνα. Θυμόμαστε παρόμοια επεισόδια μεταξύ Γερμανίας και Λευκορωσίας, καθώς και μεταξύ των ΗΠΑ και τριτοκοσμικών κρατών σαν τη Νιγηρία. Παράλληλα, εκπρόσωποι ισχυρών παγκόσμιων εξουσιαστικών συμφερόντων όπως η Νάβι Πιλάι, Ύπατη Αρμοστής του ΟΗΕ ή η

στικών μηχανισμών μπαίνουν όλο και περισσότερο εκφράσεις όπως «αντιρατσισμός», «ανοχή», «σεβασμός στη διαφορετικότητα», «αλληλεγγύη», «όχι στην ομοφοβία» στο βαθμό που ο κάθε υπάλληλος της πολιτικής να νοιώθει την «ανάγκη» να τις λέει συχνά ωσάν να θέλει να στείλει κάποιο μήνυμα. Ποιό μήνυμα και σε ποιούς άραγε; Ο καθένας για να βρει μια θέση στον σύγχρονο δημόσιο λόγο, όπως αυτός ορίζεται από τους ισχυρότερους προπαγανδιστικούς μηχανισμούς, θα πρέπει καταρχήν να «είναι και να φαίνεται» «αντιρατσιστής» και «ανεκτικός». Οι λέξεις μπαίνουν σε εισαγωγικά ώστε να δηλωθεί πως έχουν ιδεολογικοποιηθεί και επομένως έχει χαθεί η αμιγώς ανθρώπινη ουσία και σημασία τους.

Και είναι κακό δηλαδή αυτό; Εδώ υπάρχει το κλασσικό πρόβλημα πως άλλα απεργάζονται οι εξουσιαστές και άλλα κατανοούν οι καλοπροαίρετοι. Το σύνολο σχεδόν των συνθημάτων των παλαιότερων λεγόμενων προοδευτικών ή και αριστερών έχει υιοθετηθεί πλήρως από το σημερινό σύστημα το οποίο δείχνει πως στο πεδίο της κοινωνικής διαχείρισης έχει αλλάξει ριζικά τον προσανατολισμό του. Υπάρχει άραγε κάποια σχέση με τον παλαιότερο σκληρό πατριαρχικό «παραδοσιακό» προσανατολισμό; Μπορούμε άραγε να προσεγγίσουμε το ζήτημα με μία απλοϊκή λογική που λέει πως το σύστημα βρίσκεται σε πορεία εξανθρωπισμού; Ή, ίσως από την άλλη, πως αυτή η συμπεριφορά του συστήματος εντάσσεται στην κλασσική εξουσιαστική υποκρισία, η οποία προσπαθεί να ντυθεί έναν ανθρώπινο μανδύα;

Πιστεύουμε πως αυτές οι προσεγγίσεις απλώς αποτελούν την κορυφή του παγόβουνου. Αυτά που συμβαίνουν είναι

βαιώσει τον αληθινό χαρακτήρα της Ευρώπης, που θάφτηκε άρον-άρον κάτω απ' το χαλί, μετά την πτώση του Χίτλερ. Το ζήτημα για τους εξουσιαστές είναι ποιος θα είναι ο κεντρικός μπαμπούλας-κράτος, ποια θα είναι η καρδιά και το μυαλό της, που θα κινεί τα μικρά ανίσχυρα κρατίδια-επαρχίες, από τη στιγμή μάλιστα που η Ευρώπη δεν είναι προ πολλού ο ρυθμιστής του κόσμου.

Για μας βέβαια, όλα τα παραπάνω δείχνουν τα πολλά πρόσωπα που φέρει η κυριαρχία, η οποία αναδιπλώνεται και συνεχίζει με νέες δυνάμεις την πορεία του ολοκληρωτισμού. Τα σχέδια της παγκόσμιας διακυβέρνησης, όσο κι αν μεταμορφώνονται, μένουν στα ίδια ζητούμενα. Οι φετινές εκλογές (του 2014) ανέδειξαν την εκ νέου άνοδο της ακροδεξιάς στον ευρωπαϊκό χώρο. Ωστόσο, θα τολμήσουμε να κάνουμε μια παρατήρηση άλλου τύπου από τις ρητορείες περί δημοκρατικού ελλείμματος.

Η ευρωπαϊκή ακροδεξιά μεταλλάσσεται· δεν εκφράζει πλέον τον ακραίο εθνικισμό που αντίκειται στους εθνικισμούς των υπολοίπων κρατών, αλλά ενοποιείται. Μοιάζει να συνδυάζει τον ευρωπαϊσμό με τον εθνικισμό σε ένα νέο μείγμα, όπου όποιος δεν είναι ευρωπαίος θα μπορούσε να θεωρηθεί «βάρβαρος» (κατά το πας μη Έλλην βάρβαρος) και άρα εχθρικός προς την ευρωπαϊκή ιδέα. Επομένως, δύο έννοιες φαινομενικά και ιστορικά ενδεχομένως αντιφατικές θα μπορούσαν να συνταιριάσουν, προκειμένου να δώσουν μια άλλη διάσταση στο σκληρό πρόσωπο της κυριαρχίας.

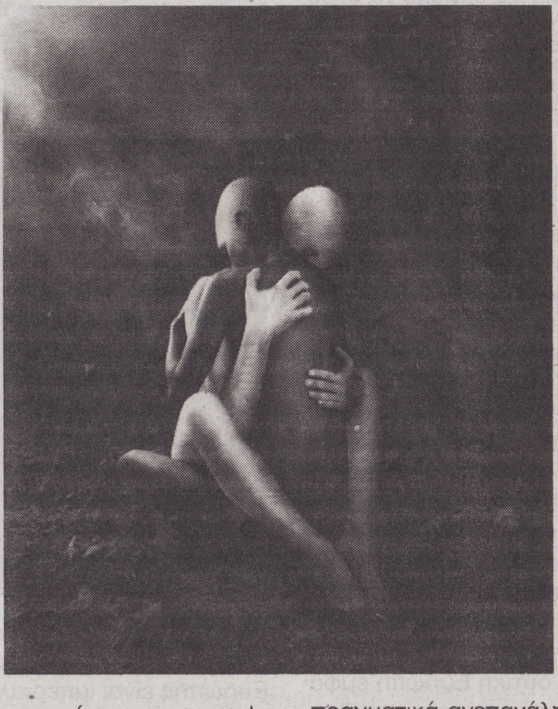
Οι πόλεμοι που γίνονται για τα ευρωπαϊκά σύνορα (όπως αυτός της Ουκρανίας), ο ευρωπαϊκός στρατός, η κοινή ευρωπαϊκή οικονομία και νομοθεσία, που πάση θυσία επιδιώκει να ομογενοποιήσει ο,τιδήποτε διαφορετικό εκφράστηκε και αναπτύχθηκε για αιώνες στον γεωγραφικό αυτό χώρο, συντείνουν να αναδείξουν μια τέτοια διάσταση. Την βίαιη, δηλαδή, ισοπέδωση στο εσωτερικό της από τη μια και την επιθετική καταστροφική πολιτική της απέναντι σε οποιαδήποτε διαφορετική νοοτροπία από την άλλη. Η βίαιη απώθηση των ανθρώπων, που χαρακτηρίζονται λαθρομετανάστες και εντάσσονται αμέσως-αμέσως στην κατηγορία του αριθμού, την έχει αναδείξει ουκ ολίγες φορές, με τραγικά αποτελέσματα. Τα πολύνεκρα ναυάγια το επιβεβαιώνουν.

Όλα αυτά τα τεχνητά σύνορα και οι κατασκευασμένες ιδέες ενοποίησαν τους τελευταίους αιώνες τον χώρο που σήμερα ονομάζεται *Ευρώπη*, δημιουργώντας την ψευδαίσθηση ενός κοινού παρελθόντος. Το αντίθετό της, βέβαια, από την άλλη, δεν είναι τα εθνικά κράτη, καθώς αυτά αποτελούν το κύτταρο του ευρωπαϊκού σώματος. Ως πραγματικά αντίπαλη ιδέα μπορεί να λειτουργήσει η παντελής έλλειψη κάθε εξουσίας, κάθε κράτους και η θέαση του κόσμου ούτε σαν τραγωδία ούτε σαν φάρσα, που επαναλαμβάνεται, αλλά ως μια φυσική εναλλαγή, όπου η ελευθερία καταργεί τον χρόνο και φέρνει μπροστά μας τη γη ως ένα αέναο σύνολο, που μεταμορφώνεται, συμπυκνώνεται και ξεσπάει σε νέα παιγνίδια.

σύντροφοι για την Αναρχική απελευθερωτική δράση

τόση σημασία εάν επρόκειτο για ένα τοπικό φαινόμενο, κάτι που όμως δεν ισχύει. Πρόκειται για καθολικό φαινόμενο σε όλο το χώρο των λεγόμενων Δυτικών κοινωνιών, οι πολιτικές ηγεσίες να εναγκαλίζουν με πάθος τις εκδηλώσεις αυτές. Τέτοιο «πάθος» ώστε να έχει αποκτήσει πλέον τη διάσταση μιας πολιτικής γραμμής που (όπως και τόσα άλλα) τείνει κι αυτή να «παγκοσμιοποιηθεί».

Δεδομένου πως η πολιτική είναι η κατεξοχήν τέχνη της εξαπάτησης, προς την κατεύθυνση επιβολής ισχυρών συμφερόντων εις βάρος των «θεόθεν υποζυγίων», θα ήταν λογικό κάποιος να αναρωτιέται για το «τί δουλειά έχει η αλεπού στο παζάρι». Και η απορία γίνεται ακόμη μεγαλύτερη παρατηρώντας πολλά άλλα «περίεργα» φαινόμενα: Διπλωματικά επεισόδια ξεσπούν μεταξύ κρατών(!) στη βάση της αναγνώρισης ή μη των δικαιωμάτων των ομοφυλόφιλων. Παρ' ότι δεν είναι το μόνο γνωστό, το πιο κραυγαλέο ήταν η αντιπαράθεση ΗΠΑ και Ε.Ε. με τη Ρωσία στο θέμα των ομοφυλόφιλων κατά τους Ολυμπιακούς αγώνες του Σότσι, λίγο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος στην Ουκραΐνα. Θυμόμαστε παρόμοια επεισόδια μεταξύ Γερμανίας και Λευκορωσίας, καθώς και μεταξύ των ΗΠΑ και τριτοκοσμικών κρατών σαν τη Νιγηρία. Παράλληλα, εκπρόσωποι ισχυρών παγκόσμιων εξουσιαστικών συμφερόντων όπως η Νάβι Πιλάι, Ύπατη Αρμοστής του ΟΗΕ ή η καγκελάριος Άγκελα Μέρκελ παροτρύνουν τους ομοφυλόφιλους ποδοσφαιριστές που συμμετέχουν στις παγκόσμιες ποδοσφαιρικές φιέστες να «αποκαλυφθούν», προς όφελος των ομοίων τους. Ο «αλάθητος» πάπας της Ρώμης, εκπρόσωπος μιας από τις πιο σκληρές και άτεγκτες ιστορικά θρησκευτικές εξουσίες με παρουσία αιώνων, απόγονος αυτών που έκαιγαν τους ομοφυλόφιλους (όπως και πολλούς άλλους) στην πυρά, έρχεται να δηλώσει την κατανόησή του στα ομοφυλόφιλα ζευγάρια. Στις ΗΠΑ, τη Γαλλία, την Ισπανία, τη Γερμανία και σύντομα τελικώς σε όλα τα κράτη της Ε.Ε. επικυρώνονται νόμοι που διευθετούν τα ζητήματα του γάμου των ομοφυλόφιλων καθώς και της υιοθεσίας παιδιών από αυτούς. Νόμοι που εμφανίζονται σαν διάττοντες αστέρες από το πουθενά, και εν μέσω της λεγόμενης οικονομικής κρίσης που μονοπωλεί το δημόσιο λόγο και λειτουργεί αποπροσανατολιστικά και καθηλωτικά στα κοινωνικά σύνολα. Το δίχως άλλο, φαίνεται πως οι εξουσιαστές έχουν καταλη-

χαθεί η αμιγώς ανθρώπινη ουσία και σημασία τους.

Και είναι κακό δηλαδή αυτό; Εδώ υπάρχει το κλασσικό πρόβλημα πως άλλα απεργάζονται οι εξουσιαστές και άλλα κατανοούν οι καλοπροαίρετοι. Το σύνολο σχεδόν

Gay Pride

των συνθημάτων των παλαιότερων λεγόμενων προοδευτικών ή και αριστερών έχει υιοθετηθεί πλήρως από το σημερινό σύστημα το οποίο δείχνει πως στο πεδίο της κοινωνικής διαχείρισης έχει αλλάξει ριζικά τον προσανατολισμό του. Υπάρχει άραγε κάποια σχέση με τον παλαιότερο σκληρό πατριαρχικό «παραδοσιακό» προσανατολισμό; Μπορούμε άραγε να προσεγγίσουμε το ζήτημα με μία απλοϊκή λογική που λέει πως το σύστημα βρίσκεται σε πορεία εξανθρωπισμού; Ή, ίσως από την άλλη, πως αυτή η συμπεριφορά του συστήματος εντάσσεται στην κλασσική εξουσιαστική υποκρισία, η οποία προσπαθεί να ντυθεί έναν ανθρώπινο μανδύα;

Πιστεύουμε πως αυτές οι προσεγγίσεις απλώς αποτελούν την κορυφή του παγόβουνου. Αυτά που συμβαίνουν είναι πραγματικά ανεπανάληπτα φαινόμενα στην εξουσιαστική αλλά και ανθρώπινη ιστορία των τελευταίων χιλιετιών που τουλάχιστον μπορούμε να γνωρίζουμε. Όντως δεν υπάρχει αντίστοιχο προηγούμενο. Όταν αποφασίζουν οι ισχυρότερες εξουσιαστικές κλίκες του πλανήτη να υποστηρίξουν τέτοιου είδους επιλογές στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και το να θέσουν τους ομοφυλόφιλους ανοιχτά υπό την «προστασία» τους (την ώρα που στο παρελθόν τους καταδίκαζαν στο πυρ το εξώτερο), τα πράγματα δεν είναι καθόλου απλά. Δεν μιλάμε για «απλούς» ανθρώπους. Μιλάμε για αυτούς που βασανίζουν και δολοφονούν ανθρώπους με τον πιο φρικτό τρόπο σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη. Μιλάμε για αυτούς που εξωθούν στη φτώχεια, το μαρασμό και την καταστροφή τεράστιες περιοχές του πλανήτη. Μιλάμε για αυτούς που δεν έχουν πρόβλημα να ρευστοποιήσουν το Σύμπαν αν είναι δυνατόν. Μιλάμε για αυτούς που αυτή τη στιγμή με την διαρκή κλιμάκωση των πολεμικών επιχειρήσεων

κές θα μπορούσαν να συνταιριάσουν, προκειμένου να δώσουν μια άλλη διάσταση στο σκληρό πρόσωπο της κυριαρχίας.

Οι πόλεμοι που γίνονται για τα ευρωπαϊκά σύνορα (όπως αυτός της Ουκρανίας), ο ευρωπαϊκός στρατός, η κοινή ευρωπαϊκή οικονομία και νομοθεσία, που πάση θυσία επιδιώκει να ομογενοποιήσει ο,τιδήποτε διαφορετικό εκφράστηκε και αναπτύχθηκε για αιώνες στον γεωγραφικό αυτό χώρο, συντείνουν να αναδείξουν μια τέτοια διάσταση. Την βίαιη, δηλαδή, ισοπέδωση στο εσωτερικό της από τη μια και την επιθετική καταστροφική πολιτική της απέναντι σε οποιαδήποτε διαφορετική νοοτροπία από την άλλη. Η βίαιη απώθηση των ανθρώπων, που χαρακτηρίζονται λαθρομετανάστες και εντάσσονται αμέσως-αμέσως στην κατηγορία του αριθμού, την έχει αναδείξει ουκ ολίγες φορές, με τραγικά αποτελέσματα. Τα πολύνεκρα ναυάγια το επιβεβαιώνουν.

Όλα αυτά τα τεχνητά σύνορα και οι κατασκευασμένες ιδέες ενοποίησαν τους τελευταίους αιώνες τον χώρο που σήμερα ονομάζεται *Ευρώπη*, δημιουργώντας την ψευδαίσθηση ενός κοινού παρελθόντος. Το αντίθετό της, βέβαια, από την άλλη, δεν είναι τα εθνικά κράτη, καθώς αυτά αποτελούν το κύτταρο του ευρωπαϊκού σώματος. Ως πραγματικά αντίπαλη ιδέα μπορεί να λειτουργήσει η παντελής έλλειψη κάθε εξουσίας, κάθε κράτους και η θέαση του κόσμου ούτε σαν τραγωδία ούτε σαν φάρσα, που επαναλαμβάνεται, αλλά ως μια φυσική εναλλαγή, όπου η ελευθερία καταργεί τον χρόνο και φέρνει μπροστά μας τη γη ως ένα αέναο σύνολο, που μεταμορφώνεται, συμπυκνώνεται και ξεσπάει σε νέα παιγνίδια.

σύντροφοι για την Αναρχική απελευθερωτική δράση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

James Joll, *Η Ευρώπη, 1870-1970*

Σταμάτης Παντίδης & Γιώργος Κων. Πασιάς. *Ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση- όψεις, θεωρήσεις, προβληματισμοί.*

Marc Mazower, *Σκοτεινή ήπειρος, ο ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας.*

---

1. Ο πρώτος αυτοκράτορας της δυτικής Ευρώπης μετά τους Ρωμαίους, ο Καρλομάγνος, δημιούργησε το Βασίλειο των Φράγκων, που επιδιώκει από το 800 και μετά να γίνει πρώτη ευρωπαϊκή δύναμη. Το βασίλειό του, όμως, χωρίστηκε από τους διαδόχους του στο γαλλόφωνο Δυτικό Βασίλειο των Φράγκων και το γερμανόφωνο Ανατολικό Βασίλειο των Φράγκων. Στις 2 Φεβρουαρίου του 962 ο Όθων Α΄ στέφεται στη Ρώμη πρώτος αυτοκράτορας της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας του Γερμανικού Έθνους.

και Ε.Ε. με τη Ρωσία στο θέμα των ομοφυλόφιλων κατά τους Ολυμπιακούς αγώνες του Σότσι, λίγο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος στην Ουκραΐνα. Θυμόμαστε παρόμοια επεισόδια μεταξύ Γερμανίας και Λευκορωσίας, καθώς και μεταξύ των ΗΠΑ και τριτοκοσμικών κρατών σαν τη Νιγηρία. Παράλληλα, εκπρόσωποι ισχυρών παγκόσμιων εξουσιαστικών συμφερόντων όπως η Νάβι Πιλάι, Ύπατη Αρμοστής του ΟΗΕ ή η καγκελάριος Άγκελα Μέρκελ παροτρύνουν τους ομοφυλόφιλους ποδοσφαιριστές που συμμετέχουν στις παγκόσμιες ποδοσφαιρικές φιέστες να «αποκαλυφθούν», προς όφελος των ομοίων τους. Ο «αλάθητος» πάπας της Ρώμης, εκπρόσωπος μιας από τις πιο σκληρές και άτεγκτες ιστορικά θρησκευτικές εξουσίες με παρουσία αιώνων, απόγονος αυτών που έκαιγαν τους ομοφυλόφιλους (όπως και πολλούς άλλους) στην πυρά, έρχεται να δηλώσει την κατανόησή του στα ομοφυλόφιλα ζευγάρια. Στις ΗΠΑ, τη Γαλλία, την Ισπανία, τη Γερμανία και σύντομα τελικώς σε όλα τα κράτη της Ε.Ε. επικυρώνονται νόμοι που διευθετούν τα ζητήματα του γάμου των ομοφυλόφιλων καθώς και της υιοθεσίας παιδιών από αυτούς. Νόμοι που εμφανίζονται σαν διάττοντες αστέρες από το πουθενά, και εν μέσω της λεγόμενης οικονομικής κρίσης που μονοπωλεί το δημόσιο λόγο και λειτουργεί αποπροσανατολιστικά και καθηλωτικά στα κοινωνικά σύνολα. Το δίχως άλλο, φαίνεται πως οι εξουσιαστές έχουν καταληφθεί από μια κατ' αρχήν ανεξήγητη «ομοφυλοφιλομανία» που έχει ακριβώς τα ίδια παγκόσμια χαρακτηριστικά ακόμη και στην υποστηρικτική φρασεολογία που χρησιμοποιείται.

Παράλληλα, σε περισσότερο άμεσο κοινωνικό επίπεδο, οι ειδήσεις από διάφορα μέρη του κόσμου από την Αυστραλία μέχρι την Ευρώπη και την Αμερική, αλλά και την Ελλάδα, δείχνουν πως οι εξουσιαστές φροντίζουν εμπράκτως να «πείθουν» για τις επιλογές τους: άνθρωποι οι οποίοι με κάποια κριτήρια θεωρούνται (άλλοτε ορθώς και άλλοτε όχι) ότι εκφράζουν «ρατσιστικές» και «ομοφοβικές» απόψεις και αντιλήψεις είτε διαπομπεύονται ανηλεώς, είτε απολύονται από τις δουλειές τους είτε αντιμετωπίζουν ποινές φυλάκισης. Ένα σκηνικό απόλυτης αντιστροφής των παρελθόντων εξουσιαστικών επιλογών και της ιστορίας που παραδόξως έρχεται να δικαιώσει το «αντιεξουσιαστικό» σύνθημα «καμιά ελευθερία στους εχθρούς της ελευθερίας». Στο λεξιλόγιο των προπαγανδι-

ραδιοτικό» προσανατολισμό; Μπορούμε άραγε να προσεγγίσουμε το ζήτημα με μία απλοϊκή λογική που λέει πως το σύστημα βρίσκεται σε πορεία εξανθρωπισμού; Ή, ίσως από την άλλη, πως αυτή η συμπεριφορά του συστήματος εντάσσεται στην κλασσική εξουσιαστική υποκρισία, η οποία προσπαθεί να ντυθεί έναν ανθρώπινο μανδύα;

Πιστεύουμε πως αυτές οι προσεγγίσεις απλώς αποτελούν την κορυφή του παγόβουνου. Αυτά που συμβαίνουν είναι πραγματικά ανεπανάληπτα φαινόμενα στην εξουσιαστική αλλά και ανθρώπινη ιστορία των τελευταίων χιλιετιών που τουλάχιστον μπορούμε να γνωρίζουμε. Όντως δεν υπάρχει αντίστοιχο προηγούμενο. Όταν αποφασίζουν οι ισχυρότερες εξουσιαστικές κλίκες του πλανήτη να υποστηρίξουν τέτοιου είδους επιλογές στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και το να θέσουν τους ομοφυλόφιλους ανοιχτά υπό την «προστασία» τους (την ώρα που στο παρελθόν τους καταδίκαζαν στο πυρ το εξώτερο), τα πράγματα δεν είναι καθόλου απλά. Δεν μιλάμε για «απλούς» ανθρώπους. Μιλάμε για αυτούς που βασανίζουν και δολοφονούν ανθρώπους με τον πιο φρικτό τρόπο σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη. Μιλάμε για αυτούς που εξωθούν στη φτώχεια, το μαρασμό και την καταστροφή τεράστιες περιοχές του πλανήτη. Μιλάμε για αυτούς που δεν έχουν πρόβλημα να ρευστοποιήσουν το Σύμπαν αν είναι δυνατόν. Μιλάμε για αυτούς που αυτή τη στιγμή με την διαρκή κλιμάκωση των πολεμικών επιχειρήσεων σε φαινομενικά «άσχετα» σημεία του πλανήτη, θέτουν για άλλη μια φορά την ανθρωπότητα στην κόψη του ξυραφιού μόνο και μόνο για να εξασφαλίσουν τη διαιώνιση της εξουσίας τους.

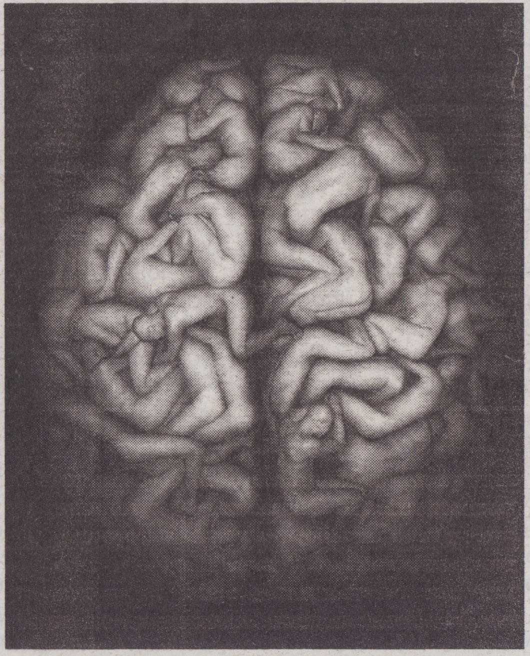
Όταν λοιπόν οι πιο σκληροί ρατσιστές της Ιστορίας αποφασίζουν να μονοπωλήσουν τον αντιρατσισμό, και να διακηρύξουν την «ανοχή», όχι απλώς για το θεαθείναι αλλά και για πολύ ουσιαστικότερους λόγους που θα δούμε, είναι σαφές πως υπάρχει πρόβλημα. Κοινωνικό πρόβλημα κατ' αρχήν, αλλά και πρόβλημα για τους ίδιους τους «προστατευόμενους». Είναι επικίνδυνο να έχεις τέτοιους «προστάτες» ειδικά αν δεν κατανοείς τις προθέσεις τους. Εκτός αν τις κατανοείς και σφυρίζεις αδιάφορα γιατί νομίζεις πως έτσι σε συμφέρει.

Από την άλλη υπάρχει και η ατομική και κοινωνική ουσία του ζητήματος: «Πρέπει» οι ομοφυλόφιλοι να έχουν δικαίωμα στο γάμο και άρα στην οικογένεια; «Πρέπει» οι ομοφυλόφιλοι να μπορούν να υιοθετούν παιδιά; Υπάρχει

κάποια σχέση των ζητημάτων αυτών με τις σχέσεις και τις ανάγκες των δύο φύλων εννοώντας τους ετεροφυλόφιλους άνδρες και γυναίκες, και πώς κινείται το σύστημα παράλληλα σε σχέση με αυτούς; Τελικώς θέλει οικογένειες το σύστημα και τι είδους; Πώς προσεγγίζεται ο έρωτας και η σεξουαλικότητα σήμερα; Πώς προσεγγίζεται το μεγάλωμα των παιδιών του μέλλοντος; Πέρα από το τί θέλει το σύστημα, τί τελικώς θέλουν οι άνθρωποι; Όλα τα παραπάνω είναι στενά σχετιζόμενα ζητήματα σε έναν δύσκολο «Γόρδιο δεσμό» που η εξουσία ως συνήθως λύνει με το σπαθί στο χέρι. Και τα ζητήματα είναι τεράστια γιατί άπτονται των θεμελιωδέστερων πραγμάτων που καθορίζουν την επιβίωση, ευτυχία ή δυστυχία κάθε ανθρώπου ατομικά αλλά και της κοινωνίας συλλογικά. Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή.

& Εξουσία

2) Ο αρχέγονος «παραδοσιακός» σχεδιασμός

Δεν είναι μακρυά η εποχή που τα πράγματα ήταν πολύ σκληρά για τους ομοφυλόφιλους. Όχι όμως μόνον γι' αυτούς. Ήταν με πολύ συγκεκριμένο τρόπο σκληρά και για τις γυναίκες και για τους άνδρες. Στο πατριαρχικό οικογενειακό μοντέλο που κυριάρχησε επί χιλιετίες στην ανθρώπινη ιστορία (και εξακολουθεί να κυριαρχεί σε μεγάλα τμήματα του πλανήτη) οι ρόλοι που προβλέπονταν για άνδρες και γυναίκες ήταν σαφώς καθορισμένοι. Οι γυναίκες όφειλαν να είναι υποταγμένες στους άνδρες και να αναλαμβάνουν τα καθήκοντα του σπιτιού και των παιδιών. Οι άνδρες όφειλαν να είναι υποταγμένοι στο ευρύτερο

ήταν δυνατόν να διαφύγει της προσοχής των κυρίαρχων. Δεδομένης της ισχύος του έρωτα, το να έχεις τρόπο να ορίζεις ποιος θα συνευρίσκεται με ποιον, με ποιόν τρόπο, σε τί συνθήκες και με τι σκοπό είναι η μεγαλύτερη απόδειξη πραγματικής κυριαρχίας επί των ανθρώπινων υποθέσεων.

Η οικογένεια λοιπόν στο πατριαρχικό σύστημα απέκτησε πολύ συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που καταπίεζαν τα μέλη της. Τα μέλη της απέκτησαν «κοινωνικές υποχρεώσεις» άρα υποχρεώνονταν να συμπεριφέρονται με έναν ορισμένο τρόπο. Η κοινωνική οργάνωση ξεκινούσε από την οικογένεια και κατέληγε μέσα από ένα σύστημα ομόκεντρων κύκλων (στους οποίους βασικό ρόλο παίζει η θρησκεία) στο ίδιο το κράτος. Αυτή ήταν η βάση του μετέπειτα κοινωνικού σχεδιασμού των εθνών-κρατών. Του έθνους όχι στην πραγματική αλλά στην ιδεολογικοποιημένη του διάσταση που διακήρυττε πως φροντίζει τα μέλη του ωσάν μια μεγάλη οικογένεια στα πλαίσια του κράτους. Η ευρύτερη κοινωνική μαζική δομή αναλάμβανε να καταπιέσει την ατομικότητα στις πιο λεπτές πτυχές της, υποτίθεται προς όφελός του συνόλου. Η «ευφυΐα» του μοντέλου ωστόσο –και άρα η διαχρονική σταθερότητά του– βρίσκεται στο ότι έδωσε συγκεκριμένες απαντήσεις στο κεντρικό ζήτημα της αναγκαίας οργάνωσης που αφορά το μεγάλωμα των παιδιών. Η οποιαδήποτε κοινωνία, ό,τι χαρακτηριστικά και να έχει, χαρακτηρίζεται κυρίως από το τι είδους απαντήσεις δίνει στο ζήτημα αυτό. Το «απλό» καθημερινό ζήτημα της επιβίωσης και υλικού και πνευματικού προσανατολισμού των παιδιών της, κάτι που όμως –δεδομένης της ανθρώπινης πολυπλοκότητας– δεν είναι ούτε απλό ούτε εύκολο. Πράγματα που ξέρουν από πρώτο χέρι όλοι όσοι έχουν παιδιά. Ελεύθεροι άνθρωποι δίνουν διαφορετικές απαντήσεις σε σχέση με τους δούλους του συστήματος. Τα πάντα είναι θέμα προσανατολισμού.

Η «επιτυχία» αυτού του συστήματος –και άρα η σταθερότητά του– ήταν ότι κατόρθωσε να δώσει αναγνωρίσιμο «φυσικό ρόλο» στους άνδρες και με τον τρόπο αυτό να ελέγξει τους ίδιους και μέσω αυτών και τις γυναίκες. Αποτελεί κοινοτοπία πως οι άνδρες

σία τους πάνω στις γυναίκες, τις οποίες οι άνδρες διδάσκονταν να αντιμετωπίζουν ως έπαθλα. Από την άλλη οι γυναίκες παρέδιδαν (είτε με τη βία είτε οικειοθελώς) την ελευθερία τους στα πλαίσια του γάμου ώστε να μπορούν να έχουν ευρύτερη υποστήριξη στην δύσκολη υπόθεση των παιδιών, για τα οποία ήταν οι κυρίως ενδιαφερόμενες. Αυτή η κατάσταση ήταν άμεσα συνδεδεμένη με την καταπίεση του έρωτα εφόσον τον τοποθετούσε στη βάση ιδιοτελών συμφερόντων. Το αποτέλεσμα ήταν φαινόμενα μιας διαρκούς πνευματικής εκπόρνευσης και υποκρισίας από την οποία λίγοι τυχεροί και αληθινά ελεύθεροι κατόρθωναν να ξεφύγουν. Το σύστημα έλεγχε τους άνδρες και οι άνδρες έλεγχαν τις γυναίκες που ήταν και το κύριο ζητούμενο. Αυτό δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως εάνι η κατάσταση αυτή ήταν προς όφελος των ανδρών, και αυτό συνήθως μας διαφεύγει. Και οι άνδρες ταλαιπωρήθηκαν μέσα στην πατριαρχία με πολύ άγριο τρόπο, αλλά αυτό δεν φαίνεται επειδή υποτίθεται πως ήταν τα «αφεντικά». Μάτωσαν άπειρες φορές στους πολέμους των εξουσιαστών υπερασπίζοντας τις οικογένειές τους. Συντρίφθηκαν σωματικά και ψυχικά στα πλαίσια της εργασίας μέσα σε συνθήκες πραγματικής φτώχειας για την επιβίωση των οικογενειών τους. Απέκτησαν πολλές συναισθηματικές αναπηρίες, που τους αποξένωναν από τον έρωτά τους. Απλώς τα δύο φύλα βίωναν με διαφορετικό τρόπο την καταπίεση.

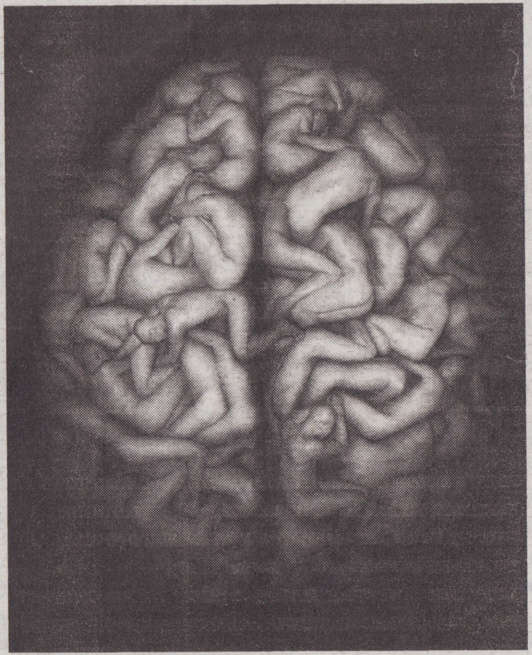
Από την άλλη, όμως, θα ήταν σοβαρή παράλειψη να μην πούμε πως αυτή η οικογένεια που διδασκόταν το πως να αυτοκαταπιέζεται και να αυτοευνουχίζεται, ήταν το θεμελιώδες στοιχείο που επέτρεψε την επιβίωση των ανθρώπων μέσα σε πολύ άγριες συνθήκες. Μέσα σε συνθήκες πολέμου, εξανδραποδισμών, φτώχειας και καταστροφής. Δεν είναι υπερβολή το να πούμε πως οι άνθρωποι καταρχήν επιβίωσαν και κατόρθωσαν όσο μπορούσαν να αντισταθούν στην εξουσιαστική λαίλαπα, ακριβώς επειδή είχαν οικογένειες. Η οικογένεια δεν είναι δημιούργημα της εξουσίας. Η πατριαρχική οικογένεια ασφαλώς και είναι. Αντιθέτως, η εξουσία πάντα έβλεπε στις οικογένειες τούς δυνητικούς της αντιπάλους, κατά τον ίδιο τρόπο που βλέπει ως αντίπαλο κάθε μικρή ή μεγάλη ομάδα οργανωμένων συμφερόντων, κάθε ομάδα δηλαδή που βασικό της προσανατολισμό έχει καταρχήν το συμφέρον των μελών της και δευτερευόντως το όποιο άλλο. Απλώς οι κυρίαρχοι φρόντιζαν με ποικίλους (ανείπωτους) εκβιασμούς και διαμορφώνοντας τα κοινωνικά πρότυπα να «πείθουν» την οικογένεια πως το συμφέρον της ταυτίζεται με τα συμφέροντα της εκάστοτε εξουσίας. Αυτό δεν αποτελεί ίδιον χαρακτηριστικό της οικογένειας. Συμβαίνει παντού.

Κάναμε αυτή τη μεγάλη παρένθεση γιατί όλα αυτά σχετίζονται άμεσα και με τους ομοφυλόφιλους που είναι και το θέμα του κειμένου. Στις συνθήκες αυτές η αντιμετώπισή

θεμελιωδέστερων πραγμάτων που καθορίζουν την επιβίωση, ευτυχία ή δυστυχία κάθε ανθρώπου ατομικά αλλά και της κοινωνίας συλλογικά. Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή.

& Εξουσία

2) Ο αρχέγονος «παραδοσιακός» σχεδιασμός

Δεν είναι μακρυά η εποχή που τα πράγματα ήταν πολύ σκληρά για τους ομοφυλόφιλους. Όχι όμως μόνον γι' αυτούς. Ήταν με πολύ συγκεκριμένο τρόπο σκληρά και για τις γυναίκες και για τους άνδρες. Στο πατριαρχικό οικογενειακό μοντέλο που κυριάρχησε επί χιλιετίες στην ανθρώπινη ιστορία (και εξακολουθεί να κυριαρχεί σε μεγάλα τμήματα του πλανήτη) οι ρόλοι που προβλέπονταν για άνδρες και γυναίκες ήταν σαφώς καθορισμένοι. Οι γυναίκες όφειλαν να είναι υποταγμένες στους άνδρες και να αναλαμβάνουν τα καθήκοντα του σπιτιού και των παιδιών. Οι άνδρες όφειλαν να είναι υποταγμένοι στο ευρύτερο κοινωνικό σύστημα και να αναλαμβάνουν τα καθήκοντα εκτός οικίας. Σε αυτό το συμπαγές μοντέλο είναι σαφές πως οι ομοφυλόφιλοι δεν θα μπορούσαν να έχουν καμία τύχη.

Έχει σημασία να εντρυφήσουμε λίγο περισσότερο στο μοντέλο αυτό ώστε να εντοπίσουμε τις ομοιότητες και διαφορές του σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση. Βέβαια, το μοντέλο είχε αρκετές παραλλαγές σε διαφορετικούς χρόνους και τόπους, άλλοτε ήταν πιο ήπιο και άλλοτε πιο αυστηρό. Είναι ιστορικό δεδομένο πάντως πως σκλήρυνε πολύ δραστικά με την επικράτηση των μεγάλων μονοθεϊστικών θρησκειών (Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός, Μωαμεθανισμός) οι οποίες παρ' όλη την κατοπινή εχθρότητά τους που κόστισε ποταμούς αίματος στην ανθρωπότητα, έχουν όλες ευθεία σχέση μεταξύ τους. Όλες σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό έλκουν τη μακρινή καταγωγή τους από τις Ιουδαϊκές παραδόσεις, οι οποίες διακρίνονταν από ένα από τα πιο άτεγκτα πατριαρχικά συστήματα της εποχής.

κύκλων (στους οποίους βασικό ρόλο παίζει η θρησκεία) στο ίδιο το κράτος. Αυτή ήταν η βάση του μετέπειτα κοινωνικού σχεδιασμού των εθνών-κρατών. Του έθνους όχι στην πραγματική αλλά στην ιδεολογικοποιημένη του διάσταση που διακήρυττε πως φροντίζει τα μέλη του ωσάν μια μεγάλη οικογένεια στα πλαίσια του κράτους. Η ευρύτερη κοινωνική μαζική δομή αναλάμβανε να καταπιέσει την ατομικότητα στις πιο λεπτές πτυχές της, υποτίθεται προς όφελος του συνόλου. Η «ευφυΐα» του μοντέλου ωστόσο –και άρα η διαχρονική σταθερότητά του– βρίσκεται στο ότι έδωσε συγκεκριμένες απαντήσεις στο κεντρικό ζήτημα της αναγκαίας οργάνωσης που αφορά το μεγάλωμα των παιδιών. Η οποιαδήποτε κοινωνία, ό,τι χαρακτηριστικά και να έχει, χαρακτηρίζεται κυρίως από το τι είδους απαντήσεις δίνει στο ζήτημα αυτό. Το «απλό» καθημερινό ζήτημα της επιβίωσης και υλικού και πνευματικού προσανατολισμού των παιδιών της, κάτι που όμως –δεδομένης της ανθρώπινης πολυπλοκότητας– δεν είναι ούτε απλό ούτε εύκολο. Πράγματα που ξέρουν από πρώτο χέρι όλοι όσοι έχουν παιδιά. Ελεύθεροι άνθρωποι δίνουν διαφορετικές απαντήσεις σε σχέση με τους δούλους του συστήματος. Τα πάντα είναι θέμα προσανατολισμού.

Η «επιτυχία» αυτού του συστήματος –και άρα η σταθερότητά του– ήταν ότι κατόρθωσε να δώσει αναγνωρίσιμο «φυσικό ρόλο» στους άνδρες και με τον τρόπο αυτό να ελέγξει τους ίδιους και μέσω αυτών και τις γυναίκες. Αποτελεί κοινοτοπία πως οι άνδρες (τουλάχιστον κατά πλειοψηφία) δεν διαθέτουν τον ίδιο ισχυρό προσανατολισμό προς την κατεύθυνση των παιδιών όπως οι γυναίκες. Ελάχιστοι άνδρες ξυπνούν τα μεσάνυχτα μετά από όνειρο που εκφράζει την ισχυρή επιθυμία τους να κάνουν παιδιά. Στις περισσότερες γυναίκες όμως συμβαίνει. Αυτό δίνει στις γυναίκες έναν φυσικό προσανατολισμό ο οποίος δεν έχει απαραίτητα σχέση με το κοινωνικό περιβάλλον. Εμπλέκεται βέβαια με το κοινωνικό περιβάλλον –και άρα και με την εξουσία– αλλά υπάρχει και πέραν όλων αυτών. Αυτό το απλό φυσικό στοιχείο καθιστά τις γυναίκες την πραγματική «βάση» της ανθρωπότητας. Επομένως ο καθένας που θα φιλοδοξούσε να κατακτήσει την «κορυφή» θα έπρεπε πρώτα να κατακτήσει τη «βάση». Γι' αυτό το λόγο ο έλεγχος κατ' αρχήν των γυναικών ήταν και είναι από τις πρώτες φιλοδοξίες κάθε εξουσιαστικού συστήματος.

Αντίθετα, στην απλή φυσική τους υπόσταση οι άνδρες δεν διακρίνονται από τέτοιου τύπου «ανησυχίες» και άρα

να ξεφύγουν. Το σύστημα έλεγχε τους άνδρες και οι άνδρες έλεγχαν τις γυναίκες που ήταν και το κύριο ζητούμενο. Αυτό δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως εάν η κατάσταση αυτή ήταν προς όφελος των ανδρών, και αυτό συνήθως μας διαφεύγει. Και οι άνδρες ταλαιπωρήθηκαν μέσα στην πατριαρχία με πολύ άγριο τρόπο, αλλά αυτό δεν φαίνεται επειδή υποτίθεται πως ήταν τα «αφεντικά». Μάτωσαν άπειρες φορές στους πολέμους των εξουσιαστών υπερασπίζοντας τις οικογένειές τους. Συντρίφθηκαν σωματικά και ψυχικά στα πλαίσια της εργασίας μέσα σε συνθήκες πραγματικής φτώχειας για την επιβίωση των οικογενειών τους. Απέκτησαν πολλές συναισθηματικές αναπηρίες, που τους αποξένωναν από τον έρωτά τους. Απλώς τα δύο φύλα βίωναν με διαφορετικό τρόπο την καταπίεση.

Από την άλλη, όμως, θα ήταν σοβαρή παράλειψη να μην πούμε πως αυτή η οικογένεια που διδασκόταν το πως να αυτοκαταπιέζεται και να αυτοευνουχίζεται, ήταν το θεμελιώδες στοιχείο που επέτρεψε την επιβίωση των ανθρώπων μέσα σε πολύ άγριες συνθήκες. Μέσα σε συνθήκες πολέμου, εξανδραποδισμών, φτώχειας και καταστροφής. Δεν είναι υπερβολή το να πούμε πως οι άνθρωποι καταρχήν επιβίωσαν και κατόρθωσαν όσο μπορούσαν να αντισταθούν στην εξουσιαστική λαίλαπα, ακριβώς επειδή είχαν οικογένειες. Η οικογένεια δεν είναι δημιούργημα της εξουσίας. Η πατριαρχική οικογένεια ασφαλώς και είναι. Αντιθέτως, η εξουσία πάντα έβλεπε στις οικογένειες τούς δυνητικούς της αντιπάλους, κατά τον ίδιο τρόπο που βλέπει ως αντίπαλο κάθε μικρή ή μεγάλη ομάδα οργανωμένων συμφερόντων, κάθε ομάδα δηλαδή που βασικό της προσανατολισμό έχει καταρχήν το συμφέρον των μελών της και δευτερευόντως το οποίο άλλο. Απλώς οι κυρίαρχοι φρόντιζαν με ποικίλους (ανείπωτους) εκβιασμούς και διαμορφώνοντας τα κοινωνικά πρότυπα να «πείθουν» την οικογένεια πως το συμφέρον της ταυτίζεται με τα συμφέροντα της εκάστοτε εξουσίας. Αυτό δεν αποτελεί ίδιον χαρακτηριστικό της οικογένειας. Συμβαίνει παντού.

Κάναμε αυτή τη μεγάλη παρένθεση γιατί όλα αυτά σχετίζονται άμεσα και με τους ομοφυλόφιλους που είναι και το θέμα του κειμένου. Στις συνθήκες αυτές η αντιμετώπισή τους ήταν η χειρότερη δυνατή. Απέναντι στις συνθήκες κυριολεκτικής σεξουαλικής πείνας που δημιουργούσε το σύστημα στα ανύπανδρα μέλη του, ο «σεξουαλικός ανταγωνισμός» έστω και των ελάχιστων ομοφυλόφιλων ήταν αδιανόητος. Απέναντι στους αυστηρά καθορισμένους ρόλους ανδρών και γυναικών οι ομοφυλόφιλοι απλώς δεν είχαν κανένα ρόλο και η ζωή τους ήταν κόλαση. Παρεκτός από τους «τυχερούς» ομοφυλόφιλους που κατόρθωναν να αναρριχηθούν σε πόστα εξουσίας, προσφέροντας ποικίλες εκδουλεύσεις στους ισχυρότερους εξουσιαστές, και τέτοιοι δεν ήταν καθόλου λίγοι. Αυτοί τουλάχιστον έπαιρναν από την εξουσία το δικαίωμα να ικανοποιούν τις σεξουαλικές τους ανάγκες και για το λόγο αυτό μετατρέπονταν στους καλύτερους υπηρέτες του συστήματος. Ενός συστήματος που γνώριζε και γνωρίζει πολύ καλά το πώς να εκμεταλλεύεται τις ανάγκες του καθενός. Εάν στους άνδρες έπρεπε να τάζει χρήμα, οφίτσια, δόξα και –βεβαίως– γυναίκες, για να τους κάνει δούλους του, με τους ομοφυ-

συγκεκριμένο τρόπο σκληρά και για τις γυναίκες και για τους άνδρες. Στο πατριαρχικό οικογενειακό μοντέλο που κυριάρχησε επί χιλιετίες στην ανθρώπινη ιστορία (και εξακολουθεί να κυριαρχεί σε μεγάλα τμήματα του πλανήτη) οι ρόλοι που προβλέπονταν για άνδρες και γυναίκες ήταν σαφώς καθορισμένοι. Οι γυναίκες όφειλαν να είναι υποταγμένες στους άνδρες και να αναλαμβάνουν τα καθήκοντα του σπιτιού και των παιδιών. Οι άνδρες όφειλαν να είναι υποταγμένοι στο ευρύτερο κοινωνικό σύστημα και να αναλαμβάνουν τα καθήκοντα εκτός οικίας. Σε αυτό το συμπαγές μοντέλο είναι σαφές πως οι ομοφυλόφιλοι δεν θα μπορούσαν να έχουν καμία τύχη.

Έχει σημασία να εντρυφήσουμε λίγο περισσότερο στο μοντέλο αυτό ώστε να εντοπίσουμε τις ομοιότητες και διαφορές του σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση. Βέβαια, το μοντέλο είχε αρκετές παραλλαγές σε διαφορετικούς χρόνους και τόπους, άλλοτε ήταν πιο ήπιο και άλλοτε πιο αυστηρό. Είναι ιστορικό δεδομένο πάντως πως σκλήρυνε πολύ δραστικά με την επικράτηση των μεγάλων μονοθεϊστικών θρησκειών (Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός, Μωαμεθανισμός) οι οποίες παρ' όλη την κατοπινή εχθρότητά τους που κόστισε ποταμούς αίματος στην ανθρωπότητα, έχουν όλες ευθεία σχέση μεταξύ τους. Όλες σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό έλκουν τη μακρινή καταγωγή τους από τις Ιουδαϊκές παραδόσεις, οι οποίες διακρίνονταν από ένα από τα πιο άτεγκτα πατριαρχικά συστήματα της εποχής. Άνθρωποι που επιβίωναν στις σκληρές συνθήκες της ερήμου της Μέσης Ανατολής είχαν εναποθέσει τη συνέχειά τους σε ένα από τα πιο συμπαγή πατριαρχικά συστήματα που γνώρισε ποτέ ο κόσμος.

Οι ευφυέστεροι των εξουσιαστών σύντομα διέκριναν τα πλεονεκτήματα που τους προσέφερε η σκληρότερη εφαρμογή του μοντέλου στην κατεύθυνση του κοινωνικού ελέγχου. Κοινωνικός έλεγχος σημαίνει το να μπορείς να προσανατολίζεις τις συμπεριφορές του καθενός εκεί που σε συμφέρει. Σημαντικό στοιχείο αυτού του ελέγχου από καταβολής του πολιτισμού ήταν (και είναι) ο καθορισμός των ερωτικών συμπεριφορών μεταξύ των φύλων. Φύλα (άνδρες και γυναίκες) που πέραν της κοινής ανθρώπινης συνείδησής τους, έχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους, καθώς βλέπουν τους ίδιους στόχους εκκινώντας από διαφορετικές εσωτερικές αφετηρίες και φυσικές ανάγκες. Ο έρωτας είναι αυτός που και στις χειρότερες συνθήκες υπενθυμίζει στους ανθρώπους την ελεύθερη καταγωγή τους και τους διδάσκει για την ουσία του «μάταιου» τούτου κόσμου. Δεν εύκολο. Πράγματα που ξέρουν από πρώτο χέρι όλοι όσοι έχουν παιδιά. Ελεύθεροι άνθρωποι δίνουν διαφορετικές απαντήσεις σε σχέση με τους δούλους του συστήματος. Τα πάντα είναι θέμα προσανατολισμού.

Η «επιτυχία» αυτού του συστήματος –και άρα η σταθερότητά του– ήταν ότι κατόρθωσε να δώσει αναγνωρίσιμο «φυσικό ρόλο» στους άνδρες και με τον τρόπο αυτό να ελέγξει τους ίδιους και μέσω αυτών και τις γυναίκες. Αποτελεί κοινοτοπία πως οι άνδρες (τουλάχιστον κατά πλειοψηφία) δεν διαθέτουν τον ίδιο ισχυρό προσανατολισμό προς την κατεύθυνση των παιδιών όπως οι γυναίκες. Ελάχιστοι άνδρες ξυπνούν τα μεσάνυχτα μετά από όνειρο που εκφράζει την ισχυρή επιθυμία τους να κάνουν παιδιά. Στις περισσότερες γυναίκες όμως συμβαίνει. Αυτό δίνει στις γυναίκες έναν φυσικό προσανατολισμό ο οποίος δεν έχει απαραίτητα σχέση με το κοινωνικό περιβάλλον. Εμπλέκεται βέβαια με το κοινωνικό περιβάλλον –και άρα και με την εξουσία– αλλά υπάρχει και πέραν όλων αυτών. Αυτό το απλό φυσικό στοιχείο καθιστά τις γυναίκες την πραγματική «βάση» της ανθρωπότητας. Επομένως ο καθένας που θα φιλοδοξούσε να κατακτήσει την «κορυφή» θα έπρεπε πρώτα να κατακτήσει τη «βάση». Γι' αυτό το λόγο ο έλεγχος κατ' αρχήν των γυναικών ήταν και είναι από τις πρώτες φιλοδοξίες κάθε εξουσιαστικού συστήματος.

Αντίθετα, στην απλή φυσική τους υπόσταση οι άνδρες δεν διακρίνονται από τέτοιου τύπου «ανησυχίες» και άρα δεν αναγνωρίζουν στον εαυτό τους συγκεκριμένο «ρόλο». Μη έχοντας τις ίδιες φυσικές δεσμεύσεις δίνουν στον εαυτό τους τον οποιονδήποτε «ρόλο» ικανοποιεί τις όποιες φιλοδοξίες τους. Οι φιλοδοξίες φυσικά ποικίλουν αναλόγως της «ποιότητας του ανδρός» και αποκτούν ένα τεράστιο φάσμα, από τις καλύτερες έως τις χειρότερες. Φιλοδοξίες που τους καθιστούν δυνητικά περισσότερο ανεξέλεγκτους (και πάλι με την όποια θετική ή αρνητική διάσταση) χωρίς αυτό να σημαίνει πως οι γυναίκες ελέγχονται εύκολα. Ο έρωτας είναι που οδηγεί τους άνδρες να αποκτούν κάποια επίγνωση, είτε επιφανειακή είτε και βαθύτερη σε σχέση με τη θηλυκή διάσταση και άρα, ανάμεσα στα άλλα, να αντιλαμβάνονται και τις ανάγκες των γυναικών σε σχέση με τα παιδιά.

Αυτά τα απλά πράγματα τα γνώριζε η εξουσία από την εποχή της εκκίνησης του πολιτισμού. Πράγματα που ποτέ δεν έπαψαν να ισχύουν. Οπότε το σχήμα που επινοήθηκε ήταν να δοθεί στους άνδρες συγκεκριμένος ρόλος (ο πατριαρχικός) ώστε να ελέγχονται με αντάλλαγμα την εξουσίας. Η πατριαρχική οικογένεια ασφαλώς και είναι. Αντίθετως, η εξουσία πάντα έβλεπε στις οικογένειες τούς δυνητικούς της αντιπάλους, κατά τον ίδιο τρόπο που βλέπει ως αντίπαλο κάθε μικρή ή μεγάλη ομάδα οργανωμένων συμφερόντων, κάθε ομάδα δηλαδή που βασικό της προσανατολισμό έχει καταρχήν το συμφέρον των μελών της και δευτερευόντως το οποίο άλλο. Απλώς οι κυρίαρχοι φρόντιζαν με ποικίλους (ανείπωτους) εκβιασμούς και διαμορφώνοντας τα κοινωνικά πρότυπα να «πείθουν» την οικογένεια πως το συμφέρον της ταυτίζεται με τα συμφέροντα της εκάστοτε εξουσίας. Αυτό δεν αποτελεί ίδιον χαρακτηριστικό της οικογένειας. Συμβαίνει παντού.

Κάναμε αυτή τη μεγάλη παρένθεση γιατί όλα αυτά σχετίζονται άμεσα και με τους ομοφυλόφιλους που είναι και το θέμα του κειμένου. Στις συνθήκες αυτές η αντιμετώπισή τους ήταν η χειρότερη δυνατή. Απέναντι στις συνθήκες κυριολεκτικής σεξουαλικής πείνας που δημιουργούσε το σύστημα στα ανύπανδρα μέλη του, ο «σεξουαλικός ανταγωνισμός» έστω και των ελάχιστων ομοφυλόφιλων ήταν αδιανόητος. Απέναντι στους αυστηρά καθορισμένους ρόλους ανδρών και γυναικών οι ομοφυλόφιλοι απλώς δεν είχαν κανένα ρόλο και η ζωή τους ήταν κόλαση. Παρεκτός από τους «τυχερούς» ομοφυλόφιλους που κατόρθωναν να αναρριχηθούν σε πόστα εξουσίας, προσφέροντας ποικίλες εκδουλεύσεις στους ισχυρότερους εξουσιαστές, και τέτοιοι δεν ήταν καθόλου λίγοι. Αυτοί τουλάχιστον έπαιρναν από την εξουσία το δικαίωμα να ικανοποιούν τις σεξουαλικές τους ανάγκες και για το λόγο αυτό μετατρέπονταν στους καλύτερους υπηρέτες του συστήματος. Ενός συστήματος που γνώριζε και γνωρίζει πολύ καλά το πώς να εκμεταλλεύεται τις ανάγκες του καθενός. Εάν στους άνδρες έπρεπε να τάζει χρήμα, οφίτσια, δόξα και –βεβαίως– γυναίκες, για να τους κάνει δούλους του, με τους ομοφυλόφιλους μπορούσε να το πετύχει ευκολότερα: απλώς δίνοντας διέξοδο στις σεξουαλικές τους ανάγκες. Αυτοί οι ομοφυλόφιλοι ήταν μεταξύ των σκληρότερων υποστηρικτών της εξουσίας, στρεφόμενοι και εναντίον των ομοίων τους απλώς επειδή αυτό απαιτούσε το σύστημα που υπηρετούσαν.

Ο νέος «κοσμοπολίτικος» σχεδιασμός

Τα πράγματα βέβαια στις σημερινές, κυρίως τις Δυτικές, κοινωνίες όπου ζούμε είναι ριζικώς διαφορετικά. Σε άλλα σημεία του πλανήτη τα πράγματα εξακολουθούν να είναι όπως περιγράψαμε παραπάνω. Κλασσικό παράδειγμα (αλλά όχι μοναδικό) είναι οι σημερινές μουσουλμανικές κοινωνίες της Μέσης Ανατολής, στις οποίες έγινε η πολιτική και στρατηγική επιλογή να στραφούν προς τις σκληρότερες εκδοχές του Ισλάμ. Πολιτική επιλογή από τις ίδιες τις Δυτι-

συνέχεια στη σελίδα 14

Σύντροφοι/ισσες και φίλες/φίλοι,

Όπως γνωρίζετε η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ξεκίνησε την πορεία της τον Μάρτιο του 2002 και από τότε διακινείται και μέσω πρακτορείου εφημερίδων σε όλο τον ελλαδικό χώρο. Από τότε και μέχρι σήμερα τα εμπόδια στη διακίνησή της συνεχίζονται.

Υπάρχει, επομένως, μία διαρκής προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα σας, στους πάγκους και στις αποθήκες των εφημεριδοπωλών και των διανομέων, στην οποία η συμβολή σας είναι ουσιαστική και γι' αυτό σας στέλνουμε αδελφικούς χαιρετισμούς για την έμπρακτη συμπαράστασή σας, η οποία εκφράζεται μέσω τηλεφωνημάτων ή του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Εξ αιτίας αυτών των εμποδίων τα οποία προβάλλονται (από τους γνωστούς και μη εξαιρετέους) και με δεδομένη την παρότρυνση που υπήρχε εδώ και πολύ καιρό, έχουμε ενεργοποιήσει τη δυνατότητα συνδρομής.

Η συνδρομή αφορά 10 τεύχη και για μεν το ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ είναι 20 ευρώ για δε την ΕΥΡΩΠΗ 30 ευρώ.

Επομένως, ορίζετε τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλετε να ισχύσει η συνδρομή στέλνοντας <u>ταχυδρομική επιταγή</u> στο όνομα: Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ, ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον ακόλουθο <u>αριθμό λογαριασμού</u>: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03

IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803 bic: ETHNGRAA

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

Θυμίζουμε, επίσης, την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλατείες, χώρους όπου γίνονται εκδηλώσεις κ.λπ., για να την αποκτήσουν και όσοι, για διάφορους λόγους, δεν την προμηθεύονται. Επισημαίνουμε, ακόμη, ότι ανέκαθεν θεωρούσαμε και εκλαμβάνουμε το αντίτιμο της εφημερίδας που καταβάλλετε ως μία συμβολή (κάθ' ενός και κάθε μιας από εσάς) στην ενίσχυση για την συνέχεια της προσπάθειάς μας).

Είναι ευπρόσδεκτη η οικονομική ενίσχυση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ανιδιοτελής και να μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής

συνέχεια από τη σελίδα 13

κές ηγεσίες στα πλαίσια του σχεδίου για μια «Νέα Μέση Ανατολή». Έτσι δεν αποτελεί απορία οι ίδιες κλίκες που προωθούν την «ανοχή» στα πλαίσια των Δυτικών κοινωνιών να είναι και οι βασικοί χρηματοδότες των κτηνών που έχουν εξαπολυθεί στη Μέση Ανατολή και σφάζουν (μέχρι και σταυρώνουν) στη Συρία και στο Ιράκ χωρίς την παραμικρή «ανοχή». Δεν αποτελεί απορία οι πάμπλουτοι Άραβες πετρελαιάδες να γλεντούν στην Ευρώπη με τις ακριβότερες πόρνες του πλανήτη (εν γνώση βεβαίως των «ανεκτικών» ηγεσιών της Δύσης), αλλά στις χώρες τους να λιθοβολούν γυναίκες που «τόλμησαν» να ερωτευθούν εκτός του γάμου και ενάντια στη θέληση των γονέων τους. Για τους ομοφυλόφιλους... ας μη συζητάμε καν. Και βεβαίως οι «ανεκτικοί» Δυτικοί να μην έχουν το παραμικρό πρόβλημα με αυτό, αλλά αντιθέτως να τους χρηματοδοτούν αδρά και να εμπορεύονται επικερδώς «ανεκτικότητα» και «πολιτισμό».

Τα πράγματα λοιπόν δεν είναι λιγότερο υποκριτικά σήμερα. Ο ΟΗΕ συντάσσει εκθέσεις που χαρακτηρίζουν συλλήβδην και μαζικά τους κατοίκους του Ελλαδικού χώρου ως «ρατσιστές», εκφράζοντας την «ανησυχία» του, αλλά για τους αντικειμενικά θρησκόληπτους ρατσιστές, που όμως εξυπηρετούν τους σχεδιασμούς του, δεν βγάζει άχνα. Κάποιοι έχουν «δικαίωμα» να είναι ρατσιστές και κάποιοι άλλοι όχι. Όχι, φυσικά, πως μας αφορά ένα τέτοιο «δικαίωμα» –σε καμία περίπτωση– αλλά τα δύο μέτρα και σταθμά ασφαλώς χρήζουν ανάλυσης και ερμηνείας. Ούτε και θα πούμε πως ρατσιστές όντως δεν υπάρχουν, αλλά θεωρούμε πως αυτοί είναι πραγματικά μειοψηφία. Βολεύει όμως το σύστημα να τους ανάγει σε πλειοψηφία, διευρύνοντας και «ξεχειλώνοντας» την έννοια του ρατσισμού και επενδύοντας σταθερά σε κοινωνικά ενοχικά σύνδρομα που τελικώς όχι μόνο εξασφαλίζουν την υποταγή, αλλά οδηγούν και στην αύξηση του ρατσισμού που μπορεί να εμφανίζεται πλέον ως στοιχείο «άμυνας». Κάτι που βεβαίως κάνει –και πάλι– τους διαχειριστές να «ανησυχούν», όπερ... φαύλος κύκλος. Αν δεν ήταν καταστροφικό θα ήταν για γέλια.

Τι άλλαξε λοιπόν στον σχεδιασμό του κοινωνικού ελέγχου; Άλλαξε ο προσανατολισμός των εξουσιαστικών κλικών στα πλαίσια της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης. Από τη στιγμή που αποφασίστηκε πως το έθνος - κράτος δεν χρειάζεται πλέον στην παρελθοντική του μορφή, καθώς όλα κατατείνουν στην πραγμάτωση μιας παγκόσμιας αυτοκρατορίας, έπρεπε να αλλάξει και ο τρόπος, οι μέθοδοι και η φιλοσοφία επιβολής στις κατά τόπους κοινωνίες της δρομολογούμενης αυτοκρα-

ση που κατανοούν οι καλοπροαίρετοι, αλλά ως καταστάσεων που προωθούν την ομογενοποίηση των πάντων. Πρόκειται για εξαιρετικά ευφυή μεθόδευση γιατί γνώριζαν οι εξουσιαστές πως με τον τρόπο αυτό θα πάρουν με το μέρος τους και τους καλοπροαίρετους, στους οποίους συγκαταλέγονται και οι καλύτεροι των ανθρώπων. Τα κτήνη, με τους πολέμους και τη φτώχεια που σπέρνουν, ξηλώνουν ολόκληρους πληθυσμούς από τον τόπο τους και τους φυτεύουν στοχευμένα κάπου αλλού όπου αντιμετωπίζουν πρόβλημα ελέγχου και διδάσκουν στους γηγενείς να είναι «ανεκτικοί» ώστε να μη διασυρθούν ως «ρατσιστές». Αφού έχουν θυματοποιήσει ολόκληρους πληθυσμούς, τους θέτουν στη συνέχεια υπό την «προστασία» τους ώστε να τους χρησιμοποιήσουν και για την θυματοποίηση και τον έλεγχο των γηγενών πληθυσμών. Ξένοι και γηγενείς αλλάζουν μεταξύ τους τους ρόλους των θυτών και των θυμάτων... και κάποιοι άλλοι εκτελούν υψηλή εποπτεία «προστατεύοντας» πότε τους μεν και πότε τους δε. Το μεγαλείο των ρατσιστικών αντιρατσισμών... Κατ' αρχήν, όμως, προέχει ο έλεγχος των γηγενών επειδή αυτοί, πρωταρχικά, έχουν μάθει (έστω ψευδώς...) να θεωρούν τον εαυτό τους υπεύθυνο για τον τόπο όπου ζουν, υπεύθυνο δηλαδή για το «σπίτι» τους, έστω κι αν φρόντισαν να το γεμίσουν με σκουπίδια. Αυτοί γίνονται ο πρώτος στόχος των δήθεν «αντιρατσιστών». Στην παγκόσμια αυτοκρατορία κανένας δεν πρέπει να έχει «σπίτι» και άρα ρίζες που να τον ωθούν να αντισταθεί για κάτι που αγαπά. Κι αυτό που οι άνθρωποι αγαπούν είναι οι εμπειρίες τους, οι άνθρωποι που συναντούν, οι αγωνίες τους, οι καταστάσεις που ζουν, τα οποία όλα όμως πάντα συνδέονται με κάποιον τόπο και χρόνο. Πρέπει όλοι να είναι περιπλανώμενοι, όχι με την έννοια της ελευθερίας, όπως πολλοί αξιόλογοι άνθρωποι διαχρονικά έκαναν με δική τους επιλογή, αλλά με την έννοια ενός ταλαίπωρου περιπλανώμενου που ψάχνει στον ήλιο μοίρα αλλά δικαιούται να θεωρεί τον εαυτό του έως και «κοσμοπολίτη»... Θα λέγαμε πως οι εξουσιαστές βρήκαν έναν δικό τους τρόπο (εκ του αντιστρόφου) για να πραγματώσουν ένα ακόμη επαναστατικό όνειρο: «πατρίδα μας είναι όλη η Γη». Ανήκει όμως σε κάποιους άλλους. Οι υπόλοιποι απλώς θα πρέπει να μάθουν να είναι «ίδιοι» σεβόμενοι τους «διαφορετικούς».

Είμαστε λοιπόν όλοι ίδιοι; Αν εννοούμε την κοινή παναθρώπινη συνειδητότητα που μοιραζόμαστε ως όντα και τις κοινές ανθρώπινες ανάγκες, σίγουρα ναι. Οι ομοιότητες όμως τελειώνουν εκεί. Από εκεί και πέρα το να μην είμαστε σε θέση να αντιλαμβανόμαστε τις διαφορές μεταξύ ανθρώπων και καταστάσεων δεν είναι ένδειξη «ανωτερότητας» και «πολιτισμού» αλλά απλή ένδειξη ηλιθιότητας. Ηλιθιότητα στην οποία κατατεί-

ενεργοποιήσει τη δυνατότητα συνδρομής.

Η συνδρομή αφορά 10 τεύχη και για μεν το ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ είναι 20 ευρώ για δε την ΕΥΡΩΠΗ 30 ευρώ.

Επομένως, ορίζετε τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλετε να ισχύσει η συνδρομή στέλνοντας ταχυδρομική επιταγή στο όνομα: Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ, ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον ακόλουθο αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03

IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803 bic: ETHNGRAA

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδρομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

Θυμίζουμε, επίσης, την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλατείες, χώρους όπου γίνονται εκδηλώσεις κ.λπ., για να την αποκτήσουν και όσοι, για διάφορους λόγους, δεν την προμηθεύονται. Επισημαίνουμε, ακόμη, ότι ανέκαθεν θεωρούσαμε και εκλαμβάνουμε το αντίτιμο της εφημερίδας που καταβάλλετε ως μία συμβολή (κάθ' ενός και κάθε μιας από εσάς) στην ενίσχυση για την συνέχεια της προσπάθειάς μας).

Είναι ευπρόσδεκτη η οικονομική ενίσχυση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ανιδιοτελής και να μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής προέλευσης τους.

Επίσης, όσοι/ες έχουν κάποια πρόταση που μπορεί να συμβάλλει θετικά στην μορφή και την ύλη της εφημερίδας, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας, προσωπικά, τηλεφωνικά ή με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Οι αυτοί τρόποι επικοινωνίας ισχύουν για την περίπτωση που δεν μπορείτε να βρείτε την εφημερίδα στους χώρους διάθεσης και επιθυμείτε να μας ενημερώσετε. Τα σημεία όπου μπορείτε να βρείτε την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ βρίσκονται σε διασυνδεδεμένα άρθρα στα οποία γίνεται παραπομπή από τις αρχικές σελίδες του www.anarchy.gr και του www.anarchypress.gr.

Όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο . Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

Υπενθύμιση

που «τόλμησαν» να ερωτευθούν εκτός του γάμου και ενάντια στη θέληση των γονέων τους. Για τους ομοφυλόφιλους... ας μη συζητάμε καν. Και βεβαίως οι «ανεκτικοί» Δυτικοί να μην έχουν το παραμικρό πρόβλημα με αυτό, αλλά αντιθέτως να τους χρηματοδοτούν αδρά και να εμπορεύονται επικερδώς «ανεκτικότητα» και «πολιτισμό».

Τα πράγματα λοιπόν δεν είναι λιγότερο υποκριτικά σήμερα. Ο ΟΗΕ συντάσσει εκθέσεις που χαρακτηρίζουν συλλήβδην και μαζικά τους κατοίκους του Ελλαδικού χώρου ως «ρατσιστές», εκφράζοντας την «ανησυχία» του, αλλά για τους αντικειμενικά θρησκόληπτους ρατσιστές, που όμως εξυπηρετούν τους σχεδιασμούς του, δεν βγάζει άχνα. Κάποιοι έχουν «δικαίωμα» να είναι ρατσιστές και κάποιοι άλλοι όχι. Όχι, φυσικά, πως μας αφορά ένα τέτοιο «δικαίωμα» –σε καμία περίπτωση– αλλά τα δύο μέτρα και σταθμά ασφαλώς χρήζουν ανάλυσης και ερμηνείας. Ούτε και θα πούμε πως ρατσιστές όντως δεν υπάρχουν, αλλά θεωρούμε πως αυτοί είναι πραγματικά μειοψηφία. Βολεύει όμως το σύστημα να τους ανάγει σε πλειοψηφία, διευρύνοντας και «ξεχειλώνοντας» την έννοια του ρατσισμού και επενδύοντας σταθερά σε κοινωνικά ενοχικά σύνδρομα που τελικώς όχι μόνο εξασφαλίζουν την υποταγή, αλλά οδηγούν και στην αύξηση του ρατσισμού που μπορεί να εμφανίζεται πλέον ως στοιχείο «άμυνας». Κάτι που βεβαίως κάνει –και πάλι– τους διαχειριστές να «ανησυχούν», όπερ... φαύλος κύκλος. Αν δεν ήταν καταστροφικό θα ήταν για γέλια.

Τι άλλαξε λοιπόν στον σχεδιασμό του κοινωνικού ελέγχου; Άλλαξε ο προσανατολισμός των εξουσιαστικών κλικών στα πλαίσια της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης. Από τη στιγμή που αποφασίστηκε πως το έθνος - κράτος δεν χρειάζεται πλέον στην παρελθοντική του μορφή, καθώς όλα κατατείνουν στην πραγμάτωση μιας παγκόσμιας αυτοκρατορίας, έπρεπε να αλλάξει και ο τρόπος, οι μέθοδοι και η φιλοσοφία επιβολής στις κατά τόπους κοινωνίες της δρομολογούμενης αυτοκρατορίας. Έπρεπε να αλλάξει ο τρόπος επιβολής στους πρώην κρατικούς υπηκόους και νυν αυτοκρατορικούς υπηκόους. Δεν είχε νόημα πλέον το σχήμα που ξεκινά από την οικογένεια και καταλήγει στη «μεγάλη οικογένεια» του κράτους. Έχει νόημα το σχήμα που καταλήγει στην «παγκόσμια οικογένεια» την οποία οι χειρότεροι εκφραστές του ανθρωπίνου είδους θα συνεχίσουν να κυβερνούν με σιδερένιο χέρι. Αυτή η «οικογένεια» όμως είναι δισεκατομμύρια ανθρώπων και μάλιστα πολύ ταλαιπωρημένων από τις πολεμικές συνθήκες που δημιουργούν οι εξουσιαστές, είτε οικονομικές είτε πραγματικού πολέμου. Αυτή η «οικογένεια» δεν μπορεί να ελεγχθεί όταν στους κόλπους της διατηρεί πυρήνες με συμπαγή και συνεκτικά χαρακτηριστικά, όποια και να είναι αυτά. Επομένως, θα πρέπει να επιλεγεί η κατεύθυνση της πλήρους διάλυσης έως ότου να φτάσουμε στο μεμονωμένο άτομο που αποκομμένο από τον οποιονδήποτε συνεκτικό δεσμό με το περιβάλλον του θα μπορεί να ελεγχθεί εύκολα. Από τη στιγμή λοιπόν που οι ισχυρότεροι εξουσιαστές κινήθηκαν προς την κατεύ-

συνέχεια υπό την «προστασία» τους ώστε να τους χρησιμοποιήσουν και για την θυματοποίηση και τον έλεγχο των γηγενών πληθυσμών. Ξένοι και γηγενείς αλλάζουν μεταξύ τους τους ρόλους των θυτών και των θυμάτων... και κάποιοι άλλοι εκτελούν υψηλή εποπτεία «προστατεύοντας» πότε τους μεν και πότε τους δε. Το μεγαλείο των ρατσιστικών αντιρατσισμών... Κατ' αρχήν, όμως, προέχει ο έλεγχος των γηγενών επειδή αυτοί, πρωταρχικά, έχουν μάθει (έστω ψευδώς...) να θεωρούν τον εαυτό τους υπεύθυνο για τον τόπο όπου ζουν, υπεύθυνο δηλαδή για το «σπίτι» τους, έστω κι αν φρόντισαν να το γεμίσουν με σκουπίδια. Αυτοί γίνονται ο πρώτος στόχος των δήθεν «αντιρατσιστών». Στην παγκόσμια αυτοκρατορία κανένας δεν πρέπει να έχει «σπίτι» και άρα ρίζες που να τον ωθούν να αντισταθεί για κάτι που αγαπά. Κι αυτό που οι άνθρωποι αγαπούν είναι οι εμπειρίες τους, οι άνθρωποι που συναντούν, οι αγωνίες τους, οι καταστάσεις που ζουν, τα οποία όλα όμως πάντα συνδέονται με κάποιον τόπο και χρόνο. Πρέπει όλοι να είναι περιπλανώμενοι, όχι με την έννοια της ελευθερίας, όπως πολλοί αξιόλογοι άνθρωποι διαχρονικά έκαναν με δική τους επιλογή, αλλά με την έννοια ενός ταλαίπωρου περιπλανώμενου που ψάχνει στον ήλιο μοίρα αλλά δικαιούται να θεωρεί τον εαυτό του έως και «κοσμοπολίτη»... Θα λέγαμε πως οι εξουσιαστές βρήκαν έναν δικό τους τρόπο (εκ του αντιστρόφου) για να πραγματώσουν ένα ακόμη επαναστατικό όνειρο: «πατρίδα μας είναι όλη η Γη». Ανήκει όμως σε κάποιους άλλους. Οι υπόλοιποι απλώς θα πρέπει να μάθουν να είναι «ίδιοι» σεβόμενοι τους «διαφορετικούς».

Είμαστε λοιπόν όλοι ίδιοι; Αν εννοούμε την κοινή πανανθρώπινη συνειδητότητα που μοιραζόμαστε ως όντα και τις κοινές ανθρώπινες ανάγκες, σίγουρα ναι. Οι ομοιότητες όμως τελειώνουν εκεί. Από εκεί και πέρα το να μην είμαστε σε θέση να αντιλαμβανόμαστε τις διαφορές μεταξύ ανθρώπων και καταστάσεων δεν είναι ένδειξη «ανωτερότητας» και «πολιτισμού» αλλά απλή ένδειξη ηλιθιότητας. Ηλιθιότητα στην οποία κατατείνουν πλέον οι δυτικές κοινωνίες. Αυτοί που ειλικρινώς ενδιαφέρονται για την ουσιώδη προσέγγιση των ανθρώπων, είτε πρόκειται για άνδρες, γυναίκες κι ομοφυλόφιλους, είτε για νέγρους, λευκούς και κίτρινους, δίνουν σημασία στις διαφορές. Αδέλφια «με το ζόρι» δεν υπάρχουν. Δεν γίνεται, κι αυτός που θα το επιχειρήσει σύντομα θα διαπιστώσει πως τα «αδέλφια» θα γίνουν «αδελφοκτόνοι» με την πρώτη ευκαιρία. Σ' αυτήν την περίπτωση μπορούμε βάσιμα να θεωρήσουμε πως αυτός ήταν κι ο αρχικός του στόχος.

Ας επανέλθουμε στο επίπεδο των φύλων, των ομοφυλόφιλων και της οικογένειας. Είναι σαφές πως με βάση τον παραπάνω σχεδιασμό, οι πατριαρχικές οικογένειες του παρελθόντος είναι ανεπιθύμητες. Στην επιδίωξή τους αυτή οι εξουσιαστές βρήκαν (κατά μία παράξενη ειρωνεία της ιστορίας...) συμμάχους τους τους ίδιους τους ανθρώπους. Τους ίδιους τους ανθρώπους, άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι είχαν κουραστεί και ταλαιπωρηθεί από την προηγούμενη πατριαρχική κατάσταση. Γυναίκες που δεν είχαν πλέον καμία διάθεση να

συνέχεια της προσπάθειάς μας).

Είναι ευπρόσδεκτη η οικονομική ενίσχυση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ανιδιοτελής και να μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής προέλευσης τους.

Επίσης, όσοι/ες έχουν κάποια πρόταση που μπορεί να συμβάλλει θετικά στην μορφή και την ύλη της εφημερίδας, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας, προσωπικά, τηλεφωνικά ή με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Οι αυτοί τρόποι επικοινωνίας ισχύουν για την περίπτωση που δεν μπορείτε να βρείτε την εφημερίδα στους χώρους διάθεσης και επιθυμείτε να μας ενημερώσετε. Τα σημεία όπου μπορείτε να βρείτε την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ βρίσκονται σε διασυνδεδεμένα άρθρα στα οποία γίνεται παραπομπή από τις αρχικές σελίδες του www.anarchy.gr και του www.anarchypress.gr.

Όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο . Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

Υπενθύμιση

Σας υπενθυμίζουμε πως από 1-1-2014 τα e-mail μας (ηλεκτρονικές ταχυδρομικές διευθύνσεις) έχουν αλλάξει.
Προκειμένου να απευθυνθείτε σε κάποια από τις ομάδες ή συλλογικότητες θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσετε τις ακόλουθες:

Συσπείρωση Αναρχικών: **anarchy@anarchy.gr**
Συλλογικότητα anarchypress.gr: **anarchypress@anarchy.gr**
Εφημερίδα ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ: **diadromi@anarchy.gr**
Αναρχική Αρχειοθήκη: **anarxiki_arxeiothiki@anarchy.gr**
www.anarchy.gr: **revolution@anarchy.gr**

Επομένως, εάν στέλνετε επιστολές μέσω των προηγουμένων ηλεκτρονικών ταχυδρομικών διευθύνσεων δεν θα μπορούμε να τις παραλαμβάνουμε.

λικώς όχι μόνο εξασφαλίζουν την υποταγή, αλλά οδηγούν και στην αύξηση του ρατσισμού που μπορεί να εμφανίζεται πλέον ως στοιχείο «άμυνας». Κάτι που βεβαίως κάνει –και πάλι– τους διαχειριστές να «ανησυχούν», όπερ... φαύλος κύκλος. Αν δεν ήταν καταστροφικό θα ήταν για γέλια.

Τι άλλαξε λοιπόν στον σχεδιασμό του κοινωνικού ελέγχου; Άλλαξε ο προσανατολισμός των εξουσιαστικών κλικών στα πλαίσια της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης. Από τη στιγμή που αποφασίστηκε πως το έθνος - κράτος δεν χρειάζεται πλέον στην παρελθοντική του μορφή, καθώς όλα κατατείνουν στην πραγμάτωση μιας παγκόσμιας αυτοκρατορίας, έπρεπε να αλλάξει και ο τρόπος, οι μέθοδοι και η φιλοσοφία επιβολής στις κατά τόπους κοινωνίες της δρομολογούμενης αυτοκρατορίας. Έπρεπε να αλλάξει ο τρόπος επιβολής στους πρώην κρατικούς υπηκόους και νυν αυτοκρατορικούς υπηκόους. Δεν είχε νόημα πλέον το σχήμα που ξεκινά από την οικογένεια και καταλήγει στη «μεγάλη οικογένεια» του κράτους. Έχει νόημα το σχήμα που καταλήγει στην «παγκόσμια οικογένεια» την οποία οι χειρότεροι εκφραστές του ανθρωπίνου είδους θα συνεχίσουν να κυβερνούν με σιδερένιο χέρι. Αυτή η «οικογένεια» όμως είναι δισεκατομμύρια ανθρώπων και μάλιστα πολύ ταλαιπωρημένων από τις πολεμικές συνθήκες που δημιουργούν οι εξουσιαστές, είτε οικονομικές είτε πραγματικού πολέμου. Αυτή η «οικογένεια» δεν μπορεί να ελεγχθεί όταν στους κόλπους της διατηρεί πυρήνες με συμπαγή και συνεκτικά χαρακτηριστικά, όποια και να είναι αυτά. Επομένως, θα πρέπει να επιλεγεί η κατεύθυνση της πλήρους διάλυσης έως ότου να φτάσουμε στο μεμονωμένο άτομο που αποκομμένο από τον οποιονδήποτε συνεκτικό δεσμό με το περιβάλλον του θα μπορεί να ελεγχθεί εύκολα. Από τη στιγμή λοιπόν που οι ισχυρότεροι εξουσιαστές κινήθηκαν προς την κατεύθυνση της αυτοκρατορίας, και έχοντας την ιστορική εμπειρία των αυτοκρατοριών του παρελθόντος, δεν είχαν άλλη επιλογή από το να διαλύσουν κοινωνικά τα πάντα, ακόμη και σε όσα οι ίδιοι βασίζονταν στο παρελθόν. Δεν είχαν άλλη επιλογή γιατί ήξεραν πως οι μεθοδεύσεις τους θα ενεργοποιήσουν τα απλά ένστικτα επιβίωσης των ανθρώπων. Δεν μιλάμε καν για τα ένστικτα της ελευθερίας, αλλά για τα απλά, στεγνά, ένστικτα επιβίωσης, τα οποία πιθανόν να τους απειλούσαν. Για να μη συμβεί αυτό το άτομο θα έπρεπε να εξατομικευθεί και στη συνέχεια να ευθυγραμμιστεί και να ομογενοποιηθεί με το σύνολο με έναν ενιαίο τρόπο που δεν αναγνωρίζει εξαιρέσεις.

Και κάπως έτσι φτάνουμε στις έννοιες της «ανοχής», του «αντιρατσισμού», του «σεβασμού της διαφορετικότητας», όχι ως εννοιών στην απλή ανθρώπινή τους βά-

λιο μοίρα αλλά δικαιούται να θεωρεί τον εαυτό του έως και «κοσμοπολίτη»... Θα λέγαμε πως οι εξουσιαστές βρήκαν έναν δικό τους τρόπο (εκ του αντιστρόφου) για να πραγματώσουν ένα ακόμη επαναστατικό όνειρο: «πατρίδα μας είναι όλη η Γη». Ανήκει όμως σε κάποιους άλλους. Οι υπόλοιποι απλώς θα πρέπει να μάθουν να είναι «ίδιοι» σεβόμενοι τους «διαφορετικούς».

Είμαστε λοιπόν όλοι ίδιοι; Αν εννοούμε την κοινή παναθρώπινη συνειδητότητα που μοιραζόμαστε ως όντα και τις κοινές ανθρώπινες ανάγκες, σίγουρα ναι. Οι ομοιότητες όμως τελειώνουν εκεί. Από εκεί και πέρα το να μην είμαστε σε θέση να αντιλαμβανόμαστε τις διαφορές μεταξύ ανθρώπων και καταστάσεων δεν είναι ένδειξη «ανωτερότητας» και «πολιτισμού» αλλά απλή ένδειξη ηλιθιότητας. Ηλιθιότητα στην οποία κατατείνουν πλέον οι δυτικές κοινωνίες. Αυτοί που ειλικρινώς ενδιαφέρονται για την ουσιώδη προσέγγιση των ανθρώπων, είτε πρόκειται για άνδρες, γυναίκες κι ομοφυλόφιλους, είτε για νέγρους, λευκούς και κίτρινους, δίνουν σημασία στις διαφορές. Αδέλφια «με το ζόρι» δεν υπάρχουν. Δεν γίνεται, κι αυτός που θα το επιχειρήσει σύντομα θα διαπιστώσει πως τα «αδέλφια» θα γίνουν «αδελφοκτόνοι» με την πρώτη ευκαιρία. Σ' αυτήν την περίπτωση μπορούμε βάσιμα να θεωρήσουμε πως αυτός ήταν κι ο αρχικός του στόχος.

Ας επανέλθουμε στο επίπεδο των φύλων, των ομοφυλόφιλων και της οικογένειας. Είναι σαφές πως με βάση τον παραπάνω σχεδιασμό, οι πατριαρχικές οικογένειες του παρελθόντος είναι ανεπιθύμητες. Στην επιδίωξή τους αυτή οι εξουσιαστές βρήκαν (κατά μία παράξενη ειρωνεία της ιστορίας...) συμμάχους τους τους ίδιους τους ανθρώπους. Τους ίδιους τους ανθρώπους, άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι είχαν κουραστεί και ταλαιπωρηθεί από την προηγούμενη πατριαρχική κατάσταση. Γυναίκες που δεν είχαν πλέον καμία διάθεση να παίζουν το ρόλο του δουλικού και άνδρες οι οποίοι δεν είχαν καμία διάθεση πλέον να παίζουν το ρόλο του δερβέναγα. Αυτό το κύμα των ανδρών και γυναικών των τελευταίων δεκαετιών που και με την επιρροή επαναστατικών κινημάτων αποφάσισαν πως το τοπίο στις σχέσεις των φύλων πρέπει να αλλάξει. Ανδρών και γυναικών που έκαναν κριτική στο προηγούμενο μοντέλο και συνειδητοποιούσαν το πώς τους στερούσε την ελευθερία. Μπορεί κανείς να μη γνώριζε το που ακριβώς έπρεπε να πάμε και με ποιον τρόπο (πως θα μπορούσε άλλωστε μετά από τόσες χιλιετηρίδες;) αλλά όλοι είχαν την ορμή να δοκιμάσουν, έστω κάνοντας λάθη. Μια κατάσταση που γεννούσε μια καινούρια δυναμική, η οποία εάν αφηνόταν να εξελιχθεί ανεπηρέαστη από συμφέροντα όντως θα μας πήγαινε κάπου αλλού. Αλλά αυτό δεν συνέβη.

Οι κοινωνικές συνθήκες άλλαξαν και οι γυναίκες μπήκαν πλέον στην παραγωγή. Όχι ότι πριν δεν ήταν «παραγωγικές». Οι γυναίκες πάντα έκαναν πολύ σκληρές εργασίες, συχνά περισσότερες από αυτές των ανδρών. Η «βάση» της ανθρωπότητας ξέφυγε από την οικογένεια, την οποία πλέον είχε σοβαρούς λόγους να αντιλαμβάνεται ως εχθρό της ατομικής της ελευθερίας. Μια «ατομική ελευθερία» που ωστόσο έμελλε να προσδιοριστεί και στον προσδιορισμό αυτόν ασφαλώς έβαλε το χεράκι του και το σύστημα. Ήταν η ελευθερία στην «εργασία». Ήταν η ελευθερία στην κατανάλωση. Βεβαίως, η ελευθερία στη σεξουαλικότητα. Οι γυναίκες μάθαιναν πλέον το πώς είναι να είσαι δούλος του συστήματος κατά τον ανδρικό τρόπο, αλλά τα κατ' αρχήν κέρδη τους ήταν πολύ περισσότερα για να κάτσουν να το σκεφτούν. Στην πλειοψηφία τους δεν είχαν το περιθώριο καν να το σκεφτούν. Το σύστημα, κρατώντας στα χέρια του την ενημέρωση, τα ΜΜΕ, τα περιοδικά, τη διαφήμιση και την κατανάλωση, θα φρόντιζε να ορίσει τελικώς την ουσία και τα όρια της γυναικείας ελευθερίας, σε μια διαδικασία που ορθώς ονομάστηκε «χειραφέτηση». Ήταν ειλικρινείς οι εξουσιαστές: προσέφεραν χειραφέτηση και όχι ελευθερία. Δεν είχαν ανάγκη πλέον να βάζουν τους άνδρες για να ελέγχουν τις γυναίκες, δηλαδή τη «βάση». Είχαν τη γνώση και τις υλικές δυνατότητες να τις ελέγχουν απ' ευθείας, καθορίζοντας το ποιες είναι οι ανάγκες τους και ποιες όχι. Και τελικώς να αντιστρέψουν τον παλαιότερο σχεδιασμό, να ελέγχουν δηλαδή πλέον τους άνδρες δια μέσω των γυναικών, σε μια αναπαραγωγή ενός εξουσιαστικού σκηνικού, αλλά εκ του αντιστρόφου. Οι γυναίκες που στο παρελθόν αποτελούσαν «ιδιοκτησία» και «εμπόρευμα» των οικογενειών τους έπρεπε πλέον να γίνουν «αυτεξούσιο εμπόρευμα» με γνώση του πώς, πού και πότε να πουλάει τον εαυτό του. Όπως έκαναν και οι άνδρες επί χιλιετίες.

Στην πορεία αυτή οι άνδρες –πάντα γενικά μιλώντας– έχασαν τον προσανατολισμό τους. Ακόμα ψάχνονται. Εκεί που θεωρούσαν πως είχαν παγιωθεί σε έναν «ρόλο», βρέθηκαν πάλι περιπλανώμενοι σε αναζήτηση «ρόλου» απέναντι πλέον σε γυναίκες που με αυτοπεποίθηση έθεταν τον πήχη εκεί που λίγοι είχαν τις δυνατότητες να φτάσουν χωρίς «τραύματα». Και το χειρότερο(!) το σύστημα πλέον δεν έχει καμιά διάθεση να τους ευνοήσει. Τουναντίον μάλιστα. Αυτά παθαίνεις όταν θεωρείς πως έχεις εξουσία λόγω κάποιου τύπου «φυσικής ανωτερότητας» και όχι επειδή έχεις από πίσω σου ένα ολόκληρο σύστημα που για τους δικούς του λόγους σε υποστηρίζει. Λάθος, όμως, που δεν έκαναν μόνο οι άνδρες. Το έκαναν –σε μικρότερο βαθμό, είναι αλήθεια– και οι γυναίκες και το κάνουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σήμερα οι ομοφυλόφιλοι.

Εδώ θα πρέπει να πούμε και έναν ακόμη λόγο για τον οποίο το σύστημα αποφάσισε να είναι περισσότερο εχθρικό απέναντι στους άνδρες. Είναι δεδομένο πως τα αρσενικά

το νέο περιβάλλον αυτό, καθώς είναι περισσότερο πονηρό και περίπλοκο, δημιουργεί περισσότερες απαιτήσεις από όσους θέλουν να περάσουν «απέναντι», έστω και σε ατομικό επίπεδο. Σ' αυτό το δρόμο οι εύκολες και ιδεολογικοποιημένες προσεγγίσεις δεν βοηθούν, τουναντίον κατευθύνουν σε διαφορετικές εξουσιαστικές εκφάνσεις, οι οποίες αν και σήμερα δείχνουν να βρίσκονται σε σκληρή σύγκρουση (παράδοση - νεωτερισμός), στην ουσία όλες αποβαίνουν αρνητικές προς την κατεύθυνση της ελευθερίας. Ελευθερία, η οποία πολύ εσφαλμένα έχει συνδεθεί με την ανευθυνότητα, την έλλειψη υποχρεώσεων, τον ατομισμό, τη χαλαρότητα των συναισθημάτων και των σκέψεων, τον χυδαίο υλισμό. Παλαιότερα είχαμε το κοινωνικό σύνολο που συνέθλιβε την ατομικότητα. Σήμερα έχουμε την εγωιστική ατομικότητα που θέλει να καταπιεί αν είναι δυνατόν και το Σύμπαν. Κρίμα! Επειδή το Σύμπαν «ανήκει» ήδη σε άλλους. Είναι ένα ακόμη παράδειγμα που φανερώνει πως η εξουσία, για την επιβίωσή της, έχει την ανάγκη ακραίων καταστάσεων είτε προς τη μία, είτε προς την αντίθετη κατεύθυνση. Ακραίες καταστάσεις, οι οποίες από μόνες τους είναι ασταθείς στο διάβα του χρόνου και άρα χρειάζονται την διαρκή ύπαρξη της εξουσίας προκειμένου να συντηρούνται. Η ελευθερία δημιουργεί ελευθερία. Είναι η κατάσταση της ευδαιμονίας, των ορθών ανθρώπινων σχέσεων, του μέτρου. Αντιθέτως, η εξουσία διαμορφώνει συνθήκες, που υποβιβάζουν την ανθρωπινότητα σ' αυτό που ορίζεται ως η μετριότητα, που επιφέρει στασιμότητα. Η μετριότητα έχει ανάγκη την εξουσία. Επειδή, με όσα προαναφέρθηκαν οι παραπάνω καταστάσεις δεν ανυψώνουν την ανθρώπινη οντότητα είναι προφανές πως δεν μπορούν να δημιουργήσουν συνθήκες ελευθερίας. Αυτό είναι μια σαφής απεικόνιση της πραγματικότητας.

Τι σχέση τελικώς έχουν όλα αυτά με τους ομοφυλόφιλους; Πιστεύουμε πως είναι πλέον φανερό. Για να μιλήσεις για την κατάσταση των ομοφυλόφιλων και τους σχεδιασμούς που κρύβονται από πίσω τους θα πρέπει πρώτα να μιλήσεις για την κατάσταση της συντριπτικής πλειοψηφίας των ετεροφυλόφιλων, εφ' όσον το σύστημα σήμερα τα αντιμετωπίζει ενιαία. Το σύστημα, στην κατεύθυνση της πλήρους κοινωνικής διάλυσης που κινείται (προσοχή, διάλυση και ατομισμός χωρίς άλλη εναλλακτική), σκέφτηκε πως θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τους ομοφυλόφιλους ως τον «μπαλαντέρ» που μπαίνει σφήνα και οριοθετεί τις σχέσεις

φυλόφιλοι είχαν στο μυαλό τους να σταθούν απέναντι σε μια θάλασσα ετεροφυλόφιλων και στο πλευρό της εξουσίας, αλλά απλώς να έχουν χώρο να ζήσουν χωρίς χλευασμούς και βία.

Σήμερα οι ομοφυλόφιλοι και οι συνθήκες είναι πολύ διαφορετικές. Κάποιοι θεωρούν πως είναι η ιστορική τους ευκαιρία να πάρουν τα πάντα. Για αιώνες η κοινωνία τους καταπίεζε. Λάθος, η εξουσία τους καταπίεζε διαμορφώνοντας την κοινωνία. Αυτοί που σήμερα ποντάρουν πάνω τους είναι οι ίδιοι που τους καταπίεζαν. Ανάμεσα σ' αυτούς που τους καταπίεζαν βρίσκονταν και πολλοί «δικοί τους». Γιατί τώρα να μην πάρουν όλα όσα μπορούν; Κάποιοι αυτόκλητοι εκπρόσωποι των ομοφυλόφιλων θέλουν να πάρουν τη ρεβάνς. Μιλάμε για ευκαιρία που εμφανίζεται μια φορά σε χιλιάδες χρόνια. Αυτό όμως είναι το πρόβλημα. Όταν το κάνεις με τις πλάτες όλων αυτών που ο κόσμος μισεί επειδή έχουν βαλθεί να ξεσκίσουν χωρίς έλεος κοινωνίες ολόκληρες, είναι δεδομένο πως θα μπεις στο στόχαστρο και τα κελεύσματα περί «ανοχής» και «αντιρατσισμού» δεν πρόκειται τελικώς να σε σώσουν. Αυτό είναι τραγικό λάθος. Θα έχουν την τύχη που έ-

καν να το σκεφτούν. Το σύστημα, κρατώντας στα χέρια του την ενημέρωση, τα ΜΜΕ, τα περιοδικά, τη διαφήμιση και την κατανάλωση, θα φρόντιζε να ορίσει τελικώς την ουσία και τα όρια της γυναικείας ελευθερίας, σε μια διαδικασία που ορθώς ονομάστηκε «χειραφέτηση». Ήταν ειλικρινείς οι εξουσιαστές: προσέφεραν χειραφέτηση και όχι ελευθερία. Δεν είχαν ανάγκη πλέον να βάζουν τους άνδρες για να ελέγχουν τις γυναίκες, δηλαδή τη «βάση». Είχαν τη γνώση και τις υλικές δυνατότητες να τις ελέγχουν απ' ευθείας, καθορίζοντας το ποιες είναι οι ανάγκες τους και ποιες όχι. Και τελικώς να αντιστρέψουν τον παλαιότερο σχεδιασμό, να ελέγχουν δηλαδή πλέον τους άνδρες δια μέσω των γυναικών, σε μια αναπαραγωγή ενός εξουσιαστικού σκηνικού, αλλά εκ του αντιστρόφου. Οι γυναίκες που στο παρελθόν αποτελούσαν «ιδιοκτησία» και «εμπόρευμα» των οικογενειών τους έπρεπε πλέον να γίνουν «αυτεξούσιο εμπόρευμα» με γνώση του πώς, πού και πότε να πουλάει τον εαυτό του. Όπως έκαναν και οι άνδρες επί χιλιετίες.

Στην πορεία αυτή οι άνδρες –πάντα γενικά μιλώντας– έχασαν τον προσανατολισμό τους. Ακόμα ψάχνονται. Εκεί που θεωρούσαν πως είχαν παγιωθεί σε έναν «ρόλο», βρέθηκαν πάλι περιπλανώμενοι σε αναζήτηση «ρόλου» απέναντι πλέον σε γυναίκες που με αυτοπεποίθηση έθεταν τον πήχη εκεί που λίγοι είχαν τις δυνατότητες να φτάσουν χωρίς «τραύματα». Και το χειρότερο(!) το σύστημα πλέον δεν έχει καμιά διάθεση να τους ευνοήσει. Τουναντίον μάλιστα. Αυτά παθαίνεις όταν θεωρείς πως έχεις εξουσία λόγω κάποιου τύπου «φυσικής ανωτερότητας» και όχι επειδή έχεις από πίσω σου ένα ολόκληρο σύστημα που για τους δικούς του λόγους σε υποστηρίζει. Λάθος, όμως, που δεν έκαναν μόνο οι άνδρες. Το έκαναν –σε μικρότερο βαθμό, είναι αλήθεια– και οι γυναίκες και το κάνουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σήμερα οι ομοφυλόφιλοι.

Εδώ θα πρέπει να πούμε και έναν ακόμη λόγο για τον οποίο το σύστημα αποφάσισε να είναι περισσότερο εχθρικό απέναντι στους άνδρες. Είναι δεδομένο πως τα αρσενικά μέλη μιας κοινωνίας είναι συνήθως και τα περισσότερο «πολεμοχαρή». Είναι δεδομένο πως οι άνδρες είναι, κατά κανόνα, οι φυσικοί φορείς του «θεού του πολέμου», ό,τι κι αν σημαίνει αυτό. Και πάλι μιλάμε για έμφυτα ένστικτα που μπορούν να πάρουν οποιαδήποτε κατεύθυνση, είτε ελεεινή και καταστροφική, είτε λειτουργική και απελευθερωτική. Δεν αναφερόμαστε τόσο στην έννοια της βίας όσο στην κατάσταση του σθένους και της γενναιότητας. Για τους περισσότερους άνδρες είναι σημαντικό και προσωπικά το να βρίσκουν μια λειτουργική σχέση με τα ένστικτα αυτά, θέτοντάς τα στη «σωστή» τους διάσταση και άρα στην υπηρεσία της κοινωνίας που επιθυμούν. Συνήθως δεν τη βρίσκουν και πάλι υπό το βάρος αρνητικών κοινωνικών και προσωπικών προτύπων, οπότε το αποτέλεσμα είναι αρνητικό. Σήμερα, που το σύστημα επιθυμεί την πλήρη υποταγή στο ατομικό επίπεδο, χώρος για απελευθερωτικά πολεμικά ένστικτα δεν υπάρχει. Άρα θα πρέπει να στοχευθούν οι φυσικοί φορείς αυτών των ενστίκτων συλλογικά. Να στοχευθούν καταδικάζοντάς τους συλλήβδην ως φορείς της βίας, της καταπίεσης και του ρατσισμού και της εξουσίας, στη βάση ενός λεγόμενου κινήματος «νεοφεμινισμού» που,

νεωτερισμός), στην ουσία όλες αποβαίνουν αρνητικές προς την κατεύθυνση της ελευθερίας. Ελευθερία, η οποία πολύ εσφαλμένα έχει συνδεθεί με την ανευθυνότητα, την έλλειψη υποχρεώσεων, τον ατομισμό, τη χαλαρότητα των συναισθημάτων και των σκέψεων, τον χυδαίο υλισμό. Παλαιότερα είχαμε το κοινωνικό σύνολο που συνέθλιβε την ατομικότητα. Σήμερα έχουμε την εγωιστική ατομικότητα που θέλει να καταπιεί αν είναι δυνατόν και το Σύμπαν. Κρίμα! Επειδή το Σύμπαν «ανήκει» ήδη σε άλλους. Είναι ένα ακόμη παράδειγμα που φανερώνει πως η εξουσία, για την επιβίωσή της, έχει την ανάγκη ακραίων καταστάσεων είτε προς τη μία, είτε προς την αντίθετη κατεύθυνση. Ακραίες καταστάσεις, οι οποίες από μόνες τους είναι ασταθείς στο διάβα του χρόνου και άρα χρειάζονται την διαρκή ύπαρξη της εξουσίας προκειμένου να συντηρούνται. Η ελευθερία δημιουργεί ελευθερία. Είναι η κατάσταση της ευδαιμονίας, των ορθών ανθρώπινων σχέσεων, του μέτρου. Αντιθέτως, η εξουσία διαμορφώνει συνθήκες, που υποβιβάζουν την ανθρωπινότητα σ' αυτό που ορίζεται ως η μετριότητα, που επιφέρει στασιμότητα. Η μετριότητα έχει ανάγκη την εξουσία. Επειδή, με όσα προαναφέρθηκαν οι παραπάνω καταστάσεις δεν ανυψώνουν την ανθρώπινη οντότητα είναι προφανές πως δεν μπορούν να δημιουργήσουν συνθήκες ελευθερίας. Αυτό είναι μια σαφής απεικόνιση της πραγματικότητας.

Τι σχέση τελικώς έχουν όλα αυτά με τους ομοφυλόφιλους; Πιστεύουμε πως είναι πλέον φανερό. Για να μιλήσεις για την κατάσταση των ομοφυλόφιλων και τους σχεδιασμούς που κρύβονται από πίσω τους θα πρέπει πρώτα να μιλήσεις για την κατάσταση της συντριπτικής πλειοψηφίας των ετεροφυλόφιλων, εφ' όσον το σύστημα σήμερα τα αντιμετωπίζει ενιαία. Το σύστημα, στην κατεύθυνση της πλήρους κοινωνικής διάλυσης που κινείται (προσοχή, διάλυση και ατομισμός χωρίς άλλη εναλλακτική), σκέφτηκε πως θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τους ομοφυλόφιλους ως τον «μπαλαντέρ» που μπαίνει σφήνα και οριοθετεί τις σχέσεις και των ετεροφυλόφιλων. Είναι μια δοκιμασμένη τακτική στην πολιτική. Για παράδειγμα, ένα μικρό κόμμα με μικρά ποσοστά γίνεται ο «ρυθμιστής» της εξουσιαστικής διανομής ανάμεσα σε μεγαλύτερα κόμματα. Θέλουν, δηλαδή, να κάνουν τους ομοφυλόφιλους κάτι σαν τους «Κουβέληδες» της πολιτικής. Πώς γίνεται πρακτικά αυτό; Με απλό τρόπο. Εάν ως εξουσία ελέγχεις τις πιο «ακραίες» ή τις πιο σπάνιες ανθρώπινες συμπεριφορές, μπορείς να εξαναγκάσεις και όλους τους υπόλοιπους να κινηθούν σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο.

Η εξουσία έχει τεράστια εμπειρία στο να μετατρέπει εκείνους που κατέταξε ως «έσχατους» σε «πρώτους». Το έχει κάνει κατά κόρο και σε κάθε περίπτωση. Για παράδειγμα είναι σύνηθες να πριμοδοτεί κλείνοντας το μάτι στις πιο ελεεινές ανθρώπινες συμπεριφορές που βρίσκονται στον πάτο και έντεχνα να τις κάνει «καθεστώς» με τον καιρό και «συλλογικοποιώντας» στη συνέχεια το «φταίξιμο». Γιατί ποντάρει στους «έσχατους»; Γιατί αυτός που ανεβαίνει «ψηλά» όχι με την ατομική του υπόσταση και ποιότητα και τον σεβασμό των συνανθρώπων του αλλά με την υποστήριξη της εξουσίας, θα είναι εσαεί δούλος της. Δεν πρόκειται να

φυλόφιλοι είχαν στο μυαλό τους να σταθούν απέναντι σε μια θάλασσα ετεροφυλόφιλων και στο πλευρό της εξουσίας, αλλά απλώς να έχουν χώρο να ζήσουν χωρίς χλευασμούς και βία.

Σήμερα οι ομοφυλόφιλοι και οι συνθήκες είναι πολύ διαφορετικές. Κάποιοι θεωρούν πως είναι η ιστορική τους ευκαιρία να πάρουν τα πάντα. Για αιώνες η κοινωνία τους καταπίεζε. Λάθος, η εξουσία τους καταπίεζε διαμορφώνοντας την κοινωνία. Αυτοί που σήμερα ποντάρουν πάνω τους είναι οι ίδιοι που τους καταπίεζαν. Ανάμεσα σ' αυτούς που τους καταπίεζαν βρίσκονταν και πολλοί «δικοί τους». Γιατί τώρα να μην πάρουν όλα όσα μπορούν; Κάποιοι αυτόκλητοι εκπρόσωποι των ομοφιλόφιλων θέλουν να πάρουν τη ρεβάνς. Μιλάμε για ευκαιρία που εμφανίζεται μια φορά σε χιλιάδες χρόνια. Αυτό όμως είναι το πρόβλημα. Όταν το κάνεις με τις πλάτες όλων αυτών που ο κόσμος μισεί επειδή έχουν βαλθεί να ξεσκίσουν χωρίς έλεος κοινωνίες ολόκληρες, είναι δεδομένο πως θα μπεις στο στόχαστρο και τα κελεύσματα περί «ανοχής» και «αντιρατσισμού» δεν πρόκειται τελικώς να σε σώσουν. Αυτό είναι τραγικό λάθος. Θα έχουν την τύχη που έχουν όλοι όσοι –με δικές τους ευθύνες– επιχειρούν να πάνε «πέρα από τον ουρανό» μόνο και μόνο επειδή τους δίνεται η δυνατότητα.

Από εκεί και πέρα τα πράγματα κινούνται στο πλαίσιο του γραφικού και των εντυπώσεων όπως συμβαίνει με κάθε καλή επιχείρηση «marketing». «Αφήστε τα παιδιά να έρθουν κοντά μας» ακούστηκε σε ένα gay pride. Προφανώς σε μια ευθεία υπενθύμιση αυτού που είπε ο Ιησούς. Αν όμως θεωρείς πως ως άνθρωπος έχεις ποιότητες αντίστοιχες ενός Ιησού, τότε ασφαλώς θα έχεις τρόπο να τις δείξεις και να τις καταλάβουν όλοι. Και οι άνθρωποι, αυτούς που προσφέρουν κάτι ωραίο που τους βοηθά, τελικώς τους αναγνωρίζουν, χωρίς να τους απασχολούν οι σεξουαλικές τους προτιμήσεις. Ποιος ενδιαφέρεται για παράδειγμα για το αν ήταν ομοφυλόφιλος ο Καβάφης; Όλοι αναγνωρίζουν την ποίησή του. Δεν μπορεί να συμβεί κάτι τέτοιο όμως απλώς επιδεικνύοντας τα οπίσθιά σου. Δεν πρόκειται να συμβεί προκαλώντας και επιδεικνύοντας το πόσο τελικά διαφορετικός είσαι την ώρα που θέλεις να πείσεις πως είσαι «ίδιος» με κάθε άλλον σε φιέστες που πήρες ξεπατικωσούρα από το marketing των χειρότερων προπαγανδιστών

θηκαν πάλι περιπλανώμενοι σε αναζήτηση «ρόλου» απέναντι πλέον σε γυναίκες που με αυτοπεποίθηση έθεταν τον πήχη εκεί που λίγοι είχαν τις δυνατότητες να φτάσουν χωρίς «τραύματα». Και το χειρότερο(!) το σύστημα πλέον δεν έχει καμιά διάθεση να τους ευνοήσει. Τουναντίον μάλιστα. Αυτά παθαίνεις όταν θεωρείς πως έχεις εξουσία λόγω κάποιου τύπου «φυσικής ανωτερότητας» και όχι επειδή έχεις από πίσω σου ένα ολόκληρο σύστημα που για τους δικούς του λόγους σε υποστηρίζει. Λάθος, όμως, που δεν έκαναν μόνο οι άνδρες. Το έκαναν –σε μικρότερο βαθμό, είναι αλήθεια– και οι γυναίκες και το κάνουν σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό σήμερα οι ομοφυλόφιλοι.

Εδώ θα πρέπει να πούμε και έναν ακόμη λόγο για τον οποίο το σύστημα αποφάσισε να είναι περισσότερο εχθρικό απέναντι στους άνδρες. Είναι δεδομένο πως τα αρσενικά μέλη μιας κοινωνίας είναι συνήθως και τα περισσότερο «πολεμοχαρή». Είναι δεδομένο πως οι άνδρες είναι, κατά κανόνα, οι φυσικοί φορείς του «θεού του πολέμου», ό,τι κι αν σημαίνει αυτό. Και πάλι μιλάμε για έμφυτα ένστικτα που μπορούν να πάρουν οποιαδήποτε κατεύθυνση, είτε ελεεινή και καταστροφική, είτε λειτουργική και απελευθερωτική. Δεν αναφερόμαστε τόσο στην έννοια της βίας όσο στην κατάσταση του σθένους και της γενναιότητας. Για τους περισσότερους άνδρες είναι σημαντικό και προσωπικά το να βρίσκουν μια λειτουργική σχέση με τα ένστικτα αυτά, θέτοντάς τα στη «σωστή» τους διάσταση και άρα στην υπηρεσία της κοινωνίας που επιθυμούν. Συνήθως δεν τη βρίσκουν και πάλι υπό το βάρος αρνητικών κοινωνικών και προσωπικών προτύπων, οπότε το αποτέλεσμα είναι αρνητικό. Σήμερα, που το σύστημα επιθυμεί την πλήρη υποταγή στο ατομικό επίπεδο, χώρος για απελευθερωτικά πολεμικά ένστικτα δεν υπάρχει. Άρα θα πρέπει να στοχευθούν οι φυσικοί φορείς αυτών των ενστίκτων συλλογικά. Να στοχευθούν καταδικάζοντάς τους συλλήβδην ως φορείς της βίας, της καταπίεσης και του ρατσισμού και της εξουσίας, στη βάση ενός λεγόμενου κινήματος «νεοφεμινισμού» που, ενώ δεν έχει τόση σχέση με τον παλαιότερο φεμινισμό, κινείται προς την εξουσιαστική αντιστροφή των πραγμάτων εις βάρος αυτή τη φορά των ανδρών.

Το σύστημα, λοιπόν, τελικώς κατόρθωσε να πραγματώσει ένα ακόμη επαναστατικό όνειρο: Διέλυσε κυριολεκτικά την πατριαρχική οικογένεια, ποντάροντας, όμως, στην εξατομίκευση των μελών της. Τώρα το αν όντως συμβαίνει αυτό ή όχι, ασφαλώς συνδέεται με την ποιότητα των εμπλεκόμενων ανθρώπων. Εμείς μπορούμε να πούμε μόνο για το πού ποντάρουν.

Ασφαλώς όλα αυτά τα αρνητικά στα οποία αναφερόμαστε δεν έχουν και δεν μπορούν να έχουν καμία σχέση με ανθρώπους που επιθυμούν την ελευθερία, οι οποίοι φροντίζουν να αναζητούν την ουσία των πραγμάτων έξω και από «παραδοσιακά» και από «νεωτεριστικά» πλαίσια. Όμως, οι παραπάνω καταστάσεις δεν ανυψώνουν την ανθρώπινη οντότητα είναι προφανές πως δεν μπορούν να δημιουργήσουν συνθήκες ελευθερίας. Αυτό είναι μια σαφής απεικόνιση της πραγματικότητας.

Τι σχέση τελικώς έχουν όλα αυτά με τους ομοφυλόφιλους; Πιστεύουμε πως είναι πλέον φανερό. Για να μιλήσεις για την κατάσταση των ομοφυλόφιλων και τους σχεδιασμούς που κρύβονται από πίσω τους θα πρέπει πρώτα να μιλήσεις για την κατάσταση της συντριπτικής πλειοψηφίας των ετεροφυλόφιλων, εφ' όσον το σύστημα σήμερα τα αντιμετωπίζει ενιαία. Το σύστημα, στην κατεύθυνση της πλήρους κοινωνικής διάλυσης που κινείται (προσοχή, διάλυση και ατομισμός χωρίς άλλη εναλλακτική), σκέφτηκε πως θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τους ομοφυλόφιλους ως τον «μπαλαντέρ» που μπαίνει σφήνα και οριοθετεί τις σχέσεις και των ετεροφυλόφιλων. Είναι μια δοκιμασμένη τακτική στην πολιτική. Για παράδειγμα, ένα μικρό κόμμα με μικρά ποσοστά γίνεται ο «ρυθμιστής» της εξουσιαστικής διανομής ανάμεσα σε μεγαλύτερα κόμματα. Θέλουν, δηλαδή, να κάνουν τους ομοφυλόφιλους κάτι σαν τους «Κουβέληδες» της πολιτικής. Πώς γίνεται πρακτικά αυτό; Με απλό τρόπο. Εάν ως εξουσία ελέγχεις τις πιο «ακραίες» ή τις πιο σπάνιες ανθρώπινες συμπεριφορές, μπορείς να εξαναγκάσεις και όλους τους υπόλοιπους να κινηθούν σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο.

Η εξουσία έχει τεράστια εμπειρία στο να μετατρέπει εκείνους που κατέταξε ως «έσχατους» σε «πρώτους». Το έχει κάνει κατά κόρο και σε κάθε περίπτωση. Για παράδειγμα είναι σύνηθες να πριμοδοτεί κλείνοντας το μάτι στις πιο ελεεινές ανθρώπινες συμπεριφορές που βρίσκονται στον πάτο και έντεχνα να τις κάνει «καθεστώς» με τον καιρό και «συλλογικοποιώντας» στη συνέχεια το «φταίξιμο». Γιατί ποντάρει στους «έσχατους»; Γιατί αυτός που ανεβαίνει «ψηλά» όχι με την ατομική του υπόσταση και ποιότητα και τον σεβασμό των συνανθρώπων του αλλά με την υποστήριξη της εξουσίας, θα είναι εσαεί δούλος της. Δεν πρόκειται να ξεφύγει γιατί η εξουσία θα τον εκβιάζει για πάντα.

Θυμόμαστε κάποιες κινήσεις ομοφυλόφιλων της δεκαετίας του '80. Οι άνθρωποι εκείνοι που αντιμετώπιζαν τρομερή κατακραυγή χωρίς να μπορούν να κάνουν κάτι, γνώριζαν από πρώτο χέρι την κοινωνική αλλά πολύ ειδικότερα την εξουσιαστική υποκρισία. Δεν είχαν στο μυαλό τους οικογένειες και παιδιά. Είχαν στο μυαλό τους απλά τη σεξουαλική ελευθερία, που δεν ενοχλούσε ή απειλούσε κανέναν. Κάτι που έγινε κατανοητό από άνδρες και γυναίκες εκείνης της εποχής που αντίστοιχα και αυτοί βρίσκονταν σε μια αναζήτηση προσωπικής και κοινωνικής ελευθερίας. Ουσιαστικά σήμερα την ανοχή που επιζητούσαν την έχουν κερδίσει χωρίς πολλές πολλές τυμπανοκρουσίες, απλώς επειδή αρκετοί άνθρωποι υπό τον άνεμο της ελευθερίας έγιναν λιγότερο «ανθρωποφάγοι». Ουδέποτε εκείνοι οι ομο-

νία τους καταπίεζε. Λάθος, η εξουσία τους καταπίεζε διαμορφώνοντας την κοινωνία. Αυτοί που σήμερα ποντάρουν πάνω τους είναι οι ίδιοι που τους καταπίεζαν. Ανάμεσα σ' αυτούς που τους καταπίεζαν βρίσκονταν και πολλοί «δικοί τους». Γιατί τώρα να μην πάρουν όλα όσα μπορούν; Κάποιοι αυτόκλητοι εκπρόσωποι των ομοφυλόφιλων θέλουν να πάρουν τη ρεβάνς. Μιλάμε για ευκαιρία που εμφανίζεται μια φορά σε χιλιάδες χρόνια. Αυτό όμως είναι το πρόβλημα. Όταν το κάνεις με τις πλάτες όλων αυτών που ο κόσμος μισεί επειδή έχουν βαλθεί να ξεσκίσουν χωρίς έλεος κοινωνίες ολόκληρες, είναι δεδομένο πως θα μπεις στο στόχαστρο και τα κελεύσματα περί «ανοχής» και «αντιρατσισμού» δεν πρόκειται τελικώς να σε σώσουν. Αυτό είναι τραγικό λάθος. Θα έχουν την τύχη που έχουν όλοι όσοι –με δικές τους ευθύνες– επιχειρούν να πάνε «πέρα από τον ουρανό» μόνο και μόνο επειδή τους δίνεται η δυνατότητα.

Από εκεί και πέρα τα πράγματα κινούνται στο πλαίσιο του γραφικού και των εντυπώσεων όπως συμβαίνει με κάθε καλή επιχείρηση «marketing». «Αφήστε τα παιδιά να έρθουν κοντά μας» ακούστηκε σε ένα gay pride. Προφανώς σε μια ευθεία υπενθύμιση αυτού που είπε ο Ιησούς. Αν όμως θεωρείς πως ως άνθρωπος έχεις ποιότητες αντίστοιχες ενός Ιησού, τότε ασφαλώς θα έχεις τρόπο να τις δείξεις και να τις καταλάβουν όλοι. Και οι άνθρωποι, αυτούς που προσφέρουν κάτι ωραίο που τους βοηθά, τελικώς τους αναγνωρίζουν, χωρίς να τους απασχολούν οι σεξουαλικές τους προτιμήσεις. Ποιός ενδιαφέρεται για παράδειγμα για το αν ήταν ομοφυλόφιλος ο Καβάφης; Όλοι αναγνωρίζουν την ποίησή του. Δεν μπορεί να συμβεί κάτι τέτοιο όμως απλώς επιδεικνύοντας τα οπίσθιά σου. Δεν πρόκειται να συμβεί προκαλώντας και επιδεικνύοντας το πόσο τελικά διαφορετικός είσαι την ώρα που θέλεις να πείσεις πως είσαι «ίδιος» με κάθε άλλον σε φιέστες που πήρες ξεπατικωσούρα από το marketing των χειρότερων προπαγανδιστών που ανέλαβαν να σε σπονσονάρουν. Αυτών που θέτουν τα πρότυπα για άνδρες και γυναίκες και πλέον ανέλαβαν να θέσουν τα πρότυπα και για τους ομοφυλόφιλους. Όπως μια γυναίκα δηλαδή πιθανόν να ήθελε να είναι γίνει κάτι σαν τη Τζούλια Ρόμπερτς, έτσι και ο κάθε καταπιεσμένος ομοφυλόφιλος, πλέον, να θέτει στόχο της ζωής του να γίνει «gay» (life style).

Και τελικώς δεν μπορείς να απαιτείς να είσαι εκτός της ανθρώπινης κριτικής. Της καλόπιστης ανθρώπινης κριτικής. Όποιος απαιτεί να βγαίνει από το κάδρο της κριτικής απειλώντας με τη «ρετσινιά» του «ρατσισμού» τελικώς επιθυμεί να ανάγει τον εαυτό του σε εξουσία. Είναι παλιό το κόλπο. Παλιό όσο και οι Ιουδαίοι.

Θ.

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ

Επειδή έχει ζητηθεί από νέους συντρόφους και συντρόφισσες κατάλογος των εκδόσεών μας τις παραθέτουμε για να διευκολυνθούν όλοι όσοι επιθυμούν να γνωρίζουν ή να προμηθευθούν κάποια από τις εκδόσεις μας. Στο άμεσο μέλλον θα βελτιώσουμε την παρουσίαση των εκδόσεών μας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Η αναρχική εφημερίδα **ΕΞΕΓΕΡΣΗ**, (41 τεύχη) τιμή τεύχους 1 ευρώ
2. Η μηνιαία πανελλαδική αναρχική εφημερίδα ***Διαδρομή Ελευθερίας***, τεύχη 1-135 (συνεχίζεται) τιμή φύλλου 1 ευρώ

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ διατίθεται και σε δερματόδετους τόμους ανά 25 φύλλα, στην τιμή των 35 ευρώ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

3. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 1, (*Εξαντλημένο*)
4. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 2-3, τιμ. 2 ευρώ
5. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 4, τιμή 2 ευρώ
6. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 5, τιμή 2 ευρώ
7. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 6, τιμή 2 ευρώ
8. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 7, τιμή 2 ευρώ
9. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 8-9, τιμή 2 ευρώ
10. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 10, τιμή 2 ευρώ

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999 10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (*Εξαντλημένο*)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Αλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ (μια περιπέτεια του αναρχικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (*Εξαντλημένο*)
18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

ΜΠΡΟΣΟΥΡΕΣ

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Επειδή Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις

Επειδή το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ την ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, τον ΦΟΒΟ, την ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ, την ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ, την ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ, την ΠΛΗΞΗ που έχουν επιβληθεί...

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Αναρχική Αρχειοθήκη

Σημείωση:

Οι τιμές ισχύουν για την περίπτωση που θα προμηθευτείτε τις εκδόσεις από

Επειδή έχει ζητηθεί από νέους συντρόφους και συντρόφισσες κατάλογος των εκδόσεών μας τις παραθέτουμε για να διευκολυνθούν όλοι όσοι επιθυμούν να γνωρίζουν ή να προμηθευθούν κάποια από τις εκδόσεις μας. Στο άμεσο μέλλον θα βελτιώσουμε την παρουσίαση των εκδόσεών μας.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

1. Η αναρχική εφημερίδα **ΕΞΕΓΕΡΣΗ**, (41 τεύχη) τιμή τεύχους 1 ευρώ
2. Η μηνιαία πανελλαδική αναρχική εφημερίδα ***Διαδρομή Ελευθερίας***, τεύχη 1-135 (συνεχίζεται) τιμή φύλλου 1 ευρώ

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ διατίθεται και σε δερματόδετους τόμους ανά 25 φύλλα, στην τιμή των 35 ευρώ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

3. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 1, (*Εξαντλημένο*)
4. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 2-3, τιμ. 2 ευρώ
5. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 4, τιμή 2 ευρώ
6. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 5, τιμή 2 ευρώ
7. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 6, τιμή 2 ευρώ
8. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 7, τιμή 2 ευρώ
9. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχος 8-9, τιμή 2 ευρώ
10. Περιοδικό ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ, τεύχ. 10, τιμή 2 ευρώ

ΒΙΒΛΙΑ

11. ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΟΝ «ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ», Α΄ τόμος, τιμή 10 ευρώ
12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999 10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (*Εξαντλημένο*)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Αλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ (μια περιπέτεια του αναρχικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (*Εξαντλημένο*)
18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

ΜΠΡΟΣΟΥΡΕΣ

19. Η ιστορία των συγκροτημάτων PUNK, HARD CORE και άλλων σχημάτων από το 1980 έως το 2000 στον ελλαδικό χώρο, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
20. Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
21. Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2003 (*Εξαντλημένο*)

ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Επειδή Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις

Επειδή το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ την ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, τον ΦΟΒΟ, την ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ, την ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ, την ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ, την ΠΛΗΞΗ που έχουν επιβληθεί...

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Αναρχική Αρχειοθήκη

Σημείωση:

Οι τιμές ισχύουν για την περίπτωση που θα προμηθευτείτε τις εκδόσεις από τα γραφεία μας, στην Αναρχική Αρχειοθήκη Αθήνας ή στην Αναρχική Αρχειοθήκη Θεσσαλονίκης. Στα βιβλιοπωλεία οι τιμές είναι αυξημένες. Τα χρήματα που συγκεντρώνονται από την διάθεση των εντύπων μας είναι πάγια πρακτική μας να χρησιμοποιούνται για επανεκδόσεις ή για την έκδοση βιβλίων αναρχικού περιεχομένου.

Από την ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ συνεχίζεται

Οι Πολέμιοι της «Παγκοσμιοποίησης» ...Σιατλ, Πράγα, Κεμπεκ, Νίκαια, Γκέτεμποργκ, Γένοβα, Εβιάν...

Από την αναρχική Αρχειοθήκη κυκλοφόρησε το βιβλίο:

12. ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ 1990 -1999
10 ΧΡΟΝΙΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ, Μέρος Α΄, (*Εξαντλημένο*)
13. ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ, Φοιτητικές Κινητοποιήσεις 2006-2007, τιμή 7 ευρώ
14. ΟΡΓΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ, ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΟ (1967-1984), β΄ έκδοσις 2008, τιμή 5 ευρώ
15. ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (Άλμπουμ), τιμή 15 ευρώ
16. Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995, τιμή 10 ευρώ
17. ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ
(μια περιπέτεια του αναρχικού ΤΕΝ-ΤΕΝ, β΄ έκδοσις 2000, (*Εξαντλημένο*)
18. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση, τιμή 10 ευρώ.

ΜΠΡΟΣΟΥΡΕΣ

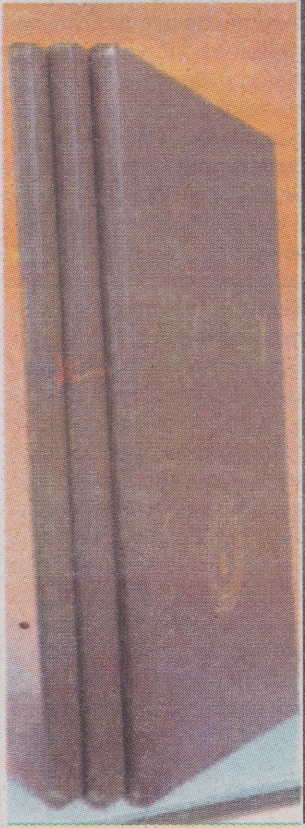
19. Η ιστορία των συγκροτημάτων PUNK, HARD CORE και άλλων σχημάτων από το 1980 έως το 2000 στον ελλαδικό χώρο, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
20. Αυτές οι νύχτες είναι του Μιχάλη, β΄ έκδοσις 2008, (*Εξαντλημένο*)
21. Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2003 (*Εξαντλημένο*)

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.

ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Αναρχική Αρχειοθήκη

Σημείωση:
Οι τιμές ισχύουν για την περίπτωση που θα προμηθευτείτε τις εκδόσεις από τα γραφεία μας, στην Αναρχική Αρχειοθήκη Αθήνας ή στην Αναρχική Αρχειοθήκη Θεσσαλονίκης. Στα βιβλιοπωλεία οι τιμές είναι αυξημένες.
Τα χρήματα που συγκεντρώνονται από την διάθεση των εντύπων μας είναι πάγια πρακτική μας να χρησιμοποιούνται για επανεκδόσεις ή για την έκδοση βιβλίων αναρχικού περιεχομένου.

Από την ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ συνεχίζεται η διάθεση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεμένης σε τόμους. Μετά τον 1ο (φύλλα 1-25) και τον 2ο ΤΟΜΟ (φύλλα 26-50) είναι έτοιμος και ο ΤΡΙΤΟΣ ΤΟΜΟΣ (φύλλα 51-75)

***

Όσοι επιθυμούν να αποκτήσουν κάποιον από αυτούς τους τόμους μπορούν να τηλεφωνήσουν στο 69 73 799 207

Από την αναρχική Αρχειοθήκη κυκλοφόρησε το βιβλίο:

Οι πολέμιοι της «Παγκοσμιοποίησης» ...Σιάτλ, Πράγα, Κεμπέκ, Γκέτεμποργκ, Γένοβα, Εβιάν..

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003

Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση

Πρόκειται για μία συλλογή ντοκουμέντων από τις κινητοποιήσεις ενάντια στην σύνοδο της ΕΕ τον Ιούνιο του 2003, στην Θεσσαλονίκη, αλλά και όσων προηγήθηκαν και ακολούθησαν μετά από αυτήν.

Θα το βρείτε σε κεντρικά βιβλιοπωλεία της Αθήνας-Θεσσαλονίκης καθώς και στα γραφεία της Αναρχικής Αρχειοθήκης.